

DE NATUUR VAN DE MENS
IN ZIJN
VIERVOUDIGE STAAT

VAN DE
EERSTE OPRECHTHEID;
ALGEHELE BEDERF;
BEGONNEN HERSTEL;
EN VOLTROKKEN GELUKZALIGHEID
OF ELLENDE.

Vertoond in verscheidene Praktikale Redevoeringen

DOOR

de Weleerwaarde en Geleerde Heer

THOMAS BOSTON,

Bedienaar van het Evangelie te ETRIK in SCHOTLAND

UIT HET ENGELS VERTAALD DOOR

ABEL VAN KEULEN.

Met een voorrede van
Cornelius van Velzen.

S.S. Theol. Doct. en Prof op de Universiteit van de stad Groningen en Ommelanden

Vertaling bijgewerkt ter verbetering van de leesbaarheid
door

H. D.

STICHTING DE GIHONBRON
MIDDELBURG
A.D. 2002

DE KORTE INHOUD

VAN

HET GEHELE WERK

I STAAT

VAN 'S MENSEN OORSPRONKELIJKE GERECHTIGHEID.	17
ZIJN VERSTAND EEN LAMP VAN LICHT.	17
ZIJN WIL RECHT MET DE WIL VAN GOD.	18
ZIJN GENEGENHEDEN GEREgeld EN ZUIVER.	19
DE HOEDANIGHEID VAN DEZE GERECHTIGHEID.	20
VAN 'S MENSEN OORSPRONKELIJKE GELUKZALIGHEID.	21
DE MENS EEN HEERLIJK SCHEPSEL.	21
DE GUNSTELING VAN DE HEMEL.	21
HET VERBOND DER WERKEN.	22
HEER VAN DE WERELD.	24
DE VERBODEN BOOM EEN STEUN OM HEM VAN VALLEN TE HOUDEN.	24
ZIJN VOLMAAKTE GERUSTHEID.	25
EEN LEVEN VAN ZUIVER VERMAAK.	25
DE MENS ONSTERFELIJK.	26
ONDERWIJZINGEN VAN DEZE STAAT.	27
DRIE SOORTEN VAN PERSONEN BESTRAFT.	27
EEN JAMMERKLACHT OVER DE BEDERVING.	28

II STAAT

De staat der NATUUR, of de staat van GEHELE BEDERVING.

1 HOOFD. Van de ZONDIGHEID van de natuur staat van de mens, over Gen. 6:5.

Dat 's mensen natuur verdorven is.

Bewezen uit Gods Woord.

Bewezen uit 's mensen gewaarwording en ondervinding.

De verdorvenheid van Adams natuur uitgelegd in elf bijzonderheden.

Van de verdorvenheid van het *verstand*.

1. Zwakheid met opzicht tot geestelijke dingen.
2. Drie bewijzen daarvan.
3. Grove duisterheid in geestelijke dingen.
4. Vier bewijzen daarvan.
5. Een overhelling daarin tot kwaad.
6. Zes bewijzen van die overhelling.

7. Afkerigheid van geestelijke waarheden.
8. Drie bewijzen daarvan.
9. Neigingen tot leugen en valsheid.
10. De mens is van natuur hooggevoelende.

Van de verdorvenheid van *de wil*.

1. Uiterste onbekwaamheid tot 't geen waarlijk goed is.
2. Een weerzin tot goed.
3. Vier bewijzen daarvan.
4. Geneigdheid tot kwaad.
5. Vijandschap tegen God.
6. Tegen het bestaan en de natuur van God.
7. Vijf vragen, tot overtuiging hiervan.
8. Tegen den Zoon van God.
9. In Zijn profetisch ambt.
10. Twee bewijzen daarvan.
11. In Zijn priesterlijk ambt.
12. Drie bewijzen daarvan.
13. In Zijn Koninklijk ambt.
14. Drie bewijzen daarvan.
15. Een bijzondere kwaadaardigheid tegen het priesterlijk ambt.
16. Vier bewijzen daarvan.
17. Een genegenheid naar de weg van de wet, als een Verbond der werken.
18. Vier bewijzen daarvan.
19. Tegen de Geest van God.
20. Tegen de wet als een regel van leven.
21. Twee bewijzen daarvan.
22. Weerspanning tegen de Heere.
23. Verkeerdheid in de wil ten opzichte van het hoogste doel.

Van de verdorvenheid van *de genegenheden*.

1. Van de consciëntie.
2. Van het geheugen.
3. Het lichaam deelgenoot van deze verdorvenheid.

Hoe 's mensen natuur werd verdorven.

De leer van de verdorvenheid der natuur toegepast.

1. De natuurlijke mens kan niets doen dan zondigen.
2. God neemt bijzondere kennis van de zonden onzer natuur.
3. Bewijzen dat de mensen de zonden van hun natuur over 't hoofd zien.
4. Waarin die zonde voornamelijk moet worden gekend.
5. Waarom het bijzonderlijk moet worden gekend.
6. Hoe een gezicht te krijgen van de verdorvenheid der natuur.

II. Hoofd. Van de ELLENDE van 's mensen natuurstaat, over Efeze 2:3.

's Mensen natuurstaat is een staat van toorn.

1. Wat deze staat van toorn is.
2. Toorn in het hart van God tegen de natuurlijke mens.
3. Toorn in het Woord van God tegen hem.
4. Toorn in de hand van God tegen hem.
5. Op zijn lichaam.
6. Op zijn ziel.
7. Op zijn genietingen.
8. Hij is onder de macht van de satan.
9. Heeft geen zekerheid van een ogenblik veiligheid.
10. Toorn tegen hem in zijn dood.
11. In het algemeen oordeel.
12. De hoedanigheden van die toorn.

De leer van de staat van toorn bevestigd en verdedigd.

1. Verscheidene onderwijzingen daarvan.
2. Alarm tot de onwedergeborenen.
3. Zij zijn onder 't verbond der werken.
4. Hun ellende in dat opzicht.
5. Zij zijn zonder God.
6. Hun ellende in dat opzicht.
7. Voorbeelden van Gods toorn.
8. Een gezicht van de natuur van God, Wiens toorn het is.
9. Hoe van de toorn te vlieden.
10. Een weinig woorden tot de heiligen.
11. Een woord tot allen.

III. HOOFD. Van 's mensen UITERSTE ONBEKWAAMHEID om zichzelf te herstellen, over Rom. 5:6 en Joh. 6:44.

Alleen twee wegen van 's mensen herstelling, de weg van de wet en van het Evangelie.

1. De mens onbekwaam om zichzelf te herstellen in de weg van de wet.
2. Hij kan de geboden niet volmaakt onderhouden.
3. De volmaaktheid van de gehoorzaamheid der wet is viervoudig.
4. Hij kan niet voldoen aan de gerechtigheid van God voor zijn zonden.
5. Tegenwerping. God is barmhartig. Beantwoord.
6. De mens is onbekwaam om zichzelf te herstellen in de weg van het Evangelie.
7. Beproefd door verscheiden bewijsredenen.
 - (1) Tegenwerping. Hoe kan God het dan van ons vorderen? Beantwoord.
 - (2) Tegenwerping. Waarom roept u ons dan om te geloven? Beantwoord.
 - (3) Tegenwerping. Het gebruik van middelen is nodeloos. Beantwoord.

Vraag. Heeft God beloofd dezulken te bekeren en zalig te maken, die in het gebruik der middelen alles doen wat zij kunnen tot hun eigen hulp? Beantwoord.
Het besluit van dit hoofdstuk.

III. STAAT. De Staat van GENADE, of begonnen herstel.

I. HOOFD. Van de WEDERGEBOORTE, over 1 Petrus 1:23.

Van de aard der wedergeboorte.

1. Eenzijdige veranderingen verkeerd opgevat.
2. De verandering gemaakt in de wedergeboorte, wat het is.
3. In het algemeen.
4. In het bijzonder.
5. Het *verstand* is verlicht.
6. De *wil* is vernieuwd.
7. Genezen van dezelfs uiterste onbekwaamheid tot goed.
8. Begiftigd met een vastgestelde afkeer van 't kwaad.
9. Een gebogenheid en gereedheid tot goed.
10. Overeen gebracht aan het Verbond des vredes.
11. Geschikt om Jezus Christus te ontvangen.
12. De *genegenheden* zijn veranderd.
13. Recht gemaakt.
14. Geregeld.
15. De *conscientie* vernieuwd.
16. Het *geheugen* verbeterd door wederbarende genade.
17. *Het lichaam* wordt veranderd in opzicht van gebruik.
18. De geheele omgang veranderd.

De overeenkomst tussen natuurlijke en geestelijke geboorte in 9 bijzonderheden.

Beproeving van iemands staat, of hij wedergeboren is of niet.

Sommige gevallen van twijfelende Christenen opgelost.

- (1) Geval. De nette tijd en wijze van iemands bekering is niet bekend.
- (2) Geval. De zonden overwinnende.
- (3) Geval. De verdorvenheden meer geweldig dan tevoren.
- (4) Geval. De genegenheden tot het schepsel sterker dan die tot de Schepper
- (5) Geval. Hetgeen geveinsden en afvalligen verkrijgen verwekt bekommering.
- (6) Geval. Het tekort komen in de vergelijking bij de heiligen in de Schrift.
- (7) Geval. Geen kind van God zo aangevochten.
- (8) Geval. Vreemde en ongewone bezoeken.

De noodzakelijkheid van de wedergeboorte.

Tot bekwaammaking om goed te doen.

Tot gemeenschap met God in plichten.

Om iemand geschikt te maken voor de hemel.

Voor iemand tot toelating in de hemel.

Raadgevingen aan de onwedergeboren.

II HOOFD. Van de VERBORGEN VERENIGING tussen Christus en de gelovigen, over Joh. 15:5.

Een algemene beschouwing van deze verborgen vereniging.

1. De natuurlijke stam van alle mensen is Adam.
2. Oorspronkelijk een uitgelezen wijnstok.
3. Nu een verbasterde stam.
4. De vruchten, groeiende aan de ranken, zijn van de natuur van de dode stam.
5. De toestand van de ranken in dat opzicht.
6. De bovennatuurlijke stam waarin de ranken zijn ingeënt, is Jezus Christus.

7. De ranken ingeënt in de bovennatuurlijke stam, zijn de uitverkorenen.

Hoe zij afgesneden worden van den natuurlijken stam, in 12 bijzonderheden.

Hoe ingeënt in Christus.

Christus grijpt de zondaar door Zijn Geest.

De zondaar grijpt Christus door 't geloof.

Hoe iemand kan weten of hij door Christus gegrepen is.

De weldaden vloeiende tot de gelovigen uit hun vereniging met Christus.

1. Rechtvaardigmaking.
2. Vrede met God en vrede van de consciëntie.
3. Aanneming tot kinderen.
4. Heiligmaking.
5. Wasdom in genade.

Vraag. Zo alle Christenen groeiende zijn, wat zal dan van deze worden gezegd, die in plaats van groeien, achterwaarts gaan? Beantwoord.

Vraag. Groeien de geveinsden in het geheel niet? En indien ja, hoe zullen wij onderscheid maken tussen hun groei en de groei van de ware Christenen? Beantwoord.

6. Vruchtbaarheid.
 7. Aanneming van hun vruchten van heiligheid.
 8. Bevestiging.
 9. Ondersteuning.
 10. De bijzondere zorg van de Landman.
 11. De plicht van de heiligen als verenigd met Christus.
- Een woord aan zondaren.

IV. STAAT. De EEUWIGE STAAT, van voltrokken gelukzaligheid of ellende.

I. HOOFD. Van de DOOD, over Job 30:23.

1. De zekerheid van de dood.
2. 's Mensen leven is ijdelheid.
3. Een kort levende ijdelheid.
4. Een vliegende ijdelheid.
5. De dood is een spiegel waarin te aanschouwen is de ijdelheid van de wereld.
6. Een voorraadhuis, voor vergenoeging en lijdzaamheid.
7. Een breidel om de lusten te bedwingen, verkerende omtrent het lichaam.
8. Een springader van Christelijke vrijmoedigheid.
9. Een spoor tot opwekking om ons voor de dood te bereiden.

II. HOOFD. Van het onderscheid tussen de rechtvaardigen en de goddelozen in hun dood, over Spreuk. 14 :32.

1. De goddelozen stervende worden weggedreven.
2. In welke gevallen een goddeloos mens gewillig kan zijn om te sterven.
3. Vanwaar zij gedreven worden, en waarheen.
4. Weggedreven in hun goddeloosheid.
5. De hopeloosheid van hun staat in de dood.
6. Hun hoop van vrede en vermaak in dit leven afgesneden.
7. Zij hebben geen vaste gronden om op een eeuwige gelukzaligheid te hopen.
8. De dood ontwortelt al hun bedriegelijke hoop van de hemel.

9. Maakt hun staat onbepaald en voor eeuwig hopeloos.
10. Waarschuwing tegen valse hoop van den hemel.
11. Merktekenen van deze hoop.
12. Vermaning om zich te haasten om uit een zondigen staat te komen.
13. Aangedaan te zijn over de zaligheid van anderen.

De staat van de godvruchtigen in hun dood is vol hoop.

1. Christus, hun beste Vriend, is Heere van de andere wereld.
 2. Zij hebben een veilige doortocht daar naar toe.
 3. Een vrolijken ingang daar in.
- Tegenwerping. Velen van de godzaligen sterven vol vrees. Beantwoord.
Tien omstandigheden van de heiligen omtrent hun dood, beantwoord.
Aanmerkingen om de heiligen te brengen in goede voorwaarden met de dood.
Besturingen, hoe zich voor de dood te bereiden.

III. HOOFD. Van de OPSTANDING, over Joh. 5:28,29.

1. De mogelijkheid van de opstanding.
2. De zekerheid van de opstanding.
3. Wie opgewekt zullen worden.
4. Wat opgewekt zal worden.
5. Hoe de doden zullen worden opgewekt.
6. Het onderscheid tussen de godzaligen en goddelozen, in hun opstanding.
7. De hoedanigheden van de verrezen lichamen der heiligen.
8. De hoedanigheden van de verrezen lichamen der goddelozen.
9. vertroosting voor het volk van God.
10. Schrik voor alle natuurlijke mensen.

IV. HOOFD. Van het ALGEMEEN OORDEEL, over Matth. 25:31-46.

1. Dat er zal zijn een algemeen oordeel, bewezen.
2. Jezus Christus is de Rechter.
3. De komst van de Rechter.
4. De dagvaarding gegeven.
5. De Rechter neerzittende op de rechterstoel.
6. De verschijning van de partijen.
7. De scheiding tussen de rechtvaardigen en goddelozen.
8. Het onderzoek van de partijen.
9. De boeken geopend.
10. Het gezegend vonnis uitgesproken over de heiligen.
11. De heiligen oordelen de wereld.
12. Het vonnis van verdoemenis over de goddelozen.
13. De uitvoering.
14. De algemene verbranding.
15. De plaats en tijd van het oordeel, onbekend.
16. vertroosting voor de heiligen.
17. Schrik voor de ongelovigen.
18. Vermaning om zich te bereiden voor het oordeel.

V. HOOFD. Van het KONINKRIJK der HEMELEN, over Matth. 25:34.

De aard van het Koninkrijk der hemelen.

1. Der heiligen koninklijke macht en gezag.
2. Hun tekenen van koninklijkheid.

3. Witte klederen, bij wat gelegenheid gebruikt; veel van de hemel daaronder vertoond.
4. Het land daar dit Koninkrijk ligt.
5. De koninklijke stad.
6. Het koninklijk paleis.
7. De hof van het paleis.
8. De koninklijke schatten.
9. De Tempel in dit Koninkrijk.
10. Het gezelschap aldaar.
11. Het gezelschap der heiligen onder elkander.
12. Gezelschap met de heilige engelen.
13. Heerlijke gemeenschap met God en Christus, de volmaaktheid van gelukzaligheid.
14. De heerlijke tegenwoordigheid van God en het Lam.
15. De volle genieting van God en het Lam.
 - Door gezicht.
 - Zij zullen Christus zien met hun lichamelijke ogen.
 - Zij zullen God zien met de ogen van het verstand.
 - Door ondervindelijke kennis.
16. Volheid van onuitsprekelijke vreugde.
17. De eeuwigdurendheid van dit Koninkrijk.
18. De heiligen hun toelating tot dit Koninkrijk.
19. De hoedanigheid in welke zij daar zijn ingevoerd.
20. Beproeving van de aanmatiging tot het Koninkrijk der hemelen.
21. Plicht en troost van de erfgenamen van het Koninkrijk.
22. Vermaning tot die welken er geen recht toe hebben.

VI HOOFD. Van de HEL, over Matth. 25:41.

De vloek onder welke de verdoemden opgesloten zullen zijn in de hel.

Hun ellende onder die vloek.

De straf van gemis, scheiding van God

De schrik der scheiding van God, bewezen door verscheidene aanmerkingen.

1. De straf van gevoel, weggaande in het vuur.
 2. Hels vuur meer heftig en vreselijk dan enig ander.
 3. Bewezen door verscheiden aanmerkingen.
 4. Zes eigenschappen van de vurige pijnen in de hel.
 5. Drie gevolgen van deze leer.
 6. Gezelschap met de duivelen in deze ellendigen staat.
 7. De eeuwigheid van het geheel.
 8. Wat eeuwigheid is.
 9. Wat eeuwig is in de staat der verdoemden.
 10. De redelijkheid van de eeuwigheid der straf van de verdoemden.
- 1^e Nuttigheid: Een meetriet om onze betrachtting voor de zaligheid daar bij af te meten.
- 2^e Nuttigheid: Een weegschaal tot onderscheid van waarheid en valsheid.
- Vermaning om te vlieden van de toekomstige toorn.

AAN DE HEILBEGERIGE LEZER

Zij doen zeker veel dienst voor het algemeen, die, of zelf goede boeken schrijven, of goede boeken, van anderen in vreemde talen geschreven, vertalen, om van meer dan één volk te kunnen gelezen worden. Onder de goede boeken, welke allerlei slag van mensen wezenlijk voordeel aanbrengen, munten uit, die iedereen zijn rechte plicht verkondigen, of aanwijzen hoe hij, die lust heeft om behouden te worden, zich voor God, zichzelf en zijn naasten in alle gevallen en betrekkingen te gedragen heeft naar eis van Wet en Evangelie. Want dat het zwaarste is, te weten, een Godvruchtig leven uit het geloof in Christus, moet het zwaarste wegen, en zal het ook doen bij allen, die slechts hun natuurlijke rede gebruiken en aan de raad van hun consciënties gehoor geven; terwijl anderen, die van zulk soort geschriften lage gedachten hebben en smadelijk spreken, hun vonnis medebrengen, of even daarin openlijk bewijzen, van wat geest zij gedreven worden.

De smakelijkste evenwel en nuttigste van die boeken zijn, welke niet alleen aantonen, hoe de mens alle zijn plichten moet verrichten naar de reinheid des heilighdoms; maar er bijvoegen, hoe hij die zou verricht hebben, indien hij volmaakt gebleven was; hoe onmachtig thans alle mensen daartoe van nature zijn; wat lust en kracht hartveranderende genade in uitverkoren zondaars legt om heilig te leven; en hoe zij dagelijks licht en invloed daartoe uit Christus' volheid halen moeten; ja hoe vlekkeloos heilig en heerlijk ieder Godzalige de Heere dienen zal, en vele Godvruchtigen, wier lichamen in het graf liggen, Hem reeds dienen in de hemel.

Het kan niet anders dan aangenaam wezen aan alle liefhebbers van ware Godzaligheid, het stuk zelf van de vier hoofdstaten der mensen, die behouden worden, langs de weg der bevinding en oefening, overeenkomstig Gods Woord verhandeld te zien. Dit te doen, zo als het behoort, is nochtans ieders werk niet, in het bijzonder niet van iemand, welke over deugd en Godzaligheid uit horen lezen en overdenken alleen weet te redeneren, de ene deugd uit de andere af te leiden, en ze alle van elkaar op zichzelf te onderscheiden, maar kan met reden alleen verwacht worden van een verstandig en geleerd man, die ook werk maakt van in- en uitwendige deugden, welke beschreven worden, te betrachten, en het bestaan van 's mensen hart onder het oefenen van die deugden nauwkeurig heeft leren kennen. Alsmede dat hij weet te spreken van verscheiden handelingen Gods, die hij op verscheiden tijden met zijn gelovig Bondsvolk houdt, uit eigen bevinding, of de wegen, welke van hen beschreven worden, zelf bewandeld heeft. Die ook veel omgang had, zijn ganse leven door, met Godvruchtigen, en met hen daarover veel gesproken heeft. Zulk een kan eerst recht melden van een Godzaligheid in leven en leer, en verstaat recht veel plaatsen in de heilige Schrift, die van 's mensen verdorvenheid en betrachtting van Godsvrucht in geestelijke mensen gewagen, maar voor natuurlijke mensen raadsels en verborgenheden behelzen, die door hen schandelijk verdraaid worden.

Zulk een, hiertoe bekwaam man was de eerwaarde Heer Mr. Thomas BOSTON, (Bedienaar van het Heilig Evangelie, weleer te Etterik in het Graafschap Selkirk) gelijk mij van anderen bericht is, en ik vernomen heb uit het werk dat wij tegenwoordig natuurlijke en geestelijke mensen wilden aanprijzen als een boek, dat de vier hoofdstaten der mensen, die gezaligd worden, vrij omstandig en nauwkeurig openlegt.

Om dit de lezer te doen zien, hadden wij onder het doorbladeren een korte schets der hoofdzaken, daarin vervat, opgemaakt, en meenden dezelve in deze voorrede in te lassen; maar zijn daarin veranderd, nadat ons bericht werd, dat er een overzicht van de inhoud van dit werk, mede uit het Engels vertaald, voor hetzelfde zou gevoegd worden.

Nu wilde ik in plaats daarvan wel wat spreken over de twee uitersten, die men omtrent de ware Godzaligheid zorgvuldig te vermijden heeft. Aan de ene zijde een natuurlijk en geestledig Christendom, dat van zeer velen geliefd wordt; en aan de andere zijde geestdrijverij, daar sommigen toe overslaan en aanwijzen, dat de Schriftuurlijke en bevindelijke Godzaligheid als een vrucht van de Geest des levens tussen die beide uitersten in het midden van de paden des rechts wandelt. Hetgeen mij voorkomt een stuk te zijn, dat in onze dagen wel eens nauwkeurig mocht verhandeld worden, omdat onze Hervormde geloofsleer tegenwoordig van beide kanten, schade te wachten heeft. Maar het haasten van de drukker om dit werk uit te geven en mijn dagelijkse bezigheden lieten het niet toe.

Alleen moet ik mijn lezer berichten, dat er in dit werk van de Heer T. BOSTON een menigte van gewichtige, nuttige en wetensnodige zaken voorkomt, en dat dezelve daarin naar de smaak der Godvruchtigen verhandeld zijn. Werd dit traktaat door de weleerw. Heer T. Gowan, geacht Bedienaar des Goddelijken Woords in de Engelse Kerk te Leiden, aan de oude vader in Christus, A. VAN KEULEN, die het vertaald heeft, vereerd en aangeprezen, hij had daar grond en reden toe. En zo heeft de gemelde broeder A. VAN KEULEN de inhoud sedert enige tijd gemaakt de stof van zijn oefeningen, welke nu al over de 40 jaren door zijn Ed. om de veertien dagen gehouden wordt. Ik vertrouw, dat het niet zonder vrucht geweest is, alzo dit werk daartoe zeer geschikt was. En deze vriend deed ons achtens wèl, dat hij op het aanraden van goede vrienden en verstandige Christenen dit boek opzettelijk vertaalde en tot algemene stichting ter drukpers overgaf omdat het de moeite, welke daaraan vast was, wel waardig is, en aan velen wezenlijke nuttigheid kan aanbrengen.

Ik heb de verhandeling van zaken bevonden rechtzinnig en overeenkomstig de leergronden van onze Gereformeerde kerk; en daarbenevens in zijn wijze van voorstelling bespeurd levendigheid van gedachten, korthed, klaarheid en kracht in het uitdrukken; ook een zonderlinge aardigheid van gelijkenissen en ontleende spreekmanieren, die het lezen aangenaam maken en de aandacht opscherpen. Ook behoeft men in het lezen van dit werk niet te vrezen voor dubbelzinnige spreekmanieren, die enige achterdocht van onrechtzinnigheid zouden kunnen verwekken.

De vertaling van de Heer A. VAN KEULEN is duidelijk en verstaanbaar en in de aanhaling van Schriftuurplaatsen heeft deze vriend onze Nederlandse vertaling meest gevolgd, hoewel hij soms genoodzaakt werd de Engelse overzetting van de Bijbel te gebruiken, omdat des Auteurs redenering daarop rustte.

God gebiede de zegen en het leven over dit werk en haar lezers en bekrone deze en alle andere Godvruchtige pogingen van de vertaler van dit werk, tot stichting van zijn medemens, met een rijkelijke vrucht ter uitbreiding van Jezus' Koninkrijk, en blijdschap van onze geliefde broeder in zijn ouderdom.

Dit is de hartelijke wens HEILBEGERIGE LEZER, van uw genegen dienaar,
C. VAN VELZEN.

GRONINGEN, den 18den november 1741.

VOORREDE

Het is een grondregel onder wijze mensen, dat de kennis van *personen* van net zo'n groot nut is in het bestuur van 's mensen leven, als de kennis van *zaken*. En het is zeker, dat hij, die de verscheiden aard, inborst en gesteldheden der mensen kent, die uit kan vinden de loop van hun gedachten en kan doordringen in de verborgen oorsprong en beginselen van hun werkingen, niet missen zal om uit te vinden de eigenlijke middelen, om zijn doel te bereiken; hij zal zichzelf gemakkelijk bewaren voor strikken, en zwarigheden vermijden of te boven komen. Maar de kennis van 's mensen natuur zedelijk overwogen, of, in andere woorden, van de aard en gesteldheid van de ziel in haar zedelijke vermogens, is van veel groter waarde, doordat het nuttig is, in de belangen van een onveranderlijk leven en de toekomstige wereld. Hij, die een bezitter is van zo'n waardige tak van kennis, is daardoor vatbaar om recht van zichzelf te oordelen, het ware Christendom te verstaan, en een betamelijk inzicht te geven van de volmaakte gelukzaligheid, en voltrokken ellende.

Het bederf van 's mensen natuur is zó duidelijk geleerd, ja ingeprent in de Heilige Schrift en ligt zó zeer voor de hand in de opmerking van ieder denkend mens, die zijn eigen boezem doorzoekt en behoorlijk acht geeft op zijn aard en werkingen, dat het verbazend vreemd en wonderlijk is, hoe het komt dat deze gewichtige waarheid zo weinig wordt verstaan, ja niet geloofd, van mensen die de naam dragen van Evangeliedienaars. Zijn er geen personen te vinden in een naburige natie, met het merk van predikers, verschijnende dagelijks in predikstoelen, die zo onbekend zijn met hun Bijbels, en zichzelf dat zij de leer van de *oorspronkelijke zonde* bespotten als onverstaanbare bastaardtaal? Indien zij personen zijn van een zedig leven en omgang, schijnen zij zich te verbeelden, dat zij niet beter kunnen worden dan zij al zijn; indien zij zedeloos leven, schijnen zij zich toe te geven in een bevatting, dat zij deugdlijk en godsdienstig kunnen worden als zij willen. Deze zijn de mannen die spreken van *de waardigheid van 's mensen natuur*, grootheid van gemoed, edelheid van ziel, en grootmoedigheid van geest. Alsof zij beoogden zichzelf en anderen te overreden, dat *hoogmoed* een goed beginsel is, maar weten niet, dat hoogmoed en zelfingenomenheid het verderf zijn van de mensen, voortbrengende al de godloosheid en veel van de ellende, die te vinden is in deze en in de andere wereld. En het is waarlijk dát, waarin het bederf van 's mensen natuur eigenlijk bestaat.

De oprechte natuur van Adam schaduwde zeer flauw de Goddelijke af. Hij had toen een matige zelfachting, een evenmatige zelfliefde en een genoeglijke overdenking, op zijn eigen geschonken uitnemendheid, hetwelk geregeld werd door een rechte achting van, en hoogste liefde tot zijn aanbiddelijke Schepper. Daarvandaan kwam, een vreedzame helderheid van gemoed, een vriendelijke, meelevende en goedwillige gesteldheid van ziel, een diepte van gedachten, en glans van verstandelijk inzicht, vermakelijk besteed in de verrukkende beschouwing van de oneindige volmaaktheden zijn geliefde Maker. Zo vertoonde hij het beeld Gods, en gelijkende naar God, Die hem gemaakt had. Maar zo haast als hij ongehoorzaam was aan het Goddelijk proefgebod, was de balans overgeslagen, zijn matige zelfachting verbasterde in hoogmoed, zijn evenmatige zelfliefde kromp in tot enkel zelfingenomenheid en zijn vermakelijke nadenking op zijn eigen voortreffelijkheid, veranderde in de kittelende

vermaken van ijdelheid en waan. Hij verloor het rechte gezicht van de Oorsprong van zijn bestaan, en vanaf toen, in plaats van zich in Hem te verlustigen, vreesde hij eerst, en daarna versmaadde hij Hem.

De bescheiden, en daarom totnogtoe ongenoemde auteur van de volgende redevoeringen, Mr. Thomas Boston, dit onderwerp hebbende behandeld, in het prediken voor zijn eigen parochiale gemeente van Etterick, (in het graafschap van Selkirk) had een bijzonder oog op hun voordeel, in het drukken en uitgeven daarvan. Daarom is de stijl en handelwijze klaar en eenvoudig, maar het onderwerp is zó ingrijpend, van veel belang en zó goed beschreven, dat het boek niet lang in 't licht is geweest, (en heel goed ontvangen) dat het nu wederom in de wereld verschijnt, meer versierd, zowel als beter nagezien dan voorheen.

Laat het genoeg zijn, om het aan te prijzen aan zulken, die een rechte smaak hebben van een welgeoefend Christendom, dat al des schrijvers inzichten regelrecht vloeien van de heilige Fontein. Wij mogen eraan twifelen, of hij veel toevlucht genomen heeft tot enige andere hulp om bijstand, dan zijn Bijbel en zijn God. Ondertussen zie ik een uitvlucht tegemoet van zulken, die zich plaatsens onder het beschaafdste deel der mensen, dat hier dezelfde strenge bijzonderheid in uitspraak is, als die gewoonlijk gevonden wordt in boeken van de praktikale Godeleerdheid. Maar ik verzoek verlof om aan te merken, dat de wijze van spreken die zij verwerpen, geleend zijn uit de Heilige Schrift. En gelijk het God behaagd heeft door *de dwaasheid der prediking* zalig te maken die geloven; also begunstigt Hij ook datgene daar zij mishagen in hebben, door de werkingen van Zijn Geest aan het gemoed van ware Christenen, gelijk hun algemene ondervinding betuigt. Niettemin wenste ik hartelijk, dat de uitvlucht geheel werd weggenomen door een die tot in het binnenste verstond de onderwerpen waarvan gehandeld wordt in dit boek. Weggenomen, zeg ik, bij zulke personen die niet verdragen kunnen de welgeschikte verhandeling over de beschouwing van 's mensen natuur, in haar eerste volmaaktheid, in deszelfs bedorven toestand, en in haar herstelde staat, opdat door deze uitleg enigen, namelijk van alle rang en soorten van mensen, mochten behouden worden.

Ik ben er niet voor om uitgebreid te spreken tot begunstiging van de *Godsdienst*. Dat zou een boek te schrijven wezen, in plaats van een voorrede. Veel bekwame pennen zijn besteed in hetzelfde aan te prijzen aan de wereld door sterke bewijsredenen, getrokken van haar nut in de samenleving, haar gevoeligheid en waardigheid van de redelijke natuur, en de voordelen daarvan voor de mensen, in deze en de toekomstige wereld. Maar, na dit alles, mag niemand worden toegestaan om te twifelen, of de Godsdienst wel recht verstaan wordt van al hare voorstanders? Kunnen niet de schoonheden en uitnemendheden van een kostelijk juweel sierlijk beschreven worden door een natuurkundige of juwelier, die nooit die bijzondere zag daar hij van spreekt, en weinig weet van haar natuur, minder van het samenstel der delen en niets van haar eigenlijk gebruik? Zijn er geen mensen van een helder verstand, die schoon kunnen redeneren tot verdediging van de Godsdienst, en toch zozeer vreemdelingen daarvan zijn, dat zij die personen welke zo gelukkig zijn dat zij het bezitten, brandmerken met de harde naam van 'geestelijken', hen rekenende voor een soort van geestdrijvers, onwaardig voor hen om er acht op te geven? Dit is zeker, het Christendom is een verborgenheid; enkele reden die bevat het niet. Daar is een geestelijke onderscheiding nodig om het recht te verstaan. Daarvandaan komt het dat mensen van grote geleerdheid en bekwaamheden, hoewel zij de Schrift met aandacht lezen, en die

geleerd kunnen verklaren, nochtans niets doen, ja niet kunnen intreden in de ader van gedachten, die eigen is aan de door de Geest aangeblazen schrijvers, omdat zij geen deel hebben aan dezelve Geest. Waarom ook de apostel Paulus verzekert, dat de natuurlijke, dat is onwedergeboren mens, niet kent de dingen van God, en ook waarlijk niet bekwaam is om die te kennen, *omdat zij geestelijk moeten onderscheiden worden.*

Uit hetgeen gezegd is, is 't gemakkelijk te besluiten, dat geen waanwijze verantwoording aan de zijde van de auteur, omdat hij in druk verschijnt, of vleierende plichtbetuiging aan de beleefde lezer, van de zijde van de schrijver der voorrede, te verwachten zijn. De reden is, beide de een en de ander, zijn liever kleine kunstenaars, bedekkende meer gezwets en waan, dan bewijzen van verstand en goede zin. Het is van meer nut het doorbladeren van 't boek aan te prijzen aan personen van allen rang en standen, uit een weinig algemene hoofddelen, en te tonen, waarin deze tweede druk verschilt van, en uitmunt boven de eerste uitgave.

Dat alle mensen, hoe zeer verschillende in hun rang en standplaats in de wereld, een even gelijk belang hebben in hetgeen geopenbaard is aangaande een andere en toekomstige wereld, zal geredelijk erkend worden. En het moet ook aanstonds worden toegestaan, dat hoe zeer prijselijk het ook mag zijn voor mannen van geleerdheid en gaven, zichzelf te behagen met fraaiheid van taal, gelijkheid van gedachten, en nette samenhang in 't schrijven over andere voorwerpen, nochtans moeten zij zich niet te veel toegeven in dezelfde smaak in redevoeringen over Goddelijke dingen, opdat zij zichzelf niet bloot stellen aan de rechtmatige berisping dat zij handelen met dezelfde onbescheidenheid, als waaraan een persoon in gevaar van uithongering schuldig zou zijn, zo hij eenvoudig, gezond voedsel, hem aangeboden, verwierp, om geen andere reden, dan het gebrek van smakelijke saus, of orde en pracht in het op te dissen.

Het Heilig Boek dat wij de Bijbel noemen, heeft een bijzondere verhevenheid in zich, bedekt met een ongewone wijze van uitspraak, schijnende niet samen te hangen; maar moet daarom niet verworpen worden door mensen, die de naam van Christenen dragen, als onbekend of onverstaanbaar. Ware wijsheid leert geheel iets anders, zij raadt door gedurige lezing, ons aan om er goed mee bekend te worden, gewend te worden aan de bijzondere spreekwijze, en die te onderzoeken in haar verhevenheden. Op deze grond, dat de zaken daarin begrepen, zijn van het uiterste nut voor ons. En wanneer die recht verstaan worden, leveren zij uit een gelouterd vermaak, veel verhevener, als gevonden wordt in de best geschreven boeken op de meest onthalde voorwerpen. 't Geen pleit voor de ouders, is een aanwinst voor het geslacht. Practicale redevoeringen over Goddelijke onderwerpen zijn de natuurlijke afkomst van de heilige tekst, en moeten derhalve zorgvuldig en met aandacht gelezen worden door personen van allen rang en stand, hoewel zij bijzonder geschikt zijn voor, en bekwaam aan zodanigen, die zich bewegen in lagere levenskringen.

Laat het niettemin een overwinnende bewijsreden zijn bij personen van alle gezindten, zorgvuldig boeken te lezen over de practicale Godgeleerdheid. Schoon vele daarvan niet geschreven zijn, om dezelfde beweegredenen en beginselen, als andere boeken, de schrijvers hebben dikwijls een bijzondere Goddelijke roeping om die openbaar te maken en een wel gegronde hoop van hun nut, om de Godzaligheid te bevorderen in de wereld. In gevolge daarvan is het, dat velen een groot voordeel geogst hebben door dezelve te lezen, voornamelijk in de jeugd, en velen zijn daardoor bekeerd. Er

mag aan getwijfeld worden, of er ooit een waar Christen was, sedert de kunst van drukken deze soort boeken algemeen maakte, die niet in enig toneel van zijn leven aanmerkelijke nut daaruit heeft geraapt.

Dit boek prijst zichzelf op een bijzondere wijze aan, omdat het is een kort wezenlijk samenstel van de practicale Godgeleerdheid. Zelfs zodanig dat het met waarheid kan worden gezegd, dat een persoon, die goed bekend is van alles dat hier geleerd wordt, in gevaar verkeert omtrent zijn eeuwig belang. Hoeveel kennis hij heeft van andere dingen, welke behoren tot de wetenschap, de zogenoemde Godgeleerdheid. Het wordt daarom zeer aangeprezen tot het ernstig en veelvoudig doorlezen van allen, maar voornamelijk van hen, die nog in hun jonkheid leven, en zij die in zulk een staat in de wereld zijn, dat zij niet veel gelegenheid hebben om predikatiën te horen en verklaringen te lezen over de heilige tekst.

Het is buiten twijfel vereist van verzorgers der huisgezinnen, enige voorraad te verzorgen van geestelijk zowel als lichamelijk voedsel voor hun kinderen en dienstboden. Dit wordt krachtdadig gedaan door practicale boeken in hun handen te geven. Daarom dit boek wordt ootmoedig en ernstig aanbevolen als een nodig Huisboek, welk al de leden van het gezin niet alleen geoorloofd, maar verzocht wordt te doorbladeren.

Belangende het onderscheid tussen dezen en de voorgaande druk, heeft deze de voorrang. Het bestaat voornamelijk hierin, dat de Auteur niet alleen de stijl heeft overzien, maar de gedachten in veel plaatsen, en beide verbeterd, zodat verscheiden gewichtige waarheden in klaarder licht zijn gesteld, en de stijl van het boek nu eenparig maken, dat tevoren zo niet was, wegens de verklaring van bijzondere woorden en spreekwijzen, in gebruik onder practicale Godgeleerden. Voornamelijk in gebruik bij de Kerk van Schotland, welke doorvlochten waren door de hele voorgaande uitgave, en ingebracht door een andere hand, doch nu uitgelaten zijn, om hunnentwille, die daaraan niet gewend zijn.

Daar blijft over dat de schrijver van de voorrede niet alleen zijn naam hieronder voegt, (die geheim gehouden was in de eerste druk) als een getuigenis dat hij de schrijver waardeert en het boek hoogacht, maar ook opdat hij het daardoor op een bijzondere wijze aan mocht prijzen ter doorlezing aan personen van zijn eigen omgang. Indien in zijn onderneming om het uit te geven, en voor beide een voorrede te maken, hij niet ongezonden gelopen heeft, zo heeft hij dat, 't geen hem ondersteunen zal onder alle berispingen: *de liefdragenden zullen geen kwaad denken, en anderen zullen doen zoals 't hun behaagt.*

ROBERT WIGHTMAN M. D. G. E.

I. STAAT

DE STAAT DER RECHTHEID OF EERSTE OPRECHTHEID,

waarin de mens geschapen was.

PREDIKER 7:29.

Alleenlijk zie, dit heb ik gevonden, dat God den mens recht gemaakt heeft, maar zij hebben veel vonden gezocht.

Er zijn vier zaken die door allen die de hemel willen zien zeer noodzakelijk gekend moeten worden.

- I. Wat de mens was in de staat der rechtheid, zoals God hem maakte.
- II. Wat hij is in de staat van de verdorven natuur, zoals hij zichzelf mismaakte.
- III. Wat hij moet zijn in de staat der genade, zoals hij herschapen wordt in Christus Jezus tot goede werken, indien hij ooit deelgenoot wordt gemaakt van de erfenis der heiligen in het licht.
- IV. Wat hij zal zijn in zijn eeuwige staat, wanneer hij door de Rechter van allen, óf volmaakt gelukkig, óf volkomen ellendig gemaakt wordt, en dat voor eeuwig.

Dit zijn gewichtige stukken, die het leven raken van de beoefenende Godzaligheid, waar de meeste mensen, en zelfs vele belijders, in deze verwarde tijden geheel vreemd aan zijn. Ik neem daarom voor, onder de Goddelijke leiding, deze zaken open te leggen en toe te passen.

Ik begin met de eerste ervan, namelijk: *de staat der rechtheid*. Opdat, als wij de mens zien *als uitgehouwen naar de gelijkenis van een paleis*, en nu als een ruïne, het ons te meer zou mogen aangrijpen. En wij die onvergelykelijke Persoon, Die de Vader besteld heeft als de Hersteller van de breuk, te hoger zouden mogen schatten. En dat wij ons, met gezette voornemens, naar die Weg zouden mogen wenden, welke leidt naar de stad, die onbewegelijke fondamenteen heeft.

In de tekst komen drie zaken aan de orde:

1. De staat der rechtheid, waarin de mens geschapen was. *God heeft de mens recht gemaakt*. Onder *mens* moeten wij hier verstaan onze eerste ouders, het oorspronkelijke paar, de wortel van het mensdom, de beknopte wereld, en de fontein van welke alle geslachten zijn afgestroomd, als blijken kan uit vergelijking met Gen. 5:1-2: *Ten dage als God den mens schiep, maakte Hij hem naar de gelijkenis Gods. Man en vrouw schiep Hij hen, en zegende hen en noemde hun naam Mens (Adam, Engelse vert.)* Het woord in de grondtaal is hetzelfde als het woord in onze tekst. In deze zin was de mens *recht* gemaakt (overeenkomstig aan de natuur van God, wiens werk volmaakt is) zonder enige onvolmaaktheid, verdorvenheid, of beginsel daarvan in zijn lichaam of

ziel. Hij was *oprecht* gemaakt, dat is, rechthout met de wil en wet van God, zonder enige ongeregeltheid in zijn ziel.

In de schepping werd de ziel *rechthout* naar God gericht, als haar hoogste Doel. Welke rechte geneigdheid, als in een zinnebeeld, verbeeld werd door de rechte gestalte van zijn lichaam, een gestalte waar geen ander levend schepsel in deelt. Hetgeen David was in een *evangelische* zin, dat was hij in een wettische zin; *een man naar Gods hart*, geheel rechtvaardig, zuiver en heilig. God maakte hem zo. Hij maakte hem niet eerst om hem daarna pas rechtvaardig te maken, maar terwijl Hij hem maakte, maakte Hij hem tegelijkertijd *rechtvaardig*. *Oorspronkelijke gerechtigheid* was met hem ingeschapen. Zodoende was hij in hetzelfde ogenblik dat hij een mens werd, ook een rechtvaardig mens, zedelijk goed. Met dezelfde adem, waarmee God een *levende* ziel in hem blies, blies Hij een *rechtvaardige* ziel in hem.

2. De gevallen staat van de mens ziet u hier: *Maar zij hebben veel vonden gezocht*. Zij vielen van hun rust in God af, en legden zich toe op het zoeken van eigen vonden, om hun zaak te herstellen. Zij verdierven het echter geheel. Hun ruïne werd door henzelf teweeggebracht. Zij wilden niet blijven zo als God hen gemaakt had, maar zij *zochten vonden* die hen mismaakten.

3. Let hier op de zekerheid en het belang van deze zaken: *Zie, dit heb ik gevonden*, enz. Geloofst ze, zij zijn de uitwerking van een nauwkeurig en een ernstig onderzoek, volbracht door de wijste onder de mensen. In de twee voorgaande verzen verbeeld Salomo zichzelf, als iemand die naar deugdzaamheid in de wereld zoekt, maar het resultaat ervan was dat hij geen voldoende uitkomst kon vinden van zijn zoeken, hoewel dat niet kwam door gebrek aan inspanning; want hij rekende één bij één om de rekening te vinden. *Zie, dit heb ik gevonden*, (zegt de Prediker) te weten, *dat* (zoals hetzelfde woord in onze tekst gelezen kan worden) *mijn ziel nog zoekt, maar ik vind ze niet*. Hij kon niet voldoende ontdekken, om zijn onderzoek af te kunnen sluiten. Hij bevond dat goede mannen zeer zeldzaam zijn, één als het ware op duizend; goede vrouwen nog schaarser, niet één goed onder zijn duizend vrouwen en bijwijven (1 Kon. 11:3). Maar kon dit voldoen aan de grote vraag: *waar zal wijsheid gevonden worden?* Nee, onmogelijk. En hoewel de ondervindingen van anderen in dit punt zich aankanten tegen die van Salomo, evenwel, mag er geen bedenking zijn tegen zijn waarneming, en het kan evenmin het verschil vereffenen, hetwelk onafgedaan zal blijven tot de laatste dag.

4. Maar onder al deze onzekerheid, is er één stuk uitgevonden en vastgesteld: *Dit heb ik gevonden*. Gij moogt er uzelf op verlaten als een allerzekerste waarheid en ten volle daarmee voldaan zijn. *Ziet dit*, vestig uw ogen daarop, als een zaak, uw allerdiepste en ernstigste inzicht waardig, te weten: dat des mensen natuur nu verdorven is, maar die verdorvenheid was niet van God, want Hij heeft de mens *recht gemaakt*, maar van henzelf, want *zij hebben vele vonden gezocht*.

Leerstuk: God heeft de mens geheel rechtvaardig gemaakt.

Dit is de staat der Rechtheid, waarin God de mens neerzette in de wereld. Hij is beschreven in de Heilige Schrift, met een snelle pen, in vergelijking met de volgende staten. Want hij was niet duurzaam, maar ging als een vlugge schaduw voorbij, door 's mensen misbruik van de vrijheid van zijn eigen wil.

Ik zal,

1. *De rechtvaardigheid van deze staat, waarin de mens geschapen was, onderzoeken.*
2. *U enige van de gelukkige bijkomende zaken en de gevolgen daarvan voorleggen.*
3. *Het geheel toepassen.*

Van 's mensen oorspronkelijke gerechtigheid.

Eerst. Wat de rechtvaardigheid van deze staat betreft, overweeg dat de rechtvaardigheid van God, omdat zij een *ongeschapen rechtvaardigheid* is, de hoogste regel is. Evenzo heeft alle geschapen rechtvaardigheid, hetzij van mensen of engelen, betrekking op een wet die een regel voor haar is, en is daaraan gelijkvormig. Een schepsel kan niet méér zedelijk onafhankelijk zijn van God, in zijn werkingen en krachten, dan het in natuurlijke zin onafhankelijk van Hem kan zijn. Een schepsel moet, omdat het een schepsel is, de wil van de Schepper erkennen als zijn hoogste wet; want zoals het niet zonder Hem kan bestaan, zo moet het ook niet anders zijn dan gericht op Hem en achtervolgens zijn wil. Nochtans verbindt geen wet tot dat zij geopenbaard is. En hieruit volgt, dat er een wet was aan welke de mens, als een redelijk schepsel, onderworpen was in zijn schepping, en dat deze wet aan hem geopenbaard was. *God heeft de mens recht gemaakt*, zegt de tekst. Dit veronderstelt een wet, aan welke hij gelijkvormig was in zijn schepping, zoals wanneer enig ding geregeld gemaakt is, of naar een regel, noodzakelijk de regel zelf voorondersteld wordt. Hieruit mogen wij opmaken, dat deze wet geen andere was dan de eeuwige, onverbreekbare *Wet van rechtvaardigheid*, die in alle punten door de Tweede Adam werd waargenomen, maar die tegengestaan werd door het vleeselijk gemoed. Sommige kundigheden daarvan zijn nog onder *de Heidenen* overgebleven: *Dezen, de wet niet hebbende, zijn zichzelf een wet* (Rom. 2:14). Kortom, deze wet is dezelfde die naderhand samengevat werd tot de *tien geboden*, die aan de Israëlieten afgekondigd is op de berg Sinaï en die bij ons de *zedelijke wet* genoemd wordt. En 's mensen rechtvaardigheid bestond in een gelijkvormigheid aan deze wet of regel.

Meer in het bijzonder is er een tweevoudige gelijkvormigheid vereist van de mens; één van de *krachten van zijn ziel* aan de wet, welke wij *hebbelijke [inwendige] rechtvaardigheid* mogen noemen. En één van al *zijn daden* daaraan, welke is *dadelijke rechtvaardigheid*. Nu, God maakte de mens hebbelijk rechtvaardig. De mens moest onder de Heere, zijn eigen dadelijke rechtvaardigheid uitwerken. Het eerste was het kapitaal dat God in zijn hand gaf. Het laatste, 't gebruik dat hij er van gemaakt moest hebben. De samenvatting van wat ik gezegd heb is, dat de rechtvaardigheid waarin de mens geschapen was, bestond in de overeenkomst van al de vermogens en krachten van zijn ziel aan de zedelijke wet. Dit noemen wij de *oorspronkelijke rechtvaardigheid* waar de mens oorspronkelijk mee begiftigd was. Wij mogen er deze drie dingen van opmerken:

Zijn verstand een lamp van licht.

Eerst: Het *verstand* van de mens was een lichtende lamp. Hij had volmaakte kennis van de wet, en vervolgens van zijn plicht. Hij was gemaakt naar Gods beeld, en dientengevolge kon hem geen kennis ontbreken, die een deel daarvan is: *En aangedaan hebt den nieuwe mens, die vernieuwd wordt tot kennis, naar het evenbeeld Desgenen, Die hem geschapen heeft.* (Kol. 3:10) En dit was waarlijk noodzakelijk, om hem bekwaam te maken tot een algemene gehoorzaamheid, aangezien er geen gehoorzaamheid kan zijn naar de wet, tenzij zij voortkomt uit een begrip van het

gebod Gods, 't welk deze gehoorzaamheid vereist. 't Is waar, Adam had de wet niet geschreven op stenen tafelen, maar zij was geschreven op zijn gemoed. De kennis daarvan was hem immers ingeschapen. God drukte de wet op zijn ziel, en maakte hem een wet voor zichzelf, zoals de overblijfselen daarvan onder de Heidenen getuigen (Rom. 2:14-15).

En aangezien de mens gemaakt was om de mond der schepping te zijn, om God in zijn werken te verheerlijken, hebben wij grond te geloven dat hij van nature een uitnemende kennis heeft gehad van de werken van God. Wij hebben hiervan een bewijs in zijn naamgeving aan de beesten van het veld en 't gevogelte des hemels, en wel zodanig, dat die hun natuur uitdrukt. *En zoals Adam alle levende ziel noemen zou, dat zou haar naam zijn* (Gen. 2:19). En de heerschappij welke God hem gaf over de schepselen, om die met mate te gebruiken, en de en de besturing ervan naar zijn wil (steeds in onderschikking aan de wil van God) schijnt niet minder te vereisen dan een kennis van haar naturen. En behalve dit alles, wordt zijn volmaakte kennis van de wet bewezen door zijn kennis in het bestier van burgerlijke *zaken*, die een goed mens in opzicht tot de wet Gods *met recht zal beschikken* (Psalm 112:5).

Zijn wil recht met de wil van God.

Ten tweede. Zijn wil was in overeenstemming met de wil van God (Ef. 4:24). Er was geen verdorvenheid in zijn wil, geen overhelling noch geneigdheid tot kwaad; want dat is de zonde, zoals zij met waarheid genoemd wordt. Daarom zegt de Apostel (Rom. 7:7): *Ik kende de zonde niet dan door de wet; want ook had ik de begeerlijkheid niet geweten zonde te zijn, indien de wet niet zei: Gij zult niet begeren*. Een geneigdheid tot kwaad, is in feite een fontein van zonden, en daarom onbestaanlijk met die rechtheid en oprechtheid waar hij, zoals de tekst uitdrukkelijk zegt, in zijn Schepping mee begiftigd was. De wil van de mens dan was, hoewel veranderlijk, gericht en van nature geneigd tot God en tot deugdzaamheid. Hij was geneigd, zoals hij oorspronkelijk gemaakt was, om de wil van de Schepper te volgen, gelijk de schaduw het lichaam doet en was niet in een evengelijke balans tot goed en kwaad gelaten. Want dan zou hij niet oprecht geweest zijn noch inwendig conform met de wet, welke het schepsel geen ogenblik kan toestaan niet geneigd te zijn tot God als zijn hoogste Doel. Evenmin kan hij de mens toestaan dat hij zichzelf tot een God is.

De wet was ingedrukt op Adams ziel. Dit bestaat nu volgens het nieuwe verbond, waarin het beeld van God hersteld wordt, uit twee zaken:

- (1) Het stellen van de wet in het verstand; wat *de kennis daarvan* betekent.
- (2) Het schrijven van die in het hart; wat *de genegenheden in de wil* aanwijst, die beantwoorden aan de geboden van de wet (Hebr. 8:10).

Zodat, evenals de wil - als wij die aanmerken als een door genade vernieuwde wil - door *die genade natuurlijk genegen* is tot diezelfde heiligheid in al haar delen, die de wet vereist; zo was de wil van de mens - wanneer wij hem aanmerken zo als God hem in het eerst maakte - begiftigd met *natuurlijke genegenheid* tot ieder ding dat door de wet geboden was. Want zo de wedergeborenen *de Goddelijke natuur deelachtig zijn*, - gelijk zij ongetwijfeld zijn, want zo zegt de Schrift (2 Petr. 1:4) - en zo deze Goddelijke natuur niet minder kan betekenen dan de geneigdheden van het hart tot heiligheid, dan kon zekerlijk deze genegenheid niet ontbreken aan Adams wil, want in hem was het beeld van God volmaakt.

Het is waar, daar wordt gezegd (Rom. 2:14-15), dat *de heidenen betonen dat zij het werk der wet geschreven hebben in hun harten*. Dit betekent echter alleen hun kennis

van die wet, en niet meer dan dat. Maar de Apostel neemt, terwijl hij zich in de aangehaalde tekst richt tot de Hebreëen, het woord *hart* in een andere betekenis, nl. de heldere onderscheiden kennis van het verstand. En het moet worden toegestaan, dat als God in het Nieuwe Verbond belooft dat *Hij de wet in het hart van Zijn volk zal schrijven*, het iets geheel anders inhoudt, dan wat de Heidenen hebben. Want ofschoon zij kundigheden van de wet bezitten in hun verstand, gaat hun hart nochtans een andere weg. Hun wil heeft een richting en overhelling gekregen, die totaal tegenstrijdig aan die wet is. Derhalve moet de uitdrukking, gepast in de herschepping, noodzakelijk insluiten, behalve de kundigheden van het verstand, genegenheden van de wil die deze steeds vergezellen. Welke genegenheden, hoewel deze in de wedergeborenen vermengd zijn met verdorvenheid, in de oprechte Adam zuiver en onvermengd waren. Kortom, zoals Adam zijns Meesters welbehagen in de zaken van zijn plicht kende, zo was zijn wil genegen tot wat hij kende.

Zijn genegenheden geregeld en zuiver.

Ten Derde. Zijn hartstochten waren ordentelijk, zuiver en heilig; 't welk een noodzakelijk deel is van de oprechtheid waarin de mens geschapen was. De Apostel heeft een bede (2 Thess. 3:5): *De Heere richte uw harten tot de liefde Gods*, dat is: de Heere make uw harten rechthoekig te liggen tot de liefde van God. Onze tekst zegt ons dus dat de mens recht gemaakt was. De nieuwe mens is *geschapen in rechtvaardigheid en ware heiligheid* (Ef. 4:24). Nu kan deze heiligheid zo als zij onderscheiden wordt van rechtvaardigheid, de zuiverheid en ordentelijkheid van de genegenheden betekenen. Dus wil de Apostel (1 Tim. 2:8), dat de *mannen bidden, opheffende heilige handen, zonder toorn en twisting*; omdat, zoals beroerd water ongeschikt is om het beeld van de zon te ontvangen, zo ook het hart, dat met onreine en ongeschikte genegenheden vervuld is, niet bekwaam is voor Goddelijke mededeling. 's Mensen gevoelige begeerte ging waarlijk van nature uit naar voorwerpen die aangenaam zijn voor de zinnen. Want aangezien de mens was gemaakt uit lichaam en ziel, en God die mens formeerde om Hem te verheerlijken en te behagen, en tot dit doel zijn goede schepselen te gebruiken in ondergeschiktheid aan Hemzelf, zo is het duidelijk, dat de mens natuurlijk genegen was zowel tot geestelijk als zintuiglijk goed, nochtans tot geestelijk goed, wat het hoogste goed is, als zijn uiteindelijke doel. En daarom waren zijn gevoelige bewegingen en geneigdheden ondergeschikt aan zijn reden en wil, welke recht lag met de wil van God, en waren niet in het minst daarmede strijdig. Anders zou hij bestaan uit tegenstrijdigheden, zijn ziel in het hogere deel van nature geneigd tot God, als het hoogste Doel, en dezelfde ziel *in het lagere deel ervan* geneigd tot het schepsel als zijn hoogste doel (zoals sommigen het noemen), 't welk onmogelijk is; want een mens kan in hetzelfde ogenblik geen twee hoogste doelen hebben. De genegenheden van de mens in zijn eerste staat, waren dan ook zuiver van alle besmetting, vrij van alle wanorde en ongesteldheid, omdat zij in al hun bewegingen precies onderworpen waren aan zijn verlichte verstand en heilige wil. Hij had ook een uitvoerend vermogen overeenkomstig zijn wil. Hij had een kracht om het goede te doen waarvan hij wist dat het gedaan moest worden. Hij was daartoe geneigd, evenzo als hij geneigd was om de gehele wet van God te vervullen. Indien het zo niet geweest zou zijn, zou God van hem geen volmaakte gehoorzaamheid gevorderd hebben. Want te zeggen dat de HEERE vergaderde waar Hij niet gezaaid had, is slechts de lastering van een goddeloos hart tegen een goed en goedgevoelend God (Matth. 25:24-26).

De hoedanigheid van deze gerechtigheid.

Van hetgeen gezegd is, mag opgemaakt worden, dat de verklaarde *oorspronkelijke gerechtigheid* algemeen en natuurlijk was, maar nochtans *veranderlijk*.

1. Zij was algemeen, zowel wat het *onderwerp* daarvan betreft, namelijk de gehele mens, als het *voorwerp* daarvan, namelijk de gehele wet. Algemeen, zeg ik, met betrekking tot het onderwerp daarvan; want deze rechtvaardigheid was verspreid door de gehele mens: het was een gezegend zuurdeeg die het gehele deeg doorzuurde. Daar was niet één verkeerde pin in de tabernakel van de natuur van de mens toen God die opzette, hoe zeer die nu ook verstoord is. De mens was toen heilig in ziel, lichaam en geest. Terwijl de ziel onbezoedeld bleef, was zijn woonhuis zuiver en onbesmet gehouden; de leden van het lichaam waren geheiligde vaten en werktuigen van gerechtigheid. Een strijd tussen vlees en geest, reden en lust, nee, de minste geneigdheid tot zonden, begeerlijkheden van het vlees *in het lager deel van de ziel*, waren ten uiterste onbestaanlijk met deze oprechtheid, in welke de mens geschapen was. Deze mening is verzonnen om de verdorvenheid van de natuur van de mens te bedekken, en de genade van God in Jezus Christus te verdonkeren. Het lijkt zeer op de taal van de gevallen Adam, die zijn eigen zonden aan de deur van zijn Maker legt: *De vrouw, die Gij mij gegeven hebt, die heeft mij van die boom gegeven, en ik heb gegeten* (Gen. 3:12).

Maar zoals deze rechtvaardigheid algemeen was in opzicht tot het onderwerp, omdat zij zich door de gehele mens verspreidde, zo was zij ook algemeen met betrekking tot het voorwerp, de heilige wet. Toen God de mens maakte was er niets in de wet, of het was behaaglijk aan zijn reden en wil. Hoewel de zonde hem daarmee nu tegenin gesteld heeft, was zijn ziel, in lengte en breedte, in overeenstemming met het gebod geschapen, echter uitnemend breed, zodat zijn oorspronkelijke rechtvaardigheid niet alleen in haar delen volmaakt was, maar ook in haar trappen.

2. Zoals de rechtvaardigheid algemeen was, zo was zij ook natuurlijk aan hem, en in die staat niet bovennatuurlijk. Niet dat zij wezenlijk was aan de mens als mens; want dan kon hij het niet verloren hebben, zonder het verlies van zijn wezen zelf, maar het was medenatuurlijk aan hem. Hij was er mee geschapen, en het was noodzakelijk tot de volmaaktheid van de mens, zo als hij uit de hand van God kwam. Zij was noodzakelijk om hem te stellen in een staat van oprechtheid.
3. Toch was zij veranderlijk, 't was een rechtvaardigheid die verloren kon worden, zoals gebleken is door de droevige uitkomst. Zijn wil was niet volslagen onverschillig tot goed of kwaad. God zette die alleen tot het goede, nochtans stelde en bevestigde Hij zijn genegenheden niet zo, dat zij niet zouden kunnen veranderen. Nee, hij was beweeglijk tot kwaad, en dat alleen door de mens zelf. God had hem immers genoegzame kracht gegeven om staande te blijven in deze oprechtheid, zo hij gewild zou hebben. Laat geen mens in dezen over Gods werk twisten; want zo Adam *onveranderlijk rechtvaardig* zou zijn geweest, 't was betamelijk zo te zijn, of door natuur of door een vrije gift. Van nature kon hij zo niet zijn, want dat is eigen aan God en onmededeelbaar aan enig schepsel. Indien hij zo zou zijn door een vrije gave, dan was hem geen ongelijk gedaan door hem te onthouden waar hij niet om kon bidden. Bevestiging in deze rechtvaardige staat was een beloning uit genade, die door de staat van beproeving heen op een aanhoudende rechtvaardigheid gegeven zou worden. Zij zou aan Adam gegeven

zijn, zo hij de tijd, door de Schepper gesteld voor beproeving, uitgestaan zou hebben. Dienovereenkomstig is zij aan de heiligen gegeven, wegens de verdiensten van Christus, Die gehoorzaam was zelfs tot de dood. En hierin hebben de gelovigen het voordeel boven Adam: zij kunnen nooit geheel noch voorgoed van de genade vervallen.

Zo was de mens oorspronkelijk rechtvaardig gemaakt, zijnde geschapen naar *het beeld Gods* (Gen. 1:27), hetwelk bestaat in de stellige hoedanigheden van *kennis, ware rechtvaardigheid en heiligheid* (Kol. 3:10; Ef. 4:24). Al wat God maakte was zeer goed, volgens haar onderscheiden naturen (Gen. 1:31), en zo was de mens zedelijk goed, gemaakt naar het beeld van Hem die *goed en recht is* (Psalm 25:8). Zonder dit kon hij aan het grote doel van zijn schepping niet hebben beantwoord, 't welk was: te kennen, lief te hebben en zijn God te dienen, achtervolgens zijn wil. Nee, hij kon niet anders geschapen worden; want het betaamde dat hij óf gelijkvormig aan de wet was, in zijn krachten, beginselen en geneigdheden, óf niet. Als hij dit was, dan was hij rechtvaardig, en zo niet, dan was hij een zondaar, hetgeen ongerijmd en afschuwelijk is zich in te denken.

Van 's Mensen oorspronkelijke gelukzaligheid.

Ten tweede. Ik zal u enkele van die zaken voorleggen, die de rechtvaardigheid van des mensen eerste staat vergezelschappen of daaruit voortvloeien. Gelukzaligheid is de uitwerking van heiligheid, en daar dit een heilige staat was, was het ook een gelukkige.

De mens een heerlijk schepsel

Eerst. De mens was toen een zeer heerlijk schepsel. Wij hebben reden te vermoeden, dat, zoals Mozes aangezicht glinsterde toen hij van de berg afdaalde, dat zo ook de mens een licht, helder en blijgeestig gelaat had en een schoon lichaam, terwijl er toen nog geheel geen duisterheid van zonden in hem was. Bovendien, ziende dat God Zelf *verheerlijkt is in heiligheid* (Exod. 15:11), maakte de geestelijke schoonheid, die de Heere op hem had gelegd bij zijn schepping, hem zekerlijk een zeer heerlijk schepsel. O, hoe scheen het licht in zijn heilige wandel, tot eer van de Schepper! Iedere daad was niets anders dan de uitschieting van een straal en glans van dat heerlijk onvermengd licht, dat God in zijn ziel gegeven had. Die lamp van liefde, aangestoken door de hemel, bleef branden in zijn hart, als in het heilige. En de wet des Heeren, die door Gods vinger in zijn binnenste gesteld was, werd daar door hem gehouden, als in het Heilige der Heiligen. Daar was geen onreinheid van buiten te zien, geen scheel gezicht in de ogen, naar enig onzuiver ding, de tong sprak niets dan hemeltaal. En, in één woord: des Konings zoon was geheel verheerlijkt inwendig, en zijn kleding was van gouden borduursel.

De gunsteling van de hemel.

Ten Tweede, hij was de gunsteling des hemels. Hoe stralend blonk in hem het beeld van God, Die niet anders kan dan Zijn eigen beeld lief hebben, waar het zich ook ontdekt. Terwijl hij alleen in de wereld was, was hij niet alleen, want God was met hem. Zijn omgang en gemeenschap was met zijn Schepper, en dat onmiddellijk; want totnogtoe was er niets om het aangezicht Gods af te wenden van het werk van zijn

eigen handen, omdat de zonde nog niet was ingekomen, die alleen de breuk kon maken.

Het Verbond der Werken

- Door de gunst van God werd hij verheven om een bondgenoot van de hemel te zijn in het eerste verbond, genoemd het *verbond der werken*. God bracht de wet, die Hij hem in zijn schepping gaf, in de vorm van een verbond, waarvan volmaakte gehoorzaamheid de voorwaarde was. Leven was de beloofde zaak, en dood de bedreigde straf. Aangaande de voorwaarde, een grote tak van de natuurlijke wet was, dat de mens geloofde, wat God ook zou openbaren, en doen wat hij ook zou gebieden. Toen God vervolgens dit verbond met de mens maakte, strekte Hij zijn plicht uit tot het niet eten van de boom der kennis van goed en kwaad, en de op deze wijze uitgebreide wet was de regel van 's mensen verbondsgehoorzaamheid. Hoe gemakkelijk waren deze voorwaarden voor hem, bij wie de natuurlijke wet in zijn hart geschreven was. Dat maakte hem genegen om deze stellige wet te gehoorzamen, die aan hem geopenbaard werd, zo het schijnt, door een hoorbare stem (Gen. 2:17). En waarlijk, het was ten hoogste redelijk, dat de regel en inhoud van zijn verbondsgehoorzaamheid zo zou worden uitgebreid. Hoewel wat bijgevoegd was op zichzelf onbelangrijk was, moest het zijn gehoorzaamheid exact richten op de wil van God, het duidelijkste bewijs van ware gehoorzaamheid. Daar het een uiterlijk iets was, zou zijn gehoorzaamheid of ongehoorzaamheid het meest klaar en blijkbaar er in uitkomen.

Nu, op deze voorwaarden, beloofde God hem het leven, de geduurzaamheid van natuurlijk leven in de vereniging van ziel en lichaam, en van geestelijk leven, in de gunst van zijn Schepper. Hij beloofde hem ook eeuwig leven in de hemel, om daar in te gaan, als hij de tijd van zijn beproeving op de aarde was doorgedaan, en de HEERE het dienstig zag om hem over te brengen in het bovenste Paradijs. Deze belofte van leven was ingesloten in het dreigement van de dood (Gen. 2:17). Want terwijl God zegt: *ten dage als gij daarvan eet, zo zult gij zekerlijk sterven* (Eng. vert.), dan betekent dit ook: indien u daar niet van eet, zo zult u zekerlijk leven. En dat was Sacramenteel bevestigd door een andere boom in de hof, die daarom de *boom des levens* genoemd wordt, waarvan hij werd afgehouden, toen hij gezondigd had: *Nu dan, dat hij zijn hand niet uitsteke, en neme ook van de boom des levens en ete, en leve in eeuwigheid* (Gen. 3:22-23). Zo zond de Heere God hem uit de hof van Eden.

Nochtans moet men niet denken, dat 's mensen leven en dood alleen afhing van deze zaak van de verboden vrucht, maar van de gehele wet; want zo zegt de Apostel (Gal. 3:10): *Vervloekt is een iegelijk die niet blijft in al hetgeen geschreven is in het boek der wet, om dat te doen. Het gebod* van de verboden vrucht was een geopenbaard deel van Adams Godsdienst, en dus was het noodzakelijk dat het uitdrukkelijk hem werd voorgelegd. Maar aangaande *de wet der natuur*, hij wist van nature dat de dood de vergelding van ongehoorzaamheid was: want zelfs de Heidenen waren hier niet onwetend van: *Dewelke, daar zij het recht Gods weten, (namelijk dat degenen, die zulke dingen doen, des doods waardig zijn)* (Rom. 1:32). En nog meer, de belofte ingesloten in het dreigement, beveiligde Adams leven, in overeenkomst met het verbond, zo lang als hij de natuurwet gehoorzaamde met het toegevoegd *stellig gebod*. Het was voor hem dus

niet nodig dat er iets met name genoemd zou worden in het verbond, behalve wat het eten van de verboden vrucht betrof.

Dat in dit verbond eeuwig leven in de hemel beloofd werd, blijkt klaar hieruit: Na het dreigement van eeuwige dood in de hel en nadat de mens zich strafbaar had gemaakt, werd beloofd dat Christus door Zijn dood het eeuwige leven zou verwerven. Christus zelf legt de belofte van het verbond der werken uit, *namelijk de belofte van eeuwig leven*, toen Hij de voorwaarde van dat verbond aan een hovaardig mens voorstelde; een mens die, hoewel hij het kapitaal van Adam niet had, nochtans noodzakelijk ten leven wou ingaan in de weg van werken, gelijk Adam onder dit verbond gedaan moest hebben: *Doch wilt gij in het leven ingaan, namelijk eeuwig leven door doen, onderhoudt de geboden.* (Matth. 19:16-17)

- De straf was de dood (Gen. 2:17), *Ten dage, als gij daarvan eet, zult gij de dood sterven.* De dood waarmee gedreigd werd was zodanig als het leven dat beloofd werd, en dat allerrechtvaardigst, te weten: tijdelijke, geestelijke en eeuwige dood. De uitkomst is een verklaring hiervan; want diezelfde dag dat hij er van at, was hij naar de wet een dood man. Maar de uitvoering werd verhinderd, om het nageslacht dat in zijn lendenen lag en omdat er een ander verbond was toeberaid. Niettemin, op die dag kreeg zijn lichaam de doodwonden, en werd sterfelijk. De dood vatte ook zijn ziel aan, hij verloor zijn oorspronkelijke rechtvaardigheid en de gunst Gods. Dit getuigen de nepen en benauwdheden van zijn consciëntie, welke maakten dat hij zich voor God verborg. Hij werd onderworpen aan de eeuwige dood, die inderdaad ook gevolgd zou zijn, zo er geen Middelaar verzorgd was geweest, die hem vond als een kwaaddoener, gebonden met de koorden van de dood, gereed om weggeleid te worden ter uitvoering van het vonnis. Zo hebt u een korte beschrijving van het verbond, waar de Heere de mens inbracht in de staat der Rechtheid.
- En schijnt het een gering zaak aan u, dat de aarde zo een bondgenoot was met de hemel? Dit kon niet gedaan worden aan iemand, dan alleen aan hem, in wiens eer de Koning des hemels een welbehagen had. Het was een daad van genade, waardig de genadige God, Wiens gunsteling hij was; want daar was genade en vrije gunst in het eerste verbond schoon de uitnemende rijkdom der genade, zoals het de Apostel noemt (Ef. 2:7), bewaard was voor het tweede. Het was zekerlijk *een daad van genade, gunst en wonderbare toenadering* in God, in een verbond te gaan met zijn eigen schepsel, en dan nog wel in zulk een verbond. De mens was niet naar zijn eigen, maar naar Gods beschikking gesteld; noch had hij enig ding om mee te werken, dan hetgeen hij van God ontvangen had. Daar was geen overeenkomst tussen het werk en het beloofde loon. Door dat verbond was de mens verbonden tot volmaakte gehoorzaamheid, uit kracht van zijn natuurlijke afhankelijkheid van God. En de dood was vanzelfsprekend de bezoldiging der zonde, hetwelk de rechtvaardigheid Gods kon en zou gevorderd hebben, ofschoon er nooit enig verbond geweest was tussen God en mensen. Maar omdat God vrijmachtig is, kon de mens nooit eeuwig leven geëist hebben als het loon van zijn werk, indien er zulk een verbond niet was geweest. God was vrij om het bestuur van Zijn schepsel te maken zoals Hij het nuttig achtte. Zo hij in zijn oprechtheid gebleven was, zo lang als de wereld zou staan, *en er geen verbond was geweest,*

dat hem eeuwig leven beloofde op zijn gehoorzaamheid, dan had God ten laatste Zijn ondersteunende hand kunnen terugtrekken en had hem zo laten terugkruipen in de baarmoeder van het niets, van waar almachtige kracht hem had uitgehaald. En wat verkeerdheid zou hierin geweest zijn, terwijl God maar terug zou genomen hebben hetgeen Hij vrijelijk gegeven had? Maar nu, nu het verbond gemaakt was, wordt God een Schuldenaar aan zijn eigen getrouwigheid. Als de mens wil werken, dan mag hij het loon vragen op grond van het verbond. Toen hij tot deze waardigheid verheven werd, mochten de engelen hem dan wel deze groetenis gegeven hebben: *Wees gegroet, gij die zo hoog begenadigd zijt, de Heere is met u!*

Heer van de wereld.

Ten Derde. God maakte hem heer van de wereld, vorst over de lagere schepselen, algemene heer en regeerder over de gehele aarde. Zijn Schepper gaf hem heerschappij over de vissen der zee, over de vogelen des hemels, over de gehele aarde, ja over ieder levend ding, dat zich daarop beweegt: *Hij zette alle dingen onder zijn voeten* (Psalm 8:7-9). Hij gaf hem macht om de schepselen op de aarde, in de zee en in de lucht matiglijk te gebruiken en zich ervan te bedienen. Dus was de mens Gods plaatsvervangend regeerder in de benedenwereld, en zijn heerschappij was een beeld van Gods oppermacht. Dit hadden man en vrouw gemeen; maar de man had één ding bijzonder voor zich, te weten dat hij ook heerschappij had over de vrouw (1 Cor. 11:7). Ziet hoe de schepselen tot hem kwamen, om hun onderwerping te erkennen, en aan hem hulde te doen als hun heer; zij stonden stil voor hem, totdat hij elk zijn eigen naam gegeven had! (Gen. 2:19). Het aangezicht van de mens boezemde hen ontzag in; het moedigste schepsel stond verbaasd tam en stil, hem erende als zijn heer en regeerder. Dus was de mens *gekroond met eer en heerlijkheid* (Ps 8:6). De Heere bedeede hem zeer mild en overvloedig, stellende alle dingen onder zijn voeten; alleen behield Hij één ding, een boom in de hof uit zijn handen, namelijk *de boom der kennis van goed en kwaad*.

- Maar mocht u zeggen: Misgunde de Heere hem dit? Ik antwoord nee; maar wanneer Hij hem zo heilig en gelukkig gemaakt had, gaf Hij hem genadiglijk deze beperking, hetwelk in zijn eigen natuur een stut en steunsel was om hem voor vallen te behoeden. En dit zeg ik op deze drie gronden:

De verboden Boom een steun om hem voor vallen te bewaren.

- (1) Zoals het zeer geschikt was voor de eer van God, die de mens gemaakt had tot een heer van de benedenwereld, om zijn onbepaalde heerschappij over alles door enig bijzonder zichtbaar teken te bevestigen, zo was het ook het meest geschikt voor 's mensen veiligheid. Daar de mens was neergezet in een schoon paradijs, was het een daad van *oneindige wijsheid*, en ook van genade, hem van een enkele boom af te houden, als een zichtbaar getuigenis dat hij moest erkennen alles van zijn Schepper te hebben, als zijn grote Landheer, opdat hij zo, terwijl hij zichzelf heer zag van de schepselen, niet vergeten zou dat hij Gods onderdaan nog was.
- (2) Dit was een gedenkteken van zijn veranderlijke staat, van de hemel aan hem gegeven, om bij hem opgelegd te worden tot zijn groter waarschuwing; want de mens was geschapen met een vrije wil tot goed, waar de boom des levens

een bewijs van was. Maar zijn wil was ook vrij tot kwaad en de verboden boom was daarvan voor hem een gedenkteken. Het was in zekere zin een gedurig wachtwoord aan hem tegen kwaad, een baken voor hem opgericht, om hem te gebieden zich te wachten van zichzelf aan stukken te stoten op de klip van zonden.

- (3) God maakte de mens oprecht, gericht naar God als zijn hoogste Doel. Hij zette hem, gelijk Mozes, op de top van de berg, houdende zijn handen op naar de hemel. En zoals Aäron en Hur Mozes handen ondersteunden (Exod. 7:10-12), zo gaf God de mens een rechte gestalte van lichaam, en Hij verbood hem te eten van deze boom, om hem in die gestalte van oprechtheid te houden, waarin hij geschapen was. God maakte dat de beesten neerwaarts naar de aarde zouden zien, om te tonen dat hun voldoening van daar moet komen, en achterevolgens verleent het hun hetgeen overeenkomende is met hun begeerte. Maar de rechte gestalte van 's mensen lichaam, dat naar boven ziet, toonde hem, dat zijn gelukzaligheid boven hem ligt in God, en dat hij het van de hemel en niet van de aarde moest verwachten. Deze schone boom nu, van welke hem verboden was te eten, was als het ware een hand van alle schepselen, die hem dezelfde les leerde, dat zijn gelukzaligheid niet lag in de genieting van de schepselen. In het Paradijs op zichzelf was er een tekort, waarop de verboden boom duidelijk wees, dat niet het genot van de schepselen, maar in God hun gelukzaligheid alleen was. Het was een teken van ledigheid opgehangen voor de deur van de schepping, met dat opschrift: *Dit is uw ruste niet.*

Zijn volmaakte gerustheid.

Ten Vierde. Gelijk de mens een volmaakte gerustheid binnen in zijn eigen boezem had, zo had hij ook een volkomen stilte van buiten. Zijn hart had niets om hem over te verwijten; de consciëntie had toen niets te doen dan te bestieren, goed te keuren en hem te onthalen, en van buiten was er niets om hem te beschadigen. 't Gelukkige paar leefde in volmaakte vriendschap; en hoewel hun kennis groot, waar en helder was, kenden zij geen schaamte. Schoon zij naakt waren, was daar geen blozing op hun aangezichten; want de zonde, het zaad van schaamte, was nog niet gezaaid (Gen. 2:25). Hun sierlijke lichamen waren niet vatbaar, ook waren er geen ongemakken in de lucht; zo hadden zij geen kleren nodig, welke oorspronkelijk de tekenen van onze schaamte zijn. Zij waren niet onderworpen aan ongemakken of pijnen; en ofschoon zij niet lui zouden leven, waren nochtans zware arbeid, slommer, vermoeidheid, en zweet des lichaams in die staat onbekend.

Een leven van zuiver vermaak.

Ten Vijfde. De mens had in deze staat een leven van zuiver genoeg en onbesmet vermaak. Rivieren van zuivere verkwikkingen liepen er doorheen. De aarde, met wat zij voortgebracht had, was nu in derzelve heerlijkheid. Niets was nog ingekomen om de schoonheid van de schepselen te bederven. God zette hem niet zo maar op een plaats van de aarde neer, maar in Eden, een uitnemendheid voor vermakelijkheid, gelijk de naam daarvan insluit. Nee, niet alleen in Eden, maar in de hof van Eden, de allervermakelijkste plek van die aangename plaats, een hof door God zelf geplant, om het woonhuis te zijn van deze gunsteling. Toen God de andere schepselen maakte, zei Hij: *Dat de wateren overvloediglijk voortbrengen een gewemel van levende zielen* (Gen. 1:20), en: *De aarde brenge levende zielen voort* (Gen. 1:24). Maar toen de mens

zou worden gemaakt, zei Hij: *Laat Ons mensen maken* (Gen. 1:26). Zo ook, toen het overige van de aarde voorzien moest worden met kruiden en bomen, zei God: *Dat de aarde uitschiet grasscheutjes, kruid zaadzaaiende, vruchtbaar geboomte, dragende vrucht naar zijn aard enz.* (Gen. 1:11). Maar van het Paradijs wordt gezegd: *Ook had HEERE God een hof geplant* (Gen. 2:8); 't welk niet anders dan een bijzondere voortreffelijkheid kan aanwijzen in die hof, boven al de andere delen van de toen schone aarde, daar hem niets ontbrak, noch voor noodzakelijkheid noch vermaak; want iedere boom was daar *begeerlijk voor het gezicht en goed tot spijs* (Gen. 2:9). Hij kende de vermaken niet die de weelde en overdaad verzonnen heeft tot bevrediging van de lusten: maar zijn vermaken kwamen uit de hand van God, zonder door zondige handen te gaan, die al snel tekenen van onzuiverheid nalaten op hetgeen dat zij aanraken. Zo waren zijn vermaken zuiver, zijn verlustingen gelouterd.

Toch kan ik u aantonen dat Hij zich op een nog uitnemender manier vermaakte: de wijsheid was in zijn hart gekomen en daarom was de kennis zeker aangenaam voor zijn ziel. Wat genoeg vinden sommigen in hun ontdekking van de werken der natuur, in deze restjes van kennis die zij opgezameld hebben! Maar een hoeveel meer uitgekozen vermaak had Adam, terwijl zijn doorziende ogen 't boek van Gods werken las, 't welk God voor hem had gelegd, ten einde hij Hem daarin mocht verheerlijken. Daarom had God hem ook zeker voor dit werk bekwaam gemaakt! *Maar bovenal zijn kennis van God, en dat als zijn God, en de gemeenschap die hij met Hem had, kon niet anders dan Hem de meest gezuiverde en uitgezochteste vermaken in de allerbinnenste vertrekken van zijn hart verlenen.* Groot is dat genoeg, 't welk de heiligen vinden in deze gezichten van de heerlijkheid van God, waar hun zielen somtijds ingeleid worden, terwijl zij omringd zijn met vele zwakheden; maar veel meer mag wel worden toegestaan aan de onzondige Adam: hij smaakte deze vermaken zonder twijfel op een andere wijze.

De mens onsterfelijk.

Ten Laatste. Hij was onsterfelijk. Hij zou nooit gestorven zijn, zo hij niet gezondigd had; De dood was bedreigd in 't geval van zonden (Gen. 2:17). Dit toont dat hij een gevolg is van de zonde, en niet van de onzondige menselijke natuur. De volmaakte gesteldheid van zijn lichaam, 't welk zeer goed uit de hand van God kwam, en de rechtvaardigheid en heiligheid van zijn ziel, werden alle inwendige oorzaken van de dood. Niets was voorbereid voor de verslindende mond van het graf, dan het vernederd lichaam (Filipp. 3:21), en degenen die gezondigd hebben (Joh 24:19). En Gods bijzondere zorg voor zijn onnozel schepsel, beveiligde hem tegen uitwendig geweld. Het getuigenis van de apostel is duidelijk (Rom. 5:12): *Door één mens is de zonde in de wereld ingekomen, en door de zonde de dood.* Ziet hier de deur waar de dood door inkwam! De satan werkte met zijn leugens totdat hij die open kreeg, en zo kwam de dood in: daarom wordt van de satan gezegd dat hij *een mensenmoeder is van de beginne* (Joh. 8:44).

Zo heb ik u nu de heiligheid en gelukzaligheid van de mens in deze staat getoond. Zo iemand zal zeggen: Wat heeft dit alles voor ons, die nooit proefden van die heilige en gelukzalige staat, te betekenen? Zij moeten weten dat het ons ten zeerste aangaat, zover zelfs dat Adam de wortel van alle mensenkinderen was, ons algemeen hoofd en vertegenwoordiger, die van God ons erfdeel en kapitaal ontving, om dat te houden

voor zichzelf en zijn kinderen, en het aan hen over te dragen. De Heere deed als het ware het kapitaal van alle mensen in een schip en Hij stelde, zoals wij zelf ook gedaan zouden hebben, onze gemeenschappelijke vader aan als de stuurman. Hij legde een zegen in de wortel, om (indien 't recht beleid werd,) verspreid te worden in al de takken. Toen Hij, volgens onze tekst, Adam oprecht maakte, maakte Hij de mens oprecht, en alle mensen hadden die oprechtheid in hem; want zo de wortel heilig is, zo zijn het ook de takken. Maar meer van dit naderhand. Zou Adam staande zijn gebleven, niemand zou over de vertegenwoordiging getwist hebben.

De leer van de staat der rechtheid toegepast.

I. GEBRUIK.

Onderwijzingen van deze staat.

Dit toont ons:

- (1) Dat niet God, maar de mens zelf de oorzaak van zijn verdorvenheid was. God maakte hem oprecht; zijn Schepper zette hem op, maar hij wierp zichzelf ter neer. Was het feit dat de Heere hem leidde en genegenheid gaf tot het goede, de reden van zijn ellendige keuze? Of bedeelde hem de hemel zo schaars, dat zijn drukkend gebrek hem naar de hel zond om vervulling te zoeken? Nee, de mens was en is de oorzaak van zijn eigen verdorvenheid.
- (2) God mag van de mens allerrechtvaardigst volmaakte gehoorzaamheid aan zijn wet vorderen, en hem om het niet volmaakt gehoorzamen daarvan veroordelen, hoewel hij nu geen bekwaamheid heeft, om het te kunnen doen; want hierin vergadert Hij maar waar Hij gestrooid had. Hij gaf de mens bekwaamheid om de gehele wet te onderhouden. De mens heeft die door zijn eigen schuld verloren. Zijn zonde kon echter nooit het recht wegnemen 't welk God had om volmaakte gehoorzaamheid van zijn schepsel af te eisen, en het te straffen in geval van ongehoorzaamheid.
- (3) Zie hier de oneindige verplichting waar wij onder liggen aan Jezus Christus, de Tweede Adam, die met Zijn Eigen dierbaar bloed onze verbeurde goederen gekocht heeft en die ons wederom vrijelijk aanbiedt (Hos. 13:9), en dat met het voordeel van een eeuwigdurende verzekering, dat deze nooit meer geheel verloren kunnen worden (Joh. 10:28-29). Vrije genade wil diegenen vaststellen, welke vrije wil neerstiet in een afgrond van ellende.

II. GEBRUIK.

Drie soorten van personen bestraft.

- (1) Bestrafing voor hen, die de Godsdienst haten in de kracht daarvan, waar deze ook voorkomt, en in niets vermaak kunnen nemen dan in de wereld en haar lusten. Zekerlijk zijn deze mensen ver van de gerechtigheid, *zij zijn haters Gods* (Rom. 1:30). Want zij zijn haters van zijn beeld. De oprechte Adam in het paradijs, zou een doorn in het oog van al zulke personen zijn geweest, zoals hij dat was voor de slang, van wie zij door hun boosheid bewijzen het zaad te zijn.

- (2) Dit bestraft zulken die de Religie tot schande maken, en welke tegenover een genadeloze wereld beschaamd zijn over de dienst Gods. Daar is een geslacht, dat zo vermetel is tegen de God die hen gemaakt heeft en die hen in een ogenblik kan vermorzelen, dat zij godsvrucht belachen en spotten met ernstigheid. Maar, *over wien maakt gij u lustig? over wien spert gij de mond wijd op, en steekt de tong languit* (Jes. 57:4)? Is het niet tegen God Zelf, Wiens beeld, dat in sommigen van Zijn schepselen in zekere mate hersteld is, hen tot zotten maakt in uw ogen? Maar *drijft de spot niet, opdat uw banden niet vaster gemaakt worden* (Jes. 28:22). Heiligheid was de heerlijkheid, die God op de mens legde toen Hij hem maakte, maar nu veranderen kinderen der mensen die heerlijkheid in schande, omdat zij zelf roemen in hun schande. Daar zijn anderen die in 't verborgen de godsdienst goedkeuren, en in een Godvruchtig gezelschap die belijden willen, maar die op andere tijden, om een ander gelijk te zijn, beschaamd zijn het te erkennen. Zo zwak zijn ze, dat zij voortgeblazen worden met de wind van der goddelozen mond. Een breed gelach, een goddeloze boert en schertsing uit een profane mond, zijn voor velen een onoplosbaar bewijsstuk tegen de godsdienst en tegen de ernst. Want in de zaken van godsdienst zijn zij als *botte duiven zonder hart*. O, dat zulke mensen acht geven op dat gewichtige woord (Marc. 8:38): *Want zo wie zich Mijns en Mijner woorden zal geschaamd hebben, in dit overspelig en zondig geslacht, diens zal Zich de Zoon des mensen ook schamen, wanneer Hij zal komen in de heerlijkheid Zijns Vaders, met de heilige engelen*.
- (3) Dit bestraft de hovaardige, zichzelf groot inbeeldende belijder, die zichzelf verwondert in een gewaad, dat hij van vodden tezamen gelapt heeft. Daar zijn velen die dan, als zij enige zeer gering stukjes van kennis in de religie hebben vergaderd, en gekomen zijn tot enige verbetering van leven, dik opzwellen van waan bij zichzelf; een droevig teken dat de uitwerksels van de val zo zwaar op hen liggen, dat zij alsnog niet tot zichzelf zijn gekomen (Luk. 15:17). Zij hebben ogen achter, om hun vordering te zien, maar geen ogen van binnen, geen ogen van voren om te zien wat hun nog ontbreekt, hetwelk hen zekerlijk vernederen zou, want ware kennis maakt de mensen te zien, wat zij eens waren, en wat zij tegenwoordig zijn, en is dus vernederende, en dat zou niet toelaten dat zij berusten in enige mate van verkregen genade; maar zet hen aan om zich voorwaarts uit te strekken, *vergetende de dingen die achter zijn* (Filipp. 3:13,14). Maar zodanige mensen zijn zulk een voorwerp van medelijden, als iemand zou zijn die zijn eigen heerlijk huis of paleis in brand had gestoken, en nu roemt op een klein kotje of hutje, dat hij voor zichzelf uit de verbrande stenen gebouwd had, alhoewel het zo ongemeen zwak was, dat het tegen een storm niet bestand was.

III. GEBRUIK.

Een jammerklacht over de bederving.

Hier stond een heerlijk gebouw, *de mens uitgehouwen naar de gelijkenis van een paleis*, dat nu in de as ligt. Laat ons staan en zien op het vervallene en tranen storten. Dit is een weeklacht en zal tot een weeklagen zijn. Zouden wij wel kunnen nalaten te wenen, als wij ons land geheel verwoest zagen en door de vijand veranderd in een wildernis? Als wij onze huizen in brand zagen staan, en onze huisgenoten in de vlam omkomende? Maar al dit komt veel te kort bij dit overdroevig gezicht, de mens als een ster van de hemel gevallen. Ach, mogen wij nu niet zeggen, o, dat wij waren als in de vorige maanden, toen er geen vlek in onze natuur was, geen wolk op onze

gemoederen, geen besmetting in onze harten! Waren wij nooit in een betere staat geweest, de zaak zou minder zijn; *maar zij die in karmozijn opgetrokken zijn, die omhelzen de drek*. Waar is nu onze eerste heerlijkheid? Eens, geen duisterheid in 't verstand, geen weerspanning in de wil, geen wanorde in de genegenheden. Maar helaas! *Hoe is de getrouwe stad een hoer geworden! Gerechtigheid woonde daarin; maar nu doodslagers*. Ons zilver is tot schuim geworden, onze wijn is vermengd met water. Dat hart, dat eens de tempel van God was, is nu veranderd in een spelonk der dieven. Laat onze naam zijn *Icabod*, want de heerlijkheid en eer is van ons geweken.

Gelukkig waart gij, o mens, wie was u gelijk? Geen pijn noch ziekte kon u aandoen, geen dood kon u naderen, geen zucht werd van u gehoord, tot dat deze bittere vruchten van de verboden boom geplukt waren. De hemel scheen op u, en de aarde lachte u toe; gij waart de medegenoot der engelen, en de nijd van de duivelen.

Maar hoe laag is hij nu gelegd, die geschapen was om te heersen, en die heer gemaakt was van de wereld! *De kroon is van ons hoofd gevallen; o wee nu onzer dat wij zo gezondigd hebben!* De schepselen, die wachten om Hem dienst te doen, zijn nu, sedert de val, in slagorde tegen Hem gesteld, en de minste last daarvan ontvangende wordt te zwaar voor hem bevonden. Wateren overstromen de oude wereld, 't vuur verteert Sodom, de sterren uit haar loopplaatsen strijden tegen Sisera, kikvorsen, sprinkhanen, luizen, enz. voeren de oordelen uit aan Farao en zijn Egyptenaren, wormen eten Herodes op; Ja, het is voor de mens noodzakelijk een verbond te maken met de beesten, en met de stenen des velds (Job. 5:23) Er is reden om te vrezen, dat ieder die hem vindt hem doden zal. Helaas! Hoe zijn wij gevallen! Hoe zijn wij gedompeld in een afgrond van ellende! De zon is over ons ondergegaan, de dood is in onze vensters geklommen, onze vijanden hebben onze beide ogen uitgestoken en verheugen zich over onze ellende. Laat ons dan neerliggen in onze schaamte, en dat schande ons overdekke.

Toch is er hoop voor Israël, dezen aangaande. (Ezra 10:2) Komt dan, o zondaar, ziet naar Jezus Christus de Tweede Adam. Staat af van de eerste Adam en zijn verbond. Komt over tot de Middelaar en Borg van het nieuwe en betere verbond en laat uw hart zeggen: *Wees ons ten Overste en laat toch deze aanstoot onder Uw hand wezen* (Jes. 3:6). *Laat uw oog vlieten en niet ophouden, omdat er geen rust is, totdat het de HEERE van den hemel aanschouwe, en het zie.* (Klaagl. 3:49-50).

II. STAAT
 NAMELIJK
 DE STAAT DER NATUUR
 OF
 VAN GEHELE BEDERVING.

I. HOOFD.

De ZONDIGHEID van 's mensen natuurlijke staat.

En de HEERE zag dat de goddeloosheid der mensen groot was op de aarde, en al het gedichtsel der gedachten zijnes harten 't allen dage alleenlijk boos was. Genesis 6:5

Wij hebben gezien wat de mens was, toen God hem maakte: een beminnelijk en gelukkig schepsel. Laat ons hem nu zien, zo als hij zichzelf heeft mismaakt. Wij zullen zien dat hij een zondig en ellendig schepsel is. Dit is de droevige staat waarin wij door de val zijn gebracht, een staat zo zwart en beklaglijk, als de voorgaande heerlijk was. En deze noemen wij gewoonlijk de staat der natuur of de natuurstaat van de mens, volgens 't woord van de Apostel: *En wij waren van nature kinderen des toorns, gelijk ook de anderen* (Ef. 2:3). En hierin moeten twee zaken worden overwogen:

1. De zondigheid;
2. De ellende van deze staat, in welke al de onwedergeborenen leven.

Ik begin met de zondigheid van de natuur van de staat van de mens, waarvan de tekst ons een vol, doch kort bericht geeft: *En de Heere zag dat de boosheid der mensen menigvuldig was, enz.*

Het wit en oogmerk van deze woorden is om Gods rechtvaardigheid in het brengen van de zondvloed over de oude wereld klaar te doen blijken. Daar zijn twee bijzondere oorzaken waar hier in de voorgaande verzen kennis van genomen wordt.

(1) Gemengde huwelijken (Gen. 6:2). *Gods zonen*, de nakomelingen van Seth en Enos, belijders van de ware Godsdienst, trouwden met *de dochteren der mensen*, het goddeloze en vervloekte geslacht van Kain. Zij brachten de zaken niet voor de Heere, dat Hij voor hen mocht kiezen (Psalm 47:5), maar zonder enig opzicht tot de wil van God, kozen zij niet volgens de regels van hun geloof, maar van hun inbeelding; *zij zagen dat zij schoon waren*. En hun huwelijk met hen veroorzaakte hun scheiding van God. Dit was één van de oorzaken van de zondvloed, die de oude wereld wegvaagde. God geve dat al de belijders in onze dagen zichzelf hierin onschuldig konden pleiten, want hoewel die zonde de zondvloed aanbracht, heeft ze echter die zonde niet weggenomen. Die zonde moet nu, zoals van ouds, met recht worden aangezien als een der oorzaken van het verval in de godsdienst. Het was onder de heidenen gangbaar, hun goden te veranderen, als zij in het huwelijk traden. En vele droevige voorbeelden

zijn er in de Christenwereld, die ons hetzelfde aantonen, alsof het volk van Farao's gevoelen was, dat de godsdienst alleen voor hen is, welke geen andere zorg aan hun hoofd hebben (Exod. 5:17).

(2) Grote onderdrukking (Gen. 6:4). *In die dagen waren er reuzen op de aarde, mensen van een grote gestalte, grote sterkte, en schrikkelijke goddeloosheid, vervullende de aarde met wrevel* (Gen. 6:11). Maar noch hun sterkte, noch schatten van goddeloosheid, konden hun nut doen in de dag des toorns. Toch doet de winst die men door onderdrukking denkt te behalen nog velen de schrik van dit vreselijk voorbeeld vergeten. Zo veel dan over de samenhang en aan welke bijzondere misdaden dat geslacht schuldig was. Maar iedere persoon die weggevaagd werd met de vloed, kon niet schuldig zijn aan deze zaken, en *zou de Rechter der ganse aarde geen recht doen?* Daarom wordt in mijn tekst een algemene aanklacht ingebracht tegen allen: *de boosheid des mensen was menigvuldig op de aarde en al het gedichtsel der gedachten zijns harten was te allen dage alleenlijk boos*. Het is zeer zeker, want God zag het.

Twee zaken worden hun hier ten laste gelegd.

1. Verdorvenheid van leven, boosheid, menigvuldige boosheid. Ik versta dit van de boosheid van hun leven; want die is duidelijk onderscheiden van de boosheid van hun hart. De zonden van hun uiterlijke levenswandel waren groot in haar aard, en grotelijks verzwaard door de met haar gepaard gaande omstandigheden; en dit niet alleen onder de nakomelingen van de vervloekte Kaïn, maar ook onder die van de heilige Seth; *De boosheid des mensen was menigvuldig*. En dan wordt er aan toegevoegd: *"op de aarde"*. Om welke reden?

(1) Om Gods gestrengheid te verdedigen, daarin, dat Hij niet alleen de zondaars afsneed, maar dat Hij de schoonheid van de aarde ontsierde en daar al de redeloze schepselen weg deed: door de zondvloed, opdat, zoals de mensen de tekenen van hun goddeloosheid gesteld hadden, God de gedenktekenen van zijn toorn op de aarde mocht zetten.

(2) Om de gruwelijkheid van hun zonden te tonen. Zij maakten de aarde, die God zo versierd had tot het gebruik van mensen, tot een riool van zonden en een toneel om hun goddeloosheid op uit te voeren, met uitdaging van de hemel. God zag deze verdorvenheid des levens. Hij wist het niet alleen en nam er kennis van, maar Hij deed hen ook weten, dat Hij er kennis van nam, en dat Hij de aarde niet verlaten had, ofschoon zij de hemel verlaten hadden.

2. Verdorvenheid van natuur. *Al het gedichtsel der gedachtenis zijns harten was te allen dage alleenlijk boos*. Al hun goddeloze praktijken worden hier nagespoord tot de fontein en oorsprong: een verdorven hart was de bron van alles. De ziel, die in al haar vermogens oprecht gemaakt was, is nu geheel ordeloos. Het hart dat gemaakt was naar Gods eigen hart is nu het tegenovergestelde daarvan, een smidse van kwade verdichtselen, een riool van ongeregelde hartstochten, en een pakhuis van alle goddeloosheid (Marc. 7:21-22). Beschouw het hart van de natuurlijke mens, zoals het opengelegd is in onze tekst. Het verstand is bevlekt, de gedachten van het hart zijn boos, de wil en genegenheden verontreinigd, het gedichtsel der gedachten van het hart (dat is: wat ook het hart bij zichzelf bedenkt, zoals oordeel, keuze, voornemens, uitvindingen, begeerten, iedere inwendige beweging) of liever, de gestalte der gedachten van het hart (namelijk: de toestand, maaksel of vorm van deze (1 Kron. 29:18)) is boos. Ja, ieder verdichtsel, iedere vorming van zijn gedachten is zo. Het hart is altijd iets aan het bedenken, maar nooit iets goeds. De gedachtevorming in het hart

van een mens is zeer verscheiden; nochtans zijn ze nooit in een rechte vorm gegoten. Maar zit er ten minste niet een inmengsel van goed in? Nee, zij zijn alleen maar boos. Niets in hetzelfde is waarlijk goed en aangenaam bij God. Niets, dat uit die smederij voortkomt, kan dit ook zijn, daar er niet de Geest van God, maar *de overste van de macht der lucht* werkt (Ef. 2:2). Wat veranderingen er ook in mogen worden gevonden, zij zijn alleen van boos tot boos; want het gedichtsel van het hart, of de vorm van de gedachten in de natuurlijke mens, is gedurig of ten allen dage boos. In deze staat zijn zij van de eerste tot de laatste dag in een middernachtelijke duisternis. Er is geen glinstering van heilig licht in hen: niet één heilige gedachte kan ooit worden voortgebracht door een onheilich hart. O, wat een verachtelijk hart is dit! O, wat een verdorven natuur is dit! De boom die altijd kwade, en nooit goede vrucht voortbrengt, in wat aarde hij gezet wordt, en wat moeite er ook aan gedaan wordt, moet van nature een kwade boom zijn. En wat kan dat hart zijn, waarvan ieder gedichtsel, iedere redenatie, alleen boos is, en dat ten allen dage. Zekerlijk, die verdorvenheid is ingeworteld in ons hart, doorweven in onze eigen natuur, gezonken in het merg van onze ziel, en zal nooit genezen worden, dan door een wonder van genade. Nu, zodanig is 's mensen hart in haar natuur, tot dat wederbarende genade het verandert. God Die het hart doorzoekt, zag dat het hart van de mens zo was. Hij nam er bijzondere kennis van en de getrouwe en waarachtige Getuige kan onze zaak niet misvatten, hoewel wij zelf zeer gereed zijn ons in dit stuk te misleiden, en het in het algemeen over het hoofd zien.

Ziet er bij u op toe, dat er niet een gedachte in uw goddeloos hart opkomt, die zegt: Wat gaat dat ons aan? Laat dat geslacht, waar de tekst van spreekt, daarop toezien. Want de Heere heeft het geval van dat geslacht in geschrift nagelaten, om een spiegel te zijn voor alle nageslachten, waarin zij de verdorvenheid van hun eigen hart kunnen zien, en waarin zij ook kunnen zien wat hun levens zouden zijn, zo Hij hen niet bedwong; Want: *Gelijk in het water het aangezicht is tegen het aangezicht, alzo is des mensen hart tegen den mens* (Spr. 27:19). Adams val heeft het hart van alle mensen in deze zaak ook zo gevormd. Daarom bewijst de Apostel (Rom. 3:10-18) de verdorvenheid van de natuur, van het hart en van het leven van alle mensen uit hetgeen de Psalmist zegt van de goddelozen in zijn dagen (Psalm 14:1-3; Psalm 5:10; Psalm 140:9; Ps 10:7; Psalm 36:2), uit hetgeen Jeremia zegt van de goddelozen in zijn dagen (Jer. 9:3), uit hetgeen Jesaja zegt van die, welke leefden in zijn tijd (Jes. 57:7-8) en besluit met (Rom. 3:19): *Wij weten nu dat al wat de wet zegt, zij dat spreekt tot degenen die onder de wet zijn; opdat alle mond gestopt worde, en de gehele wereld voor God verdoemelijk zij.* Zou de geschiedenis van de zondvloed aan ons overgeleverd zijn geweest, zonder de reden daarvan in de tekst gegeven, wij konden de verdorvenheid, en de gehele bederving van des mensen natuur zelf daaruit begrepen hebben. Want welke andere twist kon een heilig en rechtvaardig God hebben met de kinderen die verdelgd werden in de vloed, aangezien zij geen dadelijke zonden hadden? Zo wij een wijs man, die een sierlijk stuk werk gemaakt had, en het met zijn ganse hart had goedgekeurd toen hij het uit zijn hand gaf als bekwaam voor het gebruik waar het toe geschikt was, in toorn zagen opstaan en het alles in stukken breken, toen hij het daarna bezag, zouden wij hieruit niet besluiten dat de gestalte daarvan geheel bedorven was sedert het uit zijn hand ging, en dat het niet kan dienen tot dat gebruik waar het in 't eerst toe geschikt was? Hoe veel te meer als wij zien dat de heilige en wijze God het werk van zijn eigen handen, waarvan Hij eens plechtig had verklaard dat het *zeer goed* was, verderft? Mogen wij dan niet besluiten dat de oorspronkelijke gesteldheid daarvan ten uiterste bedorven is, zodat het niet hersteld kan worden, maar dat het noodzakelijk nieuw gemaakt, of geheel en al verloren moet

gaan (Gen. 6:6-7)? *Toen berouwde het de HEERE, dat Hij de mens op de aarde gemaakt had, en het smartte Hem aan Zijn hart. En de Heere zeide: Ik zal de mens verdelgen*, of doorstrepen, doorhalen, zoals een mens een gehele regel uit een boek uitwist, die niet verbeterd kan worden door het afsnijden van enige letters, lettergrepen of woorden, of andere hier en daar te onderstrepen, maar die noodzakelijk geheel opnieuw moet worden gemaakt. Maar heeft de zondvloed deze verdorvenheid van de menselijke natuur weggenomen? Verbeterde zij de zaak? Nee, dat is niet het geval. God laat in zijn heilige voorzienigheid toe, - *opdat alle mond gestopt worde*, en de gehele nieuwe wereld schuldig bevonden zou worden voor God, zo wel als de oude - dat de verdorvenheid van de natuur uitbreekt in Noach, de vader van de nieuwe wereld, nadat de zondvloed voorbij was. Zie hem, als een andere Adam, zich bezondigen aan de vrucht van een boom (Gen. 9:20-21): *hij plantte een wijngaard. En hij dronk van die wijn, en werd dronken, en hij ontblootte zich in het midden zijner tent*. Nog meer dan dit, God geeft dezelfde reden tegen een nieuwe zondvloed, als de reden die Hij in onze tekst geeft om een zondvloed te brengen over de oude wereld: *Ik zal*, zegt Hij, *voortaan de aardbodem niet meer vervloeken om des mensen wil, want het gedichtsel van des mensen harte is boos van zijn jeugd aan* (Gen. 8:21), daardoor te kennen gevende, dat er door deze middelen geen herstellen aan de zaak was, en dat, indien Hij altoos dezelfde weg met de mens wilde nemen, als Hij gedaan had, Hij altoos vloeiden over de aarde moest brengen, ziende dat de verdorvenheid van de natuur van de mens nog bleef. Maar hoewel de vloed de verdorvenheid van de natuur niet weg kon nemen, wees zij echter de weg aan hoe het gedaan moet worden, te weten: Dat de mens *geboren moet worden uit water en Geest*, opgewekt moet worden uit de geestelijke dood in zonden, door de genade van Jezus Christus, Die gekomen is door water en bloed. Daaruit komt door wedergeboorte een nieuwe wereld van heiligen voort, evenals de nieuwe wereld van zondaren uit de wateren, waar zij lang als het ware in de ark begraven hadden gelegen. Dit leren wij uit 1 Petr. 3:20-21, waar de Apostel, sprekende van Noachs ark, zegt: *Waar in weinige (dat is acht) zielen behouden werden door het water. Waarvan het tegenbeeld, de doop, ons nu ook behoudt*. Als nu de wateren van de zondvloed een afbeelding van de doop zijn, volgt hier duidelijk uit, dat zij, zoals de doop dat doet, *het bad der wedergeboorte en vernieuwing des Heiligen Geestes* betekenen. Om dan te besluiten, kunnen deze wateren, hoewel nu opgedroogd, ons nog dienen tot een spiegel, in welke wij de gehele verderving van onze natuur, en de noodzakelijkheid van de wedergeboorte mogen zien.

Uit de tekst die zo geopend is, komt dit gewichtige leerstuk voort, welke hij die loopt daar in lezen kan, namelijk dat de natuur van de mens nu geheel verdorven is. Nu is er een droevige verandering, een wonderlijke omkering in de natuur van de mens. Terwijl er in het eerst niets kwaad was, is er nu niets goed.

Leerstuk: De natuur van de mens is geheel verdorven.

In de voortzetting van deze leer zal ik ten eerste deze bevestigen; ten tweede, deze verdorvenheid van de natuur vertonen in haar verschillende delen; ten derde, u tonen hoe de natuur van de mens zo verdorven is. Ten laatste, de toepassing maken.

Dat de natuur van de mens verdorven is.

Eerst moet ik de leer van de verdorvenheid van de natuur bevestigen om u die te doen zien, welke velen, hoewel God daar bijzondere kennis van neemt, geheel over het hoofd zien. En hier zullen wij raadplegen, (1) Gods Woord. (2) 's Mensen eigen ondervinding en aanmerking.

Schriftuurlijk bewijs.

Voor Schriftuurlijk bewijs, laten wij overwegen:

1. Hoe de Schrift bijzondere kennis neemt van de overdracht van het beeld van de gevallen Adam aan zijn nageslacht (Gen. 5:3), *Adam gewon een zoon naar zijn gelijkenis, naar zijn evenbeeld, en noemde zijn naam Seth* (Gen 5:3). Vergelijkt hiermee vs. 1 van dat hoofdstuk, *Ten dage als God de mens schiep, maakte Hij hem naar de gelijkenis Gods*. Zie hier, hoe het beeld, waarnaar de mens *gemaakt* werd, tegengesteld is aan het beeld, waarnaar de mens *gewonnen* wordt. De mens was gemaakt naar de gelijkenis van God, dat is, een heilig en rechtvaardig God maakte een heilig en rechtvaardig schepsel. Maar de gevallen Adam gewon een zoon, niet naar de gelijkenis van God, maar naar zijn eigen gelijkenis, dat is, de verdorven zondige Adam gewon een verdorven, zondige zoon. Want zoals de gelijkenis van God rechtvaardigheid en onsterfelijkheid inhield, gelijk te voren getoond is, zo hield de gelijkenis van de gevallen Adam verdorvenheid en de dood in (1 Kor. 15:49,50), vergeleken met vs. 22. Mozes die in dat 5de hoofdstuk van Genesis het eerste geschrift van sterfelijkheid, dat ooit in de wereld was, moet geven, leidt het in met: dat de sterfelijke Adam stervelingen teelde. Daar hij gezondigd had, werd hij, volgens de dreigementen, sterfelijk, en zo gewon hij een zoon naar zijn eigen gelijkenis, zondig, en daarom sterfelijk. Dus zijn de zonde en dood over allen gekomen. Zonder twijfel gewon hij zowel Kaïn als Abel naar zijn eigen gelijkenis, zo ook Seth. Maar het is niet van Abel vermeld, omdat hij geen nakomelingen had, en dat hij als eerste ten offer aan de dood viel in de wereld, was een genoegzaam bewijs daarvan. Het is ook niet vermeld van Kaïn, van wien men zou denken dat het alleen om een bijzondere reden moest gedaan zijn, wegens zijn vreselijke goddeloosheid, en behalve dit, al zijn nageslacht was in de vloed verdronken, maar 't is opgetekend van Seth, omdat hij de vader van het heilige Zaad was, en van hem zijn al de mensen sedert de vloed afgedaald, en de eigen gelijkenis van de gevallen Adam met hen.

2. Het blijkt uit Job 14:4, *Wie zal een reine geven uit de onreine? Niet één*. Onze eerste ouders waren onrein, hoe kunnen wij dan rein zijn? Hoe konden onze onmiddellijke ouders rein zijn? Of hoe zouden onze kinderen zo zijn? De onreinheid waar hier op gedoeld wordt, is een zondige onreinheid, want het is zulk een, die der mensen dagen vol van onrust maakt en dat is natuurlijk, zijnde afgesproten van onreine ouders: *De mens is van een vrouw geboren* (Job 14:1). En: *Hoe zou hij zuiver zijn, die van een vrouw geboren is* (Job 25:4)? Een almachtig God, Wiens macht hier niet betwist wordt, kon een zuiver ding brengen uit een onzuiver; en deed ook zo, in het geval van de Mens Christus; maar niemand anders kan dat. Ieder persoon die naar de loop der natuur geboren is, is onrein geboren. Zo de wortel verdorven is, zo moeten het ook de takken zijn. Ook is de zaak niet verbeterd, terwijl de ouders geheiligde mensen zijn; want zij zijn maar ten dele heilig, en dat door genade, niet door natuur; en zij gewinnen hun kinderen als mensen, niet als heilige mensen. Daarom, zoals de besneden vader een onbesneden kind gewint, en nadat het zuiverste graan gezaaid is, wij koren met het kaf oogsten, zo gewinnen de heiligste ouders onheilige kinderen, en kunnen hun genade aan dezelve niet meedelen, zoals zij hun natuur meedelen, 't welk veel godvruchtige ouders, in hun droevige ondervinding, bevinden waar te zijn.

3. Overweeg de belijdenis van de psalmist Davids (Psalm 51:7): *Zie, ik ben in ongerechtigheid geboren, en in zonde heeft mij mijn moeder ontvangen*. Hier klimt hij van zijn dadelijke zonde op tot de fontein ervan, namelijk de verdorven natuur. Hij was een man naar Gods hart, maar vanaf het begin was het niet zo met hem geweest. Hij was gewonnen in een wettig huwelijk: maar toen de klomp gevormd was in de baarmoeder, was het een zondige klomp. Daarom wordt de verdorvenheid van onze natuur de oude mens genoemd, omdat ze zo oud is als wij zelf zijn, ouder dan de genade, zelfs in hen die van de baarmoeder af geheiligd zijn.

4. Hoort de uitspraak van onze Heere over deze zaak (Joh. 3:6): *Hetgeen uit het vlees geboren is, dat is vlees*. Ziet de algemene verdorvenheid van het mensdom: zij zijn allen vlees! Niet dat zij allen broos zijn, hoewel dat ook een droevige waarheid is. Ja, onze natuurlijke broosheid is een bewijs van onze natuurlijke verdorvenheid, maar dat is de zin niet van deze tekst. Maar dit is de betekenis ervan: Allen zijn zij verdorven en zondig en dat van nature. Daarom wijst hier onze Heere erop dat zij, omdat zij vlees zijn, *wederom geboren* moeten worden, of anders *kunnen zij in het Koninkrijk Gods niet ingaan* (Joh. 3:3-5). En zoals de verdorvenheid van onze natuur de onbepaalde noodzakelijkheid van wedergeboorte aantoonde, zo bewijst de absolute noodzakelijkheid van de wedergeboorte de verdorvenheid van onze natuur. Waarom zou een mens een tweede geboorte nodig hebben, zo zijn natuur niet geheel verdorven was in de eerste geboorte?

Kinderen moeten wedergeboren worden, want dat is een *tenzij*, (Joh. 3:3) dat geen uitzondering toe laat. En daarom werden zij onder het Oude Testament besneden, omdat zij *het lichaam der zonden des vleses* hadden, (aan hen meegedeeld door de natuurlijke geboorte) dat *uitgetrokken* moest worden (Kol. 2:11).

En nu moeten zij op bevel van Jezus Christus gedoopt worden. Dit zegt dat zij onrein zijn, en dat er geen zaligheid voor hen is, dan *door het bad der wedergeboorte en vernieuwing des Heiligen Geestes* (Titus 3:5).

5. De mens is zeker zeer laag gezonken, in vergelijking met wat hij eens was. God maakte hem maar *een weinig minder dan de engelen*, maar nu vinden wij hem gelijk aan de beesten die vergaan. Hij hoorde naar een onvernuftig dier, en is nu een van hen gelijk geworden, zijn deel (in zijn natuurlijke staat) is, zoals bij Nebukadnezar, met de beesten, *bedenkende alleen aardse dingen* (Filipp. 3:19). Ja, redeloze dieren staan, in zeker opzicht, nog hoger dan de natuurlijke mens, die nog een trap lager gezonken is dan zij. Hij is meer onvernuftig in hetgeen hem meest aangaat, dan de ooievaar, een tortelduif, of de kraan en de zwaluw, in hetgeen van hun belang is (Jer. 8:7). Hij is dommer dan een os of ezel (Jes. 1:3). Ik vind hem school gezonden, om te leren van de mieren, welke geen leidsman hebben om hen voor te gaan, geen ambtman, regeerder of heerser om hen te dwingen of hen op te wekken tot werken; maar zij mogen doen wat hen lust, zijnde onder niemands heerschappij; nochtans *bereidt ze haar brood in de zomer en vergadert haar spijze in de oogst* (Spr. 6:6-8).

Terwijl de natuurlijke mens al deze dingen heeft, stelt hij zichzelf toch bloot aan eeuwige uithongering. Ja, nog meer dan dit alles, de Schrift stelt de natuurlijke mens voor, niet alleen als missende de goede hoedanigheden van die schepselen, maar als een samenstel van de kwade hoedanigheden van de ergste schepselen, in welke tezamen loopt de wreedheid van de leeuw, de sluwheid van de vos, de onleerzaamheid van de woudezel, de vuiligheid van een hond en zwijn, het vergif van de adder en dergelijke. De Waarheid Zelf noemt hen slangen, adderengebroedsel; ja meer, zelfs kinderen des duivels (Matth. 23:23; Joh. 8:44). Zekerlijk dan is de natuur van de mens ellendig verdorven.

6. En wij waren van nature kinderen des toorns (Ef. 2:3). Wij zijn de toorn Gods waardig, en wij zijn onderworpen aan de toorn Gods en dat van nature. En daarom zijn wij buiten twijfel van nature zondige schepselen. Wij zijn veroordeeld eer wij goed of kwaad gedaan hebben. Wij liggen onder de vloek, eer wij weten wat die is. Maar *zal een leeuw brullen als hij geen roof heeft* (Amos 3:4). Dat is, zal een heilig en rechtvaardig God in Zijn toorn brullen tegen de mens, als hij door de zonde geen prooi gemaakt is voor Zijn toorn? Nee, dat zal Hij niet, dat kan Hij niet. Laten wij dan volgens het Woord van God besluiten dat de natuur van de mens een verdorven natuur is.

Bewijzen uit 's mensen eigen ondervinding en aanmerking.

Zo wij de ondervinding raadplegen, en de toestand van de wereld opmerken in die dingen die voor elk mens, die zijn ogen niet wil toesluiten voor klaar licht, duidelijk zijn, zullen wij snel zulke vruchten gewaar worden die de wortel der bitterheid ontdekken. Ik zal enkele zaken voorstellen, die kunnen dienen om ons in dit stuk te overtuigen.

1. Wie ziet niet een vloed van ellende, die de wereld overstroomt. En waar kan een mens gaan zonder zijn voet er in te dopen, als hij er al niet over hoofd en oren in gaat? Iedereen, in huis en buiten, in de stad en op 't land, in paleizen en kotjes, zucht onder 't een of het ander dat hem onaangenaam is. Sommigen zijn gedrukt met armoede, sommigen getuchtigd met ziekte en pijn, sommigen beklagen hun verliezen, niemand ontbreekt het aan een of ander kruis. Niemands toestand is zo zacht, of daar is een doorn van ongemakkelijkheid in. En ten laatste komt de dood, *de bezoldiging der zonde*, na deze zijn voorlopers en vaagt alles weg, Nu, wat anders als de zonde heeft deze sluis geopend? Daar is niet één klacht of zucht gehoord in de wereld, niet één traan, die van onze ogen valt, of het is een bewijs dat de mens als een ster van de hemel gevallen is, want *God deelt hun smarten uit in Zijn toorn* (Job 21:17). Het is een duidelijk bewijs van de verdorvenheid der natuur, dat zij die nog niet dadelijk gezondigd hebben, ook hun deel van deze droefheden hebben. Ja, zij halen hun eerste adem in de wereld wenende, alsof zij op het eerste gezicht weten dat de wereld een Bochim is, de plaats der wenenden. Er zijn op de begraafplaatsen graven van de kleinste, zowel als van de grootste maat, en daar ontbreken nooit enigen in de wereld, die met Rachel over hun kinderen wenen, *omdat zij niet zijn* (Matth. 2:18).

2. Merkt op, hoe vroeg zich deze verdorvenheid der natuur begint te ontdekken in jonge kinderen. Salomo getuigt, dat zelfs *een jongen zich ook door zijn handelingen zal bekendmaken* (Spr. 20:11). Het is al spoedig te zien waar de genegenheid van het hart naar uitgaat. Volgen niet de kinderen van de gevallen Adam, eer zij nog alleen kunnen gaan, de voetstappen van hun vader? Wat een groot deel van kleine hovaardij, eergierigheid, nieuwsgierigheid, ijdelheid, eigen wil en afkeer van het goede vertoont zich in hen? En als zij uit de kindsheid uitkruipen, is daar een noodzaak om de roede der tucht te gebruiken, om de dwaasheid die in hun hart gebonden is, daar uit weg te doen (Spr. 22:15), hetwelk toont, dat zo de genade niet overwint, het kind, evenals Ismaël, een woudezel van een mens zal worden (Gen. 16:12).

3. Neemt de menigvuldige zware uitbrekingen van de zonde in de wereld in ogeschouw. De *boosheid des mensen* is nog *menigvuldig op de aarde*. Beschouw de bittere vruchten van de verdorvenheid van onze natuur (Hos. 4:2): *Maar vloeken en liegen, en doodslaan, en stelen, en overspel doen; zij breken door* (zoals wateren doorbreken) *en bloedschulden raken aan bloedschulden*. De wereld is vervuld met vuilheid en alle wijze van ongebondenheid, goddeloosheid en onheiligheid. Waar

komt die vloed van zonde op de aarde anders vandaan dan uit het opbreken der fonteinen van het grote Diep, het hart van de mens: *Want van binnen uit het hart der mensen komen voort kwade gedachten, overspelen, hoererijen, doodslagen, dieverijen, gierigheden, boosheden, bedrog, ontuchtigheid, een boos oog, lastering, hovaardij, onverstand* (Mark. 7:21-22). Het kan zijn dat u God van ganser harte danken zult, dat u niet zijt als deze andere mensen; maar hoort wat Salomo zegt, *Gelijk in het water het aangezicht is tegen het aangezicht, also is des mensen hart tegen den mens* (Spr. 27:19). Gelijk gij ziende in helder water, uw eigen aangezicht ziet; zo ziende, in uw hart, moogt u ook daar in eens anders zien, en ziende in eens anders, ook daar in uw eigen, zodat de allereerlooste en onheiligste booswichten die in de wereld zijn, u tot een spiegel zouden dienen, in welke u behoorde te ontdekken de verdorvenheid van uw eigen natuur; en indien u zo doet, zou u met een hart dat waarlijk geraakt is, God danken en niet uzelf, dat u niet zijt als andere mensen in uw leven, ziende dat de verdorvenheid van de natuur dezelfde is in u, als in hen.

4. Slaat uw ogen op die vreselijke chaos, waar de wereld in geworpen is door de lusten der mensen. Leeuwen maken geen roof van leeuwen, noch wolven van wolven, maar de mensen zijn de een tegen de ander in wolven veranderd, elkaar bijtende en verscheurende. Om hoe geringe voorvallen zullen de mensen hun zwaard induwen in een anders ingewanden? De wereld is een wildernis, waar het helderste vuur dat de mensen met zich omdragen, de wilde beesten die dezelve bewonen niet weg schrikken kan, (en dat dewijl zij mensen, en geen redeloze dieren zijn) maar op de een of andere wijze zullen zij verwond worden. Sedert dat Kaïn het bloed van Abel vergoten heeft, is de wereld in een slachthuis veranderd. De jacht heeft geduurd sedert Nimrod met jagen begon. Op de aarde zowel als in de zee verslinden de grotere nog steeds de kleinere. Wanneer wij de wereld in zulk een gisting zien, ieder met woorden of zwaarden elkaar doorstekende, mogen wij besluiten dat daar een boze geest onder hen is. Deze geweldige verhittingen onder Adams zonen, tonen ons aan dat het gehele lichaam ontsteld, het ganse hoofd ziek, en het hart bezwijkende is. Zij komen zekerlijk voort uit een inwendige oorzaak: *Komen zij niet hiervan, namelijk uit uw wellusten, die in uw leden strijd voeren?* (Jak. 4:1).

5. Overweeg de noodzakelijkheid van menselijke wetten die gewapend zijn met afschrikkingen en strenge straffen, op welke wij mogen toepassen wat de Apostel zegt (1 Tim. 1:9): *En hij dit weet, dat den rechtvaardigen de wet niet is gezet, maar den ongerechten en den halsstarrigen, den goddelozen en den zondaren, den onheiligen, enz.* De mens was voor gezelschap gemaakt. God zei zelf van de eerste mens, toen Hij hem geschapen had: het is niet goed dat de mens alleen zij. Toch is het nu zo, dat hij in de maatschappij omtuind moet zijn met een heining van doornen.

Meer bewijzen van de verdorvenheid.

En opdat wij daarom de verdorvenheid van de natuur van de mens te beter mogen zien, zo merk op:

(1) Ieder mens houdt er van nature van, om zelf in volle vrijheid te zijn, om zijn eigen wil als wet te hebben en zo hij zijn natuurlijke genegenheden zou volgen, hij zou zichzelf buiten het bereik stellen van alle wetten, zowel Goddelijke als menselijke. En daarom hebben sommigen (daar de macht van hun handen beantwoorde aan hun natuurlijke geneigdheid) zichzelf waarlijk en onbepaald boven alle wetten gesteld, overeenkomende aan 's mensen monstrueuze oogmerk in het eerst, om God gelijk te zijn (Gen. 3:5).

(2) Toch is er geen mens, die het gewillig zou wagen om in een wetteloze gemeenschap te leven, en daarom hebben zelfs zeerovers en dieven wetten onder elkaar, hoewel het ganse gezelschap alle achting voor wet en recht afwerpt. Dus tonen de mensen zelf aan zich van de verdorvenheid van de natuur bewust te zijn, daar zij elkaar niet durven vertrouwen, dan op verzekering.

(3) Hoe gevaarlijk het ook is door de heining heen te breken, toch doet de kracht van de begeerlijkheden velen het dagelijks wagen om in dezen gevaar te lopen. Zij willen niet alleen hun achting en geweten opofferen, waarvan het laatste in de wereld licht geacht wordt, maar voor de gemakelijkheden van een weinig ogenblikken, die onmiddellijk gevolgd worden door schrik van binnen, leggen zij zichzelf open om ter dood gebracht te worden, volgens de wetten van het land waarin zij leven.

(4) De wetten moeten zich dikwijls schikken naar de lusten van de mens. Soms lopen ganse gezelschappen in zulke buitensporigheden dat zij net zoals een menigte gevangenen hun boeien afbreken, en hun wacht op de vlucht drijven. De stem van de wetten kan niet gehoord worden door het geraas van wapenen. En daar is zelden een tijd, waarin niet enige personen zo groot en stout worden gevonden, dat de wetten hun onstuimige lusten niet in het aangezicht durven te zien, 't welk David deed zeggen in 't geval van Joab, die Abner vermoord had: *Deze mannen, de zonen van Zeruja, zijn harder dan ik* (2 Sam. 3:39). Lusten groeien somtijds te sterk voor wetten, zodat de wet verzwakt, gelijk de pols van een stervend mens (Hab. 1:3-4).

(5) Aanmerk wat noodzaak zich dikwijls opdoet om oude wetten te herzien en nieuwe te maken. Die wetten hebben hun oorsprong in nieuwe misdaden, waar de natuur van de mens zeer vruchtbaar in is. Er zou geen noodzaak zijn om de heining te herstellen, zo de mensen die niet als tomeloze beesten voortdurend omver wierpen. Het is verbazend te zien wat vertoning de Israëlieten, die door God afgezonderd waren van al de volkeren des aardbodems, maken in hun historie. Wat vreselijke verwarringen waren er onder hen, toen er geen koning in Israël was, gelijk u zien kunt in Richteren 18 t/m 20. Hoe zwaar het was hen te hervormen, als zij goede overheden hadden, en hoe haast keerden zij weer ter zijde, wanneer zij goddeloze regeerders hadden. Ik kan niet anders denken, dat het een groot oogmerk van die H. Historie was, om de verdorvenheid van de natuur van de mens, de absolute noodzaak van de Messias en zijn genade te ontdekken, en dat wij in het lezen daarvan, het ten dien einde moesten gebruiken. Hoe snijdend is dat woord, dat de Heere tot Samuël heeft aangaande Saul (1 Sam. 9:17): *Deze zal over mijn volk heersen* of, zoals het er staat: *zal mijn volk bedwingen*. O, hoe verdorven is de natuur van de mens! Het ontzag en de vreze van de God des hemels bedwingt hen niet, maar zij moeten goden op aarde hebben om het te doen.

(6). Neem in aanmerking de overblijfselen van die natuurlijke verdorvenheid in de heiligen. Hoewel de genade is ingekomen, is nochtans de verdorvenheid niet geheel uitgedreven. Hoewel zij het nieuwe schepsel bezitten, blijft echter veel van de oude verdorven natuur in hen over; en *deze staan tegen elkander*, zoals de tweelingen in het lichaam van Rebecca (Gal. 5:17).

Zij bemerken dat die verdorven natuur bij hen tegenwoordig is, ten alle tijde en op alle plaatsen, zelfs in de allerverborgenste hoeken. Als iemand een kwade nabuur heeft, dan kan hij verhuizen. Als hij een slechte knecht heeft, dan kan hij hem na 't bestek weg doen. Als hij een kwade metgezel heeft, dan kan hij soms het huis uitgaan en op die manier van kwelling verlost zijn. Maar al ging een heilige in een woestijn, of zette zijn tent neer op een verafgelegen rots in de zee die nooit door de voet van mensen,

beesten of vogelen was aangeraakt, dan zal die verdorven natuur daar bij hem zijn. Al zou hij met Paulus opgetrokken worden tot in de derde hemel, zij zal met hem weer terugkomen (2 Kor. 12:7). Zij volgt hem, zoals de schaduw het lichaam volgt. Ze maakt een vlek in de schoonste regel die hij schrijven kan. Zij is gelijk aan de vijgenboom aan de muur, die, hoe kort hij ook afgesnoeid wordt, nochtans gedurig groeit totdat de muur neergeworpen wordt. Want zolang de heilige in de wereld is, zijn de wortels van deze verdorvenheid als met banden van ijzer en koper in het hart gehecht. Zij is in het bijzonder werkzaam als hij het goede wil doen (Rom. 7:21). Dan komen de vogels neer op het aas. Daarom gebeurt het dikwijls in heilige plichten, dat de geest, zelfs van een heilige, als het ware verdampt, en voor hij er erg in heeft, blijft hij net als Michal achter met een beeld in bed, in plaats van met een man. Ik hoef er niet bij stil te staan, om aan Godvruchtigen de overblijfselen van de natuur te bewijzen, want zij zuchten er onder. Hun dat aan te tonen, is hetzelfde als een kaars aan te steken om mensen de zon te laten zien. En wat de goddelozen betreft, zij zijn gereed om molshopen van zonden in de heiligen te rekenen tot bergen, zo zij hen allen al niet voor geveinsden houden. Maar overweeg op dit punt deze weinige zaken:

(1) Indien het zo is in het groene hout, hoe zal het dan zijn in het dorre? De heiligen worden niet als heiligen geboren, maar worden zo gemaakt door de kracht van wederbarende genade. Hebben zij een nieuwe natuur gekregen, en verblijft er nog zo veel van de oude bij hen? Hoe groot moet die verdorvenheid zijn in anderen, in wie zij geheel en al zonder inmengsel van genade is!

(2) De heiligen zuchten onder de overblijfselen ervan als onder een zware last. Hoort de Apostel (Rom. 7:24): *Ik ellendig mens, wie zal mij verlossen uit het lichaam dezes doods?* Al is het zo dat de vleselijke mens in gemak en rust leeft en de verdorvenheid van zijn natuur hem niet tot last is, is hij er daarom van bevrijd? Nee, nee, alleen omdat hij dood is voelt hij het neerdrukkend gewicht niet. Menige zucht wordt er gehoord van een ziekbed, maar nooit één uit het graf. Zowel in de heilige, als in de zieke mens, is er een krachtige worsteling, leven en dood streven er naar de heerschappij. Maar in de natuurlijke mens is er net zo als in een dood lichaam geen geraas, omdat de dood daar volle heerschappij heeft.

(3) De Godzalige mens weerstaat de oude verdorven natuur. Hij strijdt om haar te doden, toch blijft zij er. Hij tracht haar uit te hongeren, en door dat middel te verzwakken, toch is zij actief. Hoe moet zij zichzelf dan verspreiden en versterken in die ziel, waar ze niet uitgehongerd maar gevoed wordt? En dit is het geval bij al de onwedergeborenen die *het vlees verzorgen tot begerlijkheden*. Zo de tuin van een vlijtige hem dagelijks nieuw werk geeft, met af te snijden en uit te roeien, dan moet die van de luiaard toch zeker *gans opgeschoten zijn van distelen* (Spr. 24:31).

Het beeld van Adam, vertoond in ieder mens.

Ten laatste, zal ik hier slechts één opmerking er nog aan toe voegen, en dat is dat in ieder mens van nature het beeld van de gevallen Adam zich vertoont. Sommige kinderen vertonen, door hun gestalte en de trekken van hun gezicht, ten volle hun ouders, en zo gelijken wij op onze eerste ouders. Ieder van ons draagt het beeld en de afdruk van de val met zich. Om de waarheid hiervan te doen blijken, beroep ik mij op de consciëntie van allen, in deze navolgende bijzonderheden:

1. Is een zondige nieuwsgierigheid niet natuurlijk aan ons? Is dit niet een afdruk van Adams beeld (Gen. 3:6)? Is de mens van nature niet begeriger om nieuwe dingen te weten, dan om oude gekende waarheden te oefenen? Hoe zeer zijn wij de oude Adam gelijk in dit stuk, jeukende naar nieuwigheden, en geen smaak vindende in oude vaste

leerstukken? Wij zoeken meer naar kennis dan naar heiligheid, en studeren meest om die dingen te weten, die het minste stichten. Onze wilde en dartele uitvindingen hebben een breidel nodig om die te beteugelen, terwijl goede vaste geneigdheden moeten worden opgewekt en aangespoord.

2. Als de Heere door zijn heilige wet en wijze voorzienigheid een bedwang op ons legt om ons terug te houden van een bepaald iets, verscherpt dat bedwang niet onze natuurlijke genegenheden, en maakt ons zo veel heftiger in onze begeerten? En verraden wij hiermee niet klaarlijk, dat wij Adams kinderen zijn (Gen. 3:2). Ik denk niet dat dit geloochend kan worden. Want de dagelijkse waarneming bewijst dat dit een natuurlijk beginsel is, dat *de gestolen wateren zoet zijn en het verborgen brood liefelijk is* (Spr. 9:17). Zelfs de heidenen waren ervan overtuigd dat de mens met deze geest van tegenstrijdigheid bezeten was, hoewel zij er de oorsprong niet van wisten.

Hoe dikwijls geven de mensen zichzelf ruimte in die dingen, in welke, zo God hun in vrijheid gesteld had, zij geheel opgegaan zouden zijn! Maar de verdorven natuur scheidt er een behagen in om over de bepaalde heining te springen. En is het niet een herhaling van de dwaasheid van onze vader, dat de mensen liever willen klimmen naar de verboden vrucht, dan verzamelen wat van de goede boom van Gods voorzienigheid voor hen wordt afgeschud, terwijl zij Gods uitdrukkelijke toelating daarvoor hebben?

3. Wie van alle Adamskinderen is niet van nature geneigd om te luisteren naar onderwijzingen die dwalingen veroorzaken? En was dit de klip niet waar onze eerste ouders zich op aan stukken stieten (Gen. 3:4-6)? Hoe geneigd is sedert die tijd de zwakke mens om met verleidingen in gesprek te gaan! *God spreekt eens of tweemaal, doch men let daar niet op* (Job. 33:14). Maar zeer gereed luistert hij naar de satan. De mens zou er dikwijls goed vanaf komen, als hij verleidingen met verfoeiing zou afslaan, zodra ze zich voor het eerst opdeden. Als hij die in de kiem zou smoren, zouden zij spoedig wegsterven, maar helaas! Hoewel wij de lont voor ons zien, en het vuur daaraan gelegd, blijven wij echter staan tot het buskruit vlam vat, en wij door het geweld ervan in de lucht vliegen.

4. Verblinden de ogen in ons hoofd niet dikwijls de ogen van ons gemoed? En was dat ook niet juist het geval bij onze eerste ouders (Gen. 3:6)? De mens is nooit blinder dan wanneer hij op voorwerpen ziet die het meest de zinnen behagen. Sedert dat de ogen van onze eerste ouders geopend waren voor de verboden vrucht, zijn de ogen van de mens de deuren geweest van verdorvenheid voor hun ziel, door dewelke onreine voorstellingen en zondige begeerten in hun hart zijn gekomen, tot verwonding van de ziel en verwoesting van de consciëntie, brengende somtijds droevige uitwerkingen over gehele gemeenschappen, zoals in 't geval van Achan (Joz. 7:21). De heilige Job was op zijn hoede tegen het gevaar van deze twee rollende lichaamsdeeltjes, die al door een zeer kleine houtsplinter onbruikbaar kunnen worden gemaakt. Zo was het ook met die koning, *die met tienduizend niet durfde ontmoeten dengene, die met twintigduizend tegen hem komt* (Luk.14:31,32). Hij zond en begeerde voorwaarden van vrede (Job 31:1): *Ik heb een verbond gemaakt met mijn ogen, enz.*

5. Is het niet natuurlijk aan ons, te zorgen voor het lichaam, zelfs ten koste van de ziel? Dit was een onderdeel van de zonde van onze eerste ouders (Gen. 3:6). O, hoe gelukkig konden wij zijn, zo wij maar half zo veel moeite namen omtrent onze ziel, als wij besteden aan ons lichaam! Als die vraag: *Wat moet ik doen, opdat ik zalig te worden?* (Hand. 16:30), maar bijna zo net zoveel in onze gedachten zou zijn als deze andere vragen: *Wat zullen wij eten, of wat zullen wij drinken, of waarmede zullen wij ons kleden?* (Matth. 6:31). Menige zaak, die nu hopeloos is, zou omkeren en hoopvol worden. Maar de waarheid is, dat de meeste mensen leven alsof zij niet anders dan een

klomp vlees zijn. Zij leven alsof hun ziel tot geen ander gebruik dient, om net als zout, hun lichaam voor bederf te bewaren. Zij zijn vlees (Joh. 3:6); *zij bedenken dat des vleses is* (Rom. 8:5); en zij leven naar het vlees (Rom. 8:13). Als de toestemming van het vlees verkregen wordt tot een daad, is het zelden dat er op de toestemming van de consciëntie gewacht wordt. Ja het lichaam wordt dikwijls gediend, wanneer de consciëntie daar protest tegen ingebracht heeft.

6. Is niet iedereen van nature onvergenoegd met zijn tegenwoordig lot in de wereld, of met een of ander iets daarin? Dit was ook het geval met Adam (Gen. 3:5-6). Er is altijd iets dat ontbreekt, zodat de mens een schepsel is, dat staat naar verandering. En zo iemand hieraan twijfelt, laten dezulken al hun bezittingen overzien, en na een gezicht daarvan luisteren naar hun eigen hart, en zij zullen een verborgen gemor horen over het ontberen van iets; hoewel zij mogelijk, als zij de zaak recht overwogen, zouden zien dat het beter voor hen is dat ontbrekende te missen, dan dat te hebben. Sedert dat het hart van onze eerste ouders hun ogen op de verboden vrucht wierp en daardoor een nacht van duisternis op de wereld gebracht heeft, heeft hun nageslacht een natuurlijk ongemak, dat Salomo *het wandelen der begeerlijkheid* noemt, of zoals er staat: *Het wandelen van de ziel* (Pred. 6:9). Dit is een soort van duivelse verrukking of vertrekking van zinnen, waarin de ziel de wereld doorwandelt, en zichzelf voedt met duizend bevallige nieten, happende naar van alles en nog wat, wat in verbeelding en begeerte haar mooi lijkt, gaande hier en daar en overal, behalve waar zij moet gaan. En de ziel wordt nooit van die ziekte genezen, totdat overwinnende genade haar terugbrengt, om haar eeuwige rust in God door Christus te vinden. Maar tot dat dit geschiedt, zo de mens opnieuw in het Paradijs, de hof des Heeren, gesteld zou worden, dan zouden al de vermakelijkheden daar hem er niet van afhouden om naar de omtuining te kijken, ja, zelfs niet ervan om voor de tweede maal er over heen te springen.

7. Hebben kwade raadgevingen en voorbeelden geen gemakkelijker indruk en invloed op ons, dan die welke goed zijn? U zult zien dat dit de ondergang van Adam was (Gen. 3:6). Slecht voorbeeld is tot op deze dag een van de meesterlijke uitvindingen van de satan om mensen te bederven. En schoon wij van nature meer van de vos dan van het lam hebben, merken nochtans sommigen die kwade hoedanigheid op bij dit dier, namelijk dat, zo een lam in het water springt, de overige die er bij zijn snel zullen volgen. Dit kan ook worden opgemerkt in de gesteldheden van de mensenkinderen, aan welke het zeer natuurlijk is een kwade weg te omhelzen, omdat zij anderen op dezelve voor zich zien. Kwaad voorbeeld heeft dikwijls de kracht van een geweldige stroom, om ons over een duidelijke plicht heen te voeren. Maar voornamelijk, als het voorbeeld aan ons gegeven wordt door diegenen waar wij grote genegenheid toe hebben. Onze genegenheid verblindt in dat geval ons oordeel, en hetgeen wij verfoeien zouden in anderen, wordt opgevolgd om hen te behagen. En niets is duidelijker, dan dat in het algemeen de mensen liever verkiezen te volgen wat de meesten doen, dan wat de besten doen.

8. Wie van alle Adamszonen moet nog onderwezen te worden in de kunst van vijgenbladeren samen te hechten, om hun naaktheid te bedekken (Gen. 3:7)? Wanneer wij onszelf bedorven en tot onze schande naakt gemaakt hebben, zo zoeken wij van nature onszelf te helpen door onszelf en nemen wij de toevlucht tot menige arme uitvlucht, die zo onnozel en weinig beduidend is als Adams vijgenbladeren. Hoeveel moeite doen mensen om de zonden voor hun eigen consciëntie te bedekken, en daaraan de schoonste kleuren te geven als zij maar kunnen? En wanneer eens overtuigingen op hun geweten gedrukt zijn, zodat zij zichzelf niet anders dan naakt kunnen zien, is het even natuurlijk voor hen te trachten een bedekking daarvoor uit

hun eigen ingewanden te spinnen, als het voor vissen natuurlijk is in 't water te zwemmen, of vogelen om in de lucht te vliegen. Daarom is de eerste vraag van de overtuigden: *Wat zullen wij doen* (Hand. 2:37)? Hoe zullen wij onszelf bekwaam maken? Wat zullen wij volbrengen? Zij begrijpen evenmin dat het nieuwe schepsel Gods eigen maaksel is, (of daad Ef. 1:10) dan Adam dacht bekleed te zullen zijn met de vellen van offeranden (Gen. 3:21).

9. Volgen niet Adamskinderen zijn voetstappen van nature door zichzelf te verbergen voor het aangezicht van de HEERE God (Gen. 3:8). Wij zijn in elk opzicht zo blind in deze zaak als hij, die zich dacht te verschuilen voor de tegenwoordigheid van God onder de schaduw van 't geboomte van de hof. Wij zijn zeer gereed onszelf meer veiligheid te beloven in een verborgen zonde, dan in één die openlijk bedreven is. *Ook neemt het oog des overspelers de schemering waar, zeggende: Geen oog zal mij zien* (Job 24:15). En mensen zullen vrijelijk datgene in 't verborgen doen, waar zij beschaamd over zouden zijn om het in de tegenwoordigheid van een kind te verrichten; alsof de duisternis het kon verbergen voor een alziend God. Zijn wij van nature niet zorgeloos om gemeenschap met God te zoeken: ja, en zelfs afkerig daarvan? Nooit was er enige gemeenschap tussen God en Adamskinderen, waarbij de Heere niet Zelf het eerste woord had. Als Hij hen alleen wilde laten, zij zouden nooit naar Hem vragen (Jes. 57:17): *Ik verborg Mij*. Zochten zij toen naar een verbergende God? Zeer verre van dat: *Evenwel gingen zij afkerig heen in de weg huns harten*.

10. Hoe node komen mensen tot belijdenis van zonden. Hoe node nemen zij schuld en schande op zichzelf? En was dat niet zo in de zaak die nu aan de orde is (Gen. 3:10)? Adam beleed zijn naaktheid, die hij niet loochenen kon, maar hij spreekt niet met één woord over zijn zonden. De reden daarvan is, dat hij ze, indien hij 't had kunnen doen, gaarne verborgen zou hebben. Het is voor ons even natuurlijk zonden te verbergen, als die te bedrijven. Menig droevig voorbeeld hebben wij daarvan in deze wereld, maar wij zullen een veel klaarder bewijs daarvan krijgen in de dag des oordeels, *in de dag wanneer God de verborgen dingen der mensen zal oordelen* (Rom. 2:16). Er zal dan menige vuile mond gezien worden, die nu wordt afgewist, en die nu zegt: *Ik heb geen ongerechtigheid gewrocht* (Spr. 30:20).

11. Is het bij ons niet natuurlijk onze zonden te verkleinen, en de schuld op een ander te leggen? Toen God onze eerste schuldige ouder onderzocht, legde toen Adam de schuld niet op de vrouw, en de vrouw op de slang (Gen. 3:12-13)? Nu behoeft deze helse werkwijze niet aan Adamskinderen geleerd te worden, want eer zij nog goed kunnen praten zullen zij als zij de daad niet kunnen loochenen behendig iets met halve taal weten voor te brengen om de misdaad te verkleinen en de schuld op een ander te leggen. Nee, zo natuurlijk is dit aan mensen, dat in de grootste zonden, zij de schuld op God zelf zullen leggen; zij zullen zijn heilige voorzienigheid lasteren onder de verkeerde naam van ongeluk, of kwaad fortune, en daardoor de schuld van hun zonden leggen aan des hemels deur. En was dit niet een van Adams listen na zijn val? *Toen zeide Adam: De vrouw, die Gij bij mij gegeven hebt, die heeft mij van dien boom gegeven, en ik heb gegeten*. (Gen. 3:12)

Let op de volgorde van het gesprokene. Hij maakt zijn verontschuldiging in de eerste plaats, en dan komt zijn belijdenis. Zijn verontschuldiging is lang, maar zijn belijdenis zeer kort. 't is alles samengevat met: *En ik heb gegeten*. Hoe aanwijzend en nauwkeurig is zijn verontschuldiging alsof hij bevreesd was dat zijn mening misvat zou worden! De vrouwe, zegt hij, of die vrouw, alsof hij de Rechter wilde wijzen naar zijn eigen werk (Gen. 2:22). Daar was toen maar één vrouw in de wereld, zodat men zou denken dat er geen noodzaak was om zo nauwkeurig en precies te zijn om haar aan te wijzen. Toch is zij zo zorgvuldig uitgetekend in zijn verweer, alsof er tien duizend

waren geweest: *Die vrouw die Gij mij gaf* (Eng. vert.) Hier spreekt hij alsof hij verdorven was door Gods gift. En om die gift nog zwarter te maken, wordt bij dit alles gevoegd: *Die Gij mij gaf om bij mij te zijn* (Eng. vert.), als mijn gedurig gezelschap, om mij bij te staan als een hulp. Dit schijnt alsof Adam het de HEERE kwalijk nam dat Hij hem dit geschenk had gegeven. En na dit alles, volgt er een nieuwe aanwijzing, eer zijn gezegde voltooid is. Hij zegt niet: de vrouw gaf mij, maar, de vrouw zij gaf mij, nadrukkelijk, als of hij had gezegd: Die, ja juist zij, gaf mij van de boom. Over zijn verontschuldiging is nu genoeg gezegd. Maar zijn belijdenis is ras gedaan, in dit ene woord dat hij sprak: "*En ik heb gegeten.*" En daar is niets in wat op hem zelf wijst, en even zo weinig om te laten zien wat hij had gegeten. Hoe natuurlijk is deze zwarte kunst aan Adams nageslacht! Hij die loopt kan het lezen. Zo algemeen is Salomo's opmerking waar (Spr. 19:3): *De dwaasheid des mensen zal zijn weg verkeren, en zijn hart zal zich tegen de HEERE vergrammen.* Laat ons dan de gevallen Adam onze vader noemen. Laat ons de betrekking op hem niet loochenen, ziende dat wij zijn beeld dragen.

We zullen nu dit stuk te sluiten, dat overvloediglijk bevestigd is door bewijzen die overeenstemmen met des Heeren woord en met onze eigen ondervinding en opmerking. Laat ons overreed zijn om de leer van de verdorvenheid van onze natuur te geloven, en te zien op de tweede Adam, de gezegende Jezus, om de toepassing van zijn dierbaar bloed, ter wegneming van de schuld van deze zonde, en om de krachtadigheid van zijn Heilig Geest, om ons tot nieuwe schepselen te maken, wetende dat *tenzij dat iemand wederom geboren wordt, hij het Koninkrijk Gods niet zien kan.*

Van de verdorvenheid van het verstand in haar verschillende delen.

Ten TWEEDE, ga ik voort de verdorvenheid van de natuur te onderzoeken in haar verschillende delen. Maar wie kan haar bevatten? Wie kan haar precies haar afmeting bepalen in haar breedte, lengte, hoogte en diepte? *Arglistig is het hart, meer dan enig ding, ja dodelijk is het, wie zal het kennen* (Jer. 17:9)? Niettemin kunnen wij zoveel daarvan begrijpen, dat het aanleiding geeft tot de allerdiepste vernedering, en dat het ons de onbepaalde noodzakelijkheid van wedergeboorte aantoonst. De mens is in zijn natuurstaat geheel bedorven. Beide ziel en lichaam zijn bevlekt, zoals de Apostel uitgebreid toont (Rom. 3:10-18). Wat de ziel betreft, heeft de natuurlijke verdorvenheid zich uitgespreid over al haar vermogens, en is te vinden in het verstand, de wil, de genegenheden, de consciëntie en het geheugen.

Eerst: het verstand, dat leidende vermogen, is beroofd van zijn oorspronkelijke heerlijkheid, en overdekt met verwarringen. Wij zijn gevallen in de handen van onze grote tegenpartij, als Simson in de handen van de Filistijnen, en zijn beroofd van onze twee ogen. *Er is niemand die verstandig is* (Rom. 3:11). *Verstand en geweten zijn bevlekt* (Tit. 1:15). Het begrip dat de natuurlijke mens van Goddelijke zaken heeft, is bedorven. *Gij meent, dat Ik ten enenmale ben gelijk gij* (Psalm 50:21).

Zijn oordeel is bedorven, en dat kan niet anders, *aangezien zijn oog boos is* (Matth. 6:23). En daarom zegt de schrift, om aan te tonen dat de mens alles verkeerd doet, (Richt. 17:6; 21:25): *Een iegelijk deed wat recht was in zijn ogen.* En zijn inbeeldingen of redeneringen moeten ter neergeworpen worden door de kracht van het Woord, dat in overeenstemming is met Zijn oordeel (2 Kor. 10:5). Maar laten we, om deze verdorvenheid van het gemoed of verstand meer bijzonderlijk aan te wijzen, de volgende zaken overwegen:

Een natuurlijke zwakheid ten opzichte van geestelijke zaken.

Eerst. Er is een natuurlijke zwakheid in het verstand van de mens ten opzichte van geestelijke zaken. De Apostel stelt van iedereen die niet begiftigd is met de genade van de Geest vast, dat hij *blind is en van verre niet ziende* (2 Petr. 1:9). Daarom bekleedt de Geest van God in de schrift als het ware Goddelijke waarheden met aardse voorstellingen, evenals ouders hun kinderen iets leren door het gebruik van gelijkenissen (Hos. 12:11). Hoewel het niet geneest, toont het toch deze natuurlijke zwakheid in het verstand van de mens aan. Maar ons ontbreekt het niet aan duidelijke bewijzen daarvan uit ondervindingen, zoals:

(1) Wat een zware taak is het veelal om de mensen de algemene beginselen van onze heilige Godsdienst te leren, en de waarheden zo duidelijk te maken dat zij het verstaan mogen? Hier moet het zijn: gebod op gebod, gebod op gebod, regel op regel, regel op regel (Jes. 28:10). Beproeft dezelve personen in andere zaken, zij zullen wijzer bevonden worden in hun geslacht dan de kinderen des lichts. Zij verstaan hun werk en bezigheid in de wereld net zo goed als hun naburen, alhoewel zij zeer dom en onleerbaar zijn in de zaken van God. Zegt hen hoe zij hun wereldse goederen mogen bevorderen, of hoe zij hun lusten mogen voldoen, dan zullen zij deze zaken vlot verstaan, terwijl het zeer moeilijk is er voor te zorgen, dat zij weten, hoe hun ziel behouden mag worden, of hoe hun hart rust mag vinden in Jezus Christus.

(2) Overweeg hen, die veel voordelen hebben boven het merendeel der mensen, welke de nuttigheid van een goede opvoeding en onderwijzing hebben gehad, ja, en gezegend zijn met het licht van genade in die mate, waarin het wordt uitgedeeld aan de heiligen op aarde. Echter, welk een klein deel hebben zij van de kennis van Goddelijke zaken? Welk een onwetendheid en verwarring blijft er nog in hun verstand? Hoe dikwijls zijn zij buiten 't spoor, zelfs in de zaken van oefenende waarheden, en spreken als een kind in deze dingen! 't Is een jammerlijke zwakheid dat wij de dingen welke God aan ons heeft geopenbaard niet bevatten kunnen. Het moet noodzakelijk wel een zondige zwakheid zijn, omdat de wet van God van ons eist dat wij die kennen en geloven.

(3) Welke gevaarlijke misvattingen worden er onder mensen gevonden in hun belangen van het grootste gewicht! Welke beklagelijke bedriegerijen hebben de overhand over hen! Zien wij niet dikwijls dat zij, die in andere opzichten de wijste der mensen zijn, de allerkennelijkste dwazen zijn ten opzichte van het belang van hun ziel? *Gij hebt deze dingen voor de wijzen en verstandigen verborgen* (Matth. 11:25). Velen die arendsogen hebben in de beuzelingen van de tijd, zijn geheel stekeblind in het zalig licht des levens. Ja waarlijk, het leven van ieder natuurlijk mens is maar een aanhoudende droom en begoocheling, uit welke hij nooit wakker wordt, tot òf, bij een nieuw licht geschoten van de hemel in zijn ziel, hij tot zichzelf komt (Luk. 15:17), òf dat hij in de hel zijn ogen opheft (Luk. 16:28). En derhalve is hij, naar het oordeel van de Schrift, al is hij nog zo wijs, een dwaas en een slechte.

Zware duisternis in geestelijke zaken.

Ten Tweede. 's Mensen verstand is van nature overstelpt met zware duisternis in geestelijke zaken. De mens die op aanporring van de duivel een nieuw licht in zijn verstand probeerde te doen uitbreken (Gen. 3:5), verbrak in plaats daarvan de deuren van de bodemloze put, zodat hij door de rook daarvan gehuld wordt in duisternis.

Toen God in aanvang de mens maakte, was zijn verstand een lichtende lamp, maar nu Hij komt om hem te herscheppen, ziet Hij dat het verstand verduisterd is (Ef. 5:8): *Gij waart eertijds duisternis*. De zonde heeft de vensters van de ziel toegesloten,

duisternis is over dat gehele landschap, 't is het land van duisternis en schaduw des doods, waar het licht is als duisternis.

De vorst der duisternis regeert daar, en niets dan de werken der duisternis worden daar geformeerd. Wij zijn geestelijk blind geboren, en kunnen niet hersteld worden zonder een wonder van genade. Dit is uw geval, wie u ook zijt, die niet wederom geboren zijt. En opdat u moogt overtuigd worden in deze zaak, let op de navolgende bewijzen daarvan:

1. Bewijs. De duisternis die op het gelaat des aardrijks was, voor en in de tijd dat Christus kwam, Die als de Zon der gerechtigheid opging over de aarde. Toen Adam door zijn zonden dat eerste licht verloren had, waarmee hij begiftigd was in zijn schepping, behaagde het God een genaderijke openbaring aan hem te maken van Zijn zin en wil tot hem, betreffende de weg der zaligheid (Gen. 3:15). Deze openbaring was door hem en door andere Godzalige vaders voor de vloed overgedragen, nochtans kreeg de natuurlijke duisterheid van 't verstand zo ver de overhand op die openbaring, dat het van de oude wereld alle gevoel van ware godsdienst wegnam, uitgezonderd hetgeen in Noachs huisgezin overbleef, hetwelk bewaard was in de Ark. Na de vloed, toen de mensen op de aarde vermenigvuldigden, overwon wederom de natuurlijke duisterheid van 't verstand, en verviel het licht, totdat het onder de algemeenheid der mensen uitstierf, en alleen onder het nageslacht van Sem bewaard is, en zelfs bij hen was het bijna ten onder gegaan, toen God Abraham riep om geen andere goden te dienen (Joz. 24:15). God geeft aan Abraham een veel klaarder en voller openbaring, en hij deelde dezelve mee aan zijn huisgenoten (Gen. 18:19). De natuurlijke duisternis sleet deze openbaring echter ten laatste uit, behalve dat ze bewaard bleef onder het nageslacht van Jakob. Toen zij in Egypte gevoerd waren, overwon de duisternis zo, dat zij weinig gevoel van ware godsdienst meer over hadden, en het nodig was een nieuwe openbaring aan hen te maken in de woestijn. Bovendien hebben zij zo nu en dan menige wolk van duisternis gekregen, gedurende de tijd van Mozes tot Christus. Wanneer Christus kwam, was de wereld verdeeld in Joden en Heidenen. De Joden, en het ware licht met hun, waren binnen een omheining (Psalm 147:19-20). Tussen hen en de heidenen was er een muur des afscheidels van Gods maaksel, namelijk, de ceremoniële wet; en daarop was er een andere opgericht van 's mensen eigen maaksel, namelijk, een gewortelde vijandschap tussen de partijen (Ef. 2:14-15).

Zo wij rondom zien buiten die insluiting (en uitgezonderd die Jodengenoten van de Heidenen, die, door middel van enige lichtstralen uitbrekende aan hen van binnen de insluiting, hebbende verzaakt afgoderij, nu dienden de ware God, maar zich niet schikten naar de Mozaïse kerkzeden) zien wij niets dan *duistere plaatsen des lands vol woningen van geweld* (Psalm 74:20). Zware duisternis bedekte het aangezicht van de wereld der Heidenen, en de weg van zaligheid was onder hen geheel onbekend. Zij waren verdronken in bijgelovigheid en afgoderij, en hadden hun afgoden vermenigvuldigd tot zulk een groot getal, dat het aantal afgoden, dat alleen al aanbeden werd door hen die in Europa woonden, boven de dertigduizend gerekend wordt. Wat voor wijsheid er ook was onder hun filosofen, de wereld kende God niet door die wijsheid (1 Kor. 1:21), en al hun doorzoekingen in de Godsdienst waren maar een tasting in het duister (Hand. 17:27).

Zo wij zien wat er binnen de omheining is - niet meegerekend enige weinigen die zuchtende waren en de vertroosting Israëls verwachtten - zullen wij een grove duisternis op het aangezicht van dat geslacht zien, en hoewel aan hun de woorden Gods waren toebetrouwd, waren zij nochtans zeer verdorven in hun leer. Hun

overleveringen waren vermenigvuldigd, maar de kennis van die zaken, waarin het leven van de godsdienst ligt, was verloren. Leraars in Israël kenden niet de natuur en noodzakelijkheid van de wedergeboorte (Joh. 3:10). Hun Godsdienst was te bouwen op de voorrechten van hun geboorte, als kinderen van Abraham (Matth. 3:9), te roemen in hun besnijdenis en andere uitwendige inzetten (Filipp. 3:4-5), en te rusten in de wet (Rom. 2:17), nadat zij die door hun valse uitleggingen zo bekort hadden, dat zij wel nabij konden komen in de vervulling daarvan (Matth. 5).

Zo was er duisternis over de gedaante van de wereld, toen Christus, het ware Licht, daar in kwam, en zo is er duisternis over iedere ziel, tot dat Hij, als de Morgenster, opgaat in het hart. Het eerste is een bewijs van het laatste. Hoe kon toch het licht van een uitwendige openbaring in een zaak waar de eeuwige gelukzaligheid van afhangt weggenomen worden anders dan door de natuurlijke duisternis in het verstand van de mens. De mensen vergaten niet de weg om hun leven te bewaren, maar hoe ras hebben zij de kennis van de weg der zaligheid van hun zielen verloren, welke van oneindig meer gewicht en waarde is! Wanneer het onderwijs van de patriarchen en profeten onkrachtadig was, was het nodig dat de mens door God zelf geleerd werd, die alleen de ogen van het verstand kan openen. Maar opdat het mocht blijken, dat de verdorvenheid van des mensen verstand dieper ligt dan om genezen te worden door blote uitwendige openbaring, zo wordt ons vertoond dat er maar zeer weinigen door het prediken van Christus bekeerd werden. Die sprak zo als nooit een mens had gesproken (Joh. 12:37-38). De grote genezing van dat geslacht bleef over om volbracht te worden door de Geest, Die de prediking der Apostelen vergezelde, welke volgens de belofte (Joh. 14:12), groter werken zou doen. En zo wij zien op de wonderwerken, gewrocht door onze gezegende Heere, zullen wij vinden dat door toepassing van het geneesmiddel aan de ziel, voor de genezing van lichamelijke kwalen, als in het geval van de geraakte (Matth. 9:2), Hij duidelijk ontdekte, dat het zijn voornaamste boodschap in de wereld was, de ongemakken van de ziel te genezen. Ik vind een wonderwerk gewrocht aan iemand die blind geboren was, volbracht op zulk een wijze, dat het de opzet geweest schijnt te zijn om de wereld als in een spiegel, zijn toestand en genezing te laten zien. *Hij maakte slijk uit dat speeksel, en streek dat slijk op de ogen des blinden* (Joh. 9:6). Wat kan er nu bekwaamer de blindheid van het verstand van de mens vertonen, dan ogen toegesloten met aarde? (Jes. 6:10): *Sluit hun ogen*; sluit ze toe door zalving, of die te werpen met leem, zo als het woord kan betekenen, en in Jes. 44:18 staat: *Hij heeft haar ogen bestreken*. Het woord betekent eigenlijk, Hij heeft hun ogen bepleisterd, gelijk het huis waar de melaatsheid in geweest was, bepleisterd moest worden (Lev. 14:42).

Zo ontdekt des Heeren Woord het oogmerk van dat vreemde werk, en toont ons daarin, dat de ogen van ons verstand van nature gesloten zijn. Daarna moest de blinde mens gaan en dit slijk afwassen in het badwater van Siloam. Geen ander water kan dienen tot dit oogmerk. Zo de poel Hem niet had afgebeeld, die de Vader in de wereld gezonden had om der blinden ogen te openen (Jes, 42:7), ik denk dat de Evangelist ons de vertaling van de naam niet zou gegeven hebben, waarvan hij zegt, dat die "uitgezonden" betekent (Joh. 9:7). En zo mogen wij besluiten, dat de natuurlijke duisterheid van ons verstand zodanig is, dat er geen genezing voor is, dan door het bloed en de Geest van Jezus Christus, Wiens ogenzalf alleen ons kan ziende maken (Openb. 3:18).

2. Bewijs. Het hart en leven van ieder natuurlijk mens is een massa van duisternis, chaos en verwarring, hoe gezuiverd hij ook in de ogen der mensen schijnt. *Want ook wij*, zegt de Apostel Paulus, *waren eertijds onwijs, ongehoorzaam, dwalende,*

menigerlei begeerlijkheden en wellusten dienende (Tit. 3:3). Toch was hij in die tijd, waar onze tekst op doelt, onberispelijk naar de rechtvaardigheid, die in de wet is (Filipp. 3:6). Dit is een klaar bewijs, dat *indien het oog boos is, het gehele lichaam duister is* (Matth. 6:23). Het onvernieuwde deel van 't mensdom dwaalt rond over de wereld, als zo vele blinden, die geen leidsman willen hebben en ook zichzelf niet kunnen leiden. Daarom vallen zij van de een of andere steile en storten in 't verderf. Sommigen leven zich uit in hun gierigheid, totdat *zij zichzelf met vele smarten doorstoken hebben*. Sommigen blijven steken in het slijk van wellustigheid. Anderen verbrijzelen zich tegen de rots van hoogmoed en zelfwaan. Iedereen struikelt over een of andere steen van aanstoot. Allen lopen zij in de punt van het zwaard der gerechtigheid, terwijl zij gretig volgen, waar hun ongedode driften en genegenheden hen heen leiden. En terwijl sommigen op de weg liggen, komen anderen en vallen plotseling over hen. En derhalve: *Wee der (blinde) wereld vanwege de ergernissen* (Matth. 18:7). Het wemelt van dwalingen in het oordeel in de wereld, omdat het nacht is, *in dewelken al het gedierte des wouds uittreedt*. Al de onwedergeborenen zijn ten uiterste misleid op het punt van ware gelukzaligheid, want hoewel het Christendom die zaak in principe heeft vastgesteld, kan echter niets minder dan overwinnende genade het vaststellen in het praktikaal oordeel. Alle mensen komen overeen in de begeerte om gelukkig te zijn. Maar onder onvernieuwde mensen zijn er, wat de weg tot gelukzaligheid betreft, bijna net zo veel meningen als er mensen zijn: *een iegelijk keert zich naar zijn eigen weg* (Jes. 53:6). Zij zijn als de blinde Sodomieten rond Lots huis. Zij zochten allen om de deur te vinden. Sommigen grepen een deel van de muur daarvoor, sommigen een ander deel, maar geen van hen kon met zekerheid zeggen dat hij de deur gevonden had. En zo kan de natuurlijke mens wel eens iets goeds tegenkomen, behalve het voornaamste goed. Ziet in uw eigen onwedergeboren hart, en daar zult u alles onderste boven zien liggen. De hemel ligt onder, en de aarde boven. Ziet in uw leven. Daar moogt u zien hoe u speelt als een uitzinnig mens, grijpende naar schaduwen en verzuimende het wezen, gretig vliegende naar hetgeen dat niet is, en verachtende hetgeen dat is en dat voor eeuwig zal zijn.

3. Bewijs. De natuurlijke mens is altoos gelijk een werkman die zonder licht gelaten is, òf hij verbeuzelt zijn tijd òf hij doet kwaad. Beproof te eniger tijd uw hart te vatten, u wilt en u zult het vinden één van beide, wevende spinnenwebben, of uitbroedende basiliskuseieren (Jes. 59:5), zwervende door de wereld, of gravende in de put; vervuld met ijdelheid, of anders met eerloosheid, bezig niets doende of hetgeen nog erger is dan niets. Een droevig teken van een verduisterd verstand.

4. Bewijs. De natuurlijke mens heeft geen zaligmakende kennis van geestelijke zaken. Hij weet niet met wat voor een God dat hij te doen heeft. Hij is onbekend met Christus, en weet niet wat zonde is. De grootste genadeloze geleerden zijn zo blind als mollen in deze zaken. Ei zegt gij, maar sommigen kunnen er wel ter zake van spreken. Maar dat konden de Israëlieten ook, van de verzoeking, tekenen en wonderwerken, die hun ogen hadden gezien (Deut. 29:3), aan wie de Heere *niet een hart om te verstaan gegeven had, noch ogen om te zien, noch oren om te horen, tot op dezen dag* (Deut. 29:4). Menig mens die de naam van een Christen draagt, kan Faraos belijdenis des geloofs doen (Exod. 5:2): *Ik ken den HEERE niet*.

Zij willen ook niet loslaten, waarvan Hij hun gebiedt af te scheiden. God is bij hen als een vorst, vermomd onder zijn onderdanen, die geen beter onthaal bij hen ontmoet, dan of zij Zijn metgezellen waren (Psalm 50:21). Kennen zij Christus, zien zij zijn heerlijkheid of enige schoonheid in Hem, waarom Hij begeerd zou worden? Indien zij

dat deden, zij zouden Hem niet verachten gelijk zij doen. Een gezicht van Zijn heerlijkheid zou alle geschapen uitnemendheid zo verdonkeren, dat zij Hem voor en in plaats van alles nemen zouden, en zich blijdelijk met Hem verenigen zouden, zo als Hij zichzelf aanbiedt in het Evangelie (Joh. 4:10; Psalm 9:11; Matth. 13:44-46). Weten zij, die de slang in hun boezem koesteren, aan bedrog vasthouden en weigeren er mee te breken, wat zonde is? Ik erken waarlijk dat zij een natuurlijke kennis kunnen hebben van deze zaken, gelijk de ongelovige Joden hadden van Christus, dien zij zagen en waarmede zij verkeerden. Maar daar was een geestelijke heerlijkheid in Hem die alleen door de gelovigen werd opgemerkt (Joh. 1:14). Wat die heerlijkheid betreft, *de ongelovige wereld heeft Hem niet gekend* (Joh. 1:10). De geestelijke kennis daarvan kunnen zij ook niet hebben, 't is boven 't bereik van het vleeselijk verstand (1 Kor. 2:14). *Maar de natuurlijke mens begrijpt niet de dingen die des Geestes Gods zijn; want zij zijn hem dwaasheid; en hij kan ze niet verstaan, omdat ze geestelijk onderscheiden worden.* Hij mag daarvan inderdaad redeneren, maar op geen andere wijze dan iemand spreken kan van honig of azijn, die nooit de zoetheid van de een noch de zuurheid van de andere proefde. Hij heeft enige kundigheden van geestelijke waarheden, maar hij ziet de zaken zelf niet, die bevat zijn in de woorden der waarheid (1 Tim. 1:7): *Niet verstaande noch wat ze zeggen, noch wat zij bevestigen.* In één woord: de natuurlijke mens vreest, zoekt en belijdt wat hij niet kent. Zo kunt u zien dat 's mensen verstand van nature overstelpt is met grote duisternis in geestelijke zaken.

Een natuurlijke neiging tot het kwade.

Ten Derde. Daar is in het verstand van de mens een natuurlijke neiging tot het kwade. Hierdoor komt het dat, wat voor zwarigheden het ook vindt, terwijl het bezig is met dingen, die waarlijk goed zijn, het in het kwade met een groot gemak werkzaam is, omdat het in dat geval in zijn eigen element is (Jer. 4:22). Het vleeselijk verstand drijft zwaarmoedig voort in goede gedachten, maar zeer uitzinnig in kwade gedachten, terwijl heiligheid voor hen is als boeien. Maar wanneer hij eenmaal over de heg gekomen is, zo is hij als een vogel die uit de kooi gebroken is en wordt hij werkelijk een vrijdenker. Laat ons een weinig acht slaan op het bevattingsvermogen en de verbeeldingskracht van het natuurlijk verstand en wij zullen ontegenzeggelijke bewijzen vinden van deze jammerlijke neiging tot het kwade.

1. Bewijs. Wanneer een mens door een heftige slag op het hoofd zijn gezichtsvermogen verliest, zo rijst er een soort van vals licht bij hem op, waardoor hij duizend aardige nietigheden waarneemt. Zo heeft ook de mens, omdat hij blind geslagen is voor al wat waarlijk goed is en voor wat zijn eeuwig belang is, een andere soort van licht in zijn verstand gebracht. Zijn ogen zijn geopend, hij kent het kwaad, en zo zijn de woorden van de verzoeker bewaarheid (Gen. 3:5).

De woorden van de Profeet zijn klaar, *wijs zijn ze om kwaad te doen, maar goed te doen weten ze niet* (Jer. 4:22). 't Verstand van de mens heeft een natuurlijke vlugheid om kwaad te bedenken. Niemand is zo onnozel, dat het hem aan verstand ontbreekt om wegen uit te vinden tot voldoening van zijn lusten, en tot verderf van zijn ziel, hoewel het niet in ieders macht ligt om zijn plannen uit te voeren. Niemand hoeft in deze zwarte kunst onderwezen te worden, maar zoals onkruid uit zichzelf opwast in verwaarloosde grond, zo is dat ook het geval met deze wijsheid, die aards, natuurlijk en duivels is (Jak. 8:25). Zij groeit op in het verstand van de mens, uit kracht van de verdorvenheid der natuur. Waarom zouden wij verbaasd staan over het voortbrengsel van verdorven geleerden: hun listige uitvindingen, om de hemel te honen, waarheid en

heiligheid tegen te staan en onder de voet te lopen, hun eigen begeerlijkheden en die van anderen te begunstigen? Zij roeien met de stroom. Geen wonder dat zij voortgang maken. Zij hebben hun kapitaal bij zich en het wast aan door het gebruik daarvan, en, omdat het verstand geheel ontbloot is van geestelijk licht, worden de werken der duisternis met des te groter voordeel toebedeeld. Als dat licht in eniger mate in hen was, zou dat het werk tot zo ver bederven (1 Joh. 3:9): *Een iegelijk die uit God geboren is, die doet de zonde niet*. Hij doet die niet op de manier waarop hij een kunst zou uitoefenen, want *Zijn zaad blijft in hem*. Maar anderzijds is *het voor den zot als spel, schandelijkheid te doen; maar voor een man van verstand wijsheid, te plegen* (Spr. 10:23). Vernuftig keuriglijk goddeloosheid te doen (wat deze woorden betekenen) is voor de zot als spel. Het gaat hem gemakkelijk af, en waarom? Omdat hij een zot is en geen wijsheid heeft, want die zou de uitvindingen der duisternis bederven. Hoe natuurlijker iets is, hoe gemakkelijker het gedaan wordt.

2. Bewijs. Laat het verdorven verstand maar het voordeel hebben om eens gebruikt te worden in, of tegenwoordig te zijn bij enig stuk van dienst aan God; dat het bedenken van hem, indien niet in zichzelf zondig, nochtans zondig kan worden, door deszelfs ontijdigheid. Snel zal het enige uitvinding of middel invallen, door ter zijde te springen, 't welk niet zou gebeuren bij tijdige overlegging. Dus kwam Saul, die niet wist wat te doen eer dat de Priester God begon te vragen, aanstonds tot een besluit, toen de Priester zijn hand inhaalde: zijn eigen hart gaf hem toen een antwoord, en wilde hem niet toestaan op een antwoord van de Heere te wachten (1 Sam. 14:18-19). Zulk een duivelse vlugheid heeft het vleselijk verstand in de uitvinding van hetgeen de mens het meest krachtdadig van zijn plicht tot God kan afleiden.

3. Bewijs. Tracht het verdorven verstand van nature niet geestelijke zaken zich in de verbeelding voor te stellen, alsof de ziel geheel gedompeld was in vlees en bloed, en ieder ding in zijn eigen gestalte wilde veranderen? Laten mensen, die gewoon zijn aan de vorming van de meest abstracte begrippen, in hun eigen ziel zien, en zij zullen deze overhelling in hun verstand vinden. Daarvan is de afgoderij, die van ouds, en nu nog, zo veel de overhand heeft in de wereld, een onwedersprekelijk bewijs. Want het ontdekt klaarlijk, dat de mensen van nature een zichtbare Godheid wilden hebben, en zien wat zij aanbidden. En daarom *veranderen zij de heerlijkheid des onverderfelijken Gods in de gelijkenis eens beelds van een verderfelijk mens en van gevogelte en van viervoetige en kruipende gedierten*. (Rom. 1:23). De hervorming van deze natiën (God zij er voor gedankt) heeft de afgoderij en ook de beelden uit onze kerken uitgebannen; maar alleen harthervorming kan innerlijke afgoderij neerwerpen, en de meer subtiële en gezuiverde beeldendienst, en voorstellingen van de Godheid, uit het verstand van de mens bannen. De wereld, in de tijd van derzelve duisternis, was niet meer geneigd tot het eerste, dan het ongeheilgd verstand is tot het laatste. En hieruit ontstaan vreselijke, monstrueuze en misvormde gedachten van God, van Christus, van de heerlijkheid hier boven, en van alle geestelijke zaken.

4. Bewijs. Wat een moeilijk werk is het, 't vleselijk verstand vast te houden voor de Heere! Hoe afkerig is 't tot het huisvesten van goede gedachten en te verblijven in de overdenking van geestelijke zaken! Zo iemand 't eniger tijd gedreven wordt, om te denken over de grote aanbelangen van zijn ziel, dan is het geen zwaarder werk om een tomeloos hongerig dier in te houden, dan het vleselijk verstand in te sluiten, dat het niet weer afdwaalt naar de ijdelheden van de wereld. Wanneer God tot de mensen spreekt door zijn Woord, of zij tot Hem spreken in het gebed, laat niet het verstand

hen dikwijls zo voor de Heere, als zo vele afgoden die ogen hebben, maar niet zien, en oren maar niet horen? Het lichaam ligt neer voor God, maar de wereld neemt het hart weg; hoewel de ogen gesloten zijn, ziet de mens duizend ijdelheden, het verstand is ondertussen als een vogel die uit de kooi gebroken is, springende van bos tot bos, zodat de mens in de uitwerking nooit tot zichzelf komt, dan nadat hij uit des Heeren tegenwoordigheid gegaan is. Zeg niet dat het onmogelijk is het verstand zo vast te hechten. 't Is waarlijk zwaar, maar niet onmogelijk. Genade van de Heere kan het doen (Psalm 108:2). Aangename voorwerpen zullen het doen. Een gemakkelijke beschouwing zal 't verstand van de weetgierigen boeien. Het verstand van de wereldse mens is in weinig gevaar van omzwerving, wanneer hij over zijn bezigheden denkt, zijn rekening opmaakt, of zijn geld telt. Als hij u niet onmiddellijk antwoordt, zegt hij u dat hij u niet hoorde, hij was bezig, zijn gedachten waren op iets geconcentreerd. Werden wij in de tegenwoordigheid van een koning toegelaten, om voor onze levens te smeken, wij zouden in geen gevaar zijn om veel te kijken door de presentiekamer. Maar hier ligt de zaak: het vleselijk verstand dat te werk gesteld is omtrent enig geestelijk goed, is buiten zijn element, en kan er zich daarom niet bij bepalen.

5. Bewijs. Maar hoe buitengewoon moeilijk het ook is het verstand op goede gedachten te houden, het kleeft als lijm aan 't geen dat kwaad en verdorven is, zoals het zelf ook is (2 Petr. 2:14): *Hebbende de ogen vol overspel en die niet ophouden van zondigen*. Hun ogen kunnen niet ophouden van zondigen (zo zijn de woorden tezamen gesteld) dat is: hun harten en gemoederen die door de ogen laten zien, wat van binnen is, zijn gelijk een woedend dier, dat niet kan worden ingehouden, wanneer het eens zijn hoofd buiten krijgt. Laat de verdorven verbeelding eens los gelaten worden op zijn eigen voorwerp, zal 't zwaar werk bevonden worden het terug te roepen schoon beide de rede en de wil voor derzelfer aftocht zijn. Want dan is het in zijn eigen element, en het af te trekken van derzelfer onreinigheden, is als het halen van een vis uit het water, of het afscheuren van een lid van een mens. Het loopt gelijk vuur, gelegd aan een loop van buskruit, dat niet rust voordat het niet verder kan gaan.

6. Bewijs. Overweeg hoe de vleselijke verbeelding het gebrek van echte voorwerpen aan het verdorven hart vervult, opdat het zondaars gelukkig zou maken, ten minste in de verbeelde genietingen van hun lusten. Dus voedt het verdorven hart zichzelf met verbeeldingszonden. De onreine mens is vervuld met beschouwende onreinigheden, *hebbende zijn ogen vol overspel*. De gierige mens vervult zijn hart met de wereld, hoewel hij er zijn handen niet vol van kan krijgen. De boosaardige mens oefent met vermaak in zijn gedachten zijn wraak uit. De jaloerse mens ziet met voldoening binnen in zijn eigen nauwe ziel zijn nabuur laag genoeg gelegd. Aan iedere lust vindt de verdorven verbeelding zo nodig wel een vriend.

En dit doet zij, niet alleen wanneer de mensen wakker zijn, maar somtijds zelfs wanneer zij slapen. Daardoor komt het dat deze zonden, waar hun hart naar uitging terwijl zij wakker waren, gedaan worden in hun dromen. Ik weet, dat sommigen twijfelen aan de zondigheid van deze dingen, maar zou men kunnen denken dat zij verenigbaar zijn met die heilige natuur en gestalte van geest, welke was in de onschuldige Adam en in Jezus Christus, en die in ieder mens zou moeten zijn? Het is dus de verdorvenheid der natuur, die vuile dromers maakt, zoals veroordeeld in (Jud. 1:8). Salomo had ondervinding van genade in zijn slaap. In een droom bad hij, in een droom deed hij de beste keuze; beide werden door God aangenomen (1 Kon. 3:5-15). Als een mens dus in zijn slaap kan doen wat goed is en aangenaam aan God, waarom kan hij ook niet in zijn slaap doen dat kwaad is en aan God mishaaft? Dezelfde

Salomo wilde de mensen tegen dit kwaad op hun hoede hebben, en schrijft het beste middel daar tegen voor, namelijk: *Bind de wet steeds aan uw hart* (Spr. 6:21). *Als gij nederligt* (zegt hij in vs. 22) *zal het over u de wacht houden*, te weten: van te zondigen in uw slaap, dat is van zondige dromen; want iemands bewaard worden van zonden (niet zijn bewaard worden van bezoeken) is het onmiddellijke eigen uitwerksel van de wet van God afgedrukt op het hart (Psalm 119:11). En dus moet het gehele vers verstaan worden, zoals blijkt uit (Spr. 6:23): *Want het gebod is een lamp, en de wet is een licht, en de bestraffingen der tucht zijn de weg des levens*. Nu, de wet is een lamp en een licht, daar zij geleidt in de weg van plicht en de onderwijzende bestraffingen van de wet zijn de weg des levens, omdat zij voor zonden bewaren. Zij geleiden niet in de weg van vrede, tenzij zij in de weg van plicht leiden. Zij houden ook een mens niet uit ellende, tenzij zij hem van zonden houden. En opmerkelijk is de bijzonderheid welke Salomo bijbrengt, namelijk de zonden van onreinigheid: *Om u te bewaren van de kwade vrouw* (Spr. 6:24). Dat gevoegd moet worden met Spr. 6:22. Sluitende Spr. 6:23 in een tussenzin, zoals sommige vertalingen het hebben. Deze zaken kunnen genoeg zijn om ons te overtuigen van de natuurlijke overhelling van het verstand tot het kwade.

Ten Vierde. Daar is in het vleeselijk verstand een tegenstand tegen geestelijke waarheden en een afkerigheid in de aanneming daarvan. Het is net zo weinig vriend aan Goddelijke waarheden, als het is aan heiligheid. De waarheden van de natuurlijke godsdienst, welke, als het ware, met kracht haar ingang in de verstanden van natuurlijke mensen doen, die houden zij 't onder in ongerechtigheid, (Rom. 1:18). En belangende de waarheden van de geopenbaarde godsdienst, daar is een boos hart van ongeloof in hen, welk de ingang daarvan tegenstaat, en daar is een gewapende kracht nodig om het verstand gevangen te leiden tot het geloof daarvan (2 Kor. 10:5). God heeft een openbaring gemaakt van zijn zin en wil tot zondaren, aangaande de weg van zaligheid. Hij heeft ons gegeven de leer van zijn heilig Woord. Maar gelooft de natuurlijke mens het waarlijk? Nee, dat doet zij niet, want hij die niet gelooft in de Zoon van God, gelooft God niet, gelijk klaar is uit (1 Joh 5:10). Zij geloven de beloften van het Woord niet. Zij zien dezelve, in de uitwerking, alleen als schone woorden; want zij die dezelve aannemen, worden daardoor *der Goddelijke natuur deelachtig* (2 Petr. 1:4). De beloften zijn als zilveren koorden van de hemel neergelaten, om zondaars tot God te trekken, en hen over te voeren in het beloofde land, maar zij werpen ze van zich. Zij geloven de dreigementen van het Woord niet. Zoals mensen, die in woeste plaatsen reizen, vuur bij zich dragen, om wilde beesten af te schrikken, zo heeft God zijn wet gemaakt tot een vurige wet (Deut. 33:2) en die omtuint met dreigementen van toorn, maar de mensen zijn van nature ongebondener dan de dieren zelf, en willen persé de vurige, rokende berg aanraken, al zouden zij met een pijl doorschoten worden. Ik twijfel er niet aan of de meesten uwer, zo niet allen, die nog in de zwarte staat der natuur zijn, zullen zich hier als onschuldig vrijpleiten. Maar gedenkt aan de vleeselijke Joden in Christus tijd, die net zo vrijmoedig waren als gij zijt, dat zij Mozes geloofden (Joh. 9:28-29). Maar Hij wederlegt hun betrouwen, en zegt hen ronduit (Joh. 5:46): *Want wanneer gij Mozes geloofdet zo zoudt gij Mij geloven*. Geloofde gij de waarheden van God, u zou niet, gelijk u doet, Hem die de Waarheid zelf is, durven verwerpen. De loutere zwaarigheid die u vindt in het toestemmen aan deze Waarheid, ondekt dat ongeloof waarvan ik u beschuldig. Is het niet met sommigen in deze tijd zo ver gekomen, dat het hun voorhoofden verstaald heeft met onbeschaamdheid en goddeloosheid om openlijk alle geopenbaarde godsdienst te verwerpen? Zekerlijk, het is uit de overvloed van het hart, dat hun mond

spreekt. Maar, schoon gij uw monden niet tegen de hemel zet, zoals zij dat doen, dezelfde bittere wortel van ongeloof is van nature in alle mensen, en regeert in u en zal regeren, tot dat overwinnende genade uw harten gevangen neemt tot het geloof van de Waarheid. Om u te overtuigen in dit punt, zo overweeg deze drie dingen:

1. Bewijs. Hoe weinigen zijn er die gezegend zijn geweest met een inwendige verlichting, door de bijzondere werken van de Geest van Christus, hen inlatende tot een gezicht van Goddelijke Waarheden in haar geestelijke en hemelse luister? Hoe hebt u de waarheden van godsdienst, die u voorgeeft te geloven, geleerd? U hebt die blotelijk door het voordeel van uitwendige openbaring en van uw opvoeding, zodat u Christenen zijt alleen maar omdat u niet geboren noch opgevoed zijt in een heidens, maar juist in een Christenland. Gij zijt vreemdelingen van het inwendig werk van de Heilige Geest, dragende getuigenis door en met het Woord in uw harten. Dus kunt u de verzekering van des geloofs niet hebben, met betrekking tot die uitwendige Goddelijke openbaring, die in het Woord bekend wordt gemaakt (1 Kor. 2:10-12) en derhalve zijt u nog ongelovigen. *Er is geschreven in de profeten: En zij zullen allen van God geleerd zijn. Een iegelijk dan, die het van de Vader gehoord en geleerd heeft, die komt tot Mij, zegt onze Heere (Joh. 6:45).* Nu u niet tot Christus gekomen zijt, zijt u daarom niet van God geleerd. Gij zijt zo niet geleerd en daarom zijt u niet gekomen. Gij gelooft niet. Ziet de openbaring waaruit het geloof, zelfs van de fundamentele beginselen in de godsdienst, voortkomt (Matth. 16:16-17): *Gij zijt de Christus, de Zoon des levenden Gods. Zalig zijt gij, Simon Bar-Jona: want vlees en bloed heeft u dat niet geopenbaard, maar mijn Vader, Die in de hemelen is.* Zo ooit de Geest van de Heere een handeling met u neemt, om dat geloof in u te werken, 't welk is van de werking Gods, kan het zijn, dat er zo veel tijd besteed zal worden aan de oude fondamentele te vernielen dat u een noodzakelijkheid zult vinden van *de werking der sterkte Zijner macht* om u bekwaam te maken om de enkelvoudige grondbeginselen te geloven waaraan u nu niet denkt te twijfelen (Ef. 1:19).

2. Bewijs. Hoe veel belijders hebben schipbreuk van hun geloof geleden (zodanig dan als het was) in een tijd van verzoeking en beproeving! Zie, hoe zij als sterren van de hemel vallen, wanneer de Antichrist de overhand heeft (2 Thess.2:11-12): *En daarom zal God hun zenden een kracht der dwaling, dat zij de leugen zouden geloven; Opdat zij allen veroordeeld worden, die de waarheid niet geloofd hebben.* Zij vielen in verdoemelijke bedriegerijen omdat zij nooit in kracht de waarheid geloofd hadden, schoon zij zelf, en anderen het ook van hen dachten, dat zij haar wel geloofden. Dat huis is op zand gebouwd, en dat geloof heeft maar een slecht fundament, zodat het geen stand kan houden, maar geheel omver geworpen wordt, wanneer de stormwind komt.

3. Bewijs. Merk aan de gehele onbestaanlijkheid van het leven van de meeste mensen met de grondbeginselen van de godsdienst die zij belijden; u zoudt eerder oost en west tezamen brengen, dan hun beginselen en hun praktijk. De mensen geloven dat vuur hen verbranden zou en daarom zullen zij zichzelf daar niet inwerpen. Maar dit is echter de waarheid, dat de meeste mensen leven alsof zij dachten dat het evangelie maar eenvoudigweg een fabel was, en de toorn van God, in zijn Woord geopenbaard tegen ongerechtigheid en ongoddelijkheid, maar iets om mensen bang mee te maken. Zo u de leringen van het Woord gelooft, hoe komt het dat u zo ongedaan zijt omtrent de staat van uw ziel voor de Heere? Hoe komt het dat u zo weinig geraakt zijt over dat gewichtig stuk, of u wedergeboren zijt of niet? Velen leven zo als zij geboren zijn, en

schijnen zo te zullen sterven gelijk zij leven, en nochtans leven zij gerust. Geloven zulken de zondigheid en de ellende van een natuurlijke staat? Geloven zij dat zij kinderen des toorns zijn? Geloven zij dat er geen zaligheid is buiten wedergeboorte. En geen wedergeboorte dan die iemand tot een nieuw schepsel maakt? Zo u de beloften van het Woord gelooft, waarom omhelst u die niet, en werkt om in te gaan in de beloofde rust? Welke luiaard zou niet graven naar een verborgen schat, als hij daadwerkelijk geloofde dat hij die zo zou verkrijgen? Mensen willen werken en zweten voor hun onderhoud, omdat zij geloven dat als zij zo doen, zij daarin kunnen voorzien. Nochtans willen zij geen verdragelijke moeite doen voor het eeuwig gewicht van heerlijkheid. Waarom dan niet, dan omdat zij het Woord der belofte niet geloven? (Hebr. 4:1-2) Indien u de dreigementen gelooft, hoe komt het dan dat u in uw zonden leeft, en dat u buiten Christus leeft, en nochtans op barmhartigheid hoopt? Geloven zulke mensen dat God heilig en rechtvaardig is, die *de schuldige geenszins onschuldig houdt*? Nee, nee, niemand gelooft dat, niemand (of bijna niemand) gelooft welk een rechtvaardig God de Heere is, en hoe strengelijk Hij straft.

Ten vijfde. Daar is in het verstand van de mensen een natuurlijke neiging tot leugen en valsheid, die zij doen tot beveiliging van hun lusten. *De goddelozen zijn vervreemd van de baarmoeder aan; de leugensprekers dolen van moeders buik aan* (Psalm 58:4). Wij hebben dit, met het overige van de verdorvenheid onzer natuur, van onze eerste ouders. God openbaarde de waarheid aan hen, maar door de aanzoeking van de verzoeker, twijfelden zij eerst daaraan; toen mistrouwden zij en omhelsden een leugen in deszelfs plaats. Voor een onbetwistbaar bewijs hiervan kunnen wij dat eerste artikel van des duivels geloof zien: *Gijlieden zult den dood niet sterven* (Gen. 3:4). Dat heeft hij onze eerste ouders opgedrongen en het werd door hen aangenomen. Van nature wordt het omhelsd door hun nageslacht en vastgehouden, totdat een licht van de hemel hen noodzaakt om het te laten varen. Het verspreidt zichzelf door het leven van natuurlijke mensen, die, tot dat hun consciëntie ontwaakt is, wandelen naar hun eigen begeerlijkheden, terwijl zij altoos het grondbeginsel vasthouden, dat zij de dood niet zullen sterven. En dit beginsel wordt dikwijls tot die volkomenheid bevorderd, dat de mens ondanks de aangekondigde vloek kan zeggen: *Ik zal vrede hebben, wanneer ik schoon naar mijns harten goeddunken zal wandelen om de dronkene te doen tot de dorstige* (Deut. 29:19). Wat voor voordeel ook de waarheden van God boven dwaling hebben door opvoeding of anders, dwaling heeft bij de natuurlijke mens altijd dit voordeel boven de waarheid, namelijk dat er zo iets in hem is dat zegt: O, dat het eens waar mocht zijn, zodat het verstand gereed ligt om er toestemming aan te geven. En hier is er de reden van: de ware leer is *de leer, die naar de godzaligheid is* (1 Tim. 6:3), en *de waarheid, die naar de godzaligheid is* (Tit. 1:1). Dwaling is de leer die naar de goddeloosheid is, want daar is nooit een dwaling in het verstand, noch een onwaarheid uitgegeven in de wereld (in zaken van godsdienst) of zij heeft verwantschap met de een of andere verdorvenheid van het hart, volgens dat zeggen van de Apostel (2 Thess. 2:12): *Opdat zij allen veroordeeld worden, die de waarheid niet geloofd hebben, maar een welbehagen hebben gehad in de ongerechtigheid*. Zodat, hoewel overigens waarheid en dwaling vergezeld zijn met evangelieke voordelen om ontvangen te worden, de dwaling door deze middelen de gereedste toegang in de verstanden der mensen in hun natuurstaat heeft. Daarom is het niet vreemd dat mensen de eenvoud van evangeliewaarheden en instellingen verwerpen en gretiglijk dwaling en uitwendige pracht in de godsdienst omhelzen, ziende dat die zo bevallig zijn aan de lusten van hun hart en de ijdelheid in 't verstand van de natuurlijke mens. En daarom komt het dat zo velen Atheïstische beginselen omhelzen. Zij doen

dat om tegemoet te komen aan hun ongeregelde driften. Niemand dan die, welkers voordeel het zou zijn dat er geen God was, doet dat.

Ten Laatste. De mens is van nature hoogmoedig, want wanneer het Evangelie in kracht tot hem komt, wordt het gebruikt om *alle overleggingen terneder te werpen en, alle hoogte die zich verheft tegen de kennis Gods* (2 Kor. 10:5). Nederigheid van gemoed is geen bloem die in 't veld der natuur groeit, maar die geplant is door de vinger van God in een vernieuwd hart, en geleerd van de nederige Jezus. 't Is natuurlijk aan de mens hooglijk van zichzelf en van wat het zijne is te denken, want de slag die hij gekregen heeft door zijn val in Adam, heeft een vals licht voortgebracht, waardoor lage dingen aan hem voorkomen als bergen, en een duizend aardige bevalligheden zichzelf aan zijn bedrogen inbeelding vertonen. *Dan zal een verstandeloos man kloekzinnig worden*, (zo rekent hij zichzelf, en zo wil hij gerekend worden van anderen) *hoewel de mens als het veulen eens woudezels geboren is* (Job 11:12). Zijn weg is recht, omdat het de zijne is. Want *alle weg des mensen is recht in zijn ogen* (Spr. 21:2). Zijn staat is goed, omdat hij geen betere kent. *Hij leeft zonder de wet* (Rom. 7:9) en daarom is zijn hoop sterk en zijn vertrouwen vast. 't Is een tweede toren van Babel, opgericht tegen de hemel, en deze toren zal niet vallen zo lang de macht der duisternis die staande kan houden. 't Woord beschiet hem, nochtans staat hij. Soms worden er bressen in gemaakt, maar deze zijn weer snel hersteld. Op een andere tijd wordt deze aan het schudden gebracht, maar hij blijft nog overeind, tot dat òf God Zelf door zijn Geest een hartbeving binnen de mens verwekt, die deze neer doet tuimelen en niet een steen op de andere laat (2 Kor. 10:4-5), òf de dood hem neerbonst, en de fondamenteen daarvan vernielt (Luk. 16:23). En gelijk de natuurlijke mens hoog van zichzelf denkt, zo denkt hij gering van God, wat hij ook voorgeeft (Psalm 50:21): *Gij meent dat Ik ten enenmale ben gelijk gij*. De leer van het Evangelie en de verborgenheid van Christus zijn aan hem dwaasheid, en in zijn praktijk behandelt hij ze als zodanig (1 Kor. 1:18; 2:14). Hij brengt het Woord en de werken van God in de regering van de wereld, voor de rechtbank van zijn vleselijke rede, en daar worden zij verwaandelijk berispt en veroordeeld (Hos. 14:10). Soms wordt het gewone bedwang van de voorzienigheid afgenomen, en de satan wordt toegelaten het verdorven verstand op te wekken, en in dat geval is het als een mierenest, dat ontdekt en gestoord is: twijfelingen, loocheningen en helse redeneringen krielen er in en kunnen niet neergelegd worden door al de bewijsredenen die daar tegenin gebracht worden, totdat een kracht van boven 't verstand gevangen neemt en het oproer van de verdorven grondbeginselen stilt.

Genoeg nu over de verdorvenheid van 't verstand, 't welk, hoewel het niet half gezegd is, aan u de onbepaalde noodzakelijkheid van wederbarende genade mag ontdekken. Noem het verstand nu *Ikabod*, want *de eer ervan is weggevoerd*, en zucht uw geval uit voor de Heere, opdat de Zon der gerechtigheid over u mag opgaan, eer dat u opgesloten wordt in eeuwigdurende duisternis. Wat baat u wereldse wijsheid? Wat baten u verkrijgingen in de godsdienst, terwijl uw verstand nog gehuld is in derzelver natuurlijke duisternis en verwarring, geheel ledig van het licht des levens?

Wat ook de natuurlijke mens zijn gaven of verkrijgingen mogen zijn, wij moeten zoals in het geval van de melaatse (Lev. 13:44,) hem *ganselijk onrein verklaren, zijn plaag is op zijn hoofd*. Maar dit is niet alles, zij zit ook in zijn hart. Zijn wil is verdorven, zo als ik aanstonds tonen zal.

Van de verdorvenheid van de wil.

Ten Tweede. De wil, dat gebiedend vermogen, (die eertijds getrouw was en met God heerste) is nu veranderd in een verrader, en regeert met en voor de duivel. God plantte de wil in de mens als een geheel goed zaad, maar nu is die veranderd in een verbasterde plant van een vreemde wijnstok. De wil was oorspronkelijk geplaatst in een behoorlijke onderschikking aan de wil van God, zoals te voren aangetoond is, maar nu is die geheel ter zijde geweken. Evenwel verheffen sommigen de kracht van de vrije wil. Doch een gezicht van de geestelijkheid der wet aan welke de daden van een zedelijke leerwijze in generhande manier beantwoorden, en een diep inzicht van de verdorvenheid der natuur, gegeven door de inwendige werkingen van de Geest, overtuigende van zonden, gerechtigheid en oordeel, zouden er voor moeten zorgen dat de mens de kracht der vrije genade absoluut noodzakelijkheid vond, om de banden der goddeloosheid van hun vrije wil weg te nemen. Om deze plagen van het hart verder te openen, leg ik u deze navolgende zaken voor om te overwegen.

Eerst. Daar is in de onvernieuwde wil een geheel onvermogen tot hetgeen waarlijk goed en aangenaam is in het gezicht van God. De wil van de natuurlijke mens is, in des satans boeien, omzoomd binnen de omtrek van kwaad, en kan zich niet meer daar buiten begeven, dan een dood mens zichzelf uit zijn graf kan doen opstaan (Ef. 2:1) Wij ontkennen niet dat de wil een macht heeft om te verkiezen, na te jagen en te werken wat in de aard der zaak goed en recht is. Maar hoewel hij kan willen wat goed en recht is, kan hij echter niets recht en goed willen (Joh. 15:5): *Zonder Mij*, dat is, afgescheiden van Mij, als een rank van de wortel (zoo als beide het woord en de samenhang dat tonen) *kunt gij niets doen*; te weten, niets dat waarlijk goed is en geestelijk goed is. Zelfs zijn verkiezing en begeerte van geestelijke zaken is vleeselijk en zelfachtig (Joh. 6:26): *gij zoekt Mij, niet omdat gij tekenen gezien hebt, maar omdat gij van de broden gegeten hebt, en verzadigd zijt*. Hij komt niet alleen niet tot Christus, maar hij kan ook niet komen (Joh. 6:44). En hoe kan iemand, die niet gelooft in Hem Die de Vader gezonden heeft, iets doen wat aangenaam is voor God? Om deze onvermogenheid tot het doen van goed in de onwedergeborenen te bewijzen, zo merkt deze twee zaken aan:

1. Bewijs. Hoe dikwijls schijnt het licht zo helder voor de ogen van de mensen, dat zij het goed dat zij moesten verkiezen, en het kwade dat zij moesten afslaan wel moeten zien, terwijl hun harten nochtans niet meer kracht hebben om zich naar dat licht te voegen, dan alsof zij vast werden gehouden door een onzichtbare hand? Zij zien het goede en toch volgen zij wat verkeerd is en dat kunnen ze ook alleen maar. Hun consciëntie zegt hun de rechte weg, en keurt die ook goed. Nochtans kan hun wil daar niet toe gebracht worden. Hun verdorvenheid ketent hen zo, dat zij het goede niet omhelzen kunnen. Zo zuchten zij en gaan terug ondanks al hun licht. En indien dit niet zo is, hoe komt het dan dat het Woord en de weg van heiligheid zulk een slecht onthaal ontmoeten in de wereld? Hoe komt het dat klare bewijsstukken en rede aan de zijde van godvrucht en een heilig leven - die op zichzelf van invloed zijn, zelfs op het vleeselijk verstand - de mensen niet aan die zijde overbrengt? Al was het dat het bestaan van een hemel en een hel alleen maar een waarschijnlijkheid zou zijn, het zou voldoende zijn om de wil te bepalen tot het verkiezen van heiligheid, als hij bekwaam was om daartoe enkel door rede bepaald te worden. Maar de mensen, *daar zij het recht Gods weten (namelijk dat degenen, die zulke dingen doen, des doods waardig zijn) doen niet alleen dezelve, maar hebben ook mede een welgevallen in degenen die ze doen* (Rom. 1:32). En hoe komt het dat zij, die de kracht van de vrije wil zo hoog

verheffen, hun gevoelens niet bevestigen door duidelijk aan de wereld te laten zien dat zij in de beoefening van heiligheid net zo zeer boven anderen uitsteken als de bevatting van hun natuurlijk vermogen boven die van anderen is? Of wordt dit gevoel alleen staande gehouden tot bescherming van de lusten, welke de mensen vasthouden zo lang als het hun behaagt. En wanneer zij er geen gebruik meer voor hebben, het in een ogenblik kunnen afwerpen, en uit Delila's schoot in Abrahams boezem springen? Wat voor gebruik ook sommigen maken van dat beginsel, het werpt uit zichzelf en zijn eigen natuur een brede schaduw tot een schuilplaats voor goddeloosheid van hart en leven. En het mag worden opgemerkt, dat de algemeenheid der hoorders van het Evangelie van alle signatuur hiermede geplaagd zijn, want het is een wortel van bitterheid, natuurlijk aan alle mensen. Hieruit ontspringt zo veel onbevreesdheid omtrent de eeuwige staat van de ziel, zo veel afstel en uitstel in die gewichtige zaak, waardoor bij sommigen veel werk wordt bewaard voor een sterfbed. Anderen worden door een wettische wandel bedorven, en zijn onbekend aan het leven van geloof en het gebruik maken van Christus tot heiligmaking. Dit alles vloeit voort uit de overtuiging dat men genoeg natuurlijke vermogens bezit. Zo aangenaam is het aan de verdorvene natuur.

2. Bewijs. Laten zij, die door de kracht van de Geest der dienstbaarheid, de wet voor zich hadden open gelegd in haar geestelijkheid, tot hun overtuiging, eens spreken en zeggen, of zij zichzelf bekwaam gevonden hebben om in dat geval hun harten daartoe te neigen. Nee, vonden zij niet, hoe meer dat licht in hun zielen scheen, hoe meer en meer hun harten onbekwaam waren zich daarnaar te voegen? Daar zijn sommigen die gebracht zijn geweest tot de kindergeboorte, die nog steeds in des duivels leger zijn en die uit hun ondervinding kunnen zeggen: licht, ingelaten in het verstand, kan geen leven geven aan de wil, om die bekwaam te maken zich naar de wet te schikken. Als zij wilden zouden zij daar getuigenis van kunnen geven. Maar neemt wat dit betreft het getuigenis van Paulus, die in zijn onbekeerde staat er ver vandaan was zijn uiterste onvermogen tot goed te geloven; maar Hij leerde dat door ondervinding (Rom. 7:9-13). Ik erken dat de natuurlijke mens een zeker soort liefde kan hebben tot de wet, maar hier ligt de kern van de zaak: Hij ziet op de heilige wet in een vleeselijk optooisel, en zo denkt hij, terwijl hij een product van zijn eigen inbeelding omvat, dat hij de wet heeft, maar in feite is hij zonder de wet, want hij ziet die voor alsnog niet in zijn geestelijkheid. Indien hij dit deed, zou hij vinden dat de wet de averechtse zijde van zijn eigen natuur is, waar zijn wil zich niet mee kan verenigen, totdat hij veranderd is door de kracht van genade.

Ten tweede. Daar is in de onvernieuwde wil een afkerigheid tot het goede. Zonde is het element van de natuurlijke mens. Hij is evenzo afkerig om er van te scheiden, als de vissen dat zijn om uit het water op droog land te komen. Niet alleen kan Hij niet, maar hij wil ook niet tot Christus komen (Joh. 5:40). Hij is bezoedeld, en hij haat om gewassen te worden (Jer. 13:27): *Zult gij niet rein worden? Hoe lang nog na dezen?* Hij is ziek, maar wendt zich geheel af van 't geneesmiddel. Hij bemint zijn ongemak zo, dat hij walgt van de medicijnmeester. Hij is een overwonnene, een gevangene en een slaaf, maar hij bemint zijn overwinnaar, zijn cipier en meester; hij is ingenomen met zijn kluisters, gevangenis en vuil werk, en heeft geen lust tot zijn vrijheid. Tot bewijs van deze weerzin tot het goede in de wil van de mens, zal ik enige bijzonderheden laten zien.

1. Bewijs. De kwaadaardigheid van kinderen. Ziet u niet dat zij van nature liefhebbers van zondige vrijheid zijn? Hoe onwillig zijn ze om door een heg omtuind te zijn? Wat weerzin om bedwongen te worden? De wereld kan getuigenis geven dat zij zijn als ossen, ongewend aan het juk. En nog meer, dat het veel gemakkelijker is jonge ossen te leren om tam hun juk te dragen, dan jonge kinderen onder de tucht te brengen, en te zorgen dat zij zich stil onderwerpen aan de beperking van zondige vrijheid. Iedereen kan hierin zien, als in een spiegel, dat de mens natuurlijk wild en moedwillig is, volgens Zofars aanmerking (Job:11:12): *Dat de mens als het veulen eens woudezels geboren is.* Wat kan er meer gezegd worden? Hij is gelijk een veulen, het veulen van een ezel, het veulen van een woudezel. Vergelijkt (Jer. 2:24): *Zij is een woudezelin, gewend in de woestijn, naar den lust harer ziel schept zij den wind, wie zou haar ontmoeting afkeren?*

2. Bewijs. Welk een moeite en zwaarigheid vinden de mensen dikwijls om hun harten te brengen tot godsdienstige plichten? En wat een werk is het voor het vleeselijk hart daarin te verblijven! 't Is pijnlijk voor het hart, de wereld maar een weinig daar te laten, om met God te verkeren. 't Is niet gemakkelijk tijd te lenen van de vele dingen, om die te besteden aan het éne ding dat nodig is. De mensen gaan dikwijls tot God in plichten, met hun aangezicht gekeerd naar de wereld; en wanneer hun lichamen zijn op de berg van instellingen, zullen hun harten gevonden worden aan de voet van de heuvel, hun gierigheid nawandelende (Exod. 33:31). Zij zijn snel vermoeid van weldoen, want heilige plichten zijn niet aangenaam voor hun verdorven natuur. Neemt acht op hen in hun wereldse bezigheden, zet hen neer bij hun vleeselijk gezelschap, of laten zij de borsten van een lust zuigen, de tijd schijnt aan hen voorbij te vliegen en uitzinnig voort te drijven, zodat hij weg is eer zij er erg in hebben. Maar hoe zwaarlijk gaat hij voort, terwijl een gebed, een predikatie of een sabbat duurt? Des Heeren dag is bij velen de langste dag van de gehele week, en daarom moeten zij die morgen langer slapen, en die avond vroeger naar bed gaan dan zij gewoonlijk doen, opdat de dag tot een verdragelijke lengte mag worden gemaakt, want hun hart zeg van binnen: *wanneer zal de sabbat overgaan?* (Amos 8:5).

De uren van Godsdienst zijn de langste uren van die dag: daarom als de plicht over is, zijn ze gelijk een mens die van een last ontslagen is, en wanneer de predikatie geëindigd is, hebben velen noch de genade noch goede manieren om te wachten totdat de zegen uitgesproken is, maar net als bij de dieren, is hun hoofd weg zo haast iemand met zijn hand komt om hen los te maken; Waarom? Omdat zij, terwijl zij onder ordonnantiën zijn, zij als

Doeg zijn, die opgehouden werd voor het aangezicht des HEEREN (1 Sam. 21:7).

3. Bewijs. Overweeg hoe de wil van de natuurlijke mens het licht weerstreeft (Joh. 24:13). Soms komt er licht binnen, omdat hij niet machtig is het buiten te houden; maar hij heeft de duisternis liever dan het licht. Soms wordt door de kracht van de waarheid de buitendeur van het verstand opengebroken, maar de binnendeur van de wil blijft vastgegrendeld. Dan rijzen lusten op tegen het licht; verdorvenheid en consciëntie strijden en vechten als op een slagveld, totdat, terwijl de verdorvenheid de overhand krijgen, de consciëntie gedwongen wordt om het gevecht op te geven. Overtuigingen worden gesmoord, en de waarheid wordt een gevangene gemaakt en gehouden, zodat zij geen ontroering meer kan verwekken. Terwijl het Woord gepredikt of gelezen wordt, of wanneer de roede van God op de natuurlijke mens rust, zijn er soms overtuigingen in hem geschoten, en is zijn geest in meerdere of mindere mate gewond. Maar omdat deze overtuigingen niet machtig zijn om hem te

doen vallen, loopt hij weg met de pijlen stekende in zijn consciëntie, en ten laatste, krijgt hij ze er op de een of de andere manier uit, en is hij weer als te voren. Zo sluiten mensen, terwijl het licht schijnt, waar zij van nature afkerig van zijn, moedwillig hun ogen, totdat God getergd wordt om hun gerechtelijk te verblinden, en zij verhard worden tegen het Woord en ook tegen de voorzienigheden. Zo kunnen zij dan gaan waar zij willen en kunnen zij in rust zitten. Er is nooit een woord van de hemel meer tot hen, dat dieper gaat dan tot in hun oren (Hos. 4:17): *Efraïm is vergezeld met de afgoden, laat hem varen.*

4. Bewijs. Laat ons de weerstand aanmerken, die door uitverkoren zielen wordt geboden, wanneer de Geest des Heeren aan het werk is, om haar *van de macht des Satans tot God* te brengen. Zions Koning krijgt geen onderdanen dan door de slag van het zwaard, *op den dag Zijner heirkraft* (Psalm 110:2-3). Niemand komt tot Hem, dan zulken die getrokken worden door een Goddelijke hand (Joh. 6:44). Wanneer de Heere tot de ziel komt, vindt Hij de sterke man het huis bewarende, en een diepe vrede en zorgeloosheid aldaar, terwijl de ziel zeer vast slapende is in des duivels armen. Maar de roof moet de machtige benomen worden, en de gevangenen moeten ontkomen. Daarom maakt de Heere de zondaar wakker, opent zijn ogen, en slaat hem met schrik, terwijl de wolken zwart zijn boven zijn hoofd, en het zwaard der wraak op zijn borst wordt gezet. Nu heeft hij geen kleine moeite om een vrolijk aangezicht te vertonen op een zwart hart, zijn vrees af te schudden en die 't hoofd te bieden, en om zijn gedachten af te wenden van het onaangename en onbevallige onderwerp van zijn zielstoestand. Zo hij er zich niet van kan ontslaan, wordt de vleselijke rede te hulp ingeroepen, en deze dringt aan dat er geen grond voor zulk een grote vrees is en dat alles nog wel goed met hem is, en zo het met hem kwaad is, dat het dan met velen kwaad zal zijn. Wanneer de zondaar ook van dit weggeslagen is en hij er geen voordeel meer in ziet om met gezelschap naar de hel te gaan, neemt hij voor zijn zonden te verlaten. Hij moet er echter niet aan denken om er zo snel mee te breken. Er is tijd genoeg, hij zal het later doen. De consciëntie zegt: *Heden, indien gij Zijn stem hoort, zo verhardt uw hart niet*, maar hij roept: Morgen, Heere, morgen, Heere, en binnenkort, Heere, totdat dit "binnenkort" waarschijnlijk nooit meer zal komen. En zo komt hij vele malen van zijn gebeden en belijdenissen terug met niets dan een hart vol scherpere overtuigingen. Want het hart brengt niet altijd een zoete bete voort, zodra als met de mond belijdenis gedaan is (Richt. 10:10-16). En wanneer de consciëntie hem verplicht om van sommige lusten te scheiden, worden andere gehouden als rechter ogen en rechter handen. En er is een klagend terugblikken naar lusten, die weggedaan zijn, zoals het het geval was met de Israëlieten, die met bittere harten gedachten aan de vis die zij in Egypte aten (Num. 11:5). Nee, wanneer hij zo geperst wordt, dat hij noodzakelijk voor de Heere moet zeggen, dat hij tevreden is om van al zijn afgoden te scheiden, dan zal zijn hart zijn tong leugenachtig maken. In één woord, de ziel zal in dit geval uitvlucht zoeken van 't ene ding tot het andere, zoals een vis met de haak in zijn kaken, totdat hij niets meer kan doen, en totdat kracht komt om haar onderworpen te maken als de woudezelin in haar maand (Jer. 2:24).

Ten Derde. Daar is in de wil van de mens een natuurlijke neiging tot kwaad, een ellendige gebogenheid naar de zonden.

De mens is van nature gereed om zich van God af te keren (Hos. 11:7). Zij hangen, (gelijk het woord is) naar afkerigheid, even als een overhangende muur, *welks breuk haastiglijk in een ogenblik komen zal*. Stel heiligheid en leven aan de ene zijde,

zonden en dood aan de andere. Laat de onvernieuwde wil aan zichzelf, dan zal hij de zonden verkiezen en heiligheid verwerpen. Hier is net zomin aan te twijfelen, als aan het feit dat water, uitgestort op de zijde van een heuvel, neerwaarts en niet opwaarts zal lopen, of dat een vlam zal opgaan en niet neerdalen.

1. Bewijs. Is de weg van kwaad niet de eerste weg die de kinderen der mensen gaan? Blijkt het niet duidelijk dat hun genegenheden aan de verkeerde zijde zijn, terwijl zij nog niet slim genoeg zijn om deze te verbergen. Wanneer onze ogen voor het eerst in de wereld opengaan zien wij scheel, hellewaarts, niet hemelwaarts. Zodra het blijkt dat wij redelijke schepselen zijn, blijkt het ook dat wij zondige schepselen zijn: *De goddelozen zijn vervreemd van de baarmoeder aan; de leugensprekers dolen van moeders buik aan* (Psalm 58:4). *De dwaasheid is in het hart des jongen gebonden; de roede der tucht zal ze verre van hem wegdoen* (Spr. 22:15). Dwaasheid is in het hart gebonden, zij is verweven met onze zondige natuur. De knoop wil niet los gaan, zij moet door slagen uiteen gedreven worden. Woorden kunnen het niet doen, de roede moet genomen worden om de dwaasheid weg te drijven. Als die niet ver weg gedreven wordt, zullen het hart en de dwaasheid elkaar ontmoeten en zich weer samenknoopen. Niet dat de roede uit zichzelf dit zal doen: de droevige ondervinding van vele ouders getuigt het tegendeel. Salomo zelf zegt u (Spr. 27:22): *Al stiet gij de dwaas in een mortier met een stamper in het midden van het gestoten graan, zijn dwaasheid zou van hem niet afwijken. Zo vast zit deze in het hart. Maar de roede is een instelling van God, tot dat doel gesteld. En dit, even terzijde, toont dat ouders, in de toediening van tuchtiging aan hun kinderen, allereerst hun eigen ongeregelde driften moeten verbeteren, en daar op moeten letten als een zaak van ontzaggelijke plechtigheid, terwijl zij het moeten verrichten met veel afhankelijkheid van de Heere, gevolgd met gebed om Zijn zegen, zo zij een uitwerking willen verkrijgen.*

2. Bewijs. Hoe gemakkelijk wordt een mens ter zijde geleid tot zonden! De kinderen, die tot het goede niet te overreden zijn, zijn in andere zaken argeloos en gemakkelijk te beïnvloeden. Zij die het woord niet tot heiligheid kan trekken, worden door de satan naar zijn wil geleid. De onheilige Ezau, die verstandige man (Gen. 25:27), werd even gemakkelijk bedrogen wegens de zegen, alsof hij een dwaas of onwetende was geweest. Hoe natuurlijker iets is, des te gemakkelijker is het. Zo is Christus' juk zacht voor de heiligen, in zoverre zij deelgenoten zijn van de Goddelijke natuur. De zonde is gemakkelijk voor de onvernieuwde mens, maar om te leren het goede doen, is even zwaar, als het voor een moorman is zijn huid te veranderen, omdat de wil van nature naar het kwade hangt, maar afkerig is van het goede. Een kind kan een rond ding doen rollen, terwijl het een vierkant ding van het zelfde gewicht niet bewegen kan: want de rondheid maakt het geschikt om te bewegen, zodat het beweegt door het maar even aan te raken. Evenzo, wanneer de mens bemerkt dat zijn hart gemakkelijk tot de zonden gebracht wordt, terwijl het als een dood gewicht is in de weg van heiligheid, dan moeten wij de reden hiervan herleiden tot die natuurlijke zetting en gesteldheid van het hart, waardoor het geneigd en overhellend tot kwaad is. Zou de wil van de mens natuurlijk zijn, maar in een evangelische balans tot goed en kwaad, het één zou net zo gemakkelijk omhelsd kunnen worden als het andere. Maar de ondervinding getuigt, dat het zo niet is. Hoe dikwijls vinden wij in de heilige historie van de Israëlieten, voornamelijk in het boek Richteren, dat zij Jehova, de machtigen God, verlaten, en verzot zijn op de afgoden van de natiën om hen heen? Maar was ook iemand van die natiën ooit ingenomen met Israëls God, verlatende hun eigen afgoden? Nee, nee, hoewel de mens van nature genegen is tot veranderingen, 't is maar van boosheid tot

boosheid, niet van kwaad tot goed (Jer. 2:11): *Heeft ook een volk de goden veranderd, hoewel dezelve geen goden zijn? Nochtans, heeft Mijn volk zijn Eer veranderd in hetgeen geen nut doet.* Zekerlijk is de wil van de mens niet in evenwicht, maar heeft hij een overwicht naar de verkeerde zijde.

3. Bewijs. Overweeg hoe de mensen steeds voortgaan in de weg van zonden, tot dat zij een stuiting ontmoeten, en dat van een andere hand dan hun eigen. (Jes. 57:17): *Ik verborg mij, en was verbolgen, evenwel gingen zij afkerig heen in de weg huns harten.* Zo God zijn bedwingende hand zou terugtrekken en de teugels op de hals van de zondaar legt, dan twijfelt hij er niet aan welke weg hij zal kiezen; want - laat het tot u doordringen - de weg van zonden is de weg van zijn hart. Zijn hart leidt er van nature heen; het heeft een natuurlijke neiging tot zonden. Zo lang als God hen verdraagt, wandelen zij in hun eigen weg (Hand. 14:16). De natuurlijke mens is zo vast gehecht aan zijn ellendige keuze, dat er om aan te tonen, dat hij van Gods weg af is, alleen maar gezegd hoeft te worden, dat hij zich op zijn eigen weg bevindt.

4. Bewijs. Wat er ook voor goede indrukken op hem gemaakt worden, zij zijn niet blijvend. Hoewel zijn hart zo hard is als een steen, ja zelfs harder dan de onderste molenstein, als het er om gaat om goede indrukken te ontvangen, is het hart aan de andere kant onbestendig als water en kan goede indrukken niet vasthouden. Het hart verzet zich tegen het ontvangen ervan, en wanneer er indrukken gemaakt zijn, werkt het hart die weg, en keert het weer tot zijn natuurlijke overhelling (Hos. 6:4): *Uw weldadigheid is als een morgenwolk, en als een vroegkomende dauw die heengaat.* De morgenwolk belooft een zware plasregen maar wanneer de zon opkomt, verdwijnt zij. De zon overwint de vroege dauw en zij lost op en zo is de verwachting van de landman teleurgesteld.

Zo is het nu ook met de goedheid van de natuurlijke mens. Enige scherpe bezoeking of doordringende overtuiging verplicht hem min of meer zich van zijn kwade weg af te keren. Maar omdat zijn wil niet vernieuwd is, is de godsdienst nog steeds tegennatuurlijk voor hem, en slijt deze daarom weer af (Psalm 78:34-37). Hoewel een steen, opgeworpen in de lucht, daar een weinig mag verblijven, zal zijn natuurlijke zwaarte hem nochtans weer terugbrengen naar de aarde. Zo keren ook de onvernieuwde mensen wederom tot de wenteling in het slijk, omdat, hoewel zij gewassen waren, nochtans hun zwijnachtige natuur niet veranderd was. Het is moeilijk om nat hout vlam te laten vatten, moeilijk het brandend te houden, maar 't is moeilijker dan een van die beiden om ervoor te zorgen dat de onvernieuwde wil het goede dat verkregen is behoudt. Dit is een duidelijk bewijs dat de wil van nature tot het kwade geneigd is.

Laatste Bewijs. Dienen de heiligen nu de Heere zoals zij gewoon waren de zonden te dienen in hun onbekeerde staat? Zeer verre daarvan (Rom. 6:20): *Want toen gij dienstknechten waart der zonden, zo waart gij vrij van de gerechtigheid.* De zonde had alles en liet geen deelgenoot toe. Maar wanneer zij nu de dienstknechten van Christus zijn, zijn zij dan vrij van de zonden? Nee, daar zijn bij hen nog enige werken van de oude mens, tonende dat hij alleen maar aan het afsterven is in hen. En daarom worden zij dikwijls door hun hart misleid en glijpen terzijde uit tot kwaad, als zij het goede zouden willen doen (Rom. 7:21). Zij dienen te waken en met alle naarstigheid hun hart te bewaren, en hun droevige ondervinding leert hun, dat *hij die op zijn hart vertrouwt een zot is* (Spr. 28:26). Indien het zo is met het groene hout, hoe moet het dan zijn met de dorre?

Ten Vierde. Daar is een natuurlijke strijdigheid, lijnrechte tegenstand en vijandschap in de wil van de mens tegen God Zelf en tegen Zijn heilige wil (Rom. 8:7): *Daarom dat het bedenken des vleses vijandschap is tegen God; want het onderwerpt zich der wet Gods niet; want het kan ook niet.* De wil was eens Gods stadhouder in de ziel, daar gesteld om voor Hem te gebieden, maar nu is hij tegen Hem in opstand. Indien u een beeld van de wil in zijn natuurstaat geschilderd wilt hebben, dan toont de loutere omgekeerde zijde van de wil van God het. Als de vrucht, die voor iemands ogen hangt, maar verboden is, is dat genoeg om het hart daarnaar te trekken. Laat ik een voorbeeld geven in de zonden van goddeloos zweren en vloeken, tot welke sommige zo verstoten zijn, dat zij er trots op zijn om gruwelijke eden en vloeken uit te braken, alsof de hel zich opende bij het openen van hun mond, of larderende hun spreken met bewimpelde eden, en dit alles zonder enige wijze van aanporring, hoewel zelfs dat hun niet verschonen zou. Ik bid u, zegt mij, (1) wat voordeel is er hier? Een dief krijgt iets in zijn handen voor zijn moeite, een dronkaard krijgt een lichaam vol, maar wat verkrijgt gij? Anderen dienen de duivel voor loon, maar u zijt vrijwilliger, die geen loon verwacht in het honen van de hemel, dan uw werk zelf. En zo gij u niet bekeert, zult gij uw vergelding ten volle verkrijgen. Wanneer u naar de hel gaat, zullen *uw werken met u volgen*. De dronkaard zal daar niet een druppel water hebben om zijn tong te verkoelen. De goederen van de gierigaard zullen hem in de andere wereld ook niet volgen, maar u zult daar uw oude handel voortzetten, en een eeuwigheid zal lang genoeg zijn om uw hart daarmee ten volle genoeg te doen. (2) Wat vermaak is hierin, dan alleen hetgeen voortvloeit uit uw vertreding van de heilige wet? Welke van uw zinnen wordt begunstigd door uw zweren en vloeken? Zo het uw oren voldoet, het kan alleen zijn door het getier dat het tegen de hemel maakt. Ofschoon u gezind was om uzelf over te geven aan alle wijze van goddeloosheid en vleselijkheid, daar is zo weinig vermaak uit deze zonden te persen, dat wij noodzakelijk moeten besluiten, dat uw liefde tot dezelve in dit geval een liefde om hunzelfs wille is, een duivelse ongehuurde liefde zonder enig vooruitzicht van voordeel of vermaak van dezelve. Anderszins, indien iemand zou zeggen, dat dit monsters van mensen zijn, het zij zo. Nochtans helaas! de wereld is vruchtbaar van zulke wangedrochten, zij zijn bijna overal te vinden. En vergunt het mij te zeggen, zij moeten worden beschouwd als de mond van de gehele onwedergeboren wereld tegen de hemel. *Welker mond vol is van vervloeking en bitterheid*(Rom. 3:14). *Wij weten nu, dat al wat de wet zegt, zij dat spreekt tot degenen die onder de wet zijn, opdat alle mond gestopt worde en de gehele wereld voor God verdoemelijk zij* (Rom. 3:19).

Ik heb een last tegen ieder onwedergeboren man en vrouw, jong of oud, om waar gemaakt te worden door het getuigenis van de Schrift der Waarheid, en door het getuigenis van hun eigen consciënties, namelijk, of zij nu belijders of profanen zijn, wat zij ook zijn, aangezien zij niet wedergeboren zijn, zijn zij hartsvijanden van God, van de Zoon van God, van de Geest van God, en van de wet van God. Hoort dit, zorgeloze zielen, die gerust voortleeft in uw natuurstaat.

Eerst. Gij zijt vijanden van God *door uw verstand* (Kol. 1:21). Gij zijt nog niet met Hem verzoend. De natuurlijke vijandschap is nog niet verslagen, hoewel zij mogelijk verborgen ligt en u haar niet bemerkt.

(1) Gij zijt zelfs vijanden van het bestaan van God (Psalm 14:1): *De dwaas zegt in zijn hart: Er is geen God.* De trotse mens zou willen dat er niemand boven hem

stond. De rebel dat er geen koning was, en de onvernieuwde mens die een massa is van hoogmoed en wederspanning, dat er geen God was. Hij zegt in zijn hart dat hij zou willen dat het zo was, hoewel hij beschaamd en bevreesd is om het uit te spreken. En dat alle natuurlijke mensen zulke dwazen zijn, blijkt uit het feit dat de Apostel een gedeelte van deze Psalm aanhaalt: *opdat alle mond gestopt worde* (Rom. 3:10-12,19). Ik erken inderdaad, dat zolang als de natuurlijke mens op God ziet, als de Schepper en Bewaarder van de wereld, omdat hij zich zelf lief heeft, zijn hart daarom niet oprijst tegen het Wezen van zijn Weldoener, maar zijn vijandschap zal onmiddellijk blijken, wanneer hij op God ziet, als de Bestierder en Richter van de wereld, die hem, onder de straffe van de vloek, verbindt tot nauwkeurige heiligheid, en die hem omgordt met de koorden van de dood, vanwege zijn zonden. Luistert in dit geval naar de stem van het hart, en u zult er in vinden: *Er is geen God*.

- (2) Gij zijt een vijand van de natuur van God (Job 21:14): *Nochtans zeggen zij tot God: Wijk van ons, want aan de kennis Uwer wegen hebben wij geen lust*. De mens richt voor zichzelf een afgod op uit zijn eigen verbeelding, in de plaats van God, en valt dan neer en aanbidt hem. Zij beminnen Hem op geen andere wijze, dan Jakob Lea liefhad, terwijl hij haar nam in plaats van Rachel. Ieder natuurlijk mens is een vijand van God, zoals Hij in zijn Woord geopenbaard is. Een oneindig heilig, rechtvaardig, machtig en waar Wezen is niet de God die hij lief heeft, maar de God waar hij van walgt (Zach. 11:8). In feite is de mens van nature een hater van God (Rom. 1:30). En indien zij konden, zouden zij Hem zekerlijk anders maken dan wat Hij is. Want aanmerkt het als een zekere waarheid dat al wat in God is, God is. Daarom zijn Zijn eigenschappen en volmaaktheden werkelijk in niets van Hemzelf te onderscheiden.

Als Gods eigenschappen God zelf niet zijn, dan is Hij een samengesteld Wezen, en dus niet het eerste, ('t welk Godslasterlijk is om te zeggen) want de samenstellende delen zijn voor de samenzetting zelf, maar Hij is de Alpha en Omega, het Begin en het Einde.

Nu wilde ik tot uw overtuiging enige vragen aan uw consciëntie voorleggen.

- (1) Hoe staat uw hart tegenover de oneindige zuiverheid en heiligheid van God? De consciëntie zal hier een antwoord op geven, dat de tong niet uit wil spreken. Indien u geen deelgenoten zijt van Zijn heiligheid, kunt u daarmee niet verzoend zijn. De heidenen, die bemerkten dat zij hun goden niet gelijk konden zijn in heiligheid, maakten hun goden aan hen gelijk in vuilheid, en lieten daardoor blijken, wat voor soort God de natuurlijke mens wilde hebben. Kan een onheilig schepsel zijn onbesmette heiligheid liefhebben? Nee, het zijn alleen de rechtvaardigen die lof kunnen spreken ter gedachtenis Zijner heiligheid (Psalm 97:12). God is licht. Kunnen schepselen der duisternis zich daarin verblijden? Nee, *want een iegelijk die kwaad doet, haat het licht* (Joh. 3:20). *Want wat gemeenschap heeft het licht met de duisternis?* (2 Kor. 6:14)
- (2) Hoe staat uw hart tegenover de rechtvaardigheid van God? Daar is geen mens, die gehuwd is met zijn lusten, zoals al de onwedergeborenen dat zijn, die er niet mee tevreden zou zijn om met het bloed van zijn lichaam die letter uit de naam van God uit te wissen. Kan de kwaaddoener zijn veroordelende rechter beminnen? Of een ongerechtvaardigd zondaar een rechtvaardige God? Nee, dat kan hij niet (Luk. 7:47): *Dien weinig vergeven wordt, die heeft weinig lief*. Aangezien de mensen zien dat zij de leer van Zijn rechtvaardigheid niet uit de Bijbel kunnen schrappen, is het nochtans voor hen zulk een doorn in het oog, dat zij het uit hun gedachten

trachten uit te wissen. En zij verderven zichzelf door stoutmoedig te betrouwen op zijn barmhartigheid, terwijl zij niet zorgvuldig zijn om een gerechtigheid te verkrijgen, waarin zij voor zijn rechtvaardigheid mochten bestaan. Zij zeggen in hun hart: *De HEERE doet geen goed en Hij doet geen kwaad* (Zef. 1:12).

- (3) Hoe staat uw hart tegenover de alwetendheid en alomtegenwoordigheid van God? De mens zou van nature liever een blinde afgod willen hebben, dan een alziende God, en daarom doet zij wat zij kan, zoals Adam, om zich te verbergen voor de tegenwoordigheid van de Heere. Zij houdt evenmin van een alziende, overaltegenwoordige God, dan een dief er van houdt om de rechter tot getuige over zijn kwade daden te hebben. Zo het tot stemmen gebracht kon worden, God zou uit de wereld gestemd worden, en opgesloten in de hemel, want de taal van het vleselijk hart is: *De HEERE ziet ons niet, de HEERE heeft het land verlaten* (Ezech. 8:12).
- (4) Hoe staat u tegenover de waarheid en waarachtigheid van God? Daar zijn maar weinigen in de wereld, die van harte die uitspraak van de apostel onderschrijven kunnen (Rom. 3:4): *Doch God zij waarachtig, maar alle mens leugenachtig*. Nee, waarlijk, daar zijn er velen die feitelijk hopen dat God geen Waarmaker zal zijn van zijn Woord. Daar zijn duizenden die het Evangelie horen, die hopen zalig te worden, en denken dat het alles met hen veilig is voor de eeuwigheid, die nooit enige ondervinding hadden van de nieuwe geboorte, en zich ook niet eens bemoeien met de vraag, of zij wedergeboren zijn of niet. Een vraag, die in deze dagen onder ons schijnt uit te slijten. De woorden van onze Zaligmaker zijn duidelijk en volstrekt: *Tenzij dat iemand wederom geboren wordt, hij kan het Koninkrijk Gods niet zien*. Wat is zulke hoop dan anders dan de hoop dat God (het zij met de allerdiepste eerbied gezegd) zijn Woord zal herroepen, en dat Christus zal blijken een vals profeet te zijn? Wat meent de zondaar anders, die, wanneer hij de woorden van de vloek hoort, zichzelf zegent in zijn hart en zegt: *Ik zal vrede hebben, wanneer ik schoon naar mijns harten goeddunken zal wandelen?* (Deut. 29:19).
- (5) Hoe staat u tenslotte tegenover de macht van God? Alleen nieuwe schepselen zullen Hem daarom lief hebben, als zij daar een helder gezicht op krijgen, anderen zullen Hem echter daarom slaafachtig vrezen. Daar is geen natuurlijk mens, of hij zou met uiterste kracht willen bijdragen tot het bouwen van een nieuwe toren van Babel, om die macht binnen de perken te houden. Op deze gronden verklaar ik dat ieder onvernieuwd mens een vijand van God is.

Ten Tweede. Gij zijt een vijand van Gods Zoon. Die vijandschap tot Christus is in uw hart, hetgeen er voor gezorgd zou hebben u te voegen bij die landlieden, die de erfgenaam doodden en buiten de wijngaard wierpen, als u omringd was geweest met hun verzoeken en niet meer bedwongen zou zijn geweest dan zij waren. Ben ik een hond? zult u zeggen, zou ik zo gehandeld hebben met mijn zoete Zaligmaker? Zo zei Hazael in een ander geval. Maar toen hij de verzoeking had, deed hij het als een hond. Velen noemen Christus hun zoete Zaligmaker, wier consciëntie kan getuigen, dat zij nooit zo veel zoetigheid van Hem gekregen hebben, als van hun zoete lusten, welke hen tienmaal zoeter zijn, dan Hem die zij hun zoete Zaligmaker noemen. Hij is hen op geen andere wijze zoet, dan in zover zij zijn dood en lijden misbruiken tot de vreedzame genieting van hun lusten, opdat zij mogen leven zo als het hun lust in de wereld, en wanneer zij sterven, uit de hel gehouden mochten worden. Helaas, 't is maar een misvatte christus, die zoet aan u is, terwijl uw ziel een afkeer heeft van Die Christus, *welke het Afschijnsel van des Vaders heerlijkheid is, en het uitgedrukte*

Beeld Zijner Zelfstandigheid. 't Is met u als het was met de vleeselijke Joden, die zich in Hem vermaakten, terwijl zij Zijn boodschap in de wereld niet verstonden, zich inbeeldende dat Hij een lichamelijke Verlosser voor hen zou zijn (Mal. 3:1). Maar toen Hij gekomen was, en zat *louterende, en het zilver reinigende* (Mal. 3:2-3) en diegenen verwierp als verworpen zilver, die dachten geen kleine eer te zullen gehad hebben in het Koninkrijk van de Messias, toen vergalde Zijn leer hun consciëntie en zij rustten niet, tot dat zij hun handen in Zijn bloed geverfd hadden. Om uw ogen in dit stuk te openen, 't welk u zo tegenstaat om het te geloven, zo zal ik de vijandschap van uw hart tegen Christus in al zijn ambten voor u open leggen.

Eerst. Ieder onwedergeboren mens is een vijand van Christus in zijn profetisch ambt. Hij is verordineerd van de Vader als de grote Profeet en Leraar, maar niet omdat de wereld Hem riep, die in haar natuurlijke staat eendrachtelijk tegen Hem gestemd zou hebben. Daarom werd Hij, toen Hij kwam, veroordeeld als een verleider en lasteraar. Tot bewijs van deze vijandschap zal ik een voorbeeld geven in twee zaken.

1. Bewijs. Overweeg het onthaal dat Hij ontmoet, wanneer Hij komt om zielen inwendig te leren door zijn Geest. De mensen doen al wat zij kunnen om hun oren toe te stoppen zoals een dove adder, opdat zij Zijn stem niet zouden horen. Zij wederstaan altijd de heilige Geest. Zij begeren de kennis van zijn wegen niet, en daarom gebieden zij Hem om van hen te wijken. De oude lastering wordt dikwijls opgeheven bij die gelegenheid: *Hij heeft den duivel en is uitzinnig; wat hoort gij Hem? (Joh. 10:20)*. Zielsoefening verwekt door de Geest der dienstbaarheid, wordt bij velen voor niet anders gehouden dan krankzinnigheid en melancholieke vlagen. Zo lasteren de mensen des Heeren werk, omdat zij zelf uitzinnig zijn en niet van die zaken kunnen oordelen.

2. Bewijs. *Overweeg het onthaal dat Hij ontmoet wanneer hij komt om de mensen uitwendig te leren door zijn Woord.*

1. Zijn geschreven Woord, de Bijbel, wordt veracht. Christus heeft het aan ons nagelaten als het boek van ons onderwijs, om te tonen hoe wij onze koers moeten uitzetten, als wij in Immanuels land willen komen. 't Is een lichtende lamp voor ons, om ons licht te geven door een duistere wereld naar het eeuwige licht. En Hij heeft het ons gelaten, om het te onderzoeken met evenveel naarstigheid, als waarmee mensen in de mijn graven naar zilver of goud (Joh. 5:89). Maar helaas! hoe wordt deze heilige schat door velen ontheiligd! Zij bespotten dat heilig Woord, waarnaar zij in de laatste dag geoordeeld zullen worden. Zij willen liever hun zielen verliezen dan hun spotternij, terwijl zij de bevatting van hun weelderig verstand opschikken met schriftuurlijke spreekwijzen. Daarin werken zij net zo uitzinnig, als iemand die in een mijn zou graven om metaal te delven, het te smelten, en dan in zijn eigen en zijn nabuurs keel te gieten. Velen putten hun geest uit door het lezen van romans, (versierde liefdesvertellingen), en hun gemoed volgt die zoals de vlam de droge stoppel volgt. Zij hebben echter geen hart voor, noch smaak in het heilig Woord, en nemen daarom zelden een Bijbel in hun handen. Wat met de ijdelheid van hun gemoed overeenkomt is aangenaam en bevallig, maar wat heiligheid aanprijst aan hun onheilig hart, maakt hun geest vadsig en plat. Wat vermaak zullen zij, voor wie de Bijbel smakeloos is als het wit van een ei, vinden in het lezen van een onheilig lied of ijdele vertelling! Velen leggen hun Bijbels weg met hun zondagse kleren, en wat gebruik zij ook voor hun kleren mogen hebben, zij hebben geen gebruik voor hun Bijbels, totdat de sabbat weer aanbreekt. Helaas! het stof op uw Bijbels is nu een

getuige, en zal in de laatste dag een getuige zijn van de vijandschap van uw hart tegen Christus als Profeet. Bovendien, hoe weinigen zijn er onder hen die gewoonlijk de Schrift lezen, die haar als het Woord van de Heere tot hun ziel lezen, en die gemeenschap met Hem daarin houden! Zij maken Zijn getuigenissen niet tot hun raadslieden, en hun bijzonder geval drijft hen niet uit naar hun Bijbel. Zij zijn vreemdelingen van de vaste vertroosting der Schriften. En zo zij te eniger tijd neerslachtig zijn, dan is er iets anders dan het Woord dat hen doet opleven, zoals Achab genezen werd van zijn korsele bui, door de verzekering van Nabots wijngaard aan hem.

2. Christus gepredikte woord wordt versmaad. Het onthaal door de meesten in de wereld, tot wien het gekomen is, is dat wat vermeld wordt in (Matth. 22:5): *Zij zulks niet achtende*. En om deszelfs wil worden zij veracht, die Hij gesteld heeft om het te prediken, wat voor een voorstelling de mensen ook geven aan hun versmading van de bediening (Joh. 15:20-21): *Een dienstknecht is niet meerder dan zijn heer. Indien zij Mij vervolgd hebben, zij zullen ook u vervolgen; indien zij Mijn woord bewaard hebben, zij zullen ook het uwe bewaren. Maar al deze dingen zullen zij u doen om Mijns Naams wil*. Dat Levi de zoon was van de gehate, schijnt een verborgenheid geweest te zijn, die de wereld in alle eeuwen niet ontraadseld heeft. Maar hoewel deze aarden vaten, waarin God de schat heeft gelegd, bij velen veranderd worden in vaten waaraan men geen lust heeft, waarom wordt nochtans de schat zelf klein geacht? Zo wordt zij echter in deze dagen geschat: *Heere, wie heeft onze prediking geloofd? Tot wie zullen wij spreken?* Mensen kunnen, zonder wroeging, aan zichzelf stilzwijgende sabbatdagen maken, de een na den ander. En Helaas! als zij onder de prediking komen, is het meestal maar om te verschijnen (of zoals het woord is, gezien te worden) voor de Heere en Zijn voorhoven te betreden, namelijk, als een hoop onredelijke dieren ook doen zou, als zij er naar binnen gedreven werden (Jes. 1:12), zo weinig eerbiedigheid en ontzag voor God is er in hun geest te bemerken. Velen staan als koperen muren voor het Woord, in wiens verdorven levenswandel de prediking van het Woord geen inbreuk maakt. Nee, niet weinigen zijn er, die erger en erger worden, onder gebod op gebod, en het resultaat van alles is, dat *zij heengaan en achterwaarts vallen en verbreken, en verstrikt en gevangen worden* (Jes. 28:13). Welke tranen van bloed zijn genoegzaam om te bewenen dat het Evangelie van Gods genade zo vergeefs ontvangen wordt! Wij zijn maar *de stem des roependen*. De Spreker is in de hemel en spreekt tot u van de hemel door mensen. Waarom verwerpt gij *Dien, Die tot u spreekt?* (Hebr. 12:25). God heeft onze Meester Erfgenaam gemaakt van alle dingen, en wij zijn gezonden om een bruid voor Hem aan te zoeken. Daar is niemand zo waardig als Hij; niemand zo onwaardig als zij, aan wie dit huwelijk wordt voorgesteld. Maar de vorst der duisternis is meer geacht dan de VORST des VREDES. Een verschrikkelijke duisternis overwolkte, door Adams val, de wereld, vreselijker dan wanneer de zon, maan en sterren voor eeuwig opgerold geweest zouden zijn in zwarte duisternis. En daar zouden wij eeuwig in gelegen hebben, als deze genade van het Evangelie zich niet als een blinkende zon geopenbaard zou hebben om het te verdrijven (Tit. 2:11). Wij vliegen echter als nachtuilen daarvandaan, en leggen ons, gelijk de wilde beesten, zelf neer in onze hollen, wanneer de zon opgaat. Wij zijn blind geslagen door het licht ervan, en als nachtdieren houden wij meer van de duisternis dan van het licht. Zodanig is de vijandschap van het hart tegen Christus in Zijn profetische bediening.

De natuurlijke mens is een vijand van Christus in Zijn priesterlijk ambt.

Ten tweede. De natuurlijke mens is een vijand van Christus in zijn priesterlijk ambt. Hij is door de Vader verordineerd tot een eeuwig Priester, opdat, alleen door Zijn offerande en voorbeding, zondaars vrede met en toenadering tot God mochten hebben. Maar de gekruisigde Christus is een struikelblok en dwaasheid voor het onvernieuwde deel van 't mensdom, aan wie Hij gepredikt wordt (1 Kor. 1:23). Zij zijn niet voor Hem, als *de verse en levende weg*. Ook is Hij, uitgaande van wat de wereld van Hem zegt, geen Hogepriester over het huis Gods. De verdorven natuur gaat op een geheel andere wijze te werk.

1. Bewijs. Geen van Adams kinderen is van nature genegen om de zegen te ontvangen in geleende klederen. Zij willen altijd volgens die zinspreuk alles aan zichzelf verschuldigd zijn, en klimmen zo ten hemel aan een draad, gesponnen uit hun eigen ingewanden. Want zij willen *onder de wet zijn* (Gal. 4:21), en *zij zoeken hun eigen gerechtigheid op te richten* (Rom. 10:3). De mens van nature beschouwt God als een groot Meester en zichzelf als Zijn knecht, die moet werken en de hemel moet verkrijgen als zijn loon. Daarom denkt hij, als zijn consciëntie wakker wordt, dat hij om zalig te worden, beantwoorden moet aan de geboden van de wet, God moet dienen zo goed als hij kan, en bidden moet om barmhartigheid voor datgene waarin hij te kort komt. Zo komen velen tot plichten, maar zij zullen uit deze plichten nooit tot Jezus Christus komen.

2). Bewijs. Zoals mensen van nature hoog denken van hun plichten, die naar het hun toeschijnt goed gedaan zijn, zo zien zij, om door God aangenomen te worden, naar de mate waarin hun werk gedaan is, niet volgens het aandeel dat zij hebben in het bloed van Christus. Waarom vasten wij, zeggen zij, en Gij ziet het niet aan? Zij waarderen zichzelf naar hun volbrengingen en verkrijgingen, ja zelfs naar hun waan in godsdienst (Filipp. 3:4-7). Zij nemen tot zich, wat zij onttrekken aan Christus de grote Hogepriester.

3). Bewijs. De natuurlijke mens die tot God gaat in plichten, zal altijd gevonden worden te gaan, óf zonder Middelaar, óf met meer dan de ene en enige Middelaar Jezus Christus. De natuur is blind, en daarom stoutmoedig. Zij zet de mens er toe aan onmiddellijk tot God te gaan, zonder Christus, om in te stuiven in Zijn tegenwoordigheid, en hun smeekschriften in Zijn hand te geven, zonder ingeleid te zijn door de Secretaris van de hemel, of zonder hun verzoekschriften in Zijn hand te geven. Zo gehecht is deze gesteldheid in het onvernieuwde hart, dat, wanneer men omgaat met veel hoorders van het Evangelie over het punt van de hoop van hun zaligheid, de naam van Christus nauwelijks uit hun mond gehoord zal worden. Vraagt hen hoe zij denken vergeving van zonden te zullen krijgen, zij zullen u zeggen dat zij bidden en uitzien naar barmhartigheid, omdat God een barmhartig God is. Dat is alles wat zij hebben om in te vertrouwen. Anderen zien uit naar barmhartigheid om Christus wil, maar hoe weten zij dat Christus hun pleit in handen zal nemen? Daarom, zoals de Rooms en hun middelaars bij de Middelaar hebben, zo hebben zij die ook. Zij weten dat Hij het wel doen moet, want zij bidden, belijden, treuren, en zij hebben grote begeerten, en dergelijken. Zo hebben zij iets van zichzelf om zich bij Hem aan te prijzen. Zij zijn nooit arm van geest gemaakt en met ledige handen tot Christus gebracht, om de klem van alles op zijn verzoenend bloed te leggen.

De natuurlijke mens is een vijand van Christus in zijn koninklijk ambt.

Ten Derde. De natuurlijke mens is een vijand van Christus in Zijn koninklijk ambt. De Vader heeft de Middelaar bestemd tot Koning in Sion (Psalm 2:6). En allen, tot wie het Evangelie komt, worden bevolen, op hun hoogste gevaar, de Zoon te kussen, en zichzelf aan Hem te onderwerpen (Psalm 2:12). Maar de mensheid zegt van nature: Weg met Hem, zoals u zien kunt in (Psalm 2:2-3). Wij willen niet, dat deze over ons Koning zij (Luk. 19:14).

Drie bewijzen van deze vijandschap:

1. Bewijs. De werking van de verdorven natuur is, om de regering uit Zijn handen te wringen. Nauwelijks was Hij geboren of Herodes vervolgde Hem omdat Hij als Koning geboren was (Matth. 2). En toen Hij gekruisigd werd, zetten zij zijn beschuldiging boven zijn hoofd geschreven: DEZE is JEZUS, DE KONING DER JODEN (Matth. 27:37). Hoewel zijn Koninkrijk een geestelijk Koninkrijk is, en niet van deze wereld, kunnen zij Hem toch geen Koninkrijk binnen in een koninkrijk toestaan, 't welk geen ander hoofd of opperste erkent dan de koninklijke Middelaar. Zij gaan stoutmoedig om met zijn koninklijke voorrechten, veranderen zijn wetten, instellingen en verordeningen, fatsoeneren zijn eredienst naar de uitvindingen van hun eigen hart. Zij voerende nieuwe bedieningen en bedienaars in Zijn Koninkrijk in, die niet te vinden zijn in het wetboek van Zijn Koninkrijk, schikkende de uitwendige regering daarvan, zo als dat het best uitkomt voor hun vleselijke bedoelingen. Zodanig is de vijandschap van de harten der mensen tegen Sions Koning.

2. Bewijs. Hoe onwillig zijn mensen van nature om zich te onderwerpen aan, en omtuind te worden door de wetten en leertucht van Zijn Koninkrijk! Als een Koning is Hij Wetgever (Jes. 33:22) Hij heeft een uitwendige regering, tucht en bestraffingen ingesteld, om de ongeregelden in bedwang te houden en om Zijn onderdanen die geloof beleden hebben in orde te houden. Zij moet uitgeoefend worden door bedienaars die Hij Zelf heeft aangesteld (Matth. 18:17-18; 1Kor. 12:28; 1 Tim. 5:17; Hebr. 18:17). Maar deze zijn een doorn in het oog van de vleselijke wereld, die de zondige vrijheid lief heeft en daarom uitroept: *Laat ons hun banden verscheuren, en hun touwen van ons werpen* (Psalm 2:3). Daarom zal men ondervinden dat dit werk op een bijzondere wijze een streven tegen de stroom van de verdorven natuur in is. Dit legt meestal zulk een gedaante op de Kerk, dat het lijkt alsof er geen koning in Israël is en iedereen doet wat goed is in zijn ogen.

3. Bewijs. Hoe zeer ook de natuurlijke mens gebracht kan worden tot een geveinsde onderwerping aan de Koning der heiligen, de lusten behouden echter altijd de troon en heerschappij in hun harten en *zij zijn menigerlei begeerlijkheden en wellusten dienende* (Tit. 3:3). Alleen zij in welke Christus geformeerd is, zetten werkelijk de kroon op Zijn hoofd, en ontvangen het Koninkrijk van Christus binnen hen. Zijn kroon is de kroon waarmede Zijn moeder hem kroonde op de dag Zijner bruiloft. Wie zijn ze, welke de kracht van de genade niet heeft overwonnen, die Hem zullen toestaan om datgene in hun ziel op te richten en neer te werpen, zoals Hij wil? Nee, wat anderen betreft, elke heer zal eerder heerschappij over hen krijgen dan de Heere der heerlijkheid. Zij onthalen zijn vijanden vriendelijk en willen zichzelf nooit volledig aan Zijn regering overgeven, totdat zij overwonnen worden in de dag Zijner heikracht. Dus kunt u zien, dat de natuurlijke mens een vijand van Jezus Christus is, in al zijn ambten.

Maar ó hoe moeilijk is het om mensen in dit stuk te overtuigen! Zij zijn zeer afkerig om dit aan te nemen. En in een bijzonder opzicht schijnt de vijandschap van hun hart tegen Christus in Zijn priesterlijk ambt verborgen te zijn voor het gezicht van de meeste hoorders van het Evangelie. Toch blijkt er een bijzondere boosaardigheid in de verdorven natuur te bestaan tegen die bediening van Hem. Het mag worden opgemerkt, dat de Socinianen, die vijanden van onze gezegende Heere, erkennen dat Hij werkelijk een profeet en een koning is, maar ontkennen dat Hij werkelijk priester is. En dit is aangenaam genoeg aan de verdorvenheid van onze natuur, want onder het verbond der werken was de Heere bekend als een profeet of Leraar, en ook als een koning of regeerder, maar niet als een priester. Zo kent de mens niets van de verborgenheid van Christus, als de Weg tot de Vader, tot dat deze Hem geopenbaard wordt. En wanneer deze geopenbaard is, komt de wil daartegen in opstand, want de verdorven natuur staat haaks op de verborgenheid van Christus en op de grote uitvinding van zaligheid door een gekruisigde Zaligmaker, zoals die geopenbaard is in het Evangelie.

Laten wij, tot opheldering van deze gewichtige waarheid, de volgende vier zaken overwegen:

A. Als de ziel instemt met die grote uitvinding van zaligheid door Jezus Christus, en de heilszaken op die grond voor de Heere neerlegt, dan wordt in de Schrift der Waarheid verklaard dat dit een ontwijfelbaar kenmerk is van een wezenlijke heilige, die hier gelukkig is en hierna gelukkig zal zijn: *En zalig is hij, die aan Mij niet zal geërgerd worden* (Matth. 11:6). *Doch wij prediken Christus, de Gekruisigde, de Joden wel een ergernis, en de Grieken een dwaasheid; maar hun die geroepen zijn, beide Joden en Grieken, prediken wij Christus de kracht Gods en de wijsheid Gods* (1 Kor. 1:23-24). *Want wij zijn de besnijding, wij, die God in de Geest dienen, en in Christus Jezus roemen, en niet in het vlees betrouwen* (Filipp. 3:3). Nu, hoe kon dit zijn, zo de natuur zich kon voegen naar deze grote uitvinding?

B. De verdorven natuur staat haaks op deze Evangelievond. In het Evangelie stelt God Jezus Christus voor als het grote Middel der wedervereniging van mensen met Hemzelf. Hij heeft Hem benoemd als de Middelaar, *in Denwelken Hij Zijn welbehagen heeft*, en wil niemand hebben dan alleen Hem (Matth. 17:5). Maar de natuur wil niets van Hem weten (Psalm 81:12). God stelde de plaats van samenkomst tot verzoening vast, namelijk het vlees van Christus. Dientengevolge was *God in Christus* (2 Kor. 5:19) als de *Tabernakel der samenkomst*, om vrede te sluiten met zondaren. Maar natuurlijke mensen willen daar niet komen, al zouden zij voor eeuwig sterven (Joh. 5:40): *En gij wilt tot Mij niet komen, opdat gij het leven moogt hebben*. In de weg van het Evangelie moet de zondaar voor de Heere staan met een toegerekende gerechtigheid. Maar de verdorven natuur is voor een inklevende gerechtigheid. Daarom volgt hij, in zoverre de natuurlijke mens gerechtigheid navolgt, de wet der gerechtigheid na (Rom. 9:31-32), en niet de *HEERE, onze GERECHTIGHEID*. De natuur zoekt altijd om zichzelf op te bouwen en de een of andere grond voor roem te hebben. Het grote doel van het Evangelie is echter de genade te verheffen, de natuur neer te drukken, en alle roem buiten te sluiten (Rom. 3:27). De hoofdsom van onze natuurlijke godsdienst is, goed te doen van en voor ons zelf (Joh. 5:44) De hoofdsom van Evangeliegodsdienst is, ons zelf te verloochenen, en goed te doen vanuit en voor Christus. (Filipp. 1:21).

C. Alles in de natuur is tegen het geloof in Jezus Christus. Welke schoonheid kan het blind verstand ontdekken in een gekruisigde Zaligmaker, waarom Hij begeerd zou worden? Hoe kan de wil, die van nature onmachtig is, ja, zelfs afkerig is van het goede, Hem verkiezen? De ziel mag dan wel, op de dag van de geestelijke belegering, tot Hem zeggen zoals de Jebuzieten in een ander geval tegen David zeiden: *Gij zult hier niet inkomen, maar de blinden en kreupelen zullen u afdrijven* (2 Sam. 5:6). De natuur zoekt gewoonlijk alles in zichzelf, volgens de fundamentele hoofdregel van de ongeheiligde zedenleer, dat een mens betrouwen moet in zichzelf, wat volgens de leer des geloofs enkel dwaasheid is. Want zo is het bepaald in (Spr. 28:26): *Die op zijn hart vertrouwt, die is een zot*. Geloof houdt nu juist in dat de ziel alles buiten zichzelf zoekt. Aan de andere kant bepaalt de natuur dat dit dwaasheid is (1 Kor. 1:18,23). Daarom is er *de uitnemende grootheid Zijner kracht* nodig, om zondaars te doen geloven (Ef. 1:19; Jes. 53:1).

Wij zien dat de beloften die zondaren in het Evangelieverbond verwelkomen, breed, ruim en vrij zijn en niet belemmerd worden door voorwaarden, om in eigen kracht te verrichten (Jes. 55:1; Openb. 22:17). Zo zij Zijn bloot woord niet kunnen geloven, Hij heeft zijn eed daarop gegeven (Ezech. 33:11) en tot hun groter verzekering, heeft Hij aan Zijn bezworen verbond zegelen gehangen, namelijk de Heilige Sacramenten. Daarom kan van de allertrouwelooste persoon in de wereld niet meer geëist worden, om ervoor te zorgen dat wij hem geloofden, dan de Heere Zich heeft verwaardigd aan ons te geven, om ervoor te zorgen dat wij Hemzelf geloofden. Dit toont duidelijk, dat de natuur tegen het geloof is, en dat zij, die tot Christus de toevlucht nemen, een sterke vertroosting nodig hebben (Hebr. 6:18) om een tegenwicht te geven aan hun sterke twijfelingen en geneigdheid tot ongelof. Verder mag het ook worden opgemerkt hoe dat in het Woord, gezonden tot een zorgeloos, genadeloos geslacht, hun tegenwerpen op voorhand worden beantwoord, en woorden van genade worden opgestapeld, gelijk u lezen kunt in (Jes. 55:7-9; Joel 2:13). Waarom? Omdat de Heere weet dat wanneer deze zorgeloze zondaren ganselijk wakker gemaakt zijn, twijfelingen, vrees en vleeselijke redeneringen tegen het geloof binnen hun boezems gaande zullen worden, zo dik als stof in een huis, opgeheven door 't vegen van hetzelfde.

D. De verdorven natuur is geneigd naar de weg van de wet, of het verbond der werken; en ieder natuurlijk mens, zo ver als hij zichzelf zet om zaligheid te zoeken, is verbonden in die weg, en wil die niet verlaten, tot dat hij er uit geslagen wordt door een Goddelijke kracht. Nu zijn deze weg van zaligheid door werken, en die van vrije genade in Jezus Christus, te samen onbestaanbaar (Rom. 11:6): *En indien het door genade is, zo is het niet meer uit de werken; anderszins is de genade geen genade meer. En indien het is uit de werken, zo is het geen genade meer; anderszins is het werk geen werk meer.* (Gal 3:12): *Doch de wet is niet uit het geloof; maar de mens die deze dingen doet zal door dezelve leven.* Daarom, als de wil van de mens van nature neigt naar de weg van zaligheid door de wet, dan ligt zij overdwars tegen de Evangelieuitvinding.

En dat de natuurlijke geneigdheid van ons hart zodanig is, zal blijken, als deze navolgende zaken worden overwogen.

1. De wet was Adams verbond en hij kende geen ander, daar hij het hoofd en de vertegenwoordiger van de gehele mensheid was, die met hem in dat verbond gebracht werd, en daaronder door hem gelaten werd, hoewel buiten kracht om de voorwaarden

daarvan te volbrengen. Daarom is dit verbond diep verweven in onze natuur; en hoewel wij onzes vaders sterkte verloren hebben, nochtans neigen wij steeds tot diezelfde weg. Hij was gesteld als ons hoofd en vertegenwoordiger in dat verbond, dat is om door doen, te leven. Dit is onze natuurlijke godsdienst, en het grondbeginsel welk de mensen van nature menen dat aan hen toegestaan is (Matth. 19:16): *wat zal ik goeds doen, opdat ik het eeuwige leven hebbe?*

2. Overweeg de tegenstand die altijd in de wereld tegen de leer van vrije genade in Jezus Christus geboden is door mensen die de weg der werken oprichten en die daardoor de natuurlijke gezindheid van het hart openleggen. 't Is openbaar, dat het grote doel van de Evangelieweg is, om de vrije genade van God in Jezus Christus te verhogen (Rom 4:16): *Daarom is zij uit het geloof, opdat zij naar genade zij.* Ziet (Ef. 1:6; 2:7-9), alle Evangeliewaarheden lopen uit in Christus, zodat de waarheid te leren is Christus te leren (Ef. 4:20) en het waarlijk geleerd te hebben, is het zo te leren *gelijk de waarheid in Jezus is* (Ef. 4:21). Alle uitdeling van genade en gunst van de hemel, 't zij aan natiën of bijzondere personen, hebben steeds iets gehad van de verkondiging van vrije genade, zoals deze geschiedde in de eerste scheiding die door de Goddelijke gunst gemaakt werd, waarbij Kaïn, de oudere broeder, verworpen, en Abel, de jongere, aangenomen werd. Dit schijnt door in de gehele historie van de Bijbel. Maar evenzo waar is het, dat dit het stuk is geweest dat voornamelijk door de verdorven natuur is tegengestaan. Men kan wel zeggen, dat van alle dwalingen in de godsdienst, sedert dat Christus, het Zaad der vrouw, werd gepredikt, dit stuk van werken, in tegenstelling tot het stuk van vrije genade in Hem, het eerste was dat leefde. En het is waarschijnlijk dat het de laatste zal zijn dat sterft. Daar zijn grote aantallen dwalingen geweest, die de een na de ander opsprongen, waarvan de wereld tenslotte beschaamd en vermoeid werd, zodat zij uitstierven. Maar deze heeft echter geduurd van Kaïn, de eerste stichter van deze ketterij, tot op deze dag, en nooit ontbraken er enigen die het aankleefden, zelfs in de tijden van het grootste licht. Ik noem niet zonder grond Kaïn de eerste auteur daarvan, die, toen Abel een offerande van verzoening bracht, een bloedige offerande van de eerstelingen van zijn vee, (gelijk de Tollenaar slaande op zijn borst, en zeggende: *O God! zijt mij zondaar genadig!*) voor den dag kwam met zijn dankoffer van de vruchten des lands (Gen. 4:3-4), zoals de hovaardige Farizeeër met zijn: *O God! ik dank U.* Wat was de oorzaak van Kaïns toorn, en van zijn doodslaan van Abel? Was het niet omdat hij door God niet aangenomen werd om zijn werk? (Gen. 4:4-5). *En om wat oorzaak sloeg hij hem dood? Omdat zijn werken boos waren en van zijn broeder rechtvaardig* (1 Joh. 3:12). Dat betekent dat zij in geloof gedaan en daarom aangenomen werden, terwijl de zijne gedaan waren zonder geloof, en daarom werden verworpen, zoals de Apostel leert (Hebr. 11:4). En zo schreef hij zijn toorn tegen rechtvaardigmaking en aanneming bij God, door het geloof in tegenstelling tot door de werken, in het bloed van zijn broeder, om het over te voeren tot het nageslacht. En sedert die tijd heeft het onbloedige offer dikwijls gezwommen in het bloed van hen die het verwierpen. De belofte die aan Abraham gedaan was van het Zaad, in welke alle volkeren gezegend zouden worden, was zo overschaduwed onder zijn nageslacht in Egypte, dat het merendeel van hen de noodzaak niet zag om op die manier de zegen te verkrijgen, totdat God zelf hun dwaling weerlegde door een vurige wet op de berg Sinaï, *welke om der overtreding wil daarbij gesteld is, totdat het zaad zou gekomen zijn* (Gal. 3:19). Ik behoef erbij niet stil te staan om u te zeggen, hoe Mozes en de profeten steeds veel te doen hadden, om het volk af te leiden van de waan van hun eigengerechtigheid. Het negende hoofdstuk van Deuteronomium is geheel aan dat doel besteed. Zij waren op dit punt zeer hardnekkig in de tijd van onze

Zaligmaker. In de tijd van de Apostelen, toen de leer der vrije genade allerklaarst gepredikt werd, stak deze dwaling de kop op in het aangezicht van het klaarste licht. De brieven aan de Romeinen en Galatiërs getuigen hiervan. En sedert die tijd is deze dwaling er altijd geweest. Het Pausdom is de gemeenschappelijke samenloop van voorgaande ketterijen en het vormt het hart en het leven van dat bedrog. En tenslotte mag het worden opgemerkt, dat steeds wanneer de Kerk anderzins van haar zuiverheid afweek, de leer van vrije genade in gelijke mate verdonkerde.

3. De natuurlijke geneigdheid van 's mensen hart tot de weg der wet is, in tegenstelling tot de geneigdheid tot Christus, zo sterk dat - zoals het besmette vat de smaak verandert van de zuiverste vloeistof die daarin gedaan wordt - de natuurlijke mens zelfs het Evangelie verandert in de wet en het verbond der genade vervormt tot een verbond der werken. De ceremoniële wet was voor de Joden een werkelijk Evangelie, dat hun voortdurend bloed, dood en overvoering van schuld voor ogen hield als de enige weg tot de zaligheid. Toch was zelfs hun tafel (dat is hun altaar, met de verschillende inzettingen die daartoe behoorden) hen tot een strik (Mal. 1:12; Rom. 11:9) omdat zij haar gebruikten om de gebreken in hun gehoorzaamheid aan de zedelijke wet goed te maken. Zij hechten zich daar zo aan vast, dat zij Hem verwierpen, naar Wie het altaar en de offeranden heenwezen als het Wezen van alles. Zo werd ook Hagar, wier werk het alleen was te dienen, gebracht in het bed van haar vrouw. En dat was niet zonder een verborgenheid in het voornemen van God, want *deze zijn de twee verbonden* (Gal. 4:24).

Zo wordt de leer van het Evangelie bedorven door de papisten en andere vijanden van de leer van vrije genade. En waarlijk, hoezeer dat de opvattingen van natuurlijke mensen in dit stuk ook recht gezet mogen worden, zo zekerlijk als zij buiten Christus zijn, worden hun geloof, bekering en gehoorzaamheid (of wat daar voor door mag gaan) bij hen in de plaats van Christus en zijn gerechtigheid gesteld, en betrouwen zij daarop alsof zij door deze een nieuwe wet vervulden.

4. Adams zonen hebben grote moeite om te scheiden van de wet als werkverbond. Geen van hen scheidt van de wet als werkverbond dan alleen diegenen die door de kracht van de Geest der genade daarvan afgescheiden worden. De wet is onze eerste man en krijgt van iedereen de maagdenliefde. Wanneer Christus tot de ziel komt, vindt Hij haar gehuwd met de wet, zodat zij niet gehuwd kan of wil zijn aan een ander, totdat zij verplicht wordt om van de eerste man te scheiden, zoals de Apostel leert in (Rom. 7:1-4).

Nu, opdat u moogt zien, wat voor een soort van scheiding dit is, overweeg:

(1) 't Is een dood (Rom. 7:4; Gal. 2:12). Smekingen zullen hier de ziel niet overwinnen; het zegt tot de eerste man, evenals Ruth tegen Naomi: *Alzo doe mij de HEERE en alzo doe Hij daartoe, zo niet de dood alleen zal scheiding maken tussen mij en tussen u*. En hier zijn zondaars getrouw aan hun woord; zij sterven aan de wet, eer zij getrouwd zijn aan Christus. De dood is hard voor iedereen. Maar stelt u zich voor hoe moeilijk een liefhebbende vrouw het op haar doodsbed zal hebben om van haar man te scheiden, de man van haar jeugd, en van haar lieve kinderen, die zij hem voortgebracht heeft? De wet is die man; al de plichten die door de natuurlijke mens zijn volbracht, zijn deze kinderen; wat een worsteling, als voor het leven, zal er in het hart wezen eer zij gescheiden zijn? Ik zal hierna gelegenheid krijgen om dit aan te roeren. Neemt intussen kennis van de korte, doch zinrijke beschrijving daarvan door de Apostel (Rom. 10:3): *Want alzo zij de rechtvaardigheid Gods niet kennen, en hun*

*eigen gerechtigheid zoeken op te richten, zo zijn ze der rechtvaardigheid Gods niet onderworpen. Zij gaan, om hun eigen gerechtigheid op te richten, tekeer als een heftig twistredenaar op een school die het twistpunt tracht te bevestigen; of zoals een pijniger, die een belijdenis van iemand op de pijnbank afperst. Zij doen alle moeite om deze gerechtigheid op te richten en vast te houden. Hun gerechtigheid is als een huis dat op zand gebouwd is. Het kan niet staan, maar zij willen hebben dat het staat. Het valt om, zij zetten het weer overeind, maar nog steeds valt het op hen neer. Toch houden zij niet op met alles aan te wenden om het overeind te houden. Maar waarom al deze moeite omtrent een waggelende gerechtigheid? Omdat deze gerechtigheid, of wat daar voor door mag gaan, van henzelf is. Wat voor bezwaar hebben zij tegen Christus gerechtigheid? Wel, dat zou hen in alles schuldenaars aan vrije genade maken. En dat is iets, waar het hovaardige hart zich op generlei wijze aan kan onderwerpen. Hier ligt de klem van de zaak (Psalm 10:4): *De goddeloze, gelijk hij zijn neus omhoog steekt, onderzoekt niet* (als wij de tekst lezen zonder wat er nog volgt). Met andere woorden: Graven kan hij niet, te bedelen schaamt hij zich. Zodanig is de worsteling eer de ziel aan de wet sterft. Maar wat nog meer van deze deerlijke gesteldheid van het hart zegt, is dat de natuur dikwijls zo ver het meesterschap over de ziekte krijgt, dat de ziel, die scheen aan de wet te zullen sterven, terwijl de overtuigingen scherp en doorborende waren, verderfelijk weer gezond wordt van de gelukkige en veel belovende ziekte; en - hetgeen zeer natuurlijk is - dichter dan ooit aan de wet kleeft evenals een vrouw, die terugbracht werd van de poorten des doods, haar man zou aankleven. Dit is de uitkomst van de oefeningen van velen omtrent hun zielsgeval. Zij zijn in werkelijkheid er toe gebracht om hun plichten nauwgezet te vervullen, maar zij zijn even ver van Christus als ooit, zo al niet verder.*

(2) Het is een gewelddadige dood (Rom. 7:4): *Gij zijt ook der wet gedood*, zijnde gedood, verslagen, of ter dood gebracht, zoals het woord inhoudt. De wet zelf heeft hierin grotelijks de hand, de echtgenoot geeft de wonde (Gal. 2:19): *Ik ben door de wet der wet gestorven*. De ziel die deze dood sterft, is als een liefhebbende vrouw die gehuwd is met een streng man; ze doet wat zij kan om hem te behagen, nochtans is hij nooit wel tevreden, maar slingert, vermoeit en slaat haar, tot dat haar hart breekt en de dood haar vrij stelt; zoals naderhand meer ten volle zal blijken. Zo is het dus duidelijk gemaakt, dat het hart van de mens van nature gebogen is naar de weg van de wet, en gekant is tegen de Evangelie-uitvinding. En het tweede artikel van de last tegen u, dat gij onwedergeboren zijt, is waar gemaakt, namelijk, dat u vijanden zijt van de Zoon van God.

Ten Derde. Gij zijt vijanden van de Geest Gods. Hij is de Geest der heiligheid. De natuurlijke mens is onheilig en houdt ervan zo te zijn, en wederstaat daarom de Heilige Geest (Hand. 7:51). Het werk van de Geest is de wereld *te overtuigen van zonde, en van gerechtigheid, en van oordeel* (Joh. 16:8). Maar o, hoe strijden de mensen om deze overtuigingen af te weren, zo als zij altijd zouden doen om een slag te ontgaan, die hun met het verlies van een rechteroog of een rechterhand dreigde! Als de Geest des Heeren pijlen inschiet, zodat zij die niet ontgaan kunnen, zegt het hart eigenlijk zoals Achab zei tegen Elia, die hij beide haatte en vreesde: *Hebt gij mij gevonden, o mijn vijand?* En inderdaad behandelen zij Hem als een vijand. Ze doen hun uiterste best overtuigingen te smoren en deze voorlopers, die komen om weg des Heeren in de ziel toe te bereiden, te vermoorden. Sommigen vullen hun handen met bezigheden, om hun overtuigingen uit hun gedachten te zetten, zoals Kaïn, welke met de bouw van een stad begon. Sommigen zetten ze van zich af met uitstellen en schone

beloften; zoals Felix deed; sommigen door spel en scherts in gezelschap, en sommigen slapen ze weg. De Heilige Geest is een Geest van heiligmaking, Wiens werk het is de lusten ten onder te brengen en de verdorvenheid te verbranden. Hoe kan dan de natuurlijke mens, wiens lusten bij hem zijn als ledematen, ja, zelfs als zijn leven, feilen een vijand van Hem te zijn?

Ten Laatste. Gij zijt vijanden van de wet Gods. Hoewel de natuurlijke mens begeert onder de wet, als werkverbond, te zijn, en die weg van zaligheid verkiest in plaats van de verborgenheid van Christus, is hij er toch een vijand van, daar de wet een regel ten leven is, die algehele heiligheid vereist, en alle wijze van onzuiverheid afkeurt. *Het bedenken des vleses onderwerpt zich der wet Gods niet; want het kan ook niet* (Rom. 8:7), want:

(1) Er is geen onvernieuwd mens, die niet met de een of andere lust gehuwd is, waar zijn hart in geen geval van scheiden kan. Nu hij zijn geneigdheden niet op kan brengen tot de heilige wet, zo zou hij gaarne de wet neergebracht hebben tot zijn geneigdheden. Dit is een duidelijk bewijs van de vijandschap van het hart tegen de wet. En daarom wordt in het Woord *een vermaak in de wet Gods naar de inwendige mens*, voorgesteld als een kenmerk van een begenadigde ziel (Rom. 7:22; Psalm 1:2). Van deze natuurlijke vijandschap van het hart tegen de wet zijn al die Farizeese uitleggingen van de wet opgekomen, waardoor het gebod, 't welk in zichzelf uitnemend wijd is, zeer nauw gemaakt is, met de bedoeling dat het te meer aangenaam mocht zijn aan de natuurlijke gesteldheid van het hart.

(2) De wet die in haar geestelijkheid bekend gemaakt wordt aan de natuurlijke consciëntie, tergt de verdorvenheid. Hoe nader zij komt, hoe meer de natuur daar tegen op rijst. In dit geval is zij als olie op het vuur, 't welk in plaats van uit te blussen, het des te meer doet ontvlammen. *Als het gebod gekomen is, zo is de zonde weder levend geworden*, zegt de Apostel (Rom. 7:9). Aan welke andere oorzaak kan dit toegeschreven worden, dan aan de natuurlijke vijandschap van het hart tegen de heilige wet? Hoe meer de ongedode verdorvenheid wordt tegengestaan, hoe meer dat zij woedt. Laat ons dan besluiten, dat de onwedergeborenen hartsvijanden zijn van God, zijn Zoon, zijn Geest en zijn wet en dat daar een natuurlijke strijdigheid, tegenstand en vijandschap in de wil van de mens is tot God zelf en Zijn heilige wil.

Ten vijfde. Er is in de wil van de mens wederspanning tegen de Heere. 's Mensen wil blijft van nature moedwillig op een kwade weg. Hij wil zijn zin hebben, ofschoon het hem verderven zou. 't Is met hem als met de Leviathan (Job 41:20): *De werpstenen worden bij hem geacht als stoppelen, en hij belacht de drilling der lans*. De Heere roept hem toe door zijn woord en zegt tot hem, zoals Paulus tot de cipier, toen hij gereed stond om zichzelf te doden: *Doe uzelfven geen kwaad*, en tot de zondaars: *Waarom zoudt gij sterven?* (Ezech. 18:31). Maar zij willen niet horen: *Een ieder keert zich om in zijn loop, gelijk een onbesuisd paard in de strijd* (Jer. 8:6). Wij hebben een belofte van leven, in de vorm van een gebod (Spr. 4:4). *Onderhoudt mijn geboden en leef*. Het zegt dat onboetvaardige zondaars zelfverdersers zijn, moedwillige zelfmoordenaars. Zij overtreden het gebod van leven, alsof iemands dienstknecht zichzelf moedwillig ter dood uithongerde, of gretiglijk een beker met vergif uitdronk, waarvan zijn meester gebod zich daarvan te onthouden. Evenzo doen zij, zij willen niet leven, zij willen sterven (Spr. 8:36): *Allen, die Mij haten hebben de dood lief*. O, wat voor een hart is dit! 't Is een stenen hart (Ezech. 36:26). Hard en onbuigzaam als een steen: barmhartigheden versmelten het niet, oordelen breken het niet; nochtans het

zal breken eer het buigt. 't Is een ongevoelig hart, schoon er op de zondaar een gewicht van zonden is, die de aarde doet waggelen; schoon er een gewicht van toorn op hem is, die de duivelen doet sidderen; echter hij gaat lichtelijk onder de last, hij voelt het gewicht niet meer als een steen, totdat de Geest des Heeren hem zo levend maakt, dat hij het gevoelt.

Ten laatste. De onvernieuwde wil is geheel verdraaid in betrekking tot 's mensen voornaamste en hoogste doel. De natuurlijke mens zijn voornaamste doel is niet zijn God, maar zichzelf. De mens is louter een betrekkelijk, afhankelijk, geleend wezen. Hij heeft oorspronkelijk van zichzelf geen wezen noch goedheid, maar al wat hij heeft is van God als de eerste oorzaak en als de bron van alle volmaaktheid, natuurlijke of zedelijke. Afhankelijkheid is ingeweven in zijn natuur; zodat, indien God zich geheel aan hem zou onttrekken, hij in louter niets zou verdwijnen. Ziende dan dat wat de mens ook is, hij dat van Hem is, moest hij zekerlijk in alles wat hij ook is, tot Hem wezen, zoals de wateren, die uit de zee komen, in haar loop derwaarts wederkeren. Zo was de mens geschapen, rechtuit ziende naar God, als zijn voornaamste Doel. Maar vallende in de zonden, viel hij van God af, en richtte zich volledig op zichzelf. Zoals een verrader onrechtvaardig zich de troon aanmatigt, vergadert hij de inkomsten van de kroon voor zichzelf. Welnu, dit houdt een gehele afval en algemene verdorvenheid in de mens in, want waar het voornaamste en hoogste doel veranderd is, daar kan geen goedheid meer zijn.

Dit is het geval van alle mensen in hun natuurlijke staat (Psalm 14:2-3): *De HEERE heeft uit den hemel nedergezien op de mensenkinderen, om te zien of iemand verstandig ware, die God zocht. Zij zijn allen afgeweken, te weten, van God, zij zoeken God niet, maar zichzelf.* En hoewel vele fraaie restanten van zedelijkheid onder hen gevonden kunnen worden, is er echter niemand die goed doet, ook niet één. Want alhoewel sommigen zich goed gedragen, zijn zij steeds van de weg af en beogen zij nooit het rechte doelwit. Zij zijn liefhebbers van zichzelf (2 Tim. 3:2), meer dan van God (2 Tim. 3:4). Daarom kwam Jezus Christus, die in de wereld gekomen was om mensen tot God terug te brengen, in de eerste plaats om hen uit zichzelf te trekken (Matth. 16:24). De godvruchtigen zuchten onder de overblijfselen van deze beklagelijke gesteldheid van het hart; zij erkennen die, en keren zich tegen de listige en gevaarlijke inboezemingen ervan. De onwedergeborenen liggen, hoewel ze geheel ongevoelig daarvan zijn, onder de macht ervan, en waar zij zichzelf ook keren, zij kunnen zich niet buiten de invloed ervan plaatsen. Zij zoeken zichzelf, zij werken voor zichzelf; hun natuurlijke, burgerlijke en godsdienstige daden, uit wat voor springaders zij ook komen, lopen alle in, en ontmoeten zich in de dode zee van het eigen zelf.

De meeste mensen zijn er zo ver vanaf om God in hun natuurlijke en burgerlijke werkingen tot hun voornaamste Doel te maken, dat in deze zaken God in al hun gedachten niet voorkomt. Hun eten, drinken en dergelijke natuurlijke daden zijn voor hen tot hun eigen vermaak of behoefte, zonder enig hoger doel: *At u niet voor uzelf en dronk u niet voor uzelf?* (Zach. 7:6; Eng. vert.) Zij hebben geen oog op de eer van God in deze dingen, gelijk zij behoorden te hebben (1 Kor. 10:31). Zij eten en drinken niet om hun lichamen te onderhouden tot de dienst des Heeren. Zij doen het niet, omdat God gezegd heeft: *Gij zult niet doodslaan.* Ook verheffen die druppelen van zoetheid, die God in het scheepsel gelegd heeft, hun zielen niet tot die zeeën van verlustingen, die in de Schepper zijn, hoewel zij inderdaad een teken zijn dat bij de hemeldeur hangt, om mensen te vertellen van de volheid van goedheid die in God Zelf is (Hand. 14:17). Maar de natuurlijke mens zoekt daarin zichzelf en niet God. En wat

zijn de burgerlijke daden van de onvernieuwde mens, zoals kopen, verkopen, werken, enz. anders dan vruchten voor hemzelf? (Hos. 10:1). Zo worden ook huwen en ten huwelijk uitgeven gerekend onder de zonden van de oude wereld (Matth. 24:38), want zij hadden daarin geen oog op God, om Hem te behagen; maar henzelf te voldoen was al dat zij in 't gezicht hadden (Gen. 6:2). Tenslotte, het eigen ik van de natuurlijke mens is zijn hoogste doel in hun godsdienstige daden. Zij volbrengen plichten om zich een naam te maken (Matth. 6:1-2), of voor enig ander werelds voordeel (Joh. 6:26). Of, zo zij wat beschaafder zijn, is het hun vrede, en hooguit hun behoudenis van hel en toorn, die ze beogen of is hun eigen eeuwige gelukzaligheid hun voorste en hoogste doel (Matth. 19:16-22). Hun ogen worden gehouden dat zij de heerlijkheid van God niet zien. Zij zoeken God waarlijk, maar niet om Hemzelf maar voor zichzelf. Zij zoeken Hem geheel niet dan voor hun eigen welvaren. Zo is hun gehele leven verweven tot een web van practikale Godverloochening, waarbij God het middel is en hun eigen ik hun doel, ja hun hoogste doel.

En zo heb ik u enige ruwe schetsen van 's mensen wil in zijn natuurlijke staat gegeven, afgeleid uit de Schrift en 's mensen eigen ondervinding. Noem de wil nu niet meer Naomi, maar Mara; want hij is bitter en een wortel van bitterheid. Noem hem niet meer vrije wil, maar slaafse lust, vrij tot kwaad, maar vrij van goed, totdat wederbarende genade de banden van goddeloosheid losmaakt. Nu, aangezien alles verkeerd moet zijn, en niets goed kan zijn, daar het verstand en de wil zo verdorven zijn, zal ik in het kort wat overblijft afmaken, als een logisch vervolg op de verdorvenheid van de voornaamste vermogens van de ziel.

De verdorvenheid van de hartstochten of genegenheden, de consciëntie en de memorie. Het lichaam is ook een deelgenoot van deze verdorvenheid.

Ten Derde. *De hartstochten zijn verdorven.* De hartstochten van de onvernieuwde mens zijn geheel in wanorde en kwalijk gesteld. Zij zijn als een tomeloos paard, dat of niet wil laten opzitten, of geweldiglijk heen loopt met zijn rijder. Zo is 's mensen hart van nature een moeder van alle gruwelen (Marc. 7:21-22). Want van binnen uit het hart der mensen komen voort kwade gedachten, overspelen, hoererijen, doodslag, dieverijen, gierigheden, boosheden, bedrog, ontuchtigheden, boze ogen, lastering, hovaardij, onverstand, enz. De genegenheden van de natuurlijke mens zijn ellendig misplaatst. Hij is in geestelijk opzicht een monster. Zijn hart is daar, waar zijn voeten moesten zijn, vastgehecht op de aarde. Zijn verzenen zijn opgeheven tegen de hemel, waar zijn hart op gezet moest zijn (Hand. 9:5). Zijn aangezicht is naar de hel, en zijn rug naar de hemel, en daarom roept God hem toe, zich om te keren. Hij bemint hetgeen hij moest haten, en hij haat hetgeen hij moest liefhebben. Hij verblijdt zich in hetgeen waar hij over treuren moest, en hij treurt over 't geen daar hij blijde in moest zijn. Hij roemt in zijn schande, en is beschaamd over zijn eer; verfoeit hetgeen hij moest begeren, en begeert 't geen hij moest verfoeien (Spr. 2:13-15). Zij hadden het waarlijk bij het rechte eind (Hand. 17:6), die van de Apostelen uitriepen dat zij mensen waren die de wereld onderste boven keerden. Want dat is het werk dat het Evangelie te doen heeft in de wereld, daar de zonde alle dingen buiten zijn orde heeft gesteld, dat de hemel onder ligt en de aarde boven. Zo de genegenheden van de onvernieuwde mens gericht zijn op wettige voorwerpen, dan zijn zij of overdadig, of gebrekkig. Wettige genietingen van de wereld hebben soms te weinig, maar meest te veel daarvan. Het is één van beiden, of zij krijgen niet naar behoren, of als zij dat wel doen, dan in een neergedrukte en overlopende maat. Geestelijke zaken hebben altijd te

weinig daarvan. Kortom, de genegenheden zijn er altijd bij betrokken, maar nooit op de juiste wijze, alleen maar op verkeerde wijze.

Nu, hier is een drievoudige snoer tegen de hemel en de heiligheid, die niet gemakkelijk te verbreken is: een blind verstand, een verdorven wil en ongeregelde kwalijk gestelde hartstochten. Het verstand dat met zelfwaan opzwellt zegt: de mens moet niet buigen. De wil die tegenstrijdig aan de wil van God is, zegt dat hij dat niet wil. De verdorven genegenheden die tegen de Heere oprijzen ter verdediging van de verdorven wil, zeggen: hij zal niet. Dus houdt het arme schepsel het uit tegen God en zijn goedheid, totdat een dag van sterkte komt, in dewelke hij tot een nieuw schepsel gemaakt wordt.

Ten Vierde. *De consciëntie is verdorven en besmet* (Tit. 1:15). Zij is een boos oog, dat iemands levenswandel vervult met veel duisternis en verwarring, daar zij van nature onbekwaam is om zijn taak te verrichten. Totdat de Heere door het inlaten van een nieuw licht in de ziel de consciëntie wakker maakt, blijft zij slapende en onwerkzaam. De consciëntie kan haar werk nooit doen, dan volgens het licht dat zij heeft om bij te werken. Aangezien de natuurlijke mens de dingen die des Geestes zijn, niet geestelijk kan onderscheiden (1 Kor. 2:14), is de consciëntie wat dat betreft van nature geheel buiten gebruik. Zij is in zulk een diepe slaap geworpen, dat niets dan een zaligmakende verlichting van de Heere haar in die zaak aan het werk kan zetten. Het licht van de natuurlijke consciëntie in goed en kwaad, zonde en plicht, is zeer gebrekkig. Daarom hoewel zij over grover zonden mag bestraffen, over de meer listige werkingen der zonden kan zij echter niet bestraffen, omdat zij die niet onderscheidt. Zo zal de consciëntie in het aangezicht van velen vliegen, zo zij te eniger tijd dronken zijn, vloeken, het bidden verzuimen, of schuldig zijn aan enige grove zonden, die anderszins een diepe vrede hebben, hoewel zij leven in de zonden van ongeloof en vreemdelingen zijn aan de geestelijke godsdienst en het leven des geloofs. Omdat het natuurlijk licht maar flauw en kwijnend is in veel dingen die het bereikt, is de consciëntie als een steek in iemands zijde die spoedig overgaat. Diens aanporringen tot plicht en berispingen gaan over, en de worstelingen tegen de zonde zijn zeer slap, die de natuurlijke mens gemakkelijk te boven komt. Maar omdat er een vals licht in het duister verstand is, zal de natuurlijke consciëntie, dat volgende, *het kwade goed heten en het goede kwaad* (Jes. 5:20). En zo wordt het dikwijls bevonden als een blind en woedend paard, dat zichzelf, zijn rijder en al wat in zijn weg komt heftiglijk omver loopt (Joh. 16:1): *Een iegelijk die u zal doden, zal menen Gode een dienst te doen.*

Wanneer de natuurlijke consciëntie wakker gemaakt wordt door de Geest der overtuiging, zal zij inderdaad woeden en brullen en de gehele mens in een verschrikkelijke ontsteltenis brengen. Zij zal al de krachten van de ziel oproepen om hem in die engte te helpen. Zij doet het stijve hart beven en de knieën buigen, brengt de ogen aan 't schreien, de tong aan 't belijden, en zij verplicht de mens om die goederen in de zee te werpen, waarvan zij denkt dat die mogelijk het schip van de ziel zouden doen zinken, hoewel het hart ze nog steeds navolgt. Maar het is echter een kwade consciëntie, die van nature tot wanhoop leidt, zoals in Judas geval, tenzij óf de lusten de overhand hebben om die in slaap te wiegen, als in het geval van Felix (Hand. 24:25), of dat het bloed van Christus overwint, en haar besprengt en reinigt van dode werken, zoals in de zaak van alle ware bekeerden. (Hebr. 9:14 en 10:22).

Ten Laatste. *Zelfs het geheugen draagt duidelijke tekenen van deze verdorvenheid.* De indruk van wat goed en waardig is om te onthouden zal, omdat het maar een schrale indruk maakt, ook gemakkelijk weer uitslijten. Het geheugen laat het als een lek vat ontglippen (Hebr. 2:1). Zoals een zeef die vol is wanneer zij in het water is, alles laat

gaan als zij er uitgehaald wordt, zo is het geheugen met betrekking tot geestelijke zaken. Maar hoe zeer houdt zij dingen vast die vergeten moesten worden? Ondeugende dingen maken daar zo'n indruk op, dat, hoewel men ze gaarne uit zijn gedachten zou willen hebben, ze nochtans als lijm eraan blijven kleven. Hoe zeer de mens ook vergeetachtig is in andere dingen, het is moeilijk een onrechtmatige daad te vergeten. Zo verzorgt het geheugen dikwijls nieuwe brandstof aan oude begeerlijkheden. Het zorgt ervoor dat de mens op latere leeftijd de zonden van zijn jeugd opnieuw beleeft, terwijl hij die weer met vermaak voor de geest haalt. Hierdoor keert hij terug tot zijn vroegere uitbraaksel. Het is dus als een zeef, die het zuiver graan laat doorgaan en het afval behoudt. Tot zo ver over de verdorvenheid van de ziel.

Het lichaam zelf is ook een deelgenoot van deze verdorvenheid en bevlekking, in zo verre als het daar vatbaar voor is. Daarom noemt de Schrift het *zondig vlees* (Rom. 8:3). Wij mogen dit op twee manieren opvatten:

(1) De natuurlijke gesteldheid of liever ongesteldheid van het lichaam van Adams nakomelingen, die een gevolg is van de eerste zonde, heeft ook een natuurlijke gestrektheid tot zonde. Zij zet aan tot zonden, leidt de ziel in strikken, ja zij is zelfs een strik voor de ziel.

Het lichaam is zulk een woedend beest, en van zulk metaal, dat het, *zo het niet bedwongen wordt en tot dienstbaarheid gebracht wordt*, het de ziel in veel zonden en ellende zal werpen (1 Kor. 9:27). Daar is een verachtelijkheid in het lichaam (Filipp. 3:21), die, wat de heiligen betreft, nooit zal worden weggenomen, totdat zij versmolten zijn in het graf en bij de opstanding in een nieuwe vorm gegoten zijn, om met een geestelijk lichaam tevoorschijn te komen. Zij zal nooit weggenomen worden van de lichamen van hen, die geen deelgenoten zijn van de opstanding ten leven.

(2) Het lichaam dient de ziel in vele zonden. De leden ervan zijn werktuigen of wapenen der ongerechtigheid, waarmee de mens tegen God strijdt (Rom. 6:13). De ogen en oren zijn open deuren, waardoor onreine bewegingen en zondige begeerten de ziel ingaan. *De tong is een wereld der ongerechtigheid* (Jak. 3:6), *een onbedwingelijk kwaad, vol van dodelijk venijn*, (Jak. 3:8). Door dezelve geeft het onreine hart een groot deel van zijn vuiligheid uit. *De keel is een geopend graf* (Rom. 3:13). De voeten lopen des duivels boodschappen (vs. 15). De buik wordt tot een god gemaakt (Filipp. 3:19) en dat niet alleen door dronkaards en die ongebonden leven, maar bij ieder natuurlijk mens (Zach. 7:6). Zo is het lichaam van nature een uitvoerder voor de duivel, en een tuighuis van wapenrusting tegen de Heere.

Om te besluiten, de mens van nature is geheel verdorven, van de voetzool af tot de hoofdschedel toe is er niets gezonds aan hem. Zoals in een mesthoop draagt ieder deel bij tot het verderf van het geheel. Zo wordt ook de natuurlijke mens, terwijl hij in die staat is, voortdurend slechter. De ziel wordt slechter gemaakt door het lichaam, en het lichaam door de ziel. Ieder vermogen van de ziel dient om een ander meer en meer te verderven. Tot zover het tweede algemene hoofd.

Hoe des Mensen natuur werd verdorven.

Ten DERDE. Ik zal nu aantonen hoe het komt dat de natuur van de mens zo verdorven is.

De Heidenen bemerkten dat de natuur van de mens verdorven was, maar hoe de zonde erin gekomen was, konden zij niet zeggen. Maar de Schrift is op dat punt zeer duidelijk (Rom. 5:12): *Door één mens is de zonde in de wereld gekomen. (vs. 19): Door de ongehoorzaamheid van dien éne mens zijn velen tot zondaars gesteld.* Adams zonde verloor de natuur van de mens, en doordesemde de gehele klomp van 't mensdom. Wij verrotten in Adam, die onze wortel is. De wortel werd vergiftigd, en zo zijn ook de takken vergeven. De wijnstok veranderde in de wijnstok van Sodom, en zo werden de druiven bittere druiven. Adam werd, door zijn zonden, niet alleen schuldig, maar verdorven, en voert dus schuld en verdorvenheid over op zijn nakomelingschap (Gen. 5:3; Job 14:4). Door zijn zonden beroofde hij zichzelf van zijn oorspronkelijke gerechtigheid, en verloor zichzelf. Wij waren in hem vertegenwoordigd, daar hij ons vertegenwoordigde als ons zedelijk hoofd in het verbond der werken. Wij waren in de kiem in hem aanwezig, als ons natuurlijk hoofd. Daardoor vielen wij in hem en werden wij door zijn ongehoorzaamheid tot zondaars gemaakt, zoals Levi in de lendenen van Abraham tienden gaf (Hebr. 7:9-10). Zijn eerste zonde wordt ons toegerekend. Daarom zijn wij rechtvaardig in het gemis van zijn oorspronkelijke gerechtigheid, die hij door zijn zonden afwierp, gelaten. Deze gerechtigheid werd hem gegeven als een persoon in wie allen begrepen zijn. En deze is noodzakelijk in hem en ons door de verdorvenheid van de gehele natuur gevolgd. Daar rechtvaardigheid en verdorvenheid twee tegenstrijdigheden zijn, moet altijd één van beiden in de mens, die een vatbaar onderwerp ervoor is, aanwezig zijn. En omdat Adam, onze gemeenschappelijke vader, verdorven was, zijn wij dat ook. Want *wie kan een reine geven uit een onreine?*

Hoewel het genoegzaam is om de rechtvaardigheid van deze bedeling te bewijzen, door te zeggen, dat het van de Heere was, Die alle dingen goed doet, laten we echter

om de murmureringen van de hovaardige natuur te doen zwijgen, nog enige zaken verder overwegen:

- (1) In het verbond, waarin Adam ons vertegenwoordigde, was eeuwige gelukzaligheid aan hem, als de vertegenwoordiger van al het mensdom, en aan zijn nakomelingschap beloofd, op voorwaarde van zijn, dat is van Adams, volmaakte gehoorzaamheid. Zo er daarentegen geen verbond geweest was, zouden zij niet op grond van hun allervolmaakste gehoorzaamheid om het eeuwige leven hebben kunnen pleiten, maar zouden zij mogelijk na alles weer tot niets zijn teruggebracht. In geval van zonde zouden zij echter toch door natuurlijke gerechtigheid onderworpen zijn geweest aan Gods eeuwige toorn. Wie zou in dat geval tot die plaatsbekleding niet bewilligd hebben?
- (2) Adam was de kracht gegeven staande te blijven, daar hij recht gemaakt was. Hij was bekwaam om staande te blijven voor zichzelf en voor heel zijn nageslacht, evenals iemand die na hem kwam voor zichzelf staande kon blijven. Deze beproeving van de mensheid in hun hoofd zou spoedig voorbij zijn geweest, en de kroon zou voor allen gewonnen zijn, als hij staande was gebleven. Als daarentegen zijn nageslacht onafhankelijk van hem was geweest en het aan iedereen overgelaten was om voor zichzelf te handelen, dan zou de beproeving geduriglijk voortgezet zijn geweest als mensen ter de wereld kwamen.
- (3) Hij had de sterkste natuurlijke genegenheid om hem te verbinden, omdat hij onze gemeenschappelijke vader was.
- (4) Zijn eigen kapitaal was in het schip, heel zijn bezit hing er aan zo wel als het onze. Hij had geen afgescheiden belang van het onze, maar zo hij het onze vergat, dan diende hij ook het zijne te vergeten.
- (5) Als hij staande was gebleven, dan zouden wij het licht van zijn verstand gehad hebben, de rechtvaardigheid van zijn wil en de heiligheid van zijn genegenheden, met volkomen zuiverheid aan ons overgevoerd. Wij zouden niet hebben kunnen vallen. De kroon der heerlijkheid zou door zijn gehoorzaamheid voor altoos verzekerd zijn geweest voor hem en de zijnen. Dit is blijkbaar uit de natuur van een verbondsrepresentatie, en daar kan geen reden gegeven worden waarom, ziende dat wij verloren zijn door Adams zonden, wij niet zouden behouden zijn geweest door zijn gehoorzaamheid. Anderzijds is het redelijk omdat hij gevallen is, wij ook met hem het verlies zouden moeten dragen.
- (6) Ten laatste, zij die krakelen met deze bedeling, moeten hun deel in Christus verloochenen, want wij zijn op geen andere wijze zondaar gemaakt door Adam, dan dat wij rechtvaardig zijn gemaakt door Christus, van Wie wij zowel een toegerekende als een inklevende gerechtigheid hebben. Wij kozen net zo min de tweede Adam als ons Hoofd en Plaatsbekleder in het tweede Verbond als de eerste Adam in het eerste verbond.

Laat niemand zich verwonderen dat zulk een verschrikkelijke verandering kon aangebracht worden door één zonde van onze eerste voorouders. Want daardoor gingen zij weg van God, als hun hoogste Doel, hetwelk noodzakelijk een algemene bederving inhoudt. Hun zonde was een samenstel van snoodheden, een totale afval van God, een verbreking van de gehele Wet. Daardoor verbraken zij tegelijk al de tien geboden.

- (1) Zij kozen nieuwe goden. Zij maakten door hun wellustigheid van hun buik hun god, door hun eerzucht van hun eigen ik hun god. Ja, zij maakten van de duivel hun god, door hem te geloven en hun Maker te mistrouwen.

- (2) Hoewel zij de inzetting van God omtrent de verboden vrucht ontvingen, onderhielden zij die niet. Zij versmaadden die instelling, die hen zo duidelijk bevolen was, en wilden noodzakelijk aan zichzelf houden, hoe zij God zouden dienen.
- (3) Zij namen de naam van de Heere hun God lichtvaardig op, door zijn eigenschappen, zijn rechtvaardigheid, waarheid, macht, enz. te verachten. Zij ontheiligden grovelijk die gewijde boom. Zij misbruikten zijn Woord, door er geen geloof aan te hechten, misbruikten dat schepsel van Hem 't welk zij niet aangeraakt moesten hebben, en vatten Zijn Voorzienigheid geheel verkeerd op, alsof God, door hen die boom te verbieden, hun gelukzaligheid in de weg gestaan had. Daarom liet Hij niet toe, dat zij Zijn rechtvaardig oordeel ontkwamen.
- (4) Zij gedachten de sabbat niet om die te heiligen, maar maakten het zichzelf onmogelijk om God recht te dienen op Zijn eigen dag. Ook behielden zij die staat van heilige rust niet, waarin God hun gesteld had.
- (5) Zij verwierpen hun plichten ten opzichte van hun betrekkingen. Eva vergat zichzelf, en handelt zonder de raad van haar man tot het verderf van beiden. Adam gaf zich, in plaats van haar te vermanen tot berouw, over aan de verzoeking en bevestigde haar in haar goddeloosheid. Zij vergaten alle plichten aan hun nageslacht. Zij eerden hun Vader in de hemel niet, en daarom waren hun dagen niet lang in het land 't welk de Heere hun God hun gegeven had.
- (6) Zij verdierven zichzelf en al hun nageslacht.
- (7) Zij gaven zich over aan overdaad en aardsgezindheid.
- (8) Zij namen weg wat het hunne niet was, tegen de uitdrukkelijke wil van de grote Eigenaar.
- (9) Zij gaven vals getuigenis en logen tegen de Heere, in de tegenwoordigheid van engelen, duivelen en van elkaar, in feite voorgevende dat zij hard waren behandeld, en dat de hemel hen hun gelukzaligheid misgunde.
- (10) Zij waren ontevreden met hun lot, en begeerden een kwade begeerte voor hun huis, 't welk beide hen en de hunnen verdierf. Zo was het beeld van God in de mens in eens geheel geschonden.

De Leer van de verdorvenheid der natuur toegepast.

1. GEBRUIK tot onderwijzing. *Is de natuur van de mens geheel bedorven?*

1. Dan is het geen wonder dat het graf zijn verslindende mond voor ons opent, zo haast als de baarmoeder ons uitgeworpen heeft, en dat de wieg veranderd wordt in een doodkist, om de verdorven klomp te ontvangen. Want wij zijn allen, in geestelijke zin doodgeboren; ja, zelfs stinkend (Psalm 14:3), walgelijk, vies en stinkend als een bedorven ding, gelijk het woord betekent. Laten wij niet klagen over de ellende waaraan wij blootgesteld zijn als wij ter wereld komen, noch over de geduurzaamheid daarvan, terwijl wij in de wereld zijn. Hier is het venijn, dat al de bronnen van onze aardse genietingen, waar wij van te drinken hebben, vergiftigd heeft. 't Is de verdorvenheid van de menselijke natuur, die al de ellenden van 't menselijke leven, in kerken, staten, huisgezinnen, in 's mensen zielen en lichamen voortbrengt.
2. Zie hier, als in een spiegel, de springader van al de goddeloosheid, onheiligheid en formaliteit in de wereld; de oorsprong van al de wanorde in uw eigen hart en leven. Ieder ding werkt zoals het zelf is, overeenkomstig zijn eigen natuur; en zo werkt de verdorven mens verdorven. Gij behoeft u niet te verwonderen over de zondigheid van uw eigen hart en leven, noch over de zondigheid en verkeerdheid

- van anderen. Als een mens kreupel is, kan hij niet anders dan hinken, en als de klok niet op tijd gezet is, hoe kan ze dan de juiste tijd aangeven?
3. Zie hier, waarom de zonde zo aangenaam, en de godsdienst zulk een last is aan vleselijke geesten. Zonde is natuurlijk, heiligheid niet. Ossen kunnen in zee niet eten, noch vissen op vruchtbare velden. Een zwijn in een paleis gebracht, zou weer heen lopen om in het slijk te wentelen. En de verdorvene natuur strekt altoos naar onreinheid.
 4. Leert hieruit de aard en de noodzakelijkheid van de wedergeboorte.

Eerst, dit ontdekt de natuur van de wedergeboorte in deze twee zaken:

(1) 't Is niet een eenzijdige, maar een gehele verandering, hoewel onvolmaakt in dit leven. Uw gehele natuur is verdorven en daarom moet de genezing door ieder deel gaan. Wedergeboorte maakt niet alleen een nieuw hoofd voor kennis, maar ook een nieuw hart en nieuwe genegenheden voor heiligheid. *Het is alles nieuw geworden* (2 Kor. 5:17). Zo iemand die veel wonden ontvangen heeft, genezen zou worden van alle, uitgezonderd één, dan zou hij aan die ene toch nog kunnen doodbloeden, net zo goed als aan duizend. Zo is de verandering, indien ze niet door de gehele mens gaat, ondeugend.

(2) Het is geen verandering die door menselijke ijver gemaakt is, maar door de machtige kracht van de Geest Gods. Een mens moet *geboren worden uit de Geest* (Joh. 3:5). Toevallige ziekten kunnen door mensen genezen worden, maar deze, welke aangeboren zijn, niet zonder een wonder (Joh. 9:32). De verandering in een mens tweeweggebracht door goede opvoeding, of aan hem opgedrongen door een natuurlijke consciëntie is, hoewel het voor de mensen mag doorgaan voor een zaligmakende verandering, dit toch niet. Want onze natuur is verdorven, en niemand dan de God der natuur kan die veranderen. Hoewel een hovenier door de tak van een peer in een appelboom in te enten, kan menen dat de appelboom peren draagt, de kunst van mensen kan de natuur van de appelboom echter niet veranderen. Zo kan ook iemand een nieuw leven vastspinnen op zijn oude hart, maar hij kan het hart nooit veranderen.

Ten Tweede. Dit toont ook de noodzakelijkheid van de wedergeboorte, als absoluut noodzakelijk ter zaligheid (Joh. 3:3): *Tenzij dat iemand wederom geboren wordt, hij kan het Koninkrijk Gods niet zien*. Geen onrein ding kan het nieuwe Jeruzalem binnengaan. Maar u zijt geheel onrein, terwijl u in uw natuurstaat zijt. Zo ieder lid van uw lichaam buiten 't gewricht was, zou het nuttig zijn dat ieder lid losgemaakt werd, eer de leden weer recht gezet worden. Dit is het geval met uw ziel, gelijk u gehoord hebt; en derhalve moet gij wedergeboren worden, anders zult u nooit de hemel zien, dan alleen van verre, zoals de rijke man in de hel.

Bedriegt uzelf niet: geen barmhartigheid van God, geen bloed van Christus zal u in uw onwedergeboren staat in de hemel brengen, want God zal nooit een fontein van barmhartigheid openen, om zijn heiligheid en waarheid weg te wassen. Evenmin stortte Christus zijn dierbaar bloed, om de Goddelijke waarheden uit te wissen, of om Gods beschikkingen wat betreft de zaligheid van zondaren te vernietigen. De hemel! wat zou u daar willen doen, die niet wedergeboren zijt? Gij, die op generhande wijze bekwaam zijt voor Christus, het Hoofd? Dat zou een vreemd gezicht zijn, een heilig Hoofd en leden die geheel verdorven zijn! Een Hoofd vol schatten van genade, leden waarin niets is dan schatten van goddeloosheid! Een Hoofd gehoorzaam tot de dood, en verzenen schoppende tegen de hemel! Gij zijt op geen wijze beter gepast voor het gezelschap hier boven, dan onredelijke dieren om met mensen om te gaan. U bent een hater van ware heiligheid, en bij het eerste gezicht van een heilige aldaar zou u

uitroepen: *Hebt gij mij gevonden, o, mijn vijand?* Nee, de onvernieuwde mens zou, als het mogelijk was in die staat naar de hemel te gaan, op geen andere wijze daar naar toe willen gaan, dan zoals hij nu tot de heilige eredienst komt, dat is, zijn hart achter zich latende.

II. GEBRUIK. *Tot weklage.*

O natuurlijke mens, wij mogen uw geval wel bejammeren, want het is het droevigste geval waar iemand buiten de hel in wezen kan. 't Is tijd om over u te kermen, want gij zijt alreeds dood, dood terwijl gij leeft. Gij draagt een dode ziel in een levend lichaam met u om, en omdat u dood bent, kunt gij uw eigen geval niet bewenen. Gij zijt walgelijk in Gods oog, want u zijt geheel verdorven. Gij hebt geen goed in u. Uw ziel is één massa duisternis, wederspanning en eerloosheid voor de Heere. Gij denkt mogelijk dat u een goed hart voor God hebt, dat u goede genegenheden en goede begeerten hebt, maar God weet dat er niets goeds in u is, maar dat *al het gedichtsel van uw hart alleenlijk boos is*. U kunt geen waar geestelijk goed doen, u kunt niet anders dan kwaad doen. Want,

Eerst. Gij zijt een dienstknecht van de zonde (Rom. 6:17), en derhalve vrij van de gerechtigheid (Rom. 6:20). Wat gerechtigheid ook is, arme ziel, u bent er vreemd van; u doet de gerechtigheid niet en u kunt er u niet mee bemoeien. Gij zijt onder de heerschappij van de zonde, een heerschappij waar voor gerechtigheid geen plaats is. Al bent u dan geen duivelskunstenaar of tovenaars, u bent een kind, een dienstknecht van de duivel, aangezien u nog in de staat der natuur bent (Joh. 8:44): *Gij zijt uit den vader den duivel*. En om enig misverstand te voorkomen, zo bedenk dat de zonde en de satan twee soorten van dienstknechten hebben:

(1) Daar zijn sommigen die, als het ware, in slechter werk gebruikt worden. Die dragen des duivels merkteken op hun voorhoofd omdat zij geen gedaante van godzaligheid hebben. Zij zijn goddeloos, zeer onwetend, niet zo zeer wat betreft het waarnemen van de uiterlijke plichten van godsdienst, maar wel wat betreft hun leven naar wereldse opvatting, als zonen van de aarde, alleen aardse dingen bedenkende (Filipp. 3:19).

(2) Daar zijn sommigen die gebezigd worden in een meer gezuiverd soort van dienst aan de zonde, die des duivels teken in hun rechterhand dragen. Zij kunnen dat voor het oog der wereld verbergen en doen dat ook. Dit zijn heimelijke geveinsden, die net zo veel opofferen aan het verdorven verstand, als de anderen doen aan het vlees. (Ef. 2:3). Deze worden geruïneerd door een meer verborgen bedrijven van zonden: hovaardij, ongeloof, zelfzoeking en dergelijke, zwermen in en azen naar hun verdorven, naar hun totaal verdorven zielen. Beide zijn knechten van hetzelfde huis, de laatste is al even ver van de gerechtigheid als de eerste.

Ten Tweede. Hoe is het mogelijk dat u bekwaam zoudt zijn om enig goed te doen, gij, wiens gehele natuur verdorven is? Kan er vrucht groeien waar geen wortel is? Of kan er een gevolg zijn zonder een oorzaak? Kan de vijgenboom olijven voortbrengen of de wijnstok vijgen? Als uw natuur geheel verdorven is, gelijk zij waarlijk is, is al dat u doet zekerlijk ook zo. Want geen gevolg kan de deugdelijkheid van zijn oorzaak te boven gaan. Kan een kwade boom goede vruchten voortbrengen (Matth. 7:18).

Ach! wat een ellendig spektakel biedt hij die naar de natuur niet anders doen kan dan zondigen! Gij zijt de man, wie u ook zijt, die nog in uw natuurstaat verkeert. Hoort, o zondaar! wat uw toestand is:

Eerst. Ontelbare zonden omringen u, bergen van schuld liggen op u. Vloeden van onreinigheden overstelpen u, levende lusten, van alle soorten, rollen op en neer in de dode zee van uw ziel, waar goed kan ademen, vanwege het verderf dat daar is. Uw lippen zijn onrein; het openen van uw mond is als de opening van een onrein graf, vol van stank en verrotting (Rom. 3:13): *Hun keel is een geopend graf*. Uw natuurlijke daden zijn zondig; *Of als gij at en als gij dronkt, waart gij het niet, die daar at en gij die daar dronkt?* (Zach. 7:6)? Uw burgerlijke daden zijn zondig (Spr. 21:4): *De ploeging der goddelozen is zonde*. Hoort over uw godsdienstige daden naar Salomo (Spr. 15:8): *Het offer der goddelozen is den HEERE een gruwel*. De gedachten en overleggingen van uw hart zijn alleenlijk boos. Een daad is snel verricht, een woord is haastig gesproken, een gedachte gaat schielijk door het hart, maar elk van deze is een item op uw rekening. O, Droevige rekening! Zo veel gedachten, woorden, daden, even zovele zonden. Hoe langer u in de staat der natuur leeft, hoe meer uw rekening oploopt. Zou een traan gestort worden voor iedere zonde, 't was nodig dat uw hoofd water was en uw ogen fonteinen van tranen; want niets dan zonde komt van u. Uw hart vormt niet anders dan boze gedichtsel. Daar is niets in uw leven dan wat door uw hart bedacht wordt en derhalve is daar niets in uw hart of uw leven dan kwaad.

Ten Tweede. Al uw godsdienst, zo u enige hebt, is verloren arbeid, met betrekking tot uw aanneming bij God, of wat betreft enige zaligmakende vrucht voor uzelf. Zijt gij nog in uw natuurstaat? Dan worden waarlijk ook uw plichten tot zonden, gelijk zoeven is aangeraakt. Zou niet de beste wijn walgelijk zijn in een vat waaraan men geen welbehagen heeft? Zo is de godsdienst van een onwedergeboren mens. Onder de wet maakte het kleed waar het vlees van de offerande in gedragen werd, andere dingen niet heilig, hoewel ze door het kleed werden aangeraakt. Maar hij die onrein was maakte als hij enig ding, 't zij gewoon of heilig, aanraakte, dat onrein. Even zo kunnen uw plichten uw verdorven ziel niet heilig maken, schoon zij in zichzelf goed zijn; maar uw verdorven hart besmet hen en maakt dezelve onrein (Hag. 2:12-14). Gij waart gewoon uw werken te verdelen in twee soorten, sommigen goed, sommigen kwaad. U moet echter opnieuw gaan rekenen, en ze alle onder één noemer brengen, want God schrijft op die allen: *alleenlijk boos*. Dit is beklagelijk, maar 't zal geen wonder zijn, in de oogst hen te zien bedelen, die hun handen vouwen en slapen in de zaaitijd. Maar als men met anderen in de lente werkt, en niets inzamelt als de oogst komt, is een zeer droevig geval. Dat zal het geval wezen met alle belijders, levende en stervende in hun natuurstaat.

Ten derde en te laatste. U kunt uzelf niet uit uzelf helpen. Wat kunt u, die geheel verdorven zijt, doen om uw zonden weg te nemen? Waarlijk niets dan zonden. Zo een natuurlijk mens begint week te worden, en een traan over zijn zonden laat vallen, en reformeert, dan vat het verdorven hart dit als een verdienste op waar een beloning tegenover staat. Hij heeft veel zelf gedaan, denkt hij, en God moet om die reden nog meer voor hem doen. Ondertussen doet hij niets dan zondigen, zodat de daarbij behorende verdienste is, dat de melaatse buiten het leger gezonden wordt, de dode ziel zo begraven wordt dat men haar niet meer ziet, en dat het verdorven lichaam in de kuil wordt geworpen. Hoe kunt u denken om uzelf te herstellen, door enig ding dat u doen kunt? Zal drek, slijk en modder onze vuiligheid afwassen? Zult u zonden uitzuiveren door zondigen? Job nam een potscherf om er zich mee te krabben, omdat zijn handen zo even vol met zweren waren als zijn lichaam. Dit is de toestand van uw verdorven ziel, die alleen genezen kan worden door Jezus Christus, Wiens *kracht verdroogd was als een potscherf* (Psalm 22:16). U bent inderdaad arm, buitengewoon ellendig en arm

(Openb. 3:1). U hebt geen schuilplaats dan een toevlucht van leugenen, geen kleed voor uw ziel dan vuile vodden, niets om u te voeden dan schillen, die u niet kunnen verzadigen. Nog meer dan dat, u hebt zulk een kneuzing gekregen in de lendenen van Adam, die nog niet genezen is, dat gij *nog krachteloos* zijt (Rom. 5:6), onbekwaam om iets voor uzelf te doen of voor uzelf te werken. Nee, nog meer dan dit alles: u kunt nog niet eens op de juiste wijze zoeken, maar zijt hulpeloos als een kindje, dat naakt op het vlakke des velds ligt (Ezech. 16:5).

III. GEBRUIK. **Ik vermaan u deze droevige waarheid te geloven.**

Het is, helaas! blijkbaar, dat dit zeer weinig in de wereld geloofd wordt. Weinigen zijn aangedaan om hun verdorven levenswijze veranderd te krijgen, maar nog veel minder om hun natuur veranderd te krijgen. Zij zijn als het oog, dat vele dingen ziende, zichzelf nooit ziet. Maar totdat u ieder voor zich de plagen van uw eigen hart ziet, is er geen hoop op uw herstel. Waarom wilt u het niet geloven? U hebt een heldere getuigenis van de Schrift daarvoor, maar u verfoeit het om zulk een slechte bevatting van uzelf te hebben; helaas! dat is de natuur van uw ziekte. *Gij zegt: Ik ben rijk en verrijkt geworden, en heb geensdings gebrek; en gij weet niet, dat gij zijt ellendig en jammerlijk en arm en blind en naakt (Openb. 3:17).* Heere open hun ogen dat zij het zien, eer dat zij er aan sterven, en in de hel hun ogen open doen, en dan zien wat zij nu niet willen zien.

Ik zal dit gewichtig stuk van de verdorvenheid van 's mensen natuur besluiten met enkele woorden over een ander leerstuk van de tekst.

Leerstuk. ***God slaat in het bijzonder acht op onze natuurlijke verdorvenheid, of op de zonden van onze natuur.***

Dit betuigt Hij op tweeërlei wijze:

- (1) Door zijn Woord, zoals in de tekst. En de HEERE zag, dat de boosheid des mensen menigvuldig was op de aarde en al het gedichtsel der gedachten zijns harten te allen dage alleenlijk boos was. (Zie Psalm 14:2-3).
- (2) Door zijn werken. God laat Zijn bijzondere kennis daarvan en Zijn mishagen daarin zien, zoals in veel van zijn werken, maar wel in het bijzonder in deze twee:
 - a. *In de dood van jonge kinderen.* Aan veel ellenden zijn zij blootgesteld geweest. Zij zijn verdronken in de zondvloed, verteerd in Sodom door vuur en zwavel, zij zijn verslagen door het zwaard, verpletterd tegen de steenrotsen, en ze zijn nog algemene doden stervende. Wat is hiervan de ware oorzaak? Op welke grond vervolgt een heilig God hen zo? Zijn het de zonden van hun ouders? Dat kan de aanleiding zijn van de twistzaak die de Heere tegen hen opheft, maar het moeten hun eigen zonden zijn, dat is de grond van het vonnis dat over hen uitgesproken is. *Want de ziel, die zondigt, die zal sterven,* zegt God (Ezech. 18:4). Zijn het hun eigen dadelijke zonden? Die hebben zij niet. Maar zoals mensen doen met schepselen die van binnen een vergiftige natuur hebben en die zij daarom terecht doden, eer zij schade hebben aangericht, zo is het ook in dit geval.
 - b. *In de geboorte van de uitverkoren kinderen van God.* Wanneer de Heere werkzaam is om hun natuur te veranderen, maakt Hij dat de zonden van hun natuur zwaar op hun geest liggen. Wanneer het Hem behaagt de verdorvenheid uit te drijven, krijgt het vlijm volle diepte in hun ziel, reikend tot de wortel van de zonde (Rom. 7:7-9). Het vlees, of de verdorvenheid van de natuur wordt

doorboord, daar het gekruist wordt, zowel als de *bewegingen en begeerlijkheden*. (Gal. 5:24).

GEBRUIK. *Laat ons dan een bijzonder oog hebben op de verdorvenheid en zonden van onze natuur.*

God ziet die. O, dat wij die ook zagen, en dat die zonde steeds voor ons ware! Wat baat het andere zonden te kennen, terwijl deze moederzonde niet wordt opgemerkt? Wend uw blik naar binnen naar de zonden van uw natuur. Het is te vrezen dat velen dit werk nog moeten beginnen, omdat zij de deur gesloten hebben, terwijl de grote dief in het huis nog niet ontdekt is. Dit is een gewichtig punt, en in de behandeling daarvan,

I. Zal ik, tot overtuiging, wijzen op enige blijken dat de mens de zonde van hun natuur over het hoofd ziet, waar nochtans de Heere bijzonder acht op slaat.

- (1) De mens beziet zichzelf met zo'n vertrouwen, alsof hij niet in gevaar verkeert grove zonden te bedrijven. Velen zouden het zeer gruwelijk vinden zulk een waarschuwing te krijgen, als Christus Zijn discipelen gaf (Luk. 21:34): *En wacht uzelf, dat uw harten niet te eniger tijd bezwaard worden met brasserij en dronkenschap*. Als iemand zou veronderstellen dat zij uit zouden breken in grove gruwelen, zijn zij gereed om te zeggen: *Ben ik een hond?* Het zou de hovaardij van hun hart doen oprijzen, maar niet hun vrees en beven, omdat zij de verdorvenheid van hun natuur niet kennen.
- (2) Ontederheid omtrent degenen die vallen. Velen zetten in dat geval alle gevoelens van christelijk medelijden van zich af, want zij zien zichzelf niet als mensen die ook verzocht kunnen worden (Gal. 6:1). De woede van de mens is dikwijls het allerhoogst tegen de fouten van anderen, terwijl de zonde in hun eigen boezem gerust slaapt. Zelfs de goede David was, toen hij op zijn ergste was, het meest heftig tegen de fouten van anderen. Terwijl zijn consciëntie sliep onder zijn schuld, in de zaak van Uria, merkte de Geest des Heeren dat Davids toorn zeer ontstak tegen die man in de gelijkenis (2 Sam. 12:5). En op goede gronden denkt men, dat het in dezelfde tijd gebeurde waarin hij de Ammonieten zo wreed behandelde, zoals het verhaald wordt in vs. 31: *Hij legde het onder zagen en onder ijzeren dorswagens, en deed hen door den ticheloven doorgaan*. Genade maakt mensen ijverig tegen de zonde in anderen, maar ook tegen de zonde in zichzelf. Ogen die naar binnen gekeerd zijn op de verdorvenheid der natuur, bekleden hen met medelijden en erbarming en vervullen hen met dankbaarheid tot de Heere, dat zij zelf niet tot zulke vertoningen van de menselijke boosheid geworden zijn.
- (3) Daar zijn er niet weinigen, die, als zij bewaard worden voor verzoeken in wereldse zaken, en van grove buitensporigheden in hun levenswandel, niet weten wat het is een ellendig hart te hebben. Als zij enig kruis ontmoeten, waar hun trotse hart niet onder buigen kan om het te dragen, zij zullen al gauw zeggen: "O, was ik maar dood." Maar de verdorvenheid van hun natuur doet hen nooit naar de hemel verlangen. Wellusten die te eniger tijd schandelijk uitbreken, zullen hun gewaande vrede bederven, maar de zondigheid van hun natuur bezorgt hen nooit een bezwaard hart.
- (4) Het uitstellen van bekering, in de hoop dat naderhand te doen. Velen hebben hun eigen bestemde tijd voor bekering en reformatie, alsof zij zulke volkomen

meesters waren over hun lusten, dat zij ze toestaan eerst meer sterkte te vergaderen, en ze nochtans te kunnen overwinnen. Zij vatten voornemens op om zich verbeteren, zonder het oog op Jezus Christus gericht te hebben, zonder vereniging met Hem en zonder sterkte van Hem. Dit is een duidelijk bewijs dat zij vreemdelingen zijn van zichzelf. Zo worden zij aan zichzelf overgelaten, en hun bloeiende voornemens verdorren. Want aangezien zij de noodzakelijkheid ervan niet inzien, zo hebben zij ook geen nuttigheid van dauw des hemels om die te bevochtigen.

- (5) Mensen wagen zich ruimschoots in verzoeking, en beloven zich daarbij mildelijk kracht van hun eigen hart. Zij werpen zichzelf zorgeloos in de verzoeking, terwijl zij erop betrouwen dat zij er zeer goed vanaf zullen komen. Maar indien zij zich bewust waren van de verdorvenheid van hun natuur, dan zouden zij zich er wel van wachten op des duivels grond te komen, zoals iemand die omgord is met zakken vol buskruit, zeer zorgvuldig zou zijn om niet te wandelen waar vonken vuur rondvliegen, opdat hij er niet mee in de lucht zou vliegen. Zelfwaakzaamheid betaamt wel aan Christenen. Ben ik het Heere? Zij die de bedrieglijkheid van hun boog kennen, zullen er niet te zeer op betrouwen dat zij het doelwit zullen treffen.
- (6) Onbekendheid met de plagen van hun hart. De kennis daarvan is een zeldzame eigenschap. Er zijn inderdaad sommige plagen in zulke grote letters geschreven, dat hij die loopt het lezen kan. Er zijn echter andere die meer listig zijn, welke weinigen onderkennen. Hoe weinigen zijn er voor wie de neiging van het hart tot ongeloof een last is! Nee, zij merken die niet op. Velen hebben scherpe overtuigingen van andere zonden gehad, die tot op heden nooit van hun ongeloof werden overtuigd, hoewel dat de zonde is die voornamelijk beoogd wordt in een geheel doorgaande overtuiging (Joh. 16:8-9): *Hij zal de wereld overtuigen van zonde, omdat zij in Mij niet geloven.*
De gezindheid om onze eigen gerechtigheid op te richten is een onkruid dat van nature in het hart van elk mens groeit, maar weinigen spannen zich in om het uit te roeien. Het houdt zich schuil zonder ontdekt te worden. De geneigdheid van het hart naar de weg van het verbond der werken is voor velen een verborgen plaag van het hart. Al de moeite die zij kennen, is hun hart te brengen tot het doen van plichten. Zij doen er geen moeite voor om hun hart daarvan af en tot Jezus Christus te brengen. Hoe moeilijk is het om mensen af te brengen van hun eigengerechtigheid. Het is al zeer moeilijk hen te overtuigen dat zij er gans niet op moeten leunen.
- (7) Ten Laatste, trots en eigenwaan. Een gezicht op de verdorvenheid der natuur zou zeer vernederend doen zijn, en hem die het heeft verplichten, om zichzelf als de grootste der zondaren te rekenen. Onder de grootste verkrijgingen en verruimingen zou het ballast voor zijn hart zijn en de hovaardij van zijn ogen wegnemen. Het ontbreken van diepgaande vernedering, die tot de zonden van iemands natuur doordringt, is het verderf van vele belijders, want diep te graven maakt het grote onderscheid tussen wijze en dwaze bouwers (Luk. 6:48,49).

II. Ik zal u enkele zaken voorleggen, waarbij u een bijzonder oog moet hebben op de zonden van uw natuur:

(1) Hebt er een bijzonder oog als gij u tot Jezus Christus wendt. Vindt u enige noodzaak van Christus, die u naar Hem uitdrijft als de Medicijnmeester der zielen? O, vergeet dan toch deze ziekte niet als u bij de Medicijnmeester zijt. Zij, die niet tot Hem gingen voor de zonden van hun natuur, kenden hun boodschap aan Christus nog nooit goed. Want zijn bloed neemt de schuld daarvan weg, en zijn Geest verbreekt de kracht daarvan. Al zou u in de bitterheid van uw ziel een register van uw zonden voor Hem openleggen, beide van verzuim en van bedrijf, 't welk reiken kon van de aarde tot de hemel, zo echter de zonde van uw natuur daarin ontbrak, wees er van verzekerd dat u het beste deel van uw boodschap, die een arm zondaar aan de Medicijnmeester der zielen heeft, vergeten hebt. Wat nut zou het voor het volk van Jericho geweest zijn, om voor Eliza al de vaten van hun stad gezet te hebben, vol met water dat kwaad was, zo zij hem niet tot de bron zelf geleid hadden, om daar zout in te werpen (2 Kon. 2:19-21)? De toepassing is gemakkelijk.

(2) Hebt een bijzonder oog daarop in uw bekering, hetzij in de eerste of voortgaande in uw eerste bekering, en naderhand in de vernieuwing van uw bekering. Hoewel een mens ziek is, bestaat er geen vrees voor de dood, zolang de ziekte zijn hart niet aantast. Zo bestaat er even weinig vrees voor de dood door de zonde, zo lang als de zonde van onze natuur niet is aangeraakt. Maar zo gij u waarlijk wilde bekeren, laten de stromen u opleiden tot de fontein, en treurt over uw verdorvene natuur, als de oorzaak van alle zonden, in hart, lippen en leven (Psalm 51:6,7): *Tegen U, U alleen, heb ik gezondigd, en gedaan dat kwaad is in Uw ogen. Zie, ik ben in ongerechtigheid geboren, en in zonde heeft mij mijn moeder ontvangen.*

(3) Hebt een bijzonder oog daarop in uw zelfdoding (Gal. 5:24): *Maar die van Christus zijn, hebben het vlees gekruist.* Dit is de wortel der bitterheid, waarop geslagen moet worden, waar de bijl van versterving aan gelegd moet worden, anders arbeiden wij te vergeefs. Tevergeefs gaan mensen rond om de stromen te zuiveren, terwijl zij geen moeite doen omtrent de modderige fontein. 't Is ijdele godsdienst, te trachten om het leven waarlijk goed te maken, terwijl de verdorvenheid der natuur zijn oude kracht behoudt en de sterkte daarvan niet gebroken is.

Ten Laatste. Gij dient uw oog daarop te houden in uw dagelijkse wandel. Hij die recht wil wandelen, moet een oog naar boven hebben op Jezus Christus, en een ander naar binnen op de verdorvenheid van zijn eigen natuur. 't Is niet genoeg dat wij rondom ons zien, wij moeten ook binnen in ons zien: daar is de muur het zwakste, daar ligt onze grootste vijand, en daar zijn de gronden voor dagelijks waken en treuren.

III. Zal ik u enige redenen aanbieden, *waarom wij bijzonder kennis moeten nemen van de zonde van onze natuur.*

1. Omdat van alle zonden deze de uitgestrektste en meest verspreide is. Zij gaat door de gehele mens en verderft alles. Andere zonden bederven afzonderlijke delen van het beeld van God, maar deze ontsiert tegelijkertijd het geheel. Een ziekte, die een bepaald deel van het lichaam aantast, is kwaad, maar een die het gehele lichaam aantast, is erger. De verdorvenheid van de natuur is het vergif van de oude slang, geworpen in de fontein waaruit de werkingen voortvloeien, en besmet dus iedere daad en iedere ademtocht van de ziel.

2. 't Is de oorzaak van alle bijzondere lusten en dadelijke zonden in ons hart en leven. 't Is het zaad 't welk de grote Leviathan in de ziel van de mens gelaten heeft, waarvan al de dadelijke zonden en gruwelen voortkomen (Marc. 7:21): *Want van binnen uit het hart der mensen komen voort kwade gedachten, overspelen enz.* Zij is de bittere fontein. Bijzondere lusten zijn maar beekjes die uit haar voortkomen, die in het leven

alleen een gedeelte, en niet het geheel van wat dat daar binnen is, voortbrengen. Nu ligt de bron steeds boven de stromen, zodat als het water goed is, dan is het het best in de fontein, maar als het water slecht is, dan is het daar het slechtste. Omdat de verdorvenheid der natuur datgene is wat alles bevlekt, zo moet zij noodzakelijk zelf het allergruwelijkste ding zijn.

3. Zij omvat in feite alle zonden, want zij is het zaad van alle zonden, dat alleen maar de gelegenheid ontbreekt om haar kop op te steken. Zij is immers in de verdorvenheid van de natuur aanwezig evenals een gevolg opgesloten ligt in diens oorzaak. Daarom wordt het *een lichaam des doods* genoemd (Rom. 7:24), daar zij uit verscheidene leden bestaat, die tot *een een lichaam van zonden* behoren (Kol. 2:11), waarvan het leven ligt in een geestelijken dood. Zij is de vervloekte grond, die bekwaam is om alle soorten van schadelijke onkruiden voort te brengen. Zoals het gehele nest van vergiftige schepselen noodzakelijk meer verschrikkelijk moet zijn dan enkele, die er uit komen kruipen, zo moet ook de zonde van uw natuur, die moeder der gruwelen, erger zijn dan enige bijzondere lusten, die zich blijken te roeren in uw hart en leven. Nooit openbaarde iedere zonde zich in het leven van de verachtste en meest heilloze mens die ooit leefde. Maar ziet eens in uw verdorven natuur, dan kunt u daar elke zonde in de kiem en wortel ervan zien. Daar bevindt zich een overvloed van *alle ongerechtigheid* (Rom. 1:29). Daar bevinden zich atheïsme, afgoderij, lastering, doodslag, overspel en alles wat maar eerloos is. Mogelijk komt het u voor dat geen van deze zich in uw hart bevindt, maar er is meer in die onpeilbare diepte van goddeloosheid dan u weet. Uw verdorven hart is als een mierenest, waaruit geen enkele mier verschijnt, zolang de steen blijft liggen. Maar neem de steen er eens af en wekt hen maar eens op met de punt van een stokje, en dan zult u zien welk een zwerm daar is, en hoe levend dat zij zijn. Net zo'n gezicht zou uw hart u verschaffen, als de Heere de beteugeling die Hij erop gelegd heeft weg zou nemen en de satan toe zou laten het hart op te wekken door verzoeking.

4. De zonde van onze natuur is van alle zonden de meest vaste en de meest blijvende. Zondige daden gaan op zichzelf voorbij, hoewel de schuld en smet daarvan toch blijft. De dronkaard is niet altijd bij zijn bekers, en de onreine persoon pleegt ook niet altoos ontuchtigheid. Maar de verdorvenheid van de natuur is een zonde die altijd in ons woont. Zij blijft te allen tijde, dag en nacht, met volle kracht in de mens aanwezig, vastgehecht als met banden van ijzer en koper, totdat hun natuur veranderd wordt door bekerende genade. De overblijfselen ervan blijven bij de godzaligen tot de dood van het lichaam aanwezig. Trotsheid, nijdigheid, gierigheid en dergelijke, zijn niet altijd in u in beweging, maar de hovaardige, nijdige, vleselijke natuur is steeds bij u, net zoals een uurwerk dat niet gelijk loopt, niet altijd verkeerd slaat, maar het niet gelijk lopen gaat zonder verpozing door.

5. Het is de grote overheersende zonde (Rom. 6:12). *Dat dan de zonde niet heerse in uw sterfelijk lichaam, om haar te gehoorzamen in de begeerlijkheden deszelven lichaams.*

Daar zijn drie zaken die u mocht aanmerken in het verdorven hart:

- (1) Er is de verdorven natuur, de verdorven gezindheid van het hart waardoor mensen onbekwaam zijn tot alle waarachtig goed, en bekwaam voor alle kwaad. Dit noemt de Apostel hier: *de zonde die heerst.*
- (2) Er zijn bijzondere begeerlijkheden of gesteldheden van die verdorven natuur, die de Apostel *de begeerlijkheden deszelven noemt*, zoals hovaardij, gierigheid, enz.

- (3) Onder deze is er één die, zoals Saul onder het volk, veel hoger is dan de rest, namelijk *de zonde, die ons lichtelijk omringt* (Hebr. 12:1). Deze noemen wij gewoonlijk de overheersende zonde, omdat zij als het ware regeert over andere bijzondere lusten, die zich aan haar over moeten geven. Deze drie zijn gelijk een rivier, die zichzelf verdeelt in vele stromen, waarvan er één groter is dan de andere. De verdorvenheid van de natuur is de hoofdstroom, die uitmondt in veel bijzondere begeerlijkheden, maar voornamelijk zichzelf ontlast in wat wij gewoonlijk iemands heersende zonde noemen. Nu worden deze alle gevoed door de zonde van onze natuur. Zo is het dan duidelijk dat die zonde de grote overheersende zonde is, die nooit haar opperheerschappij verliest over bijzondere lusten, die daarmee en daardoor leven en sterven. Maar zoals in sommige rivieren de hoofdstroom niet altijd door één en dezelfde bedding loopt, zo kunnen overheersende zonden veranderen. Lust in de jonkheid kan bijvoorbeeld opgevolgd worden door gierigheid in de ouderdom. Nu wat baat het als men zich in andere zaken hervormt, terwijl de grote overheersende zonde in haar volle kracht blijft? Wat baat het als sommige bijzondere lusten gebroken zijn? Als die zonde, de zonde van onze natuur, de troon behoudt, zal zij een andere opzetten in haar plaats. Het is als een waterloop, die op één plaats gestopt is. Zolang als de fontein niet opgedamd is, zal zij een anderen weg op stromen. En zo werpen sommigen hun kwistigheid af, maar gierigheid komt in haar plaats. Sommigen leggen hun goddeloosheid af en de verdorvenheid van de natuur zendt haar hoofdstroom niet meer dezelfde weg langs als eerst, maar zij loopt nu door een andere bedding, namelijk in die van een wettische gesteldheid, eigengerechtigheid of iets dergelijks. Zodoende worden mensen verdorven doordat zij niet zien op de zonde van hun natuur.
- (4) Ten laatste. 't Is een erfelijk kwaad (Psalm 51:7): *In zonde heeft mij mijn moeder ontvangen*. Bijzondere lusten zijn niet zo, dan alleen krachtens hun oorzaak. Een verkwistende vader kan een spaarzame zoon hebben. Maar die ziekte plant zich noodzakelijkerwijs voort in de natuur, en is daarom het moeilijkst te genezen. Zekerlijk moest dan dit woord tegen deze zonde worden uitgegeven, als tegen de Koning van Israël (1 Kon. 22:31): *Gij zult noch kleinen noch groten bestrijden, maar den koning van Israël alleen*. Want als deze zonde verbroken wordt, dan worden daarmee alle andere zonden te gelijk verbroken en als zij geheel ongeschonden blijft, is er geen overwinning.

IV. Opdat u een gezicht moogt krijgen van de verdorvenheid van uw natuur, wil ik u drie zaken aanprijzen.

- (1) Beijver u om de geestelijkheid en uitgebreidheid van de wet van God te kennen, want dat is de spiegel waarin u uzelf kunt zien.
- (2) Sla uw hart 't allen tijd gade, maar bijzonder onder verzoeking. Verzoeking is een vuur dat het schuim van het eerloze hart naar boven brengt. Let zorgvuldig op de eerste oprijzingen van de verdorvenheid.
- (3) Ga tot God, in Jezus Christus naam, om verlichting door Zijn Geest. Leg uw ziel open voor de Heere, om begeerte dat u moogt willen kennen de verachtheid van uw natuur. Zegt tot Hem: "Wat ik niet weet Heere, leer Gij mij dat". En staat naar gewilligheid om het licht van het Woord te ontvangen. Geloof en gij zult zien. 't Is door het Woord dat de Geest leert, maar zonder het onderwijs des Geestes zal al het andere onderwijs van weinig voordeel zijn. Al scheen het Evangelie rondom u als de zon op de middag, en al werd deze grote waarheid nog zo klaar gepredikt, gij zult uzelf nooit recht kennen, totdat de Geest van de Heere zijn kaars in uw

boezem ontsteekt. De volheid en heerlijkheid van Christus, de verdorvenheid en vuilheid van onze natuur wordt nooit recht geleerd, dan wanneer de Geest van Christus de leraar is.

En nu, om dit gewichtige punt te besluiten, laat de overweging van hetgeen gezegd is, Christus aan u allen aanprijzen. Gij die uit uw natuurlijke staat van verdorvenheid tot Christus gebracht zijt: wees nederig, kom steeds tot Christus, en gebruik uw vereniging met Hem tot de verdere verzwakking van de overblijfselen van de natuurlijke verdorvenheid. Is uw natuur veranderd? Het is maar ten dele zo. Er was een tijd dat u u niet kon verroeren. Nu zijt u genezen. Maar bedenkt dat uw genezing nog niet volkomen is. Gij gaat nog al hinkende. En hoewel het nog beter met u zou kunnen zijn dan het is, toch moet de gedachtenis aan hetgeen u door natuur waart, u altoos laag houden. En u die nog in uw natuurstaat verkeert, neemt het aan: geloof de verdorvenheid van uw natuur, en laat Christus en Zijn genade dierbaar zijn in uw ogen. O, dat u ten laatste ernstig wilde zijn omtrent de staat van uw ziel. Wat denkt u te doen? U moet sterven: u moet verschijnen voor de rechterstoel van God; zult u nederliggen, en nog een andere nacht zorgeloos gerust slapen, in dit geval? Doet het niet, want voor de andere dag aanbreekt, kunt u gedaagd worden voor Gods vreselijke vierschaar, in de graf klederen van uw verdorven staat, en uw verachte zielen geworpen in de put des verderfs, als een verdorven ding, om voor eeuwig begraven te worden uit het gezicht Gods. Want ik betuig aan u allen dat daar geen vrede met God is, noch pardon, noch hemel voor u in deze staat. Er is maar een schrede tussen u en de eeuwige verwoesting van voor de tegenwoordigheid van de Heere. Zo de dunne draad van uw leven, die met een lichte aanraking kan gebroken worden, eer dat u 't denkt, inderdaad gebroken wordt terwijl u in deze staat zijt, zo zijt gij voor eeuwig verloren en zonder geneesmiddel. Maar kom haastelijk tot Jezus Christus. Hij heeft al zielen gereinigd die even zo vuil zijn als de uwe, en Hij wil nog het bloed reinigen dat Hij niet gereinigd heeft (Joel 3:21).

Tot zover over de zondigheid van de natuurstaat van de mens.

II. HOOFD

De ELLENDE van de natuur van de menselijke staat.

Wij waren van nature kinderen des toorns, gelijk ook de anderen. (Efeze 2:3b).

Nadat ik u de zondigheid van de natuurstaat van de mens heb getoond, zo kom ik nu om de ellende daarvan voor u open te leggen. Een zondige staat kan niet anders zijn dan een ellendige staat. Als zonde voorafgaat, volgt na beloop toorn. Verdorvenheid is zo met verderf verknocht, dat de Heilige Geest die verderf noemt, zelfs eeuwig verderf, verderfenis (Gal. 6:8), *Want die in zijns zelfs vlees zaait, zal uit het vlees verderfenis maaien.* Dat is eeuwigdurend verderf. Dat is ook duidelijk omdat in het slot van de tekst het eeuwige leven er tegenover wordt gesteld. Nadat de Apostel de Efeziërs hun werkelijke staat waarin zij zich van nature bevonden getoond heeft, te weten, dat zij dood waren in zonden en misdaden, geheel verdorven, deelt hij hun in de woorden van de tekst hun staat mede die daarmee verband houdt, namelijk, dat de put voor hen gegraven was, terwijl zij in die staat van verderfenis waren. Daar zij dood waren in zonden, waren zij van nature kinderen des toorns, gelijk ook de anderen.

Ons tekstwoord bevat vier zaken:

1. De ellende van een natuurlijke staat. Het is een staat van toorn, zowel als een staat van zonde.

Wij waren, zegt de Apostel, *kinderen des toorns*, verbonden en onderworpen aan de toorn van God, onder de toorn in enige mate, in de toorn in meerdere mate, en in de hel, waar de stromen ervan voor eeuwig over de gevangenen gaan, zelfs in volle mate. Zo veroordeelt Saul in zijn toorn David dat hij moet sterven (1 Sam. 20:31) en David spreekt in zijn toorn het doodvonnis uit over de man in de gelijkenis (2 Sam. 12:5). Elk van hen zegt wegens de onderstelde misdaad: "Hij zal zekerlijk sterven", of, zoals de woorden in de grondtaal betekenen: "Hij is een kind des doods". Dus is de natuurlijke mens een kind des toorns, een zoon des doods. Hij is een kwaaddoener, die volgens de wet de dood verdient, terwijl hij in ketenen van schuld ligt, een misdadiger, vastgeklonken in zijn boeien tot de dag van de uitvoering van het vonnis, dat niet feilen zal, tenzij een pardon voor hem wordt verkregen van God, die beide zijn Rechter en Tegenpartij is. Door dat middel kunnen kinderen des toorns waarlijk kinderen van het Koninkrijk worden. De spreekwijze in de tekst, hoe gewoon zij ook is in de heilige taal, is zeer nadrukkelijk. En zoals het duidelijk is, dat de Apostel, als hij natuurlijke mensen kinderen der ongehoorzaamheid noemt (vs. 2), meer bedoelt, dan dat zij ongehoorzame kinderen waren, want dat kunnen ook des Heeren eigen kinderen zijn, zo is ook een kind des toorns te zijn meer dan eenvoudig aan de toorn onderworpen te zijn of er onder te verkeren. Jezus Christus was de toorn onderworpen en verkeerde er onder, maar ik twijfel zeer, of wij enige volmacht hebben om te zeggen, dat Hij een Kind des toorns was. De spreekwijze schijnt aan te duiden, dat mensen, hoe zij ook zijn in hun natuurstaat, onder de toorn van God verkeren, dat zij geheel en al onder de toorn zijn. De toorn is, als het ware, in hun zondige natuur verweven en vermengt zich zelf met het geheel van de mens. Die is (indien ik zo spreken mag) één massa van toorn, een kind van de hel, zoals het ijzer in het vuur een en al vuur is. Want de mensen, natuurlijk verdorven, zijn kinderen des toorns, bij wijze van spreken voortgekomen uit de baarmoeder van de toorn, zoals Jona's wonderboom "de zoon van één nacht" was, wat wij lezen als "die in één nacht

opkwam" (Jona 4:10) alsof zij gekomen was uit de baarmoeder van de nacht, zoals wij ook lezen van "de baarmoeder van de morgen". (Psalm 110:8) En zo was de geboorte, die volgde op het verblijf in de buik van waaruit hij voortkwam, snel voorbij. Zo worden vuurspranken "de zonen der vurige kolen" genoemd (zie kant. Job 5:7). *O, mijn dorsing, en de tarwe* (of zoon, zie kant. Jes. 21:10) *mijns dorsvloers*, gedorst op de dorsvloer van toorn, en er als het ware uit voortgebracht. Dus is de natuurlijke mens een kind des toorns: *dat die ga tot in het binnenste van hem als het water, en als de olie in zijn beenderen* (Psalm 109:18). Want, hoewel Judas de enige zoon des verderfs was onder de apostelen, toch behoren alle mensen van nature tot hetzelfde huisgezin.

2). Hier ziet u de oorsprong van deze ellende: mensen bezitten die van nature. Zij hebben het aan hun natuur te danken, niet aan hun stof of wezen, want die is noch was zonde, en die kan hen derhalve niet tot kinderen des toorns maken, hoewel die vanwege de zonde onder toorn ligt. Zij hebben die ook niet te danken aan hun natuur zoals zij bij de schepping van de mens door haar Maker werd gegeven, maar zij hebben die te danken aan hun natuur zoals die door de val werd geschonden en verdorven. Zij hebben die te danken aan de slechte aard of de verdorvenheid van hun natuur (zoals al eerder is betoogd), die hun beginsel van doen en laten is, en in een onwedergeboren staat is dat het enige beginsel. Nu, door deze natuur zijn de mensen kinderen des toorns, zoals in de tijd van een pestilentielle besmetting iemand met de ziekte die er dan woedt de dood intrekt. Daarom, ziende dat wij vanaf ons eerste bestaan, als kinderen van Adam, verdorven kinderen zijn, gevormd in ongerechtigheid en ontvangen in zonden, zo zijn wij ook van dat ogenblik af kinderen des toorns.

3). De algemeenheid van deze ellende. Allen zijn van nature kinderen des toorns. *Wij* zegt de Apostel, *gelijk ook de anderen*, Joden zowel als heidenen. Zij die nu door genade kinderen van God zijn, waren van nature in geen betere toestand dan zij die nog in hun natuurlijke staat verkeren.

Ten laatste. Dit bevat een heerlijke en gelukkige verandering; wij wáren kinderen des toorns, maar zijn dat nu niet meer. Genade heeft ons uit die vreselijke staat gehaald. Dat zegt de Apostel van zichzelf en van andere gelovigen. En dus past het het volk van God dikwijls aan het strand te staan en terug te zien op de rode zee van de staat van toorn, waar zij eertijds in gedompeld waren, gelijk ook de anderen.

's Mensen natuurlijke staat is een staat van toorn.

LEER. *De staat der natuur is een staat van toorn. Iedereen in een natuurlijke, onwedergeboren staat is in een staat van toorn. Wij worden geboren als kinderen des toorns en blijven dat, totdat wij wederom geboren worden. Ja, zodra als wij kinderen van Adam zijn, zijn wij kinderen des toorns.*

Ik zal wat ik over dit punt te zeggen heb, beginnen met enige opmerkingen, die de algemeenheid van deze staat van toorn betreffen. Dat kan er toe dienen om de weg te bereiden voor het Woord in uw consciënties.

Toorn heeft zich zo ver verspreid als ooit de zonde deed. Toen de engelen zondigden, brak de toorn van God op hen in als een vloed. God spaarde de engelen niet die zondigden, maar wierp hen in de hel (2 Petr. 2:4). Daardoor werd betoond, dat geen natuurlijke uitnemendheid in het schepsel hun tot een schild kan zijn voor de toorn van God, als het eenmaal een zondig schepsel is geworden. Het schoonste en zuinigste stuk van het maaksel van de hemel kan en wil God in Zijn toorn aan stukken slaan, als ooit des Scheppers beeld daarop misvormd wordt door de zonde, tenzij voldoening aan de gerechtigheid wordt gedaan en dat beeld hersteld wordt. Geen van beiden kan

de zondaar zelf doen. Adam zondigde, en het gehele deeg van de mensheid werd doorzeurt en overgegeven aan de vurige oven van Gods toorn.

En van de tekst moogt u leren:

(1) Dat onwetendheid van die staat de mens er niet van bevrijden kan: de heidenen die God niet kenden, waren van nature kinderen des toorns, gelijk ook de anderen. Het huis van een man kan in brand staan, zijn vrouw en kinderen kunnen vertederd worden in de vlammen, terwijl hij er niets van weet en daarom er ook niet over aangedaan is. Zo is nu uw toestand. O, die onwetend zijt van deze zaken, toorn is in stilte zinkend in uw ziel, terwijl gij uzelf zegent, en zegt dat u vrede zult hebben. Gij hebt geen zekerder teken nodig, dat u een kind des toorns zijt, dan dat gij uzelf nog nooit als zodanig beschouwde. Gij kunt geen kind van God zijn als u uzelf nog nooit als een kind van de duivel hebt gezien. Gij kunt niet op de weg naar de hemel zijn, als u nog nooit gezien hebt dat gij u van nature op de brede weg naar de hel bevindt. Gij zijt totaal onwetend van de staat waarin u zich van nature bevindt, en dus onwetend van God en van Christus, en onwetend dat u Hem nodig hebt. En hoewel gij uw onwetendheid aanziet als een beschutting tegen de toorn, verneem het uit de mond van God zelf, dat ze u verderven zal, als ze niet wordt weggenomen *Het is geen volk van enig verstand; daarom zal Hij, Die het gemaakt heeft, Zich deszelve niet ontfermen* (Jes. 27:11; zie 2 Thess. 1:8 en Hos. 4:6).

(2) Geen uitwendige voorrechten kunnen mensen ontheffen van deze staat van toorn; want de Joden, de kinderen des Koninkrijks, Gods uitverkoren volk, waren kinderen des toorns, gelijk ook de anderen. Hoewel gij leden van de kerk zijt, deelgenoten van alle kerkelijke voorrechten, hoewel gij nakomelingen zijt van godvruchtige ouders, van voorname en eerbiedwaardige families, dan zijt gij, wie u ook zijt, door uw zondige natuur erfgenamen van de hel, kinderen des toorns.

(3) Geen belijdenis, noch vordering in een belijdenis van godsdienst, ontheft een mens, of kan een mens van deze staat van toorn ontheffen. Paulus behoorde tot strengste sekte in de Joodse godsdienst (Hand. 26:5), maar toch was hij een kind des toorns, gelijk ook de anderen, totdat hij bekeerd werd. De nabijkomende geveinsde, en de goddeloze, zijn wat hun staat betreft gelijk, hoe zeer verschillend zij in hun levenswandel ook mogen zijn, en zij zullen gelijk zijn in hun dodelijk einde. *Maar die zich neigen tot hun kromme wegen, die zal de HEERE weg doen gaan met de werkers der ongerechtigheid* (Psalm 125:5).

(4) Jonge mensen, die pas hun weg beginnen te zoeken in de wereld, behoeven geen genadeloze menigte na te volgen om zichzelf tot kinderen des toorns te maken. Zij zijn kinderen des toorns van nature, zodat dit reeds een feit is. Zij worden geboren als erfgenamen van de hel, en zij kunnen zichzelf waarlijk zo nog meer maken, indien zij niet terwijl zij jong zijn, van die toorn, waaronder zij geboren zijn, vlieden door een vluchten tot Jezus Christus. Ten laatste, wat mensen nu ook door genade zijn, zij waren van nature *gelijk ook de anderen*. Dit mag wel een droevige overdenking zijn voor hen die van hun jeugd af gerust zijn geweest en geen veranderingen hebben gehad.

Nu deze dingen vooropgesteld zijn, zal ik in de eerste plaats tonen wat deze staat van toorn is, vervolgens deze leer bevestigen en daarna toepassen.

I. Moet ik tonen wat die staat van toorn is. Maar wie kan ten volle de toorn van een vergramde God beschrijven? Niemand kan dat. Toch kan er zo veel van ontdekt worden als dienen mag om mensen te overtuigen van de absolute noodzakelijkheid om uit die staat van toorn tot Jezus Christus te vluchten. Boosheid is in de mens een drift en beweging van de ziel over een aangedaan onrecht, met een begeerte om het te wreken. Wanneer deze tot een hoogtepunt komt, en in iemands geest is vastgehecht, wordt het toorn genoemd. Nu zijn er, strikt genomen, dergelijke driften niet in God. Zij zijn onbestaanbaar met Zijn absolute onveranderlijkheid en onafhankelijkheid. Paulus en Barnabas zeiden, om de misvatting van de Lycaoniërs weg te nemen, die dachten dat zij goden waren, daarom tegen hen, dat zij *ook mensen waren van gelijke bewegingen als zij* (Hand. 14:15). Toorn wordt dan aan God toegeschreven niet ten opzichte van de hartstocht van die toorn, maar met betrekking tot de uitwerkingen ervan. Toorn is een vuur in de ingewanden van een mens, die de mens zelf pijnigt. Er is echter in God geen verstoring. Zijn toorn hindert de oneindige rust en gelukzaligheid, die Hij in zichzelf heeft, niet in het minst. Het is een zeer zuivere en ongestoorde daad van Zijn wil, die vreselijke uitwerkingen teweegbrengt tegen de zondaar.

Het is weinig wat wij kennen van een oneindig God, maar zich voegende naar onze zwakheid, behaagt het Hem van Hemzelf tot ons te spreken naar de wijze der mensen. Laat ons daarom kennis nemen van de toorn van de mens, maar laten we in onze overweging van de toorn van God ieder ding wegnemen, dat onvolmaaktheid bewijst. Zo kunnen wij er enig inzicht van verkrijgen, hoewel zeer bekrompen. Door dit middel worden wij er toe geleid om de toorn van God tegen de natuurlijke mens als zodanig in deze drie bijzonderheden te bezien:

EERST. Er is toorn in het hart van God tegen hem. De Heere keurt hem af en heeft mishagen in hem. Ieder natuurlijk mens ligt onder het misnoegen van God, en dat is zwaarder dan bergen van koper. Hoewel hij met zich zelf wel tevreden is, en anderen ook met hem, ziet God nochtans als verstoord op hem neer.

1. Zijn persoon ligt onder Gods ongenoegen. *Gij haat alle werkers der ongerechtigheid* (Psalm 5:6). De zonde van een godzalig mens mishaaft God, zijn persoon blijft echter steeds *begenadigd in den Geliefde* (Ef. 1:6). Maar *God toornst tegen de goddelozen allen dag* (Psalm 7:12; Eng. vert.). Er brandt in het hart van God geduriglijk een vuur van toorn tegen hem. Zij zijn als honden en zwijnen, de allerverfoeilijkste schepselen in het oog van God. Hoewel hun natuurlijke staat verguld is met een blinkende belijdenis, zijn zij echter van God verfoeid, zij zijn Hem als rook in Zijn neus (Jes. 65:5). En als lauw water, om uit zijn mond gespogen te worden (Openb. 3:16). Wit gepleisterde graven (Matth. 23:27). Adderengebredsels (Matth. 12:34) en een volk Zijner verbolgenheid (Jes. 10:6).

2. Hij heeft mishagen in al wat zij doen. Het is voor hen onmogelijk Gode te behagen, daar zij ongelovigen zijn (Hebr. 11:6). Hij haat hun persoon en heeft dus geen behagen maar mishagen in hun beste werken: *Wie een lam offert, breekt een hond den hals*, enz. (Jesaja 66:3). Dit verbond werd niet gemaakt voor de goede wil, maar voor de goede werken. Hun plichten, zo als zij die vervullen, zijn *den HEERE een gruwel* (Spr. 15:8). Zoals mensen hun rug keren naar hen, op wie zij toornig zijn, zo is des Heeren weigering om gemeenschap met de natuurlijke mens in zijn plichten te hebben een duidelijke aanwijzing van deze toorn.

Ten TWEEDE. Er is Toorn in het Woord van God tegen hem.

Wanneer er toorn in het hart is, zo zoekt die een opening door de lippen. Zo strijdt de Heere tegen de natuurlijke mens *met het zwaard Zijns monds* (Openb. 2:16). Het Woord des Heeren spreekt nooit goed van hem, maar vervloekt en veroordeelt hem altijd. Daardoor komt het dat, als hij door overtuiging ontwaakt is, het gelezen of gepredikte woord zijn schrik dikwijls doet toenemen.

1. Het veroordeelt al zijn daden, tezamen met zijn verdorven natuur. Er is niets dat hij doet, of de wet waaronder hij in het verbond der werken verkeert, verklaart dat het zonde is. Zij is een regel van volmaakte gehoorzaamheid, waarvan hij altoos en in alle dingen afwijkt, en zo verwerpt de wet alles wat hij doet als zondig.

2. Het spreekt het vonnis over hem uit, en verkondigt Gods Vloek over hem: *Want zovelen als er uit de werken der wet zijn, die zijn onder den vloek; want er is geschreven: Vervloekt is een iegelijk, die niet blijft in al hetgeen geschreven is in het boek der wet, om dat te doen* (Gal. 3:10). Laat het hem nog zo goed in de wereld gaan, het spreekt een wee van de hemel tegen hem uit (Jes. 3:1). De Bijbel is een koker, gevuld met pijlen van toorn tegen hem, gereed om in zijn ziel te worden geschoten. De dreigementen van God in Zijn Woord hangen boven zijn hoofd als een zwarte wolk, gereed om ieder ogenblik op hem neer te storten. Het Woord is voor de heiligen daadwerkelijk een beschutting tegen de toorn, maar het bindt de zonde van de natuurlijke mens en de toorn samen, als een zeker onderpand van zijn verderf, als hij in die staat blijft. Zo is de mens vervuld met verschrikking in zijn ziel als zijn consciëntie wakker gemaakt is en als deze band, die door de Wet gemaakt is, wordt begrepen.

Ten DERDE. Er is toorn in de hand van God tegen de natuurlijke mens. Hij verkeert reeds onder de zware slagen van toorn, en is onderworpen aan nog meer slagen.

1. *Er ligt toorn op zijn lichaam.*

Het is een stuk vervloekt leem, waarin de toorn doordringt krachtens het dreigement in het eerste verbond: *Ten dage als gij daarvan eet, zult gij den dood sterven* (Gen. 2:17). Er is nooit een ziekte, kramp, niersteen, enz. die hem in die staat aantasten, of die bereikt hem met de verborgen prikkel van Gods verbolgenheid er in. Het zijn allemaal koorden des doods, die vooruit gezonden worden om de gevangenen te binden.

2. *Er ligt toorn op zijn ziel.*

(1) Hij kan geen gemeenschap met God hebben: hij is onzinnig en zal voor Gods ogen niet bestaan (Psalm 5:6). Toen Adam zondigde dreef God hem uit het Paradijs. En natuurlijke mensen zijn, zoals als Adam hen achterliet, verbannen uit de genaderijke tegenwoordigheid van de Heere. Zij kunnen geen toegang tot Hem hebben in die staat. Er is oorlog tussen de hemel en hen, en zo is alle omgang afgesneden. Zij zijn *zonder God in de wereld* (Ef. 2:12). De zon is over hen ondergegaan, en er is niet de minste glimp van gunst uit de hemel tot hen.

(2) Hierdoor is de ziel gedwongen om weg te kwijnen in haar ongerechtigheid. De natuurlijke duisterheid van hun verstand, de afkerigheid tot het goede in hun wil, de wanorde van hun genegenheden, de ongesteldheid van hun consciëntie, en al hun natuurlijke plagen zijn op hen blijven rusten als van straf, en zo achtergebleven, vermeederen zij dagelijks. God werpt hun een deel van het wereldse goed toe, in meerdere of mindere mate, zoals een been naar een hond geworpen wordt. Maar, helaas! Hierin blijkt zijn toorn tegen hen, dat zij geen ware genade krijgen. De Geneesheer der zielen komt en gaat hen voorbij, en geneest anderen bezijden hen,

terwijl zij wegteren in hun ongerechtigheid, en dagelijks rijper worden voor het uiterste verderf.

(3) Zij liggen zelfs in dit leven bloot voor nog meer vreselijke plagen aan hun ziel.

- a. Soms ontmoeten zij verdovende slagen: stille slagen van de hand van een toornig God, pijlen van toorn die geruisloos in hun ziel ingaan. *Maak het hart dezes volk vet en maak hun oren zwaar en sluit hun ogen, opdat het niet zie met zijn ogen, enz.* (Jes. 6:10). God worstelt gedurende korte tijd met hen, er komen overtuigingen in hun consciëntie, maar zij wederstreven het licht. Door een verborgen oordeel worden zij in het hoofd geraakt, zodat zij van die tijd af als het ware, levend verrotten boven de grond. Hun harten zijn verdodigd, hun genegenheden verdord, hun consciënties verdoofd, en hun hele ziel is verzengd, *buitengeworpen gelijkewijs de rank, en is verdord* (Joh. 15:16). Zij worden geslagen met gerichtelijke blindheid. Zij sluiten hun ogen voor het licht, en worden aan de satan overgegeven, *de god dezer eeuw*, om nog meer verblind te worden (2 Kor. 4:4). *Ja, God zal hun zenden een kracht der dwaling, dat zij de leugen zouden geloven* (2 Thess. 2:11). Zelfs de bevleete consciëntie leidt hen, zoals een vals licht aan de oever, op steenrotsen op welke zij in stukken worden gebroken. Zij verharden zichzelf tegen God, en Hij geeft hen op, en geeft hen over aan de satan en aan hun eigen har, waardoor zij meer en meer verhard worden. Zij worden dikwijls *overgegeven tot oneerlijke bewegingen* (Rom. 1:26). De teugels worden op hun nek gelegd, en zij mogen zich haasten tot allerlei buitensporigheden, waartoe hun vurige lusten hen ook maar trekken.
- b. Soms ontmoeten zij in algemene overtuigingen gevoelig makende slagen, waardoor hun ziel als de berg Sinaï wordt, waar niets anders gezien wordt dan vuur en rook, en niets gehoord dan de donder van Gods toorn, en het geluid van de bazuin van een gebroken wet dat steeds in kracht toeneemt. Dit maakt hen aan Pashur gelijk; *zij worden een schrik voor zichzelf* (Jer. 20:4). God neemt de vuile klederen van hun zonden, waarin zij gewoon waren gerust te slapen, overdekt ze met zwavel, en steekt ze in brand rondom hun oren en zo hebben zij een hel binnen in zich.

3. Er ligt toorn op de genietingen van de natuurlijke mens.

Wat er ook ontbreekt in zijn huis, er is één ding dat er nooit ontbreekt: *De vloek des HEEREN is in het huis des goddelozen* (Spr. 3:33). Er ligt toorn op alles wat hij heeft en gebruikt.(((, niet in zo ver hij een schepsel, maar met God onverzoend is.))) *Zijn korf en zijn baktrog zijn vervloekt* (Deut. 28:17). Sommige dingen vallen verkeerd voor hem uit en dat krachtens deze toorn. Andere dingen gaan volgens zijn wens en daar is ook toorn in, want het is een strik voor zijn ziel. *De voorspoed der zotten zal hen verderven* (Spr. 1:32). Deze toorn verandert zijn zegeningen in vloeken: *Ik zal uw zegeningen vervloeken; ja, Ik heb ook alrede elkeen derzelve vervloekt* (Mal. 2:2). De heilige wet is een letter voor hem, die doodt (2 Kor. 3:6). De bediening van het Evangelie, *een reuk des doods ten dode* (2 Kor. 2:16). In het sacrament van des Heeren Avondmaal eet en drinkt hij zichzelf een oordeel (1 Kor. 11:29). Ja, meer dan dit alles, Christus zelf is hem een *steen des aanstoots, en een rots der ergernis* (1 Petr. 2:7). Zo volgt de toorn de natuurlijke mens zoals de schaduw het lichaam volgt.

4. Hij is onder de macht van de satan (Hand. 26:18).

De duivel heeft hem overwonnen, zo is hij de zijne door verovering, *zijn wettige gevangene* (Jes. 49:24; Eng. vert.). De natuurlijke mens is *alreeds veroordeeld* (Joh.

3:18) en bevindt zich daarom onder de zware hand van hem *die het geweld des doods heeft, dat is in de duivel*. Hij houdt zijn gevangenen in de gevangenis van een natuurlijke staat, gebonden aan handen en voeten (Jes. 61:1), beladen met *menigerlei begeerlijkheden*, als ketenen waarmee hij hen vasthoudt. Gij hoeft niet, zoals zovelen doen, te roepen dat de duivel u hale, want hij heeft u reeds vast in zijn bezit, daar u een kind des toorns zijt.

5. De natuurlijke mens heeft geen zekerheid dat hij ook maar één ogenblik veilig is voor de toorn van God, die over hem zal komen *tot het einde*.

De vloek van de wet die tegen hem is afgekondigd, heeft hem reeds aan de paal vastgebonden, zodat de pijlen der gerechtigheid zijn ziel kunnen doorboren. Al de ellende en plagen, die vloeien uit de wrekende toorn van God, kunnen in hem samenvloeien. Zie hoe hij gezet wordt tot een doelwit voor de pijlen des toorns: *God is een rechtvaardige Rechter en een God, Die allen dag toorn*. Indien hij zich niet bekeert, zo zal Hij Zijn zwaard wetten; Hij heeft Zijn boog gespannen en dien bereid, en heeft dodelijke wapenen voor Zich gereedgemaakt; Hij zal Zijn pijlen tegen de hittige vervolgers tewerkstellen (Psalm 7:12-14). Begeeft hij zich ter ruste, dan is er niet één belofte waar hij van weet, of van kan weten, die hem de zekerheid geeft dat hij niet in de hel is eer hij wakker wordt. De gerechtigheid vervolgt hem, en roept om wraak over de zondaar. De wet roept de vuurkogels van haar vloeken geduriglijk over hem af. Uitgerekte en lang op de proef gestelde lankmoedigheid is het, dat zijn leven nog in stand houdt. Hij wandelt te midden van vijanden, die tegen hem gewapend zijn: men mag hem wel Magor Missabib noemen, *schrik van rondom* (Jer, 20:3). Engelen, duivelen, mensen, beesten, stenen, hemel en aarde staan gereed om op een bevel van de Heere hem te verderven.

Zo leeft de natuurlijke mens, maar hij moet ook sterven, en de dood is een vreselijke bode voor hem. Hij overvalt hem, gewapend met toorn, en overhandigt hem drie droevige bevelen:

(1) De dood gebiedt hem om voor eeuwig afscheid te nemen van al de dingen in deze wereld, haar te verlaten en heen te gaan naar een andere wereld. Ach! wat een vreselijk bevel moet dit zijn voor een kind des toorns! Hij kan geen troost van de hemel krijgen, want God is zijn vijand. Al de dingen van de wereld en de genietingen van zijn lusten, die de enige bronnen van zijn verkwikking waren, zijn in één ogenblik voor eeuwig voor hem opgedroogd. Hij is niet voorbereid voor een andere wereld. Hij dacht er niet aan dat hij zo spoedig zou moeten verhuizen, en als hij er al eens aan dacht, dan heeft hij alleen maar dat deel in de andere wereld voor zich verzekerd, waar hij in geboren was, en gedurende zijn gehele leven deed aangroeien, namelijk een schat van toorn. Maar hij moet gaan, hij moet scheiden van zijn kleigod, de wereld, en wat heeft hij dan nog? Zijn ziel kreeg nooit een glimp van licht of onderscheiden gunst van de hemel. De toorn die in het dreigement boven zijn hoofd hing als *een wolkje als eens mans hand*, verduistert nu de aanblik van de gehele hemel boven hem. Als hij *de aarde aanschouwt*, vanwaar al zijn licht altijd kwam, dan ziet hij daar benauwdheid en duisternis en wordt hij *verduisterd door angst en voortgedreven door donkerheid* (Jes. 8:22).

(2) De dood beveelt ziel en lichaam om van elkaar te scheiden tot de grote dag. Zijn ziel wordt van hem geëist (Luk. 12:20). O, wat een ellendig scheiden moet dit zijn voor een kind des toorns! Zorg werd er waarlijk aan besteed om het lichaam te voorzien van zaken, die nodig zijn voor dit leven, maar helaas! Er werd behalve dit niets

opgelegd voor een ander leven, niets om een zaad van een heerlijke opstanding te zijn. Zoals het zondige vlees leefde, zo moet het sterven en weer opstaan, als brandstof voor het vuur van Gods toorn. En wat de ziel betreft, de natuurlijke mens was nooit bekommerd om voor haar te zorgen. Zij verbleef in het lichaam, dood voor God en dood voor alle zaken die waarlijk goed zijn. Zo moet zij nu uitgedragen worden naar de kuil in de grafkieren van haar natuurstaat, want nu de dood komt moeten de metgezellen in de zonde scheiden.

(3) De dood beveelt de ziel voor de rechterstoel van God te verschijnen, terwijl het lichaam achterblijft om naar het graf gedragen te worden: *De geest keert weder tot God, Die hem gegeven heeft.* (Pred. 12:7). *En gelijk het den mensen gezet is, eenmaal te sterven, en daarna het oordeel.* (Hebr. 9:27). Het zou voor de zondige ziel wel goed uitkomen, als zij tegelijk met het lichaam begraven zou kunnen worden. Dat is echter onmogelijk. Zij moet haar vonnis gaan ontvangen en zij zal opgesloten worden in de gevangenis van de hel, terwijl het vervloekte lichaam in het graf gevangen ligt tot de grote oordeelsdag.

Wanneer het einde van de wereld, dat door God bepaald is, gekomen is, dan zal de bazuin klinken en de doden zullen verrijzen. Dan zal bij de komst van de Rechter de vermoeide aarde de lichamen opgeven, de vervloekte lichamen van hen die leefden en stierven in hun natuurstaat: *De zee, de dood en de hel zullen de doden geven die in hen waren* (Openb. 20:13). Hun ellendige lichamen en zielen zullen verenigd worden en zij zullen elk gedagvaard worden voor de rechterstoel van Christus. Dan zullen zij dat vreselijk vonnis ontvangen: *Gaat weg van Mij, gij vervloekten, in het eeuwige vuur, hetwelk den duivel en zijn engelen bereid is* (Matth. 25:41). Daarop zullen *dezen gaan in de eeuwige pijn* (Matth. 25:46). Zij zullen voor eeuwig opgesloten zijn in de hel, om nooit de minste drup van verkwikking te krijgen, noch de minste verlichting van hun pijnigingen. Daar zullen zij gestraft worden met de straf van het **gemis**, daar zij voor eeuwig verbannen zijn uit de tegenwoordigheid van God, Zijn engelen en heiligen. Alle genademiddelen, alle hoop op verlossing, zullen voor eeuwig voor hun ogen zijn afgesneden. Zij zullen niet één drup water hebben om hun tong te verkoelen (Luk. 16:24,25). Zij zullen gestraft worden met de straf van **gevoel**. Zij moeten niet alleen van God scheiden, maar zij moeten heen gaan in vuur, in eeuwigdurend vuur. Daar zal de worm, die hen zal knagen, nooit sterven. Het vuur, dat hen verzengen zal, zal nooit worden uitgeblust. God zal hen in alle eeuwigheid staande houden met de ene hand, en met de andere de volle fiolen van Zijn toorn over hen uitgieten. Dit is de staat van toorn, waar de natuurlijke mens in leeft. Zij liggen onder een groot deel van Gods toorn en zij zijn onderworpen aan nog meer toorn. Laten wij echter om deze toorn verder in ogeschouw te nemen, letten op de eigenschappen van die toorn.

(1) De toorn is **onwederstandelijk**. Niemand kan daar voor bestaan. *Wie zal voor Uw aangezicht bestaan, van den tijd Uws toorns af?* (Psalm 76:8). Kan de worm of een mot zichzelf verdedigen tegen hem die van plan is ze te vertrappen?

Zo kan de mens, die een worm is, evenmin bestaan voor een toornig God. De dwaze mens tart waarlijk praktikaal de hemel, maar de Heere opent zelfs al in deze wereld zulke sluizen van toorn over hen dat zij die met geen mogelijkheid kunnen stoppen, maar zij worden erdoor meegesleept als door een vloed. Hoe veel te meer zal dit in de hel zo zijn!

(2) De toorn is **ondraaglijk**. Wat iemand niet weerstaan kan, daar zet hij zichzelf toe om dat te dragen, maar: *Wie is er onder ons, die bij een verterend Vuur wonen kan?*

Wie is er onder ons, die bij een eeuwigen Gloed wonen kan? (Jes. 33:14). Gods toorn is een gewicht dat de mensen zal doen verzinken tot in het diepste der hel! Het is een last waaronder geen mens staande kan blijven. *Een verslagen geest, wie zal dien opheffen?* (Spr. 18:14).

(3) De toorn is **onvermijdelijk** voor diegenen die onbekeerlijk op hun zondige weg willen voortgaan. *Een man, die, dikwijls bestraft zijnde, den nek verhardt, zal schielijk verbroken worden, zodat er geen genezen aan zij* (Spr. 29:1). Wij mogen nu waarlijk de toorn ontvlieden door tot Jezus Christus te vluchten. Zij die echter van Christus wegvluchten, zullen die toorn nooit kunnen ontgaan. Waarheen zal een mens vluchten voor een wrekend God? Waar zullen zij een schuilplaats vinden? De heuvelen willen hen niet horen. De bergen zullen doof zijn voor hun luidste roepen, wanneer zij tot hen schreeuwen om *hen te verbergen van den toorn des Lams*.

(4) Het is een **machtige en felle** toorn. *Wie kent de sterkte Uws toorns en Uw verbolgenheid, naar dat Gij te vrezen zijt?* (Psalm 90:11). Wij zijn geneigd de toorn van een mens te vrezen, meer dan wij zouden moeten doen, maar geen mens kan zich indenken hoe vreselijk de toorn van God werkelijk is. De kracht ervan kan nooit tot het uiterste gekend worden, aangezien deze oneindig is en strikt genomen geen uiterste heeft. Hoe heftig die ook is, óf op aarde, óf in de hel, God kan die steeds nog verder doen toenemen. Alles in God is in zijn aard allervolmaakst en daarom is geen toorn zo fel als de Zijne. O zondaar! hoe zult u in staat zijn om die toorn te verdragen, die u zal verscheuren (Psalm 50:22), die u verpletteren en vermorzelen zal (Luk. 20:18). De geschiedenis van de twee berinnen, die de kinderen uit Bethel verscheurden, is ontzaggelijk (2 Kon. 2:23,24). Maar de verenigde kracht van woeden van leeuwen, luipaarden en berinnen, die van jongen beroofd zijn, is niet genoeg om ons zelfs een bekrompen gezicht te geven van de kracht van Gods toorn: *Dies werd Ik hun als een felle leeuw; als een luipaard loerde Ik op den weg. Ik ontmoette hen als een beer die van jongen beroofd is, en scheurde het slot huns harten, enz.* (Hos. 13:7,8).

(5) Het is een **doordringende en doorborende** toorn. Het is brandende toorn en vurige verbolgenheid. Daar is geen heviger pijn, dan pijn die door vuur veroorzaakt wordt, en er is geen vuur zo doordringend als het vuur van Gods verbolgenheid, dat brandt *tot in de onderste hel* (Deut. 32:22). De pijlen van menselijke toorn kunnen vlees, bloed en benen doorboren, doch kunnen de ziel niet bereiken. Maar de toorn van God zal in de ziel doordringen en zo een mens in het tederste deel doorboren. Het is als wanneer een persoon door de bliksem is getroffen. Dikwijls is er geen wond in de huid te zien, nochtans is het leven weg, en de beenderen zijn als het ware gesmolten. Zo kan Gods toorn in de mens doordringen en iemands ziel in hem doen smelten, zelfs dan, wanneer zijn aardse verkwikkingen volkomen en onaangeroerd rondom hem staan, zoals dat het geval was bij Belsazar (Dan. 5:6).

(6) Het is **bestendige** toorn, die parallel loopt met het voortgaan van de mens in een onwedergeboren staat. De toorn begeleidt hem voortdurend, vanaf de baarmoeder tot het graf. Er zijn weinig dagen zo donker, of de zon komt soms even vanachter de wolken te voorschijn, maar de toorn van God is een wolk die blijft op de voorwerpen ervan: *De toorn Gods blijft op hem*, die niet gelooft (Joh. 3:36).

(7) De toorn is **eeuwig**. O ellendige ziel! Als u niet vlucht van deze toorn tot Jezus Christus, dan had uw ellende wel een begin, maar dan zal ze nooit een einde hebben. Als de verslindende dood u geheel en al zou verzwelgen en u voor eeuwig in het graf zou vasthouden, dan zou dat vriendschap voor u betekenen. Gij moet echter opnieuw leven en zult nooit sterven, opdat u voor eeuwig zult sterven in de handen van de levende God. De koude dood zal de vlammen van de toorn van mensen tegen ons uitblussen, als niets anders dat doet, maar als Gods toorn gekomen is over de zondaar, dan zal de toorn nog miljoenen eeuwen nog steeds de toekomstenden toorn zijn (Matth. 3:7; 1 Thess. 1:10). Zoals de wateren van een rivier nog steeds aan komen stromen, hoe veel er ook voorbijgestroomd is. Zo lang God bestaat, zal Hij de twist voortzetten.

8. Al is de toorn verschrikkelijk en al is hij eeuwig, toch is hij **volkomen rechtvaardig**. Het is een zuiver vuur zonder de minste rook van onrechtvaardigheid. De zee van toorn die met de grootste felheid tegen de zondaar woedt, is klaar als kristal. De Rechter der ganse aarde kan geen onrecht doen. Hij kent geen vervoering door hartstochten, want zij zijn onbestaanbaar met de volmaaktheid van zijn natuur. *Is God onrechtvaardig, als Hij toorn over ons brengt? (Ik spreek naar den mens.) Dat zij verre: anderszins hoe zal God de wereld oordelen?* (Rom. 3:5, 6).

De Leer van de staat van toorn bevestigd en verdedigd.

II. Zal ik de leer bevestigen. Overweeg:

(1) Hoe volstrekt het dreigement van het eerste verbond is: *Ten dage als gij daarvan eet, zult gij den dood sterven* (Gen. 2:17). Terwijl hierdoor zonde en straf tezamen zijn gehecht, verzekert de waarachtigheid van God de uitvoering van het dreigement. Omdat nu alle mensen van nature zich onder dat verbond bevinden, brengt het verbreken ervan hen onder de vloek.

(2) De rechtvaardigheid van God vordert dat een kind der zonde ook een kind des toorns is, dat als de wet verbroken wordt, de straf die daarop rust, ten uitvoer gebracht zou worden. God, Die de bestuurder en Rechter van de mens is, kan alleen maar recht doen (Gen. 18:25). Nu is het *recht bij God* zonde *te vergelden* met toorn (2 Thes. 1:6). Hij is te rein van ogen, dan dat Hij het kwade zou zien (Hab. 1:13). En Hij *haat alle werkers der ongerechtigheid* (Psalm 5:6).

(3) De verschrikkingen van de natuurlijke consciëntie bewijzen dit. Er is een consciëntie in de boezems der mensen, die hun kan zeggen dat zij zondaars zijn, en daarom onderworpen zijn aan de toorn van God. Laat mensen maar eens een ernstig gesprek houden met zichzelf, en zij zullen het merken dat zij een getuigenis in zichzelf hebben, *daar zij het recht Gods weten (namelijk dat degenen, die zulke dingen doen, des doods waardig zijn)* (Rom. 1:32).

4) De weeën van de nieuwe geboorte, het werk van de geest der dienstbaarheid aan uitverkoren zielen, met betrekking tot hun bekering, bewijzen dit. Hierbij worden zij duidelijk geleerd dat hun natuurlijke zondigheid en ellende onderworpen zijn aan de toorn van God. Dit vervult hun hart met vrees voor die toorn. Welnu, omdat deze Geest van dienstbaarheid geen andere is dan de Geest van God, wiens werk is *te overtuigen van zonde, en van gerechtigheid en van oordeel* (Joh. 16:8), moet dit getuigenis noodzakelijk waar zijn, want de Geest der waarheid kan geen onwaarheid getuigen. Ware gelovigen echter, die bevrijd zijn van de staat van toorn, ontvangen *niet den Geest der dienstbaarheid wederom tot vreeze*, maar zij ontvangen *den Geest der aanneming tot kinderen* (Rom. 8:15). En daarom, als er vrees van dien aard oprijst, nadat de ziel verenigd is met Christus, dan komt die voort uit de eigen geest, of uit een ergere.

Ten vijfde. De lijdensweg van Christus bewijst deze leer duidelijk: Waarom was de Zoon van God een Zoon onder de toorn, dan alleen omdat de kinderen der mensen kinderen des toorns waren? Hij verdroeg de toorn van God niet voor Zichzelf, maar voor diegenen, die er aan onderworpen waren in hun eigen persoon. Ja, dit toont ons niet alleen aan, dat wij aan de toorn onderworpen zijn geweest, maar ook dat de toorn een uitweg moest hebben in het straffen van de zonde. Als dit aan het groene hout geschiedt, wat zal er aan het dorre geschieden? In wat voor ellendigen staat moet een zondaar zijn, die buiten Christus is, die niet levend verenigd is met Christus, en geen deelgenoot is van zijn Geest? God die zijn eigen Zoon niet gespaard heeft, zal zulk een zeker niet sparen.

De onwedergeboren mens, die geen grote waarde in de eer van God ziet, zal echter geneigd zijn om op te staan tegen zijn Rechter, en in zijn eigen hart Zijn rechtspleging te veroordelen. Nochtans moet het vonnis rechtvaardig zijn, aangezien de Rechter oneindig rechtvaardig is. Daarom moet u om uw mond te stoppen, o trotse zondaar, en om uw geroep tegen uw rechtvaardige Rechter te stillen, het volgende overwegen: Eerst. Dat u een zondaar zijt van nature, en dat het uitermate redelijk is dat schuld en toorn zo oud zijn als de zonde. Waarom zou God niet beginnen Zijn eer te verdedigen, zodra verachtelijke wormen die beginnen te verminderen? Waarom zou een slang de dief niet bijten, zodra hij over de afrastering springt? Waarom zou de bedreiging de zondaar niet aangrijpen, zodra hij het gebod verwerpt? De vergiftige natuur van de slang verleent een mens genoegzame grond om die te doden, zodra hij haar ook maar bereiken kan. Gij kunt er nu ondertussen wel van overtuigd zijn dat uw natuur één kluwen vijandschap is tegen God.

Ten Tweede. Gij bezit niet alleen vijandschap tegen God in uw natuur, maar u openbaart die ook door dadelijke zonden, die in Zijn oog vijandelijke daden zijn. Gij hebt uw lusten in het slagveld gebracht tegen uw soevereine God. En nu is, omdat u zulk een misdadiger zijt, uw veroordeling rechtvaardig, want behalve de zonde van uw natuur hebt u zonde bedreven tegen de hemel, die, zo u ze tegen mensen gedaan had, dan had gij uw leven ervoor moeten verliezen. Zal dan de toorn van de hemel u niet overvallen?

(1) Gij zijt schuldig aan hoogverraad en wederspanning tegen de Koning des hemels. De gedachte en de wens van uw hart, die Hij even goed kent als de spraak van uw mond, zijn: *Er is geen God* (Psalm 14:1). Gij hebt Zijn regering verworpen, de bazuin geblazen en de banier van wederspanning tegen Hem opgericht, daar u één zijt van diegenen, die zeggen: *Wij willen niet, dat deze over ons koning zij* (Luk. 19:14).

Gij hebt Zijn Geest tegengestreefd en uitgeblust, praktikaal zijn wetten, die door zijn gezanten zijn afgekondigd, ontkend, uw oren gestopt voor hun stem, en hen heengezonden terwijl zij treurden over uw hoogmoed. Gij hebt samengespannen met Zijn grote vijand, de duivel. Alhoewel u een bezworen dienstknecht zijt van de Koning der eere, die dagelijks blijken van Zijn gunst ontvangt en van Zijn mildheid leeft, staat u in verbinding, en hebt u vriendschap gesloten met Zijn grootste vijand, en zijt voor hem aan het werk tegen uw Heere, want u wilt de begeerten van de duivel doen (Joh. 8:44).

(2) Voor de Heere bent u een doodslager. Gij hebt het struikelblok van uw ongerechtigheid voor de blinde wereld neergelegd, en hebt de zielen van anderen door uw zondige weg verdorven. Hoewel u het nu niet ziet, zal de tijd komen wanneer u het bloed van uw maagschappen, naburen, goede bekenden en anderen, dat op uw hoofd is, zult zien. *Wee der wereld vanwege de ergernissen, ..., wee dien mens door welken*

de ergernis komt! (Matth. 18:7). Ja, voor God zijt u een zelfmoordenaar: *Maar die tegen Mij zondigt, doet zijn ziel geweld aan; allen, die Mij haten, hebben den dood lief* (Spr. 8:36). *Want waarom zoudt gij sterven?* (Ezech. 18:31).

De wetten van mensen gaan zo ver als zij kunnen tegen de zelfmoordenaar, zij weigeren zijn lichaam een begraafplaats te midden van anderen, verklarend zijn goederen verbeurd. Is het dan een wonder dat Gods wet zo streng is tegen moordenaars van hun eigen ziel? Is het vreemd dat zij, die nu noodzakelijk, het kost wat het wil, van God heen willen gaan, gedwongen worden om ten laatste van Hem heen te gaan naar het eeuwige vuur? Maar, wat nog misdadiger is, u zijt schuldig aan de dood van de Zoon van God; want de Heere zal u rekenen onder degenen die Hem doorstoken hebben (Openb. 1:7). Gij hebt Hem in uw praktijk verworpen, net zo goed als de Joden dat hebben gedaan, en door Hem te verwerpen, hebt u hun daad gerechtvaardigd. Zij erkenden Hem inderdaad niet als de Zoon van God, maar u doet dat wel. Hetgeen zij tegen Hem deden, was in de staat van Zijn vernedering, maar u hebt het tegen Hem bedreven in Zijn staat van verhoging. Deze dingen zullen uw verdoemenis verzwaren. Is het dan te verwonderen dat de stem van het Lam veranderen zal in het brullen van de leeuw tegen de verrader en eigen zielsmoordenaar?

Tegenwerping. Maar sommigen zullen zeggen, *is er niet een grote ongelijkheid tussen onze zonden en de toorn waar u van spreekt?*

Ik antwoord: "Nee, God straft niet meer dan de zondaar verdient". Om uw misvatting in deze zaak te verbeteren, zo overweeg hetvolgende:

1. God heeft zeer grote beloningen verbonden aan gehoorzaamheid. Zijn Woord is niet meer gevuld met felle toorn tegen de zonde, dan met genaderijke beloningen aan de gehoorzaamheid die het vordert. Net zo als de beloften de hemel inhouden, houden de dreigementen de hel in. Als de dood niet het tegenwicht was van het leven, de eeuwige ellende van de eeuwige gelukzaligheid, waar zou dan de goede verhouding zijn? Bovendien verdient zonde de ellende, maar onze beste werken verdienen de gelukzaligheid niet. Toch worden beide ons voorgesteld: zonde en ellende, heiligheid en gelukzaligheid. Welke reden is er dan om te klagen?
2. Hoe streng de dreigementen ook zijn, het kost toch genoeg moeite om het doel van de wet te bereiken. *Vreest Dien*, zegt onze Heere, *Die nadat Hij gedood heeft, ook macht heeft in de hel te werpen, ja, Ik zeg u, vreest Dien* (Luk. 12:5). Dit vermaant ons om ontzag te hebben voor de Goddelijke macht en Majesteit; maar toch, hoe weinigen vrezen Hem waarlijk! De Heere kent des zondaars hart, dat het buitengewoon gericht is op de vervulling van hun lusten; zij zijn zo zeer gehecht aan deze walgelijke borsten, dat een kleine kracht niet genoeg is om hen er van af te trekken. Zij die door de wildernis reizen, waar zij in gevaar zijn van wilde beesten, moeten vuur bij zich hebben, en zij, die knoestig hout moeten kloven, hebben aan een harde wig nodig. Zo moet een heilige wet in een wereld die in goddeloosheid ligt, beschermt worden met verschrikkelijke toorn. Maar wie zijn ze die van die toorn klagen als te groot, dan die, voor wie de toorn te klein is om hen van hun zondige wegen af te trekken?

Het was de man die voorgaf zijn heer te vrezen, omdat hij een straf mens was, die zijn pand in een zweetdoek weggelegd had. Zo werd hij uit zijn eigen mond geoordeeld (Luk. 19:20-22). Gij zijt die man, ja gij, wiens tegenwerping ik nu aan het beantwoorden ben. Hoe kan de toorn waaronder u zich bevindt en waaraan u onderworpen zijt, te groot zijn, terwijl het nog niet genoegzaam is u wakker te maken om er van te vlieden? Is het tijd om de straffen van de wet te verminderen, terwijl mensen de geboden ervan met hun voeten vertreden?

3. Overweeg hoe God handelde met zijn eigen Zoon, die Hij *niet gespaard heeft* (Rom. 8:32). De toorn van God taste zijn ziel en lichaam beide aan, en bracht Hem in het stof des doods. Dat zijn lijden niet eeuwig duurde, vloeide voort uit de hoedanigheid van de Lijder, Die oneindig was, en Die daarom in staat was om de gehele last van toorn in eens te dragen en op grond daarvan was Zijn lijden oneindig in waarde. Maar omdat het lijden van een bloot schepsel niet oneindig in waarde kan zijn, moeten het tot in eeuwigheid verlengd worden. En hoe kan een wederspanning onderdaan vrijmoedigheid hebben te twisten voor zijn aandeel in die straf, terwijl zulk een straf aan des Konings Zoon werd uitgevoerd?
4. De zondaar staat God tegen zoveel hij maar kan. *Zie, gij spreekt en doet die boosheden, en neemt de overhand* (Jer. 3:5). Dat u nog niet meer en erger gedaan hebt, is te danken aan Hem die u bedwongen heeft aan de keten waarmee de wolf binnengehouden is, en niet aan u zelf. Het is geen wonder dat God zijn macht betoont aan de zondaar, die zijn macht tegen God uitstrekt, zo ver als hij maar kan. De onwedergeboren mens zet geen uiteinde aan zijn zondige weg, en hij zou er ook geen grenzen aan stellen, zo hij niet met wijze bedoelingen door Goddelijke kracht weerhouden werd. Het is daarom rechtvaardig dat hij voor eeuwig onder de toorn is.
5. Het is oneindige Majesteit waartegen de zonde in opstand komt en daarom is dat in zekere zin een oneindig kwaad. Zonde vereist des te meer vergelding, naar gelang de hoedanigheid van de beledigde partij. Als een mens zijn nabuur verwondt, moet hij dat met zijn goederen vergoeden, maar als hij zijn vorst verwondt, dan moet hij dat met zijn leven betalen. De oneindigheid van God maakt de oneindige toorn tot de rechtvaardige vergelding van de zonde. God is oneindig vertoornd over de zonde en wanneer Hij werkt, dan moet Hij werken zoals Hij Zelf is en Zijn ongenoegen tonen met de middelen die daarmee overeenkomen.
6. Die, welke voor eeuwig onder deze toorn zullen liggen, zullen eeuwig zondigende zijn, en moeten derhalve eeuwig lijden; niet alleen in opzicht van goddelijke gerechtshandeling, maar omdat de zonden deszelfs eigen straf is, op dezelfde wijze als heiligen gehoorzaamheid zijn eigen zelfs beloning is,

De Leer van de ellende van 's mensen natuurlijke staat toegepast.

1ste GEBRUIK.

Tot onderwijzing. *Is onze staat van nature een staat van toorn?*

1. Dan zijn wij zeker niet in onschuld geboren. Deze ketenen van toorn, waaraan wij van nature verbonden zijn, getuigen ons dat wij geboren misdadigers zijn. De zwachtels, waarmee de zuigelingen aan handen en voeten gebonden worden, zodra zij geboren zijn, mogen ons wel de koorden indachtig maken, waarmee zij (((door hun zondige natuur,))) als kinderen van toorn, vast worden gehouden.

2. Wat is het dan een wanhopige dolheid voor zondaren, om in hun zondige loop voort te gaan? Wat is het anders dan kolen vuur op uw eigen hoofd hopen, en dan meer en meer brandstof te leggen op het vuur van toorn. Wat is het anders dan dat *gij uzelf*

toorn vergadert als een schat in den dag des toorns? (Rom. 2:5). Gij kunt op de weg vergaan *wanneer Zijn toorn maar een weinig zou ontbranden* (Psalm 2:12). Waarom wilt u die nog doen toenemen? Gij zijt alreeds gebonden met zulke koorden des doods, die niet gemakkelijk losgemaakt kunnen worden. Welke noodzaak bestaat er voor nog meerdere? Sta hierbij stil, zorgeloze zondaar, en overweeg dit.

3. Gij hebt geen reden om te klagen, zo lang als u buiten de hel zijt. *Wat klaagt dan een levend mens?* (Klaagl. 3:39). Als iemand die zijn leven heeft verbeurd, verbannen zou worden uit zijn geboorteland en aan vele ontberingen zou worden blootgesteld, dan moet hij toch alles wel met lijdzaamheid dragen, wanneer hij ziet dat zijn leven gespaard is. Moppert gij, omdat u pijn lijdt of ziekten zijt? Nee, dankt God dat u daar niet zijt, waar de worm niet sterft. Zijt u afgunstig, omdat u niet in zulk een goede toestand in de wereld zijt, als sommige van uw naburen? Zijt liever dankbaar dat u niet zijt in de toestand van de verdoemden. Zijt u uw vermogen kwijtgeraakt? Het is een wonder dat het vuur van Gods toorn u niet zelf verteerd heeft. Kus de roede, o zondaar, en erken Zijn barmhartigheid, want *God heeft ons minder gestraft dan onze ongerechtigheden verdienen* (Ezra 9:13; Eng. vert.).

4. Dan volgen hier voor zowel rijken als armen enige punten van aandacht:

- a. De armsten die van deur tot deur gaan en aan wie door hun ouders geen stuiver is nagelaten, zijn geboren om een erfenis te omvangen. Hun eerste vader Adam liet hen achter als kinderen des toorns, en als zij in hun natuurstaat blijven, kan deze erfenis hen niet ontgaan, want dit is het deel der goddeloze mensen van God, en de erfenis voor hen besteld door God (Job 20:29 Eng. Vert.). Het is een erfdeel dat hen die nergens hun hoofd neer kunnen leggen, zal voorzien van een woning: zij zullen geworpen worden *in de buitenste duisternis* (Matth. 25:30), want voor hen *wordt de donkerheid der duisternis in der eeuwigheid bewaard* (Jud. :13). Daar zal hun bed smartelijk zijn, want *in smart zult gijlieden liggen* (Jes. 50:11). God zal hen voeden met oordeel, en hun drank zal de rode wijn van Gods toorn zijn, *alle goddelozen der aarde zullen zijn droesems uitzuigende drinken* (Psalm 75:9). Ik weet dat degenen, die ontbloot zijn van wereldse goederen, en geheel ledig zijn van de kennis en genade van God, gereed zullen zijn om hier te zeggen: Wij hopen dat God ons al onze ellenden in deze wereld zal doen lijden, en dat wij gelukkig zullen zijn in de volgende. Alsof hun ellendige uitwendige toestand in de tijd, hen zou verzekeren van hun gelukzaligheid in eeuwigheid. Een grove en dodelijke misvatting! En zij hebben nog een andere erfenis, namelijk leugen, ijdelheid en zaken waar geen nut in is (Jer. 16:19). *Maar de hagel zal de toevlucht der leugen wegvagen* (Jes.28:17). Denkt gij, o zondaar, dat God, die de rechters op aarde gebiedt dat zij het aangezicht des geringen niet mogen aannemen (Lev. 19:15), het oordeel om uwentwil zal verdraaien? Nee, weet voorzeker, dat hoe zeer u hier ook ellendig zijt, u hiernamaals eeuwig ellendig zult zijn, zo u in uw natuurlijke staat leeft en sterft.
- b. Velen die genoeg hebben in de wereld, hebben veel meer dan zij weten. Gij hebt misschien, o onwedergeboren mens, een landgoed, een goed deel of een groot kapitaal, dat u door uw vader is nagelaten. Gij hebt het wel besteed, en de zon van voorspoed schijnt op u, zodat u met Ezau kunt zeggen: *Ik heb veel* (Gen. 33:9). Maar weet, dat u meer hebt dan dit alles, een erfdeel waar u niet aan denkt: u zijt een kind des toorns en een erfgenaam van de hel. Dat is een erfenis die u bijblijven zal te midden van al de veranderingen in de wereld, zo lang als u in een onwedergeboren staat blijft. Wanneer gij uw vermogen aan anderen zult nalaten,

zal dit erfdeel met u meegaan naar de andere wereld. Het is geen wonder dat een slachtoffer volop gevoed wordt, en niet werkt als de andere (Job 21:30): *Dat de boze onttrokken wordt ten dage des verderfs; dat zij ten dage der verbolgheden ontvoerd worden.* Welnu dan, verblijdt u, laat uw harten zich vermaken in de wegen uws harten en in de aanschouwing uwer ogen. Leef boven de bestraffingen uit het Woord van God. Laat zien dat u een man van een fraaie geest zijt, door het afwerpen van alle vrees van God, spot met alle ernstigheid, leef zoals gij zijt: een kind des toorns, een erfwachter van de hel, *maar weet, dat God om al deze dingen u zal doen komen voor het gericht* (Pred. 11:9). Overtuig uzelf ervan, dat uw *breuk haastiglijk in een ogenblik komen zal* (Jes. 30:13). *Want gelijk het geluid der doornen onder een pot, also is het lachen eens zots* (Pred. 7:6). De fraaie opflinking en het grote lawaai dat zij maken, is spoedig voorbij, en zo zal het zijn met uw vreugde. En dan zal die toorn, die nu stil tot uw ziel doordringt, een vreselijk getier maken.

5. Wee hem, die zoals Moab *van zijn jeugd aan gerust is geweest* (Jer. 48:11), en die nooit de zwarte wolk van toorn boven zijn hoofd heeft zien hangen. Er zijn er velen *bij wie gans geen verandering is, en zij God niet vrezen* (Psalm 55:20). Zij hebben al hun dagen in een goed geloof, zo als zij het noemen, geleefd. Dat wil zeggen, zij hadden nooit de macht om een kwaad gerucht van hun zielsstaat te geloven. Velen zijn al te gemakkelijk aan hun godsdienst gekomen. Zoals deze lichtelijk tot hen kwam, zo zal die van hen gaan als de beproeving komt. Denkt gij dat de mensen van de toorn vlieden in een morgendroom? Of zullen zij van de toorn vlieden, als zij nog nooit zagen dat die hun vervolgt?

6. Gij moet het niet vreemd vinden, zo u iemand in grote benauwdheid ziet over de toestand van zijn ziel, die anders gewoon was blijgeestig en net zo weinig aangedaan te zijn over zijn zaligheid, als zijn buien. Kan iemand een juist beeld van zichzelf krijgen, dat hij zich in een staat van toorn bevindt, en niet doorboord worden met droefheden, verschrikkingen en angst? Wanneer een gewicht, geheel boven iemands sterkte, op hem ligt, en hij alleen is, kan hij hand noch voet bewegen, maar wanneer iemand komt om die van hem af te lichten, zo worstelt hij om er onder vandaan te komen. Donderslagen van toorn uit het Woord van God, die door Gods Geest tot de ziel worden overgevoerd, zullen een mens voorzeker wakker houden.

7. Het is geen wonder dat er toorn komt over kerken en volkeren en over ons in dit land en dat de kleine en nog ongeboren kinderen daar onder zullen lijden. De meesten uit de samenleving zijn nog kinderen des toorns; weinigen zijn er die daarvan weg vlieden, of de weg inslaan om die te voorkomen, maar mensen van alle rangen bevorderen deze. De Joden verwierpen Christus, en hun kinderen hebben meer dan zestienhonderd jaar in smart onder de toorn verkeerd. Geve God het, dat het kwaad onthaal, dat door dit geslacht aan Christus en zijn Evangelie werd gegeven, niet gevolgd wordt met toorn op het volgende geslacht.

2° GEBRUIK.

Tot vermaning. Ik zal een woord richten:

1. Tot hen, die nog in een onwedergeboren staat zijn.
2. Tot hen die er uitgebracht zijn.
3. Tot allen zonder onderscheid.

1. Tot u die nog in een onwedergeboren staat zijt, wilde ik alarm blazen, en u waarschuwen op uzelf toe te zien, nu er nog hoop is. O, gij kinderen des toorns, neemt geen rust in deze gruwelijke staat; tracht te vlieden tot Jezus Christus, de enige toevlucht. Haast u en zoek uw behoudenis bij Hem. De staat van toorn is een te heet klimaat voor u om in te leven. *Maakt u dan op en gaat heen, want dit land zal de rust niet zijn* (Micha 2:10). O zondaar, weet u niet waar u zijt? Ziet gij uw gevaar niet? De vloek is in uw ziel gekomen. Toorn is uw bedeksel. De hemel groeit zwarter en zwarter boven uw hoofd. De aarde is u moe. De kuil opent zijn mond voor u. Zou de draad van uw leven op dit ogenblik worden afgesneden, dan zou vanaf nu alle hoop voor eeuwig voor u voorbij zijn. O, mijn vrienden, als wij zouden zien dat u een beker vergif aan uw mond zette, dan zouden wij naar u toesnellen om hem uit uw handen te rukken. Als wij zouden zien dat uw huis rondom u in brand stond, terwijl u daarin vast lag te slapen, dan zouden wij tot u lopen en zouden u daaruit slepen. Maar, helaas! Gij zijt in tienduizendmaal groter gevaar. Toch kunnen wij niet meer doen dan u te zeggen in welk gevaar u bent, u te nodigen, u te vermanen, u te bidden en u te smeken om acht te geven op uzelf, en uw gevoelloosheid en hardnekkigheid te bekermen, wanneer wij u er niet toe kunnen bewegen u te laten waarschuwen. Indien er geen hoop zou zijn op uw herstel, dan zouden wij stil zijn en u niet kwellen voor de tijd. Maar hoewel u verloren en bedorven zijt, is er wat dit betreft nog hoop in Israël. Daarom roep u ik toe in de naam des Heeren, met de woorden van de profeet: *Keert gijlieden weder tot de sterkte, gij gebondenen, die daar hoopt* (Zach. 9:12). Vlucht tot Jezus Christus, uit deze uw natuurlijke staat.

1. Beweegreden. Terwijl u in deze staat zijt, moet u volgens de wet of het verbond der werken of staan of vallen. Als u dit goed zou beseffen, zou het uw hart doorsteken als duizend pijlen. Men zou nog beter een slaaf van de Turken kunnen zijn, veroordeeld tot de galeien, of onder de Egyptische dienstbaarheid, dan zich nu te bevinden onder het verbond der werken. De gehele mensheid werd er in Adam onder gebracht, zoals wij al eerder hoorden, en u in uw onwedergeboren staat zijt nog daar waar Adam u achter liet. Het is wel waar dat er een ander verbond is opgericht, maar wat betekent dat voor u die nog niet in dat verbond bent opgenomen? Gij moet noodzakelijk onder één van de twee verbonden zijn, of onder de Wet of onder de genade. Dat u niet onder de genade zijt, bewijst duidelijk de heerschappij van de zonde over u, derhalve zijt u onder de Wet (Rom. 6:14). Denkt niet dat God het eerste verbond ter zijde heeft gelegd (Matth. 5:17-18; Gal. 3:10). Nee, hij zal de wet grootmaken en verheerlijken. Aan uw zijde is het waarlijk verbroken, maar het is ongerijmd te denken, dat daarom uw verplichting ontbonden is. Nee, u moet u daaraan houden en er aan sterven, totdat gij uw ontslag kunt voortbrengen van God zelf, Die uw partij is in dat verbond. Gij kunt daar geen aanspraak op maken, aangezien u niet in Christus zijt.

2. Overweeg nu, om u een gezicht te geven van uw ellende in dit opzicht, de volgende zaken:

- a. Hierdoor zijt u verbonden tot de dood, uit kracht van het dreigement des doods in dat verbond (Gen. 2:17). Omdat de voorwaarde verbroken is, valt u onder de straf. Zo besluit dit u onder de toorn.
- b. Er is voor u geen zaligheid onder dit verbond, dan op een voorwaarde waaraan u onmogelijk kunt voldoen. De gerechtigheid Gods moet voldaan worden voor het verkeerde dat u reeds gedaan hebt. God heeft deze waarheid geschreven in letters van het bloed van zijn eigen Zoon. Ja, en u moet de wet volkomen gehoorzamen

- gedurende de tijd die nog komt. De wet zegt: *De mens die deze dingen doet, zal door dezelve leven* (Gal. 3:12). Komt dan, ó zondaar, ziet of u een ladder kunt maken, waardoor u de troon van God zou kunnen bereiken. Strekt uw armen uit, en probeert of u kunt vliegen op de vleugelen van de wind. Grijpt de wolken aan, en dringt door deze zichtbare hemelen. En klim dan over, of breek door de Jaspismuren van de stad daar boven. Deze dingen zoudt u even goed kunnen doen als dat u de hemel zou kunnen bereiken in uw natuurstaat, of onder dit verbond.
- c. Er is geen vergeving onder dit verbond. Vergeving is de weldaad van een ander verbond, met hetwelk u niets te doen hebt: *En dat van alles, waarvan gij niet kondet gerechtvaardigd worden door de wet van Mozes, door Dezen een iegelijk die gelooft, gerechtvaardigd wordt* (Hand. 13:39). Wat u betreft, u zijt in de hand van een onbarmhartige schuldeiser, die u bij de keel zal grijpen, zeggende: *Betaal wat gij schuldig zijt*, en u in de gevangenis zal werpen om daar te blijven totdat u de laatste penning zult betaald hebben, tenzij u zo wijs zijt om bijtijds een Borg te krijgen, die bekwaam is om voor al uw schuld te verantwoorden en uw ontslag te verkrijgen. Dit kan alleen Jezus Christus doen: Gij verblijft onder dit verbond, en pleit op barmhartigheid, maar waar is uw pleiten op gegrond? Er is geen enkele belofte van barmhartigheid of vergeving in dat verbond. Pleit u op barmhartigheid terwille van de barmhartigheid? De gerechtigheid zal tussen u en dat verbond treden, en pleiten op Gods verbondsbedreiging, welke hij niet kan loochenen.
- d. Er is in dit verbond geen plaats voor bekering, zodat de zondaar er door geholpen kan worden. Want zodra als u ooit weer zondigt, legt de wet haar vloek op u, dat een dood gewicht is, dat u door geen middelen kunt afwerpen; nee, hoewel *uw hoofd water ware, en uw oog een springader van tranen om dag en nacht uw zonde te bewenen*. Dat is wat de wet niet kan doen, omdat *zij door het vlees krachteloos is* (Rom. 8:3). Nu u zijt een andere onheilige Ezau, die de zegen verkocht heeft, en er is onder dit verbond geen plaats van berouw, hoewel u die zorgvuldig met tranen zoekt.
- e. Er is onder dit verbond geen aanneming van de wil voor de daad. Het werd niet gemaakt voor de goede wil, maar voor de goede werken. De misvatting op dit punt verderft velen. Zij zijn niet in Christus, maar verkeren onder het eerste verbond en toch pleiten zij op dit voorrecht. Hij is juist alsof iemand, die een maaltijd gemaakt heeft voor zijn eigen huisgezin, wanneer zij aan tafel zaten, een knecht van een ander, die van zijn meester weggegaan was, voorbarig zou komen en vermetelijk onder hen zou nederzitten; zou de meester van die maaltijd zulk een vreemde niet die bestraffing geven: "Vriend, hoe zijt gij hier ingekomen?" En omdat hij geen lid van zijn huisgezin is, zou hij hem niet gebieden vlug heen te gaan? Hoewel een meester de goede wil van zijn eigen kind voor de daad aanneemt, kan een gehuurde knecht dat voorrecht verwachten?
- f. Gij hebt niets met Christus te doen, terwijl u onder dat verbond zijt. Volgens Gods wet kan een vrouw niet met twee mannen tegelijk getrouwd zijn: een van beide, de dood of echtscheiding moet het eerste huwelijk ontbinden, eer zij een ander kan trouwen. Zo moeten wij eerst dood zijn aan de wet eer wij getrouwd kunnen zijn met Christus (Rom. 7:4). De wet is de eerste man; Jezus Christus, die de doden opwekt, trouwt de weduwe wier hart gebroken was en die gedood werd door haar eerste man. Maar terwijl de ziel in het huis is met de eerste man, kan zij geen huwelijksbetrekking bepleiten tot Christus, noch de weldaden van een huwelijksverbond, dat zij nog niet aangegaan heeft. *Christus is u ijdel geworden, die door de wet gerechtvaardigd wilt worden; gij zijt van de genade vervallen* (Gal. 5:4). Vrede, vergeving en dergelijke weldaden zijn alle weldaden van het

- genadeverbond. En u moet niet denken van Christus en het huwelijksverbond met Hem afzijdig te kunnen blijven, en toch op deze weldaden te mogen pleiten, net zo min als dat iemands vrouw kan pleiten op de voordelen van een huwelijksvereenkomst die gesloten is tussen een andere man en zijn eigen vrouw.
- g. Zie de akte van uitsluiting, gepasseerd in het hemelse hof, tegen allen onder het verbond der werken. (Gal. 4:30): *De zoon der dienstmaagd zal geenszins erven*, vergelijkt vs. 24. Erfgenamen van de toorn mogen geen erfgenamen van de heerlijkheid zijn. Degenen over wie het eerste verbond de macht heeft om hen buiten de hemel te sluiten, kunnen er door het tweede verbond niet ingebracht worden.

Tegenwerping. *Dan is het onmogelijk voor ons om behouden te worden.*

Antwoord. Dat is zo, terwijl u in die staat verkeert; maar zo u uit die vreselijke toestand wilt zijn, haast u om uit die staat te komen. Indien een moordenaar onder het vonnis des doods is, zullen de wetten zijn leven opeisen, zo lang als hij binnen het koninkrijk leeft; maar als hij kan ontsnappen en over zee kan komen, in het gebied van een ander vorst, kunnen onze wetten hem daar niet bereiken. Wij zouden graag hebben dat u dit deed: Vlied uit het koninkrijk der duisternis naar het *Koninkrijk van den Zoon Zijner liefde*, uit de heerschappij van de wet naar de heerschappij van de genade. Dan zullen al de vloeken van de wet, of van het verbond der werken, nooit in staat zijn u te bereiken.

2. Beweegreden. O, gij kinderen des toorns, uw staat is ellendig; want u hebt God verloren, en dat is een onuitsprekelijk verlies. Gij zijt *zonder God in de wereld* (Ef. 2:12). Wat gij ook het uwe moogt noemen, u kunt God niet de uwe noemen. Als wij naar de aarde zien, kunt u mogelijk zeggen: dat land, dat huis of die kudde vee is de uwe. Maar ziet nu eens op naar de hemel! Is die God, die genade, die heerlijkheid de uwe? Waarlijk, u hebt tot hiertoe noch lot noch deel in deze zaken. Wanneer Nebucadnezar praat van steden en koninkrijken, o hoe groot spreekt hij dan! Groot Babylon dat ik gebouwd heb - mijn macht - mijn heerlijkheid; maar hij spreekt geringe woorden, wanneer hij van God komt te spreken, zeggende: *uw God* (Dan. 2:47 en 4:80). Helaas! zondaar, wat u ook hebt, God is van u weggegaan. O, de ellende van een ongodvruchtige ziel. Hebt u God verloren?

- a. Dan is het sap en wezen van al hetgeen dat u in de wereld hebt weg. De goddeloze mens mag hebben wat hij wil, hij is iemand *die niet heeft* (Matth. 25:29). Ik daag de onwedergeboren mens uit om zielsvoldoening te verkrijgen, wat hij ook bezit, sinds God zijn God niet is. Al zijn dagen eet hij in duisternis. In iedere toestand is een verborgen onvoldaanheid aanwezig, die door zijn hart rondwaart als een spook: Het ontbreekt de ziel aan iets, hoewel zij mogelijk niet weet wat het is; en zo zal het altijd zijn, totdat de ziel wederkeert tot God, de Fontein van voldoening.
- b. U kunt uit uzelf niets ter zake voor uzelf doen; want God is van u geweken, Zijn ziel is van u afgetrokken (Jer. 6:8), zoals een been dat uit het lid is, erbij hangt en dat door de mens niet gebruikt kan worden, zoals het woord dat daar gebruikt wordt, aanduidt. Als u God verliest, dan hebt u de Fontein van het goede verloren, en dus alle genade, alle goeds, alle zaligmakende invloeden van Zijn Geest. Wat kunt u dan doen? Welke vruchten kunt u voortbrengen, meer dan een rank die van haar wortel afgesneden is (Joh. 15:5)? Gij zijt *onnut geworden* (Rom. 3:12), zoals een vuil, bedorven iets dat alleen geschikt is voor de mesthoop.
- c. De dood is door uw vensteren ingekomen, ja heeft zich op uw aangezicht vastgezet; want God, *in Wiens goedgunstigheid het leven is* (Psalm 30:6), is van u

- weggegaan, en zo is het leven van uw ziel vertrokken. Wat een walgelijke kluit is het lichaam, als de ziel weg is! Nog veel walgelijker is uw ziel in dit geval. Gij zijt dood terwijl u leeft. Ontken het niet, ziende dat uw sprake weg is, uw ogen gesloten zijn en alle geestelijke beweging in u ophouden zijn. Uw ware vrienden, die uw geval zien, beklagen u, omdat u in het land der stilzwijgenheid gegaan zijt.
- d. Gij hebt geen enkele vaste vriend onder al de schepselen Gods; want nu u des Meesters gunst verloren hebt, is het gehele huisgezin tegen u gekeerd. De consciëntie is uw vijand; het Woord spreekt nooit goed van u; Gods volk veracht u, in zoverre zij zien wat u zijt (Psalm 15:4). De beesten en stenen des velds zijn tegen u verenigd (Job 5:23; Hoz. 2:17). Uw eten, drinken, klederen, morren om dienstbaar te zijn aan de heilloze die God kwijt geraakt is, en die ze misbruikt tot Zijn oneer. De aarde zucht onder u; ja *het ganse schepsel zucht, en is tezamen als in barensnood* vanwege u en vanwege mensen zoals u (Rom. 8:22). De hemel wil niets met u te doen hebben; want in *haar zal niet inkomen iets, dat ontreinigt* (Openb. 21:27). Alleen *de hel van onderen was beroerd om uwentwil, om u tegemoet te gaan, als gij kwaamt* (Jes. 14:9).
- e. Uw hel is reeds begonnen. Wat maakt anders de hel uit, dan uitsluiting uit de tegenwoordigheid van God? *Gaat weg van Mij, gij vervloekten*. Nu zijt u reeds van God weggegaan, met de vloek op u. Wat nu uw keus is, dat zal tenslotte uw straf zijn, als u niet wederkeert. Zoals een begenadigde staat een staat van heerlijkheid in de knop is, zo is een genadeloze staat de hel in de knop en deze staat zal, als hij blijft voortduren, tenslotte tot volkomenheid komen.

3. Beweegreden. Overweeg de vreselijke voorbeelden van de toorn van God, en laat die dienen om u wakker te maken, om uit deze staat te vlieden.

(1). Bedenk hoe de toorn op mensen neergekomen is. Zelfs in deze wereld, zijn velen als gedenktekens van de Goddelijke wraak opgericht, opdat anderen mochten vrezen. Toorn heeft menigten van mensen weggevaagd, die samen gevallen zijn door de hand van een vertoornd God. Bedenk hoe de Heere *de oude wereld niet heeft gespaard... als Hij den zondvloed over de wereld der goddelozen heeft gebracht; en de steden van Sódóm en Gomórra tot as verbrandende met omkering veroordeeld heeft, en tot een voorbeeld gezet dengenen, die goddelooslijk zouden leven* (2 Petr. 2:5 en 6). Het is echter nog vreselijker om te denken aan dat geweest, dat gehuil en die knersing der tanden onder diegenen, die hun ogen opheffen in de hel, maar die geen druppel water kunnen krijgen om hun tong te verkoelen. Geloof ten minste deze dingen en zijt daarvoor gewaarschuwd, opdat de verwoesting niet over u kome, tot een waarschuwing voor anderen.

(2)Overweeg hoe toorn is neergekomen op de gevallen engelen, welker geval absoluut hopeloos is. Zij waren de eersten die het waagden om de heining van de Goddelijke wet te breken; en God heeft hen gesteld tot gedenkstukken van Zijn toorn tegen de zonde. Zij verlieten eens hun eigen woning, en zij werden nooit meer toegestaan naar binnen te kijken door de deuropening; maar zij worden *tot het oordeel des groten dags met eeuwige banden onder de duisternis bewaard* (Jud. 1:6).

(3) Ziet hoe een vertoornd God handelde met Zijn eigen Zoon, Die de plaats bekleedde van de uitverkoren zondaars: *Die ook Zijn eigen Zoon niet gespaard heeft* (Rom. 8:32). Als ergens sparende genade verwacht kan worden, dan toch wel hier. Als enig persoon sparende genade had kunnen verkrijgen, dan zou zeker Zijn eigen Zoon die verkregen hebben, maar Hij spaarde Hem niet. Des Vaders Lust is gemaakt tot een Man van smarte; Hij die de Wijsheid van God is, wordt zeer verbaasd, gereed om te

bezwijmen in een vlaag van ontzetting. Het gewicht van deze toorn doet Hem grote druppelen bloed zweten. Door de felheid van dit vuur, werd Zijn hart als was dat gesmolten was in het midden Zijns ingewands (Psalm 22:15). Zie hier, hoe streng God tegen de zonde is! De zon werd door dit gezicht met blindheid geslagen; steenrotsen scheurden; graven openden zich en de dood liet als het ware in uiterste verbazing zijn gevangenen ontglippen. Wat is een zondvloed, een slagregen van vuur en zwavel op de Sodomieten, het vreselijk geraas van een wereld die vergaat, waarbij het hele stelsel van hemel en aarde opeens uiteenvalt en engelen nedergestoten van de hemel in een bodemlozen put! Wat zijn al deze dingen, zeg ik, in vergelijking met dit, God lijdende! zuchtende! stervende aan een kruis! Oneindige heiligheid deed dit en liet daarmee zien wat de zonde werkelijk is, namelijk: oneindig afschuwelijk. En zal dan de mens gerust voortleven, terwijl hij blootgesteld is aan deze toorn?

4. Beweegreden. Overweeg welk een God Hij is, met Wie u te doen hebt en aan Wiens toorn u onderworpen zijt. Hij is een God van oneindige kennis en wijsheid, zodat geen van uw zonden, hoezeer ook verborgen, voor Hem verborgen kan zijn. Hij zal onfeilbaar alle middelen uitvinden waardoor toorn kan worden uitgevoerd tot genoegdoening van het recht. Hij is oneindige van macht, en dus kan Hij tegen de zondaar doen wat Hij wil. Hoe zwaar moeten de slagen van toorn zijn die toegebracht worden door een almachtige hand! Oneindige kracht kan de zondaar gevangennemen, zelfs wanneer hij in zijn grootste woede tegen de hemel is. Zij kan de verschillende delen van het stof weer uit het graf brengen, kan deze weer bij elkaar voegen, ziel en lichaam verenigen, kan hen voor de rechterstoel dagvaarden en hen haastig wegvoeren naar de put en kan hen de hele eeuwigheid door met de ene hand vasthouden, terwijl zij met de andere hand gezeseld worden. Hij is oneindig rechtvaardig, en daarom moet Hij straffen. Hij zou tegengesteld aan Zijn natuur handelen, als Hij de zondaar aan de toorn zou laten ontsnappen. Daarom is de uitvoering van deze toorn aan hem behaaglijk; want hoewel de Heere geen lust heeft in de dood van de zondaar, omdat het de verdelging van Zijn eigen schepsel betekent, heeft Hij er toch genoeg in, daar het de uitoefening van het recht inhoudt. *Hij zal op de goddelozen regenen strikken, vuur en zwavel; en een geweldige stormwind zal het deel huns bekens zijn* (Psalm 11:6). Let op de reden: Want de HEERE is rechtvaardig, Hij heeft gerechtigheden lief (Psalm 11:7). *Ik zal Mijn grimmigheid op hen doen rusten en Mij troosten* (Ezech. 5:13). *Zo zal Ik ook in ulieder verderf lachen* (Spr. 1:26). Tenslotte: Hij leeft voor eeuwig om de twist voort te zetten. Laten wij daarom tot de conclusie komen dat *het vreselijk is te vallen in de handen des levenden Gods*.

Word dan wakker, o jonge zondaar! word wakker, o oude zondaar! die nog in de staat zijt waarin u geboren waart. Uw gerustheid heeft Gods goedkeuring niet, het is een doodslaap. Sta eruit op, eer de kuil zijn mond over u toesluit. Het is waar, u kunt een borstwapen van ijzer aandoen, uw voorhoofd van koper maken, en uw hart als een diamant. Wie kan het helpen? Maar God zal dat koperen voorhoofd en dat harde hart ten laatste verbreken, dat het in duizend stukken springt. Gij moogt, zo u wilt, arbeiden om deze dingen uit Uw hoofd te zetten, opdat u nog in ingebeelde veiligheid mocht slapen, hoewel in een staat van toorn. Gij moogt heen lopen met de pijlen die in uw consciëntie steken, naar uw werk om die weg te werken; of naar uw bedden, om die uit te slapen; of naar uw gezelschap om te spelen en die weg te lachen. Maar overtuigingen die zo onderdrukt worden, zullen een vreselijke wederopstanding hebben, en de dag zal komen, dat de pijlen van toorn zo in uw ziel zullen steken, dat u nooit bekwaam zult zijn om die er in der eeuwigheid uit te rukken, tenzij u zich op tijd laat waarschuwen.

Maar zo iemand begeert te vlieden van de toekomende toorn, en die willen weten welke weg zij moeten inslaan om dat te doen, dan draag ik deze weinige raadgevingen aan hen op, en smeeke en bid hen, zo lief als zij hun eigen ziel hebben, om die op te volgen.

1. Begeef uzelf naar een of andere verborgen plaats, en overdenk daar deze uw ellende. Geloof het en vestig uw gedachten daar op. Laat ieder deze vraag aan hem zelf doen; Hoe kan ik leven in deze staat? Hoe kan ik erin sterven? Hoe zal ik weer opstaan en in deze staat staan voor de rechterstoel van God?
2. Denk ernstig na over de zonden van uw natuur, hart en leven. Een openhartig gezicht van toorn vloeit uit een diep gevoel van zonden. Zij die zich zelf uitnemend zondig zien, zullen geen grote zwaarigheid vinden om zich zelf te zien als erfgenamen van toorn.
3. Tracht God in deze zaak te rechtvaardigen. Met God daarover te twisten, en te woeden gelijk een wilde os in het net, zal u daarin maar te meer vasthechten. Vernedering van de ziel voor de Heere is noodzakelijk om deze staat te ontvluchten. God wil de verlossing niet verkopen, maar om niet aan diegenen geven die zichzelf Zijn gunst geheel en al onwaardig zien.
4. Wend uw ogen, o *gebondenen die daar hoopt*, naar de Heere Jezus Christus en omhels Hem, zoals Hij Zichzelf in het Evangelie aanbiedt. *En de zaligheid is in geen ander* (Hand. 4:12). God is een verterend vuur; gij zijt kinderen des toorns. Zo de Middelaar zich niet tussen Hem en u stelt, zijt u voor eeuwig verloren. Zo u veilig wilt zijn, komt onder Zijn schaduw; daar kan geen druppel van die toorn vallen, want Hij verlost ons van de toekomende toorn (1 Thess. 1:10). Neemt Hem aan in zijn verbond, waarin Hij Zichzelf aan u aanbiedt; en zo zult u als de gevangene uw leven vrijkopen, door met de Overwinnaar te trouwen. Zijn bloed zal dat vuur van toorn uitblussen, 't welk tegen u brandt; in het kleed van zijn gerechtigheid zult u veilig zijn; want geen storm van toorn kan er doorheen boren.

II. Ik zal nu nog enkele woorden richten tot de heiligen.

Eerst. Gedenk, *dat gij in dien tijd* (namelijk toen u zich nog in uw natuurstaat bevond) *waart zonder Christus, ...geen hoop hebbende, en zonder God in de wereld* (Ef. 2:12). Roep u die staat waarin u zich eertijds bevond te binnen, en overzie weer de ellende daarvan. Er zijn vijf zaken om te gedenken, die ik wil voorleggen aan de volledige vergadering van de heiligen, die nu geen kinderen des toorns meer zijn, maar *erfgenamen Gods en mede-erfgenamen van Christus*, hoewel zij nu nog minderjarige kinderen zijn.

1. Gedenkt, dat in de dag, toen onze God u bij de hand nam, u in geen betere toestand waart dan anderen. O, wat bewoog Hem om u te nemen, terwijl Hij uw naburen voorbijging! Hij trof u aan als kinderen des toorns, net zo als anderen; maar Hij liet u zo niet. Hij kwam in de gemeenschappelijke gevangenis, waar u in uw boeien laagte: van tussen de menigte van veroordeelde boosdoeners. Hij koos u uit, en gebod dat uw ketenen afgedaan moesten worden, stelde u een pardonbrief ter hand, en bracht u in de heerlijke vrijheid van de kinderen Gods, terwijl Hij anderen in des duivels banden liet.
2. Gedenk dat er niets in u was dat Hem verplichtte om u lief te hebben in de dag dat Hij eerst verscheen tot uw verlossing. Gij waart kinderen des toorns even als anderen, bekwaam voor de hel, en geheel onbekwaam voor de hemel; echter de

Koning bracht u in het paleis; des Konings Zoon toonde liefde tot U, een veroordeelde misdadiger, en verloofde u aan Hemzelf op die dag, waarop u mogelijk voorgeleid zou zijn tot de rechtsplaats. *Ja, Vader, want alzo is geweest het welbehagen voor U* (Matth. 11:26).

3. Gedenk, dat u geschikter waart om van u te walgen op die dag dan om geliefd te worden. Verwonder u, dat wanneer Hij u in uw bloede zag, Hij niet met afschuw op u zag en u voorbijging. Verwonder u dat zulk een tijd ooit een *tijd der minne* kon zijn (Ezech. 16:8).
4. Gedenk dat u gedekt zijt met geleende veren. Het is Zijn heerlijkheid die op u ligt, (Ezech. 16:14). Hij was het die uw gevangenisgewaad uittrok, en u kleepte met klederen der gerechtigheid, gewaden van zaligheid, klederen waarmee u versiert zijt als de leliën, *die niet arbeiden en niet spinnen*. Hij nam de ketenen van uw armen af, het koord van rondom uw hals; en stelde u in zulk een kleding, dat u geschikt zou zijn voor het hof van de hemel, zelfs om te eten aan des Konings tafel.
5. *Gedenk heden aan uw zonden*, zoals Farao's schenker, die Jozef had vergeten. Herinner u hoe u Hem vergeten hebt, en hoe onvriendelijk u Hem hebt behandeld, Die aan u in uw lage staat gedacht heeft. *Is dit uw weldadigheid aan uw Vriend?* Dacht u op de dag van uw verlossing, dat u Hem, uw Heere, zo had kunnen vergelden?

Ten tweede. Heb medelijden met de kinderen des toorns, met de wereld die in goddeloosheid ligt. Kunt u onaangedaan over hen zijn, u die eens in dezelfde toestand waart? Gij zijt waarlijk aan land gekomen, maar uw metgezellen zijn nog in gevaar van te vergaan; en wilt u aan hen niet alle mogelijke hulp bieden tot hun verlossing? Wat zij zijn, waart u ook eens. Dit moet uw medelijden opwekken, en u verplichten om alle middelen te gebruiken tot hun herstel. Zie Tit. 3:1-3.

Ten derde. Bewonder die gadeloze liefde, die u uit de staat van toorn bracht. Christus liefde was werkzame liefde, Hij heeft uw ziel *lieflijk omhelsd, dat zij in de groeve der vertering niet kwame*. Het was geen gemakkelijk werk om het leven van de veroordeelde zondaar te kopen; maar Hij gaf zijn leven voor uw leven. Hij gaf zijn dierbaar bloed om de vlam van toorn te blussen, die anders u verbrand zou hebben. Mensen krijgen het beste gezicht van de sterren vanaf de bodem van een diepe put. Vanuit deze put van ellende, in dewelke u geworpen waart door de eerste Adam, kunt u het beste gezicht krijgen op de Zon der gerechtigheid in al Zijn afmetingen. Hij is de tweede Adam Die u uit de *ruisende kuil* en uit het *modderig slijk* heeft opgehaald. Hoe breed waren de zomen van die liefde, die zulk een menigte van zonden bedekten! Zie de lengte ervan: reikende van eeuwigheid tot eeuwigheid (Psalm 103:17). De diepte ervan: zij dalen zo laag af om u te verlossen *uit het onderste des grafes* (Psalm 86:13). De hoogte ervan: zij hebben ons *gezet in den hemel* (Ef. 2:6).

Ten vierde. Zijt ootmoedig, voert lage zeilen, wandelt zachtjes al uw jaren. Zijt niet hovaardig op uw gaven, genaden, voorrechten of kundigheden; maar gedenk dat gij een kind des toorns zijt, evenals anderen. De pauw wandelt langzaam, laat zijn sterren-vederen hangen, terwijl hij op zijn zwarte voeten ziet. *Aanschouw de holligheid des bornputs, waar gij uit gegraven zijt*, en wandel nederig zoals het schuldenaars van vrije genade betaamt.

Ten vijfde. Zijt geheel voor uw Heere. Iedere vrouw is verplicht om dienstwillig te zijn aan haar man, maar zij die uit de gevangenis werd gehaald, of van een mesthoop

heeft dubbele verplichtingen. Indien uw Heere u verlost heeft van toorn, behoort u juist op die grond geheel de zijne te zijn; voor Hem te werken, voor Hem te lijden en te doen waar Hij u ook toe roept. De heiligen hebben geen reden om te klagen over hun lot in de wereld, wat het ook zij. Wel mogen zij het kruis dragen voor Hem, door Wie de vloek van hen afgenomen werd. Wel mogen zij de toorn van mensen dragen in de zaak van Hem, Die hen verlost heeft van de toorn Gods; en blijmoedig naar een vuur gaan voor Hem, door Wie het helse vuur aangaande hen is uitgeblust. Ziel en lichaam, en alles wat u had in de wereld, waren eertijds onder de toorn. Hij heeft die toorn weggenomen. Moeten deze dan niet allemaal Hem ten dienste staan? Dat uw ziel niet overstelpt is met de toorn van God, zijt u enkel en alleen schuldig aan Jezus Christus; en moet zij dan geen tempel voor Zijn Geest zijn? Dat uw hart niet vervuld is met verschrikking en wanhoop is alleen aan Hem te danken. Aan wie behoort het dan toegewijd te zijn dan alleen aan Hem? Dat uw ogen niet verblind zijn door de rook uit de put, uw handen niet geboeid met ketenen der duisternis, uw tong niet geschroeid in het vuur van de hel, en uw voeten niet staan in de poel die brandt van vuur en sulfer, is enkel en alleen aan Jezus Christus te danken! En zullen dan deze ogen niet voor Hem gebruikt worden, zullen deze handen dan niet voor Hem arbeiden, zal deze tong niet voor Hem spreken, en zullen deze voeten dan niet snel lopen om Zijn boodschappen te doen? Voor hem die gelooft dat hij een kind des toorns was, gelijk ook de anderen, maar die nu verlost is door de gezegende Jezus zal niets, om te doen of te lijden voor zijn Verlosser, te veel zijn, wanneer hij daartoe een duidelijke roeping heeft.

III. Om te besluiten met een woord tot allen.

Laat niemand licht over de zonde denken die de zondaar aan Gods toorn blootstelt. Laat de zonde van onze natuur, die het juk van Gods toorn zo vroeg om onze halzen wringt, toch geen klein ding schijnen in onze ogen. Vreest de Heere, vanwege zijn verschrikkelijke toorn. Beef bij de gedachte van zonde, waartegen God zulk een vurige verbolgenheid heeft. Zie op Zijn toorn en *zijt beroerd en zondigt niet*. Denkt gij, dat dit u is om u tot slaafse vrees te dringen? Als dat zo was, dan zou u toch beter een slaaf van God kunnen zijn met een bevend hart, dan een vrijgelatene van de duivel met een toegeschroeide consciëntie en een hart van diamant. Maar zo is het niet, u kunt Hem liefhebben, en Hem dus ook vrezen; ja, u behoort dat te doen, al waart u een heilige van de eerste grootte. Ziet (Psalm 119:120; Matth. 10:28; Luk. 12:5; Hebr. 12:28-29). Hoewel u de afgrond van toorn gepasseerd zijt, daar u in Jezus Christus zijt, toch is het slechts redelijk dat uw hart siddert wanneer u daarop terugziet. Uw zonden verdienen nog al de toorn, gelijk ook de zonden van anderen. En het zou vreselijk zijn in een vurige oven te zijn, alhoewel wij door een wonderwerk daar zo tegen beschermd zouden zijn, dat het ons niet beschadigen kon.

III. HOOFD.

's Mensen uiterste onvermogen om zichzelf te herstellen.

Want Christus, als wij nog krachteloos waren, is te zijner tijd voor de goddelozen gestorven. Romeinen 5:6

Niemand kan tot Mij komen, tenzij dat de Vader Die Mij gezonden heeft, hem trekke. (Joh. 6:44).

Wij hebben nu de totale verdorvenheid van de natuur van de mens gezien, en het gewicht van toorn dat op hem ligt, die afgrond van ellende, waarin hij in zijn natuurlijke staat is gestort. Maar er is een onderdeel van zijn ellende, dat onze bijzondere overweging verdient, namelijk zijn uiterste onvermogen om zichzelf te herstellen. De kennis daarvan is noodzakelijk tot de verschuldigde vernedering van een zondaar. Hetgeen ik hier beoog, is alleen enkele zaken voor te stellen, om daardoor de onwedergeboren mens te overtuigen van zijn onvermogen in dezen, opdat hij de onbepaalde noodzaak van Christus, en van de kracht Zijner genade mocht zien. Men kan van een mens die in een put gevallen is, niet veronderstellen dat hij zichzelf er weer uit kan helpen, behalve op een van deze twee manieren: of door alles zelf alleen te doen, of door de hulp die anderen hem aanbieden aan te grijpen en te gebruiken. Zo kan ook een onbekeerd mens niet verondersteld worden zich zelf uit die staat te helpen, dan door een van beide, in de weg van de wet, of verbond der werken, door alles zelf alleen te doen zonder Christus; of anders in de weg van 't Evangelie, of verbond der genade, door afzien van zijn eigen kracht, en de hulp die hem wordt aangeboden door een Zaligmaker aan te grijpen en daarvan gebruik te maken. Maar helaas! De onbekeerde mens is dood in de put, en kan zichzelf niet helpen door een van deze wegen. Niet in de eerste weg; want de eerste tekst zegt ons, dat wanneer onze Heere kwam om ons te helpen, wij krachteloos waren, onmachtig om ons onszelf te herstellen. Wij waren goddelozen, en verkeerden daarom onder de last van schuld en toorn; nochtans zonder kracht, onmachtig om er staande onder te blijven, en onmachtig om die van ons te werpen of er onder vandaan te komen: zodat de gehele mensheid ontwijfelbaar verloren zou zijn gegaan, als Christus niet voor de goddelozen gestorven zou zijn, en als Hij geen hulp gebracht had aan hen die zichzelf nooit zouden hebben kunnen herstellen. Maar wanneer Christus komt en hulp aanbiedt aan zondaren, kunnen zij die dan niet aannemen? Kunnen zij geen goed gebruik maken van de hulp, als deze tot hen komt? Nee, de tweede tekst zegt ons dat zij dat niet kunnen: *Niemand kan tot Mij komen*, dat wil zeggen: *kan in Mij geloven*; (Joh. 6:44), *tenzij dat de Vader hem trekke*. Dit is een trekking die hen in staat stelt te komen die tot op dat moment niet konden komen, en zichzelf daarom niet konden helpen door een goed gebruik te maken van de hulp die hen werd aangeboden. Het is een trekking, die altijd krachtdadig is, want niets minder dan het *horen en leren van de Vader* kan al wie daar deel aan heeft, tot Christus doen komen (Joh. 6:45). Het is daarom geen trekking door middel van enkel en alleen een zedelijke overreding, die misschien, ja, zelfs altijd vruchteloos is. Het is een trekking naar *de werking der sterkte Zijner macht* (Ef. 1:19). Deze trekking is absoluut noodzakelijk voor hen die geen macht in zichzelf hebben om te komen en de aangeboden hulp aan te grijpen.

Hoort dan, o onwedergeboren mens, en zijt overtuigd dat gij, daar u van nature in een zeer ellendige toestand verkeert, ook totaal onbekwaam zijt om uzelf in enig opzicht te herstellen. Gij zijt bedorven en op welke wijze wilt u te werk gaan om u zelf te herstellen? Welke van de twee wegen wilt u verkiezen? Wilt u het alleen beproeven? Of wilt u gebruik maken van hulp? Wilt u trachten zich te herstellen door de werken der wet, of op evangelische wijze? Ik weet heel goed dat u niet eens het middel van het Evangelie wilt beproeven, totdat u eenmaal hebt ontdekt dat herstel onmogelijk is door de werken der wet. Daarom zullen wij daar beginnen, waar de verdorven natuur de mens leert om te beginnen, namelijk in de weg van de werken der wet.

1. Zondaar, ik zou willen dat u geloofde dat uw eigen werken het nooit zullen teweeg brengen. Werkt en doet uw best; u zult nooit bekwaam zijn om u zelf uit deze staat van verdorvenheid en toorn te werken. Gij moet Christus hebben, anders zult u eeuwig omkomen. Alleen Christus in u kan de hoop der heerlijkheid zijn. Maar zo u het met alle geweld wilt beproeven, dan moet ik u uit het onveranderde Woord van de levende God twee dingen voorleggen die u voor u zelf moet doen, en zo u die kunt doen, moet het worden toegegeven, dat u bekwaam zijt u zelf te herstellen, maar zo niet, dan kunt u in deze weg niets tot uw herstelling doen.

1. Wilt u in het leven ingaan, onderhoud de geboden (Matth. 19:17). Dat is, zo u door doen ten leven wilt ingaan, onderhoudt dan volmaakt de tien geboden; want het doel van deze woorden is, de hovaardij van het hart van deze man ter neer te slaan en hem de absolute noodzaak van een Zaligmaker te leren inzien wegens de onmogelijkheid om de wet te onderhouden. Het antwoord dat gegeven wordt, past bij het verzoek. Onze Heere berispt hem over zijn complimenteuzen aanspraak, *Goede Meester* (Matth. 19:16), en zegt tot hem: *Niemand is goed dan Eén, namelijk God* (Matth. 19:17). Dat is, alsof Hij gezegd had: Gij denkt dat u zelf een goed mens bent, en dat Ik een ander goed mens ben, maar waar van goedheid gesproken wordt, moeten mensen en engelen hun aangezichten bedekken voor de goede God. En voor wat zijn vraag betreft, waarin Hij zijn wettische gesteldheid laat zien, antwoordt Christus hem niet met: *Geloof en gij zult zalig worden*; dat zou niet zo het geschikte moment geweest zijn in het geval van iemand die dacht dat hij wel genoeg voor zich zelf kon doen als hij maar wist wat voor goeds hij verrichten moest. Maar, gepast aan de gesteldheid van deze mens, gebiedt Hij hem de geboden te onderhouden. Onderhoudt ze nauwkeurig en nauwgezet, zoals degenen die boosdoeners in het gevangenhuis bewaken, opdat niet iemand ontvlucht en zij hun leven zouden moeten geven voor dat van hen. Ziet dan, o onwedergeboren mens, wat u in deze zaak doen kunt: want zo gij u zelf in deze weg wilt herstellen, moet u de geboden van God volkomenlijk onderhouden.

- (1) Uw gehoorzaamheid moet volmaakt zijn wat betreft het grondbeginsel ervan. Dat wil zeggen dat uw ziel, het beginsel van alle werking, volmaakt zuiver moet zijn en geheel zonder zonden. Want de wet vereist alle zedelijke volmaaktheid, niet alleen dadelijk, maar hebbelijk: en veroordeelt zo de erfzonde, de onreinheid van de natuur als van de daden. Nu, als u dit te weeg kunt brengen, zult u bekwaam zijn om de vraag van Salomo te beantwoorden, die nog nooit iemand van Adams nageslacht heeft kunnen beantwoorden: *Wie kan zeggen: Ik heb mijn hart gezuiverd?* (Spr. 20:9). Maar indien u dit niet kunt, dan is juist het gemis van deze volmaaktheid schuld, en legt u zo open voor de vloek, en snijdt u af van het leven. Ja, het maakt al uw daden, zelfs uw beste daden zonde, want *wie zal een reine geven uit den onreine* (Job 14:4)? En denkt u door de zonden uzelf uit de zonde en de ellende te helpen?
- (2) Uw gehoorzaamheid moet ook volmaakt zijn in de kleinste delen. Zij moet zo breed zijn als de gehele wet Gods. Als het u aan één ding ontbreekt, dan zijt gij verloren, want de wet verkondigt de vloek aan over *een iegelijk, die niet blijft in al hetgeen geschreven is in het boek der wet, om dat te doen* (Gal. 3:10). Gij moet inwendige en uitwendige gehoorzaamheid geven aan de gehele wet, al de geboden houden met uw hart en met uw levenswandel. Als u er één van breekt, dan zal dat uw verderf verzekeren. Een ijdele gedachte, of een ijdel woord, zal u al onder de vloek besluiten.

- (3) Zij moet volmaakt zijn wat betreft gradatie, zoals de gehoorzaamheid van Adam dat was, terwijl hij nog in de staat der rechtheid verkeerde. Dit eist de wet, en zij zal met minder geen genoegen nemen: *Gij zult liefhebben den Heere uw God met geheel uw hart en met geheel uw ziel en met geheel uw verstand* (Matth. 22:37). Als één trap van die liefde, die de wet vereist, ontbreekt, als elk onderdeel van die gehoorzaamheid niet opgeschroefd is tot de grootste hoogte die geboden is, dan is dat gebrek een verbreken van de wet, en zo blijft u nog steeds onder de vloek. Iemand kan zoveel emmers water brengen naar een huis dat in brand staat als hij in staat is te dragen, terwijl het toch in vlammen kan opgaan en het zal dit ook doen, als hij er niet voldoende brengt om het vuur te blussen. Evenzo, ofschoon u alles zoudt doen wat u kunt in het houden der geboden, zo u in de minste trap van gehoorzaamheid, welke de wet beveelt, feilt, zijt gij zekerlijk voor eeuwig verloren, tenzij u Christus aangrijpt, en al uw gerechtigheid als een *wegwerpelijk kleed* verloochent. (Zie Rom. 10:5; Gal. 3:10).
- (4) Zij moet altijddurend zijn, zoals de gehoorzaamheid van de mens Christus, die altijd de dingen deed die zijn Vader behaagden want de strekking van de wet is: *Vervloekt is een iegelijk, die niet blijft in al hetgeen geschreven is in het boek der wet, om dat te doen*. Daarom, hoewel Adams gehoorzaamheid voor een tijd absoluut volmaakt was, viel hij toch onder de vloek van de wet omdat hij ten laatste in één punt struikelde, namelijk in het eten van de verboden vrucht. Als iemand als een plichtsgetrouw onderdaan van zijn vorst zou leven tot op het eind van zijn leven, en hij zou dan tegen hem samenzweren, dan moet hij toch voor zijn verraad sterven. Zo ook, hoewel u al de tijd van uw leven in volmaakte gehoorzaamheid aan de wet van God zou leven, en alleen in het uur van uw dood een ijdele gedachte huisvestte, of een ijdel woord uitsprak, zou dat ijdele woord of die gedachte al uw vorige gerechtigheid uitwissen, en u verderven; namelijk, in deze weg, waarin u uzelf zoekt te herstellen.

Nu, zodanig is de gehoorzaamheid die u moet volbrengen zo gij uzelf herstellen wilt in de weg der wet: Maar, al zoudt u op deze wijze gehoorzamen, de wet zou u toch opsluiten in de staat van toorn, totdat er aan een andere eis van de wet is voldaan, namelijk:

Ten TWEEDE. Gij moet betalen hetgeen u schuldig zijt. Het is onloochenbaar, dat u een zondaar zijt; en wat u ook in de toekomstige tijd moogt zijn, de gerechtigheid moet voldaan worden voor uw zonden, die reeds bedreven zijn. De eer van de wet moet gehandhaafd worden doordat u de aangekondigde toorn ondergaat. Het kan zijn dat u uw levenswijze veranderd hebt, of dat u een voornemen hebt om het te doen, en u te zetten tot de onderhouding van Gods geboden, maar wat hebt u gedaan, of wat wilt u doen met de oude schuld? Uw gehoorzaamheid aan God, al was ze volmaakt, is een schuld die u aan Hem verschuldigd bent gedurende de tijd dat deze volbracht wordt, en deze kan evenmin voldoen voor vorige zonden, dan een huurder, door het betalen van de huur van het lopende jaar, de verhuurder voor al de achterstallige schulden kan voldoen. Kan het betalen van nieuwe schulden een mens ontslaan van oude rekeningen? Nee, bedriegt uzelf niet, u zult bemerken dat deze bij God zijn opgesloten, en verzegeld in Zijn schatten (Deut. 32:34). Wat dan overblijft is, dat u of de toorn moet dragen, waaraan u om uw zonde onderworpen zijt in overeenstemming met de wet, of dat u anders moet erkennen dat u die niet kunt dragen, en daarop uw toevlucht dient te nemen tot de Borg, de Heere Jezus Christus. Laat ik u nu vragen, zijt u machtig om aan de gerechtigheid van God te voldoen? Zeker niet. Want, omdat Hij die u beledigd hebt een oneindig God is, moet de straf, die past bij de

hoedanigheid van de overtreding, oneindig zijn. Maar uw straf of lijden voor de zonde kan niet oneindig in waarde zijn, daar u een eindig schepsel zijt. Daarom moeten zij oneindig zijn in duur of aanhouding, dat is, zij moeten eeuwig zijn. En dus is al uw lijden in deze wereld maar voorproef van wat u moet lijden in de toekomstige wereld. Nu, zondaar, indien u aan deze eisen kunt voldoen, zo kunt u uzelf herstellen in de weg van de wet. Maar zijt u zich niet bewust van uw onvermogen om ook maar enige van deze dingen te doen, laat staan ze alle te doen? Toch, zo u ze niet alle doet, verricht u niets. Wendt u tot welke levenswijze u maar wilt, u verkeert dan nog steeds in een staat van toorn. Vijzelt uw gehoorzaamheid op tot de grootste hoogte die u kunt; verdraagt wat God u oplegt, ja maakt, zo u wilt, de last nog zwaarder, en wandelt onder die alle zonder de minste ongeduldigheid. Nochtans kan dit alles de eisen der wet niet voldoen, en daarom zijt en blijft u een bedorven schepsel. Helaas zondaar, wat doet gij, terwijl u streeft om uzelf te behouden, maar u Jezus Christus niet ontvangt en niet met Hem verenigd zijt? Gij zijt aan het werk in het vuur, vermoeit uzelf voor enkel ijdelheid en werkt om ten hemel in te gaan door de deur welke Adams zonde zo gegrendeld heeft, dat noch hij noch iemand van zijn verloren nageslacht daardoor naar binnen kan gaan. Ziet u het vlammeende zwaard der gerechtigheid niet, dat u afhoudt van de boom des levens? Hoort u de wet niet die een vloek afkondigt over alles wat u doet, zelfs over uw gehoorzaamheid, uw gebeden, uw tranen, uw hervorming van leven, enzovoort, omdat, terwijl u onder de heerschappij van de wet zijt, uw beste werken niet zo goed zijn als van hen geëist wordt op straffe van de vloek? Geloof het, vrienden, zo u buiten Christus leeft en sterft, zonder dat u werkelijk met Hem als de tweede Adam, een levengevende Geest, verenigd zijt en zonder dat u onder de beschutting komt van zijn verzoenend bloed, zult u nooit het aangezicht Gods in vrede zien, ook al zou u het uiterste doen dat enig mens op aarde kan doen in het houden van Gods geboden. Indien u van dit ogenblik af een eeuwig vaarwel zou zeggen aan al de vreugde van de wereld, en aan al de bezigheden daarvan, en voortaan uzelf met niets anders zou bemoeien dan de zaligheid van uw ziel; indien u zou gaan naar een of andere woestijn, leven op het gras van het veld, en een metgezel zou zijn van draken en struisen; zo u zou vertrekken naar enig duister hol van de aarde, en daar over uw zonden zou schreien, tot dat gij u zelf blind had geschreid, ja al het vocht van uw lichaam daar aan verspild zou hebben, zo u met uw tong belijden zou, tot dat zij van droogte aan het gehemelte van uw mond zou kleven; knielende bidden, totdat uw knieën vereelt waren; vasten, tot dat uw lichaam een geraamte geleek, en na dit alles, het overgeven om verbrand te worden, dan zegt het Woord dat uit Gods mond in gerechtigheid is uitgegaan en dat nooit zal wederkeren, dat gij, niettegenstaande dit alles, voor eeuwig zou omkomen, omdat u niet in Christus zijt: *Niemand komt tot den Vader dan door Mij* (Joh. 14:6). *En de zaligheid is in geen ander* (Hand. 4:12). *Die niet zal geloofd hebben, zal verdoemd worden* (Mark. 16:16).

Tegenwerping: *Maar God is een barmhartig God en Hij weet dat wij aan al deze eisen niet kunnen voldoen. Wij hopen daarom zalig te worden, als wij zo goed doen als wij kunnen en de geboden zo goed houden als wij daartoe in staat zijn.*

Antwoord.

(1) Hoewel u in staat zijt vele dingen te doen, zijt u niet in staat om één ding goed te doen. Gij kunt niets doen dat God aangenaam is, daar u buiten Christus zijt: *Zonder Mij kunt gij niets doen* (Joh. 15:5). Een onvernieuwd mens, gelijk als u zijt, kan niets dan zonde doen, zoals wij reeds betoogd hebben. Uw beste werken zijn zondig, en zo vermeederen die uw schuld aan het recht: hoe kan men dan verwachten dat zij die zouden verminderen?

(2) Zo God zou aanbieden mensen te zaligen op de voorwaarde dat zij alles dat zij konden doen, in gehoorzaamheid aan zijn geboden, deden, dan hebben wij grond om te denken dat zij, die zichzelf tot dezen weg zouden begeven, nooit zalig zouden worden. Want waar is de mens die zo goed doet als hij kan? Wie ziet niet vele misstappen die hij gemaakt heeft die hij had kunnen vermijden? Er zijn zoveel dingen te doen, zoveel verzoeken die ons van de weg van onze plichten afvoeren, en onze natuur wordt zo gemakkelijk door het vuur van de hel in brand gezet, dat wij zeker zouden feilen, zelfs op het een of andere punt dat binnen het bereik van onze natuurlijke vermogens ligt.

Maar, (3) hoewel u alles zoudt doen waartoe u bekwaam zijt, toch hoopt u tevergeefs op die wijze zalig te worden. Op welk woord van God is deze uw hoop gegrond? Ze is niet gegrond op de wet en ook niet op het Evangelie, en daarom is ze slechts een waanvoorstelling. Zij is niet gegrond op het Evangelie, want het Evangelie leidt de ziel voor alles uit zichzelf tot Jezus Christus en het *bevestigt de wet* (Rom. 3:31). Terwijl deze hoop van u slechts gevestigd kan zijn op de puinhopen van de wet, die God groot zal maken en zal verheerlijken. Hieruit blijkt dat zij ook niet op de wet gegrond is.

Toen God Adam aan het werk zette voor gelukzaligheid voor zichzelf en voor zijn nageslacht, was volmaakte gehoorzaamheid de voorwaarde die van hem geëist werd, en de vloek werd aangekondigd voor het geval dat hij ongehoorzaam zou zijn. Daar de wet door hem verbroken werd, werden hij en zijn nageslacht onderworpen aan de straf voor de bedreven zonde en tevens bleven zij verplicht tot volmaakte gehoorzaamheid. Het is immers ongerijmd om te denken dat het zondigen van de mens en het lijden voor zijn zonde, hem zouden ontheffen van zijn plicht tot gehoorzaamheid aan zijn Schepper. Toen Christus in de plaats kwam van de uitverkorenen om voor hen de zaligheid te verkrijgen waren de voorwaarden dezelfde. De gerechtigheid hield de uitverkorenen onder arrest: Indien Hij hen begeert te verlossen, dan zijn de voorwaarden bekend. Hij moet voldoen voor hun zonden, door het lijden van de straf, die daartoe behoort. Hij moet doen wat zij niet kunnen doen, namelijk de wet volmaakt gehoorzamen, en zo *alle gerechtigheid* vervullen. Dienovereenkomstig deed Hij dit alles en zo werd Hij *het einde der wet, tot rechtvaardigheid, een iegelijk die gelooft* (Rom. 10:4). En denkt u dat God deze voorwaarden die aan u gesteld zijn, zou verzachten, terwijl Zijn eigen Zoon geen verzachting van de voorwaarden ontving? Verwacht dat niet, al zoudt u deze afsmecken met tranen van bloed, want als deze zouden overwinnen, dan dienden zij te zegevieren over de waarheid, de gerechtigheid en de eer van God. *Vervloekt is een iegelijk, die niet blijft in al hetgeen geschreven is in het boek der wet, om dat te doen. (Gal. 3:10). Doch de wet is niet uit het geloof; maar de mens, die deze dingen doet, zal door dezelve leven. (Gal. 3:12).* Het is waar dat God barmhartig is; maar zou Hij barmhartig zijn, als Hij u zaligt in een weg, die geheel niet verenigbaar is met zijn wet en ook niet met Zijn Evangelie? Zijn Zijn goedheid en barmhartigheid niet genoegzaam verschenen in het zenden van de Zoon Zijner liefde, om te doen *hetgeen der wet onmogelijk was, dewijl zij door het vlees krachteloos was?* Hij heeft hulp verzorgd voor hen, die zichzelf niet konden helpen; maar gij, onbewust van uw eigen zwakheid, meent toch uzelf te herstellen door uw eigen werken; terwijl u het net zo min kunt als bergen van koper van hun plaats te verzetten.

Waarom ik besluit, dat u ten uiterste onmachtig zijt om u zelf te herstellen door de weg van werken of van de wet. O, dat u hetzelfde mocht besluiten betreffende uzelf.

II. Laten wij nu vervolgens onderzoeken, wat de zondaar kan doen om zichzelf te herstellen in de weg van het Evangelie. Het is mogelijk dat u denkt dat gij, hoewel u niet alles door uzelf alleen kunt doen, omdat Jezus Christus u toch hulp aanbiedt, het uit uzelf kunt omhelzen en gebruiken tot uw herstelling. Maar, o zondaar! zijt er van overtuigd dat u de genadekracht van Christus absoluut nodig hebt; want waarlijk, daar is hulp aangeboden, maar u kunt die niet aannemen. Er is een touw uitgeworpen om zondaars, die schipbreuk geleden hebben, aan land te trekken, maar, helaas! zij hebben geen handen om het te grijpen. Zij zijn als zuigelingen die te vondeling zijn gelegd in het open veld, die van honger moeten sterven, hoewel hun voedsel bij hen ligt, tenzij iemand het hun in de mond steekt. Om natuurlijke mensen hiervan te overtuigen, laat het worden aangemerkt:

Ten eerste. Hoewel Christus in het Evangelie wordt aangeboden, kunnen zij toch in Hem niet geloven. Zaligmakend geloof is het geloof van Gods uitverkorenen, de bijzondere gave van God aan hen, in hen gewerkt door Zijn Geest. De zaligheid wordt aangeboden aan hen die in Christus willen geloven; maar *hoe kunt gij geloven* (Joh. 5:44)? Zij wordt aangeboden aan hen die tot Christus willen komen, maar *niemand kan tot Hem komen, tenzij dat de Vader hem trekke*. Zij wordt aangeboden aan hen die op Hem willen zien, als opgeheven aan de stang van het Evangelie (Jes. 45:22). Maar de natuurlijke mens is geestelijk blind (Openb. 8:17), en wat betreft *de dingen die des Geestes Gods* zijn, hij kan ze niet verstaan, omdat zij geestelijk onderscheiden worden (1 Kor. 2:14). Nee, wie ook maar wil, hij is welkom; laat hem komen (Openb. 22:17). Maar daar moet *een dag Zijner heirkraft* komen voor de zondaar, voordat hij gewillig zal zijn (Psalm 110:3).

Ten tweede. De mens heeft van nature niets waarmee hij de hulp die aangebracht wordt door het Evangelie, kan gebruiken tot zijn herstel. Hij is weggeworpen in een staat van toorn, maar hij is aan handen en voeten gebonden, zodat hij de koorden van liefde die hem toegeworpen worden in het Evangelie, niet kan aangrijpen. De allervernuftigste ambachtsman kan niet werken zonder gereedschap, en de allerkundigste musicus kan ook niet goed spelen op een instrument dat ontstemd is. Hoe kan iemand geloven, hoe kan iemand zich bekeren, wiens verstand *duisternis* is (Ef. 5:8), wiens hart een *stenen hart* is, onbuigzaam, ongevoelig (Ezech. 36:26), wiens genegenheden geheel ongeregeld en verward zijn; die afkerig is van het goede en geneigd tot het kwade? De armen van natuurlijke vermogens zijn te kort om bovennatuurlijke hulp te bereiken. Daarom zijn zij die het meeste in dezelve uitmunten, dikwijls het meest vervreemd van geestelijke dingen. *Gij hebt deze dingen voor de wijzen en verstandigen verborgen* (Matth. 11:25).

Ten derde. De mens kan geen zaligmakende verandering in zichzelf werken. Toch moet hij echter zo veranderd zijn, want anders kan hij noch geloven, noch zich bekeren, noch ooit de hemel zien. Er kan geen werking zijn zonder een geschikt grondbeginsel. Geloven, zich bekeren en dergelijke, zijn de vruchten van de nieuwe natuur en zij kunnen nooit voortgebracht worden door de oude verdorven natuur. Nu, wat kan de natuurlijke mens dan doen in deze zaak? Hij moet wedergeboren zijn, *wedergeboren tot een levende hoop*, maar zoals het kind niet werkzaam kan zijn bij zijn eigen verwekking, zo kan de mens ook niet actief zijn in zijn eigen wedergeboorte, maar slechts passief. Het hart is voor Christus gesloten. De mens kan het niet openen; alleen God kan dat doen door Zijn genade (Hand. 16:14). Hij is *dood door de zonden*; hij moet levend gemaakt worden, opgewekt uit zijn graf. Wie kan dat

doen, dan God Zelf? (Ef. 2:1,5). Hij moet *geschapen worden in Christus Jezus tot goede werken* (Ef. 2:10). Dit zijn werken waar een almachtige kracht voor nodig is, en zij kunnen door geen kleinere kracht gedaan worden.

Ten vierde. De mens in zijn verdorven staat, is totaal onbekwaam om iets te doen wat waarlijk goed is, zoals wij hiervoor al uitgebreid bewezen hebben. Hoe kan hij dan het Evangelie gehoorzamen? Zijn natuur is precies tegenovergesteld aan het Evangelie. Hoe kan hij uit zichzelf instemmen met het heilsplan en het aangeboden geneesmiddel aannemen? De verdorvenheid van de menselijke natuur toont onfeilbaar de totale onbekwaamheid aan om zichzelf op enigerlei wijze te genezen. En wie van het een overtuigd is, moet noodzakelijk het andere toegeven, want zij staan en vallen tezamen. Als al het door Christus gekochte aangeboden zou worden aan de onwedergeboren mens voor één goede gedachte, dan kan hij daarover niet beschikken: *Niet dat wij van onszelven bekwaam zijn iets te denken als uit onszelven* (2 Kor. 3:5). Als het door Christus gekochte aangeboden zou worden op voorwaarde van een goed woord, dan geldt nochtans: *Hoe kunt gij goede dingen spreken, daar gij boos zijt* (Matth. 12:34). Nee, als het aan uzelf zou worden overgelaten om te kiezen wat het gemakkelijkste is, dan zegt Christus Zelf tot u: *Zonder Mij kunt gij niets doen* (Joh. 15:5).

Ten vijfde. De natuurlijke mens kan niet anders dan het aanbieden van de Heere om hem te helpen weerstaan, hoewel die tegenstand in de uitverkorenen door bekerende genade onfeilbaar wordt overwonnen. Kan het stenen hart voor iets anders kiezen dan de slag te weerstaan? Er is niet alleen een onvermogen, maar ook een vijandigheid en hardnekkigheid in de wil van de mens van nature. God weet, o natuurlijk mens, (of gij het weet of niet) dat *gij hard zijt, en uw nek een ijzeren zenuw is en uw voorhoofd koper* (Jes. 48:4), en dat u alleen overwonnen kunt worden door Hem, Die *de koperen deuren gebroken en de ijzeren grendelen in stukken gehouwen heeft*. Daarom is het zulk een zwaar werk om een zondaar te bekeren. Soms schijnt hij gevangen te zitten in het net van het Evangelie, maar toch ontglipt hij weer. De haak kreeg hem vast, maar hij worstelt totdat hij weer los is, en gaat heen met een bloedende wond. Wanneer door hen die arbeiden om te baren, van hem goede hoop is opgevat, dat Christus een gestalte in hem zal krijgen, dan wordt er dikwijls niets dan wind voortgebracht. Het bedrieglijke hart zoekt menige uitvlucht om een Zaligmaker te vermijden en de mens te beroven van zijn eeuwige gelukzaligheid. Zo ligt de natuurlijke mens verzonken in een staat van zonde en toorn, totaal onbekwaam om zichzelf te herstellen.

Tegenwerping 1. *Als wij dan totaal onbekwaam zijn om enig goed te doen, hoe kan God dan van ons vorderen om het te doen?*

Antwoord: God, Die de mens recht gemaakt heeft (Pred. 7:29), gaf hem het vermogen om alles te doen wat Hij van hem zou eisen. Dit vermogen heeft de mens door zijn eigen schuld verloren. Wij waren verplicht God te dienen en te doen al wat Hij ons gebood omdat wij Zijn schepsels waren, en bovendien waren wij onder de band van een verbond dat er voor dat doel aan toegevoegd was. Nu wij onszelf door onze eigen schuld daartoe onbekwaam hebben gemaakt, zal God dan Zijn recht verliezen om te vorderen dat wij onze taak verrichten, omdat wij de kracht die Hij ons gaf om die uit te voeren, hebben weggegooid? Heeft de schuldeiser niet het recht om betaling van zijn geld te eisen, omdat de schuldenaar het verkwist heeft en niet in staat is om hem te betalen? Zeker, indien God niet meer van ons kan eisen dan hetgeen waartoe wij in staat zijn, dan hoeven wij om ons van de toorn te bevrijden, onszelf alleen maar

onbekwaam te maken voor iedere plicht en onszelf alleen maar ongeschikt te maken om God op enigerlei wijze te dienen, zoals goddeloze mensen dat dikwijls doen. Hoe dieper iemand dan in zonden is ingedompeld, hoe veiliger hij dan zal zijn voor de toorn; want als God geen plicht van ons kan eisen, dan zondigen wij niet als wij die nalaten, en waar geen zonde is, daar kan geen toorn zijn. En wat betreft datgene wat door een onvernederde ziel mocht worden aangevoerd tegen het stellen van onze zaak in Adams hand: de rechtvaardigheid van die beschikking is reeds hiervoor bewezen. Daar komt nog bij, dat de onvernieuwde mens dagelijks zelfs de uiterste overblijfselen van de natuurlijke vermogens wegwerpt, namelijk dat licht en die kracht die nog te vinden zijn tussen de puinhopen van de mensheid. Nee, hij wil bovendien niet geloven dat hij totaal onbekwaam is om zichzelf te helpen, zodat hij uit zijn eigen mond veroordeeld zal worden. Zelfs zij die van hun natuurlijke onmacht tot het goede een dekmantel willen maken voor hun luiheid, stellen met anderen van tijd tot tijd het wederkeren tot God uit. Onder overtuigingen doen zij grote beloftes dat zij zich willen verbeteren. Naderhand bekommeren zij zich nooit om de beloftes en zij stellen hun bekering uit tot hun doodsbed, alsof zij zichzelf in een ogenblik zouden kunnen helpen. Onder overtuigingen doen zij grote beloftes zich te hervormen waar zij naderhand geen acht op geven en zij stellen hun bekering uit tot hun doodsbed, alsof zij zichzelf in een ogenblik zouden kunnen helpen. Dit geeft te kennen dat zij ver verwijderd zijn van een recht besef van hun natuurlijk onvermogen, wat zij ook mogen voorwenden.

Nu, als God van de mens de plicht kan opeisen die hij niet kan doen, dan kan Hij hem niettegenstaande zijn onvermogen rechtvaardig straffen dat hij deze plicht niet doet. Als Hij de macht heeft de schuld van de gehoorzaamheid te vorderen, dan heeft Hij ook macht om de onmachtige schuldenaar in de gevangenis te werpen, omdat hij die niet betaalde. Verder, hoewel onwedergeboren mensen geen vermogens ter zaligheid hebben, ontbreekt het hen toch niet aan natuurlijke vermogens, die zij niettemin niet willen gebruiken. Er zijn veel dingen die zij kunnen doen, die zij niet doen, omdat zij ze niet willen doen. Daarom zal hun verdoemenis rechtvaardig zijn. Nee, geheel hun onvermogen om het goede te doen, is vrijwillig. Zij willen niet tot Christus komen (Joh. 5:40). Zij willen zich niet bekeren, zij willen sterven (Ezech. 13:31). Dus zullen zij rechtvaardig veroordeeld worden, omdat zij niet tot God willen wederkeren, en ook niet tot Christus willen komen. Zij beminnen hun ketenen meer dan hun vrijheid, en zij hebben de duisternis liever dan het licht (Joh. 3:19).

Tegenwerping 2. Waarom predikt u dan Christus tot ons en roept u ons toe tot Hem te komen, te geloven, ons te bekeren, en de middelen ter zaligheid te gebruiken?

Antwoord. Omdat het uw plicht is. Het is uw plicht Christus aan te nemen, zoals Hij in het Evangelie wordt aangeboden. Het is uw plicht berouw te hebben over uw zonden en heilig te zijn in geheel uw wandel. Deze dingen zijn u van God geboden, en zijn gebod en niet uw vermogen, is de mate van uw plicht. Bovendien zijn deze roepingen en vermaningen de middelen, waarvan het Gode behaagt gebruik te maken om Zijn uitverkorenen tot bekering te brengen en de genade in hun hart te werken. Voor hen is *het geloof uit het gehoor* (Rom. 10:17), terwijl zij even onmachtig zijn om zichzelf te helpen als de overigen van de mensheid. Op zeer goede gronden mogen wij op bevel van God, *Die de doden verwekt*, tot hun graven gaan en in Zijn naam uitroepen: *Ontwaak, gij die slaapt, en sta op uit de doden, en Christus zal over u lichten* (Ef. 5:14). En aangezien de uitverkorenen niet te kennen en van anderen niet te onderscheiden zijn voor hun bekering, zoals de zon schijnt op het gelaat van de blinde en de regen zowel op de rotsen valt als op de vruchtbare vlakten, zo prediken wij

Christus aan allen, en schieten in *eenvoudigheid* de pijl, die God Zelf bestuurt, zoals Hij passend vindt. Deze oproepen en vermaningen zijn bovendien niet helemaal vruchteloos, zelfs niet voor diegenen die er niet door bekeerd worden. Zulke personen kunnen overtuigd worden, hoewel zij niet bekeerd worden. Hoewel zij door deze middelen niet geheiligd worden, kunnen deze middelen hen er misschien van weerhouden te vervallen in buitensporige goddeloosheid, waartoe zij anders gekomen zouden zijn. De middelen der genade doen als het ware dienst om vele zielen te balsemen, die er nooit door levend gemaakt worden. Hoewel zij hen niet in het leven herstellen, houden zij hen toch af van zo zeer in de zonden te stinken als zij anders zouden doen.

Ten Laatste. Hoewel gij uzelf niet kunt herstellen, en ook de zaligmakende hulp die u in het Evangelie wordt aangeboden, niet kunt aangrijpen, toch kunt u zelfs door de kracht van de natuur, deze uiterlijke en gewone middelen gebruiken, waardoor Christus de weldaad van de verlossing meedeelt aan bedorven zondaren, die ten uiterste onmachtig zijn om zichzelf te herstellen uit de staat van zonde en toorn. Gij moogt en kunt, als het u behaagt, vele dingen doen, die u in een schone weg voor hulp van de Heere Jezus Christus zouden stellen. Gij moogt zover voortgaan, dat u *niet verbent van het Koninkrijk Gods*, zoals de bescheiden schriftgeleerde had gedaan (Mark. 12:34), al was hij, naar het schijnt, ontbloot van bovennatuurlijke vermogens.

Hoewel gij uzelf niet kunt genezen, kunt u toch naar het badwater komen, waar vele zieken zoals u, zijn genezen. Hoewel gij niemand hebt om er u in te werpen, kunt u echter aan de zijde daarvan gaan liggen, *En wie weet, Hij mocht Zich wenden en berouw hebben, en Hij mocht een zegen achter Zich overlaten*, zoals in het geval van de verlamde man. (Joh. 5:5-8).

Ik hoop dat de satan u niet in uw huis vastketent of dat hij u aan een paal bindt op uw akkers op de dag des Heeren, maar dat u vrij bent en de posten van de deuren van de Wijsheid kunt waarnemen, als u dat wilt.

En als u daar komt, maakt hij geen geraas aan uw oren, dat u niet zoudt kunnen horen wat er gezegd wordt; er rust ook geen dwang op u, om alles wat u hoort op anderen toe te passen; u moogt op uzelf toepassen wat tot uw staat en toestand behoort. En als u thuiskomt, dan zijt u niet in uw huis waar misschien geen godsdienstig gesprek te horen is, vastgeketend, maar u kunt u terugtrekken naar de een of andere afgezonderde plaats, waar u kunt mediteren en uw consciëntie kunt oefenen met toepasselijke vragen naar aanleiding van wat u gehoord hebt. Gij zijt niet bezeten met een stomme duivel, zodat gij uw mond kunt opendoen om tot God te bidden. Gij zijt niet zo uit uw bedden tot uw wereldse bezigheden gedreven, en van uw wereldse bezigheden weer naar uw bedden, maar u kunt, zo u wilt, enige gebeden tot God besteden aan de toestand van uw omkomende ziel. Gij kunt uzelf op een plechtige wijze beproeven wat betreft de staat van uw ziel, als in de tegenwoordigheid van God. Gij kunt waarnemen dat u geen genade bezit en dat u verloren en verdorven bent als u die mist, en u moogt erom tot God roepen. Deze dingen liggen binnen het bereik van de natuurlijke vermogens en zij kunnen in praktijk gebracht worden daar waar geen genade aanwezig is. Het moet uw schuld verzwaren dat u zich niet zoveel moeite wilt geven over de staat en toestand van uw kostbare ziel. En als u niet doet wat u kunt doen, dan zult u niet alleen veroordeeld worden voor uw gemis aan genade, maar ook, omdat u haar veracht hebt.

Tegenwerping 3. *Maar dit alles is onnodig, aangezien wij totaal onbekwaam zijn om onszelf uit de staat van zonde en toorn te helpen.*

Antwoord. Geef geen plaats aan dit bedrog, dat vaneen scheidt wat God heeft samengevoegd, namelijk het gebruik van de middelen en een besef van ons eigen onvermogen. Als ooit Gods Geest uw ziel genadig bewerkt, dan zult u zich door en door bewust worden van uw volstreckte onvermogen, en zult u toch krachtig de middelen gaan gebruiken. Gij zult voor uzelf doen alsof u alles moet doen, en toch alles wat u doet voorbijzien, alsof u niets gedaan hebt. Wilt u niets voor uzelf doen, omdat u niet alles kunt doen? Stel niet zulke goddeloze conclusies vast tegen uw eigen ziel. Doe wat u kunt, en het kan zijn, dat, terwijl u voor uzelf doet wat u kunt, dat God voor u zal doen dat u niet kunt. *Verstaat gij ook hetgeen gij leest?* zei Filippus tegen de moorman: *Hoe zou ik toch kunnen*, zei hij, *zo mij niet iemand onderricht?* (Hand. 8:30, 31). Hij kon de Schrift die hij las niet verstaan, en toch kon hij haar lezen. Hij deed wat hij kon: hij las. En terwijl hij las, zond God hem een uitlegger. De Israëlieten waren in grote moeilijkheid bij de rode zee. Hoe konden zij zichzelf helpen, terwijl zich aan de ene kant bergen bevonden en aan de andere kant de achtervolgende vijand; terwijl Farao en zijn leger achter hen waren, en de Rode Zee voor hen was? Wat konden zij doen? *Zeg den kinderen Israëls*, zei de Heere tot Mozes, *dat zij voorttrekken* (Ex. 14:15). Kunnen zij voor zichzelf een pad maken door de zee? Nee, maar laten zij voorttrekken, zegt de Heere. Hoewel zij de zee niet in droog land kunnen veranderen, kunnen zij wel voorttrekken tot aan de oever. Dat deden zij dan ook, en toen zij deden wat zij konden, deed God voor hen wat zij niet konden.

Vraag. Heeft God beloofd hen te bekeren en zalig te maken die door de middelen te gebruiken, doen wat zij kunnen voor hun eigen verlossing?

Antwoord. Wij mogen voor God niet goddelooslijk spreken; aan natuurlijke mensen, die *vreemdelingen zijn van de verbonden der belofte* (Ef. 2:12), is niet zo'n belofte gedaan. Niettemin handelen zij niet verstandig, tenzij zij de krachten die zij hebben, aanwenden en doen wat zij kunnen. Want,

- (1) Het is mogelijk dat deze weg met hen gelukken kan. Zo u doet wat u kunt, het kan zijn dat God voor u zal doen hetgeen u voor uzelf niet kunt doen. Dit is genoegzaam om een mens te bepalen in een zaak van de uiterste aangelegenheid, zo als deze is: *Bid God, of misschien u deze overlegging uws harten vergeven wierd* (Hand. 8:22). *Wie weet, Hij mocht Zich wenden* (Joel 2:14). Als er een goede uitkomst mogelijk is, dan moet het beproefd worden. Als bij een schipbreuk op zee al de zeelieden en de passagiers hun toevlucht zouden genomen hebben ieder tot een afgebroken plank tot hun behoud, en een van hen zou zien dat al de anderen omkwamen niettegenstaande hun uiterste pogingen om zichzelf te redden, dan zou alleen maar de mogelijkheid om op die manier aan de dood te ontsnappen die ene man doen besluiten zijn best te doen met zijn plank. Waarom redeneert u dan niet bij uzelf, zoals de vier melaatse mannen, die zich bij de poort van Samaria bevonden? (2 Kon. 7:3, 4). Waarom zegt u niet: "Indien wij hier blijven, en niet doen wat wij kunnen, dan zullen wij sterven. Laten wij het eens beproeven; als wij gered worden, dan zullen wij leven; indien niet, dan zullen wij maar sterven?"
- (2) Het is waarschijnlijk dat deze weg mag gelukken, God is goed en barmhartig: het behaagt Hem mensen te verrassen met Zijn genade en Hij wordt dikwijls *gevonden van hen, die naar Hem niet vraagden* (Jes. 65:1). Als u zo doet, dan doet u tenminste wat uw plicht is en gebruikt u de middelen, die de Heere gewoonlijk zegent tot het geestelijk herstel van mensen. Gij zet uzelf op de weg van de grote Medicijnmeester en dus is het waarschijnlijk dat u genezen zult worden. Lydia ging met anderen naar de plaats *waar het gebed placht te geschieden* en *de Heere opende haar hart* (Hand. 16:13,14). Gij ploegt en zaait, hoewel niemand u met zekerheid kan vertellen, of u zelfs wel zoveel als uw zaad terug

zult krijgen. Gij gebruikt middelen tot de herstelling van uw gezondheid, hoewel u niet zeker zijt dat zij gelukken zullen. In deze gevallen doen waarschijnlijkheden u beslissen en waarom ook niet in dit geval? Voortdurend aanhouden, zien wij, doet zeer veel bij mensen: daarom bid, overdenk, begeer hulp van God; zijt veel aan de troon van de genade, smeeek om genade, en vertraag niet. Hoewel God op u geen acht slaat, die in uw tegenwoordige staat één hoop zonde bent, geheel en al verdorven, en vergiftigd in al de vermogens van uw ziel, toch kan Hij acht slaan op Zijn eigen inzettingen. Hoewel Hij geen acht geeft op uw gebeden, overpeinzingen, en dergelijke, toch kan Hij acht geven op bidden, overpeinzen en soortgelijke middelen die Hij Zelf heeft ingesteld en ze zo aan u zegenen. Daarom, als u niet wilt doen wat u kunt doen, dan zijt u niet alleen dood maar dan verklaart u uzelf het eeuwige leven onwaardig.

Om te besluiten, laten de heiligen zich verwonderen over de vrijheid en kracht van de genade, die tot hen kwam in hun hulpeloze toestand, maakte dat hun ketenen afvielen, en dat de ijzeren poort voor hen geopend werd, richtte de gevallen schepselen op, en bracht hen uit de staat van zonde en toorn, waarin zij zouden gebleven zijn en omgekomen zijn, als zij niet met genade zouden zijn bezocht. Laat de natuurlijke mens zich bewust zijn van zijn uiterste onvermogen om zichzelf te herstellen. Weet dat u zonder kracht zijt, en niet tot Christus kunt komen, totdat u getrokken wordt. Gij zijt verloren, en kunt uzelf niet helpen. Moge dit het fundament van uw hoop doen schudden, als u nooit de absolute noodzakelijkheid van Christus en Zijn genade voor u persoonlijk hebt gezien, maar denkt dat u zichzelf wel kunt helpen door uw beschaafdheid, zedelijkheid, onbeduidende wensen en plichten, en door een geloof en een bekering die voortgekomen zijn uit uw natuurlijke krachten, zonder de kracht en doeltreffendheid van de genade van Christus.

O, zijt overtuigd van de absolute noodzaak van Christus en Zijn overwinnende genade!

Geloof dat u totaal onbekwaam bent uzelf te herstellen en dat u zodoende vernederd moogt worden en geschud uit uw zelfvertrouwen, en leg u neer in stof en as, terwijl u uw ellendige toestand zuchtend voor de Heere brengt. Een hartelijk gevoel van uw natuurlijk onvermogen, het onvermogen van de verdorven menselijke natuur, zou een stap zijn tot uw verlossing.

Tot zover de natuurstaat van de mens, *de staat van algehele verdorvenheid*.